

J. E. Eslemont

**Bahá'u'lláh
ir
Naujoji Era**

First Indian Edition 1989
John Ebenezer Esslemont
Bahà u'llàh and the New Era

TURINYS

ĮŽANGA Į 1937 M. LEIDIMĄ	11
ĮŽANGA Į 1950 M. LEIDIMĄ	12
ĮŽANGA Į 1970 M. LEIDIMĄ	13
ĮVADAS.....	14
1 SKYRIUS. DŽIUGI ŽINIA	15
Didžiausias įvykis pasaulyje	15
Nuolat besikeičiantis pasaulis.....	16
Teisingumo Saulė	17
Bahá'u'lláh misija	18
Pranašavimų išsipildymas.....	19
Pranašavimų įrodymai	21
Tyrinėjimų sunkumai	21
Knygos tikslas	22
2 SKYRIUS. BÁB'AS – TIKĖJIMO PRADININKAS	23
Naujojo Apreiškimo atsiradimo vieta	23
Báb'o jaunystė	24
Báb'o Deklaracija.....	25
Báb'ių judėjimo paplitimas	26
Báb'o pareiškimai	26
Báb'ių persekiojimų augimas.....	28
Báb'o nužudymas	28
Kapas ant Karmelos kalno	29
Báb'o raštai	29
Tas, kuriame atsiskleis Dievas	30
Prisikėlimas, Rojus, Pragaras.....	31
Socialinis ir etinis mokymas	31
Kančia ir pergalė.....	32

PASAULIO BROLIJAI

Per amžių amžius tikėjimas Dievu įrodė, kad tai yra geriausias vaistas nuo visų žmoniją užpuolusių ligų. Tačiau Bahá'jų Tikėjimas yra dar veiksmingesnis – jis išjudina visą pasaulį ir daro didelę įtaką žmonijos sprendimams ir siekiams:

- dėl tikrojo teisingumo;
- dėl tarptautinio solidarumo;
- dėl pasipriešinimo ne smurto keliu;
- dėl politinės laisvės;
- dėl ekonomikos reformos;
- dėl švietimo.

„Bahá'u'lláh ir Naujoji Era” – autoritetingas Bahá'jų Tikėjimą atskleidžiantis kūrinys, kurio paskirtis – padėti žmonijai įveikti sumaištį.

3 SKYRIUS.	BAHÁ'U'LLÁH: DIEVO ŠLOVĖ.....	33
	Bahá'u'lláh gimimas ir jaunystė	33
	Bahá'u'lláh įkalinimas.....	34
	Ištrėmimas į Bagdadą	35
	Du metai laukų tyruose	36
	Musulmonų dvasininkų opozicija.....	37
	Deklaracija Ridvane (prie Bagdado)	38
	Konstantinopolyje ir Adrianopolyje	39
	Laiškai pasaulio karaliams.....	39
	Kalėjimas Akkoje	41
	Suvaržymų sušvelnėjimas	42
	Kalėjimo vartai atsidaro.....	42
	Gyvenimas Badži.....	45
	Dangun žengimas	47
	Bahá'u'lláh pranašavimai.....	48
	Bahá'u'lláh misija	52
	Jo raštai.....	53
	Bahá'jų Tikėjimo dvasia.....	55
4 SKYRIUS.	'ABDU'L-BAHÁ: BAHÁ TARNAS.....	57
	Gimimas ir Vaikystė	57
	Jaunystė	58
	Vedybos	59
	Sandoros centras.....	60
	Vėl griežto režimo kalėjime	61
	Turkijos vyriausybės tyrimo komisija.....	64
	Kelionės po Vakarų Europos šalis.....	65
	Sugrįžimas į Šventąją Žemę	66
	Karo metu Haifoje	67
	Seras 'Abdu'l-Bahá – Britanijos imperijos riteris	68
	Paskutiniai gyvenimo metai	69
	'Abdu'l-Bahá mirtis.....	70
	Raštai ir kalbos.....	71
	Kuo laikomas 'Abdu'l-Bahá.....	72
	Bahá'jų gyvenimo Pavyzdys	73

5 SKYRIUS.	KAS YRA BAHÁ'JAI?	75
	Kaip gyventi?.....	75
	Pasišventimas Dievui.....	76
	Tiesos ieškojimas	77
	Meilė Dievui	78
	Atsižadėjimas	80
	Paklusnumas.....	81
	Tarnavimas.....	82
	Mokymas.....	82
	Mandagumas ir pagarbumas	83
	Nuodėmės stebinti akis.....	85
	Kuklumas.....	86
	Teisingumas ir sąžiningumas.....	87
	Vidinė analizė.....	88
6 SKYRIUS.	MALDA	89
	Pokalbis su Dievu	89
	Pasišventimas	90
	Kam reikalingas tarpininkas.....	91
	Privalomos ir neprivalomos maldos.....	92
	Kongregacinės (Bahá'jų bendruomenės) maldos.....	94
	Malda – meilės kalba	94
	Išgelbėjimas nuo negandų.....	95
	Malda ir gamtos dėsniai.....	97
	Bahá'jų maldos	97
7 SKYRIUS.	SVEIKATA IR GYDYMAS.....	101
	Kūnas ir siela.....	101
	Gyvenimo visuma	101
	Paprastas gyvenimas.....	102
	Alkoholis ir narkotikai.....	102
	Džiaugsmas	102
	Švara	103
	Ką duoda Pranašų įsakymų laikymasis.....	104
	Pranašas – gydytojas.....	104
	Gydymas fizinėmis priemonėmis.....	105
	Gydymas ne fizinėmis priemonėmis.....	106

Šventosios Dvasios jėga	107
Ligonio laikysena	108
Gydytojas	109
Kokia gali būti žmonių pagalba	111
Aukso amžius	111
Kaip naudotis sveikata	112
8 SKYRIUS. RELIGIJŲ VIENYBĖ	113
Sektos 19-ame šimtmetyje	113
Bahá'u'lláh Deklaracija	114
Ar gali keistis žmogiškoji prigimtis?	115
Pirmieji žingsniai į vienybę	116
Autoriteto klausimas	117
Apreiškimų progresavimas	118
Pranašų mokymo teisingumas	120
Aukščiausias Apsireiškimas	121
Nauja situacija pasaulyje	122
Bahá'jų Apreiškimo pilnumas	123
Bahá'jų Sandora	124
Be profesionalių šventikų	126
9 SKYRIUS. TIKROJI CIVILIZACIJA	127
Religija – civilizacijos pagrindas	127
Teisingumas	128
Vyriausybė	129
Politinė laisvė	131
Vadovai ir pavaldiniai	132
Paskyrimai ir paaukštinimai	132
Ekonominio gyvenimo problemos	133
Finansavimas	134
Savanoriškas aukojimas	135
Darbas visų labui	135
Turtuolių etika	136
Be vergijos	137
Nejudamo turto perleidimas testamentu ir paveldėjimas	138
Moterų ir vyrų lygybė	139
Moterys ir naujieji laikai	141
Smurto atsisakymas	141

Švietimas.....	142
Igimti charakterio ypatumai.....	143
Žmogaus būdo ugdymas.....	144
Menai, mokslai, amatai.....	144
Kaip elgtis su kriminaliniais nusikaltėliais.....	144
Spaudos įtaka.....	146
 10 SKYRIUS. KELIAS Į TAIKĄ.....	147
Konfliktai ir santarvė.....	147
Didžioji taika.....	148
Religiniai prietarai.....	148
Rasiniai ir patriotiniai prietarai.....	150
Teritorinės ambicijos.....	151
Pasaulinė kalba.....	153
Tautų Lyga.....	155
Tarptautinis arbitražas.....	157
Ginkluotės limitavimas.....	158
Nesipriešinimas.....	158
Teisingi karai.....	160
Rytų ir Vakarų vienybė.....	161
 11 SKYRIUS. APEIGOS, ĮSTATYMAI, MOKYMO TIESOS.....	163
Vienuoliškas gyvenimas.....	163
Santuoka.....	164
Skyrybos.....	165
Bahá'jų kalendorius.....	165
Bahá'jų mėnesiai.....	166
Dvasinės Asamblėjos.....	167
Bahá'jų šventės, įžymios datos, pasninkas.....	168
Pasninkas.....	169
Susirinkimai.....	170
Devyniolikos dienų šventė.....	172
Dievo šlovės garbinimo vietos (Mashriqu'l-Adhkár).....	172
Gyvenimas po mirties.....	173
Dangus ir pragaras.....	175
Dviejų pasaulių vienovė.....	176
Blogio nebuvimas.....	179

12 SKYRIUS.	RELIGIJA IR MOKSLAS	181
	Nesutarimai ir klaidos.....	181
	Pranašų persekiojimas	182
	Susitaikymo aušra.....	183
	Tiesos ieškojimas	184
	Tikrasis agnosticizmas.....	185
	Dievo pažinimas.....	185
	Dieviškieji apsireiškimai.....	186
	Pasaulių sutvėrimas	187
	Žmogaus evoliucija.....	188
	Kūnas ir siela.....	190
	Vienybės era.....	191
13 SKYRIUS.	IŠSIPILDĘ PRANAŠAVIMAI.....	193
	Pranašavimų interpretacija	193
	Viešpaties atėjimas	194
	Pranašystės apie Kristų	194
	Pranašystės apie Báb'ą ir Bahá'u'lláh	195
	Dievo šlovė	197
	Atžala	198
	Dievo diena.....	199
	Teismo diena	200
	Didysis prisikėlimas	201
	Kristaus grįžimas	202
	Pabaigos laikas.....	204
	Ženklaai danguje ir žemėje	206
	Atėjimas.....	208
14 SKYRIUS.	BAHÁ'U'LLÁH IR 'ABDU'L-BAHÁ PRANAŠYSTĖS	211
	Kuriamoji Dievo Žodžio galia.....	211
	Napoleonas III	213
	Vokietija.....	214
	Persija (Iranas).....	214
	Turkija.....	215
	Amerika.....	217
	Pirmasis pasaulinis karas	218
	Socialiniai sunkumai po karo.....	219

Dievo karalystės atėjimas.....	221
Akka ir Haifa.....	223
15 SKYRIUS. ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ IR ATEITĮ.....	225
Tikėjimo vystymasis.....	225
Báb'o ir 'Abdu'l-Bahá pranašystės	226
Šlovinga ateitis.....	227
Religijos atgimimas.....	228
Naujo apreiškimo poreikis	228
Tiesa visiems	229
Paskutinės 'Abdu'l-Bahá valios testamentas.....	229
Dievo Tikėjimo Globėjas.....	232
Dievo Tikėjimo pagalbininkai.....	233
Administracinė tvarka.....	234
Pasaulio tvarka ir Bahá'u'lláh	242
EPILOGAS.....	249
PAGRINDINIAI BAHÁ'JŲ LITERATŪROS ŠALTINIAI	252

ĮŽANGA Į 1937 M. LEIDIMĄ

Su „Bahá'u'lláh ir Naujoji Era“ pasirodymu prieš dešimt metų gimė pirmasis tikras ir gilus Bahá'jų Tikėjimo atskleidimas, kurio ėmėsi šio Tikėjimo mokinys. Ši knyga buvo pripažinta kaip labiausiai pavykęs kūrinys, atskleidžiantis Bahá'jų Tikėjimo esmę, – tokia Bahá'jų, gyvenančių Rytų ir Vakarų šalyse, nuomonė. Eslemonto knygos meistriškumą patvirtina ir jos vertimai į 30 pasaulio kalbų.

Kaip pripažino pats gerbiamas daktaras Eslemont, Bahá'jų Tikėjimas įžengė į naują savo raidos etapą po 'Abdu'l-Bahá mirties. Čia turimas galvoje tas faktas, kad autoriaus pažiūros ir nuomonė, išdėstytos iki 1921 m., vėliau kai kuriais atvejais ėmė nebeatitikti evoliucinio Tikėjimo vystymosi idėjų ir tendencijų. Jo aprašyti tuometiniai įvykiai, socialinės sąlygos pakito ir nebegalėjo būti interpretuojamos po senovei. Šitokiu būdu neišvengiamai atsirado kai kurie klaidingi teiginiai; ypač tai tapo akivaizdu, kai savo požiūrį į Báb'ą ir 'Abdu'l-Bahá autoritetingai aprašė Tikėjimo Globėjas Šogi Efendi, galutinai suformavęs Bahá'jų pažiūras.

Ši knygos leidinį peržiūrėjo Amerikos Nacionalinė Dvasinė Asamblėja, atsižvelgdama į Šogi Efendi patarimus ir gavusi jo pritarimą knygos spausdinimui.

Pataisymai, atsiradę knygoje, jokių būdu negriauna autoriaus sumanyto plano ir neturi esminės įtakos pagrindiniams teiginiams ir nuostatoms. Pataisymais buvo siekiama išplėsti kai kurias autoriaus interpretacijas: reikėjo panaudoti naują medžiagą ir žinias, kurias po autoriaus mirties atskleidė Bahá'jų Šventųjų Raštų vertimai, papildę ir patikslinę kitus Bahá'jų autorių ankstesnius vertimus.

1937 m. sausis

Bahá'jų spaudos komitetas

ĮŽANGA Į 1950 M. LEIDIMĄ

Su šiuo knygos leidimu nuo šiol Amerikos Bahá'jų spaudos komitetas perima visas šios knygos spausdinimo teises ir visus su šia veikla susijusius reikalus iš pono Džordžo Alano ir jo Unwin korporacijos (Anglija, Londonas), kuri išspausdino gerbiamo daktaro J. E. Eslemont knygą „Baha'ulláh ir Naujoji Era“ daugiau negu prieš 20 metų. Pagal susitarimą su Didžiosios Britanijos spaudos organų darbuotojais nuo 1928 m. Bahá'jų spaudos komitetas parengė vienuolika šios knygos leidimų, be to, Niujorke išėjo dar vienas leidimas, paruoštas amerikiečio Brentono.

Šiame leidime nėra jokių teksto pakeitimų, išskyrus tuos, kurie buvo padaryti Bahá'jų Tikėjimo Globėjo Šogi Efendi 1937 m. Tam nebuvo ir jokio reikalo, nes knygos turinys išlieka šiuolaikiškas, aktualus ir mūsų dienomis. Pono Eslemont kūrinio – įvado į Bahá'jų Tikėjimo istoriją ir mokymą, – tiesą įrodė pats gyvenimas. Tai patvirtina ir apie 30 šios knygos vertimų į įvairias pasaulio kalbas, šio Tikėjimo mokinių Rytuose ir Vakaruose paliudijimai.

Čia derėtų pridurti, kad bet kokie šios knygos teksto papildymai ir pataisymai galimi tik gavus Šogi Efendi sutikimą. Bet kokia knygos turinio peržiūra, kurios gali pageidauti kokios nors šalies Bahá'jų bendruomenių nariai, remdamiesi asmeniniais motyvais, yra ne mūsų Komiteto kompetencijoje.

1950 m. gruodis

Bahá'jų spaudos komitetas

ĮŽANGA Į 1970 M. LEIDIMĄ

Nuo 1937 m. daktaro Eslemont knygoje nepadaryta jokių teksto pakeitimų, išskyrus keletą nežymių pataisymų, atsiradusių 1950 m. leidinyje. Tačiau Bahá'jų Tikėjimas sparčiai plito ir vystėsi, taigi Bahá'jų bibliografija vis gausėjo, ji darėsi kaskart turtingesnė. Didelį indėlį į tai įnešė įvairūs Bahá'jų raštų vertimai, paaiškinimai, istorinės įvykių apžvalgos, padarytos Šogi Efendi, Tikėjimo Globėjo ir Šventųjų Raštų aiškintojo, paskirto paties 'Abdu'l-Bahá.

Ir vis dėlto peržiūrėti knygos tekstą teko: kad jis skambėtų šiuolaikiškai, kad jis būtų suprantamesnis dabartiniam skaitytojui. Tai buvo padaryta tik minimaliai pakeičiant kai kurias teksto vietas, darant išnašas ir papildant knygos pabaigą statistiniais duomenimis ir naujomis žiniomis apie Tikėjimo vystymąsi.

Ir šiandien Eslemont knyga tebėra viena labiausiai skaitomų knygų, padedančių pažinti Bahá'jų Tikėjimą. Tai liudija ir tas faktas, kad nuo 1937 m. knygos vertimų į pasaulio kalbas skaičius padidėjo nuo 30 iki 58.

Bahá'jų spaudos leidykla

IVADAS

Pirmą kartą su Bahá'jų mokymu aš susipažinau 1914 m., kalbėdamas su draugais, susitikusiais su 'Abdu'l-Bahá, ir perskaitęs keletą pasiskolintų brošiūrų. Iš pat pradžių mane giliai paveikė šio Tikėjimo paprastumas ir suprantamumas. Jo mokymas man pasirodė atitinkantis dabartinio pasaulio, žmonijos poreikius geriau negu bet kuri kita man žinoma religija. Vėlesnės šio Tikėjimo studijos šį įspūdį pagilino ir patvirtino.

Bandydamas daugiau sužinoti apie naują religinį mokymą, aš susidūriau su sunkumais ieškant knygų, bet perskaitęs jas, nusprendžiau esmius šio Tikėjimo dalykus išdėstyti nedidelėje knygelėje, tuo pačiu palengvindamas šį kelią kitiems. Kai po karo ryšiai su Palestina vėl buvo atstatyti, aš parašiau 'Abdu'l-Bahá laišką ir įdėjau jame būsimosios knygos devynių skyrių beveik užbaigto juodraščio kopiją. Gavau labai malonų atsakymą ir širdingą pakvietimą apsilankyti pas Jį Haifoje ir atsivežti visą knygos rankraštį. Kvietimą priėmiau su dideliu malonumu, tad man teko didelė garbė būti 'Abdu'l-Bahá svečiu 1919-1920 m. žiemą (du su puse mėnesio). Viešnagės metu aš ne kartą ir įvairiomis progomis aptarinėjau savo knygos sumanymą, daug tuo klausimu diskutavome. Jis suteikė man keletą vertingų patarimų, kaip geriau perteikti Tikėjimo prasmę ir pasiūlė man, peržiūrėjus rankraštį, išversti jį į persų kalbą, po to duoti jį Jam perskaityti, kad Jis galėtų kai ką pataisyti, papildyti, jei tai bus reikalinga. Rankraštį, žinoma, dar taisiau ir išverstą į persų kalbą įteikiau 'Abdu'l-Bahá, kuris, nors ir būdamas labai užimtas, iki mirties suspėjo pataisyti tris su puse skyriaus (1, 2, 5 ir dalį 3-jo skyriaus). Aš labai apgailestauju, kad 'Abdu'l-Bahá negalėjo užbaigti viso rankraščio peržiūrėjimo, – knyga būtų tapusi vertingesnė.

Visą rankraštį atidžiai peržiūrėjo Anglijos Nacionalinės Bahá'jų Asamblėjos komitetas, o sutikimą jį spausdinti davė pati Asamblėja.

Jaučiu didelį dėkingumą ir lieku skolingas panelei E. J. Rozenberg, ponioms Klaudijai S. Koles, Sutfulah S. Hakim, ponams Roy Wilhelm ir Monutfort Mills ir daugeliui kitų draugų, kurių pagalbą ruošiant šią knygą labai vertinu ir šiandien.

Šioje knygoje vartojama arabiškų ir persiškų vardų ir pavadinimų rašymo sistema yra pasiūlyta Šogi Efendi visam Bahá'jų pasauliui.

1 SKYRIUS

DŽIUGI ŽINIA

„Visų pasaulio tautų Pažadėtasis pasirodė. Visos tautos ir nacijos seniai laukė šio Dievo Apreiškimo, ir Jis, Bahá'u'lláh, yra geriausias visos žmonijos mokytojas ir švietėjas“. (‘Abdu’l-Bahá)

Didžiausias įvykis pasaulyje

Jei mes, remdamiesi rašytiniais šaltiniais, imsime nagrinėti „žmogaus vystymosi“ istoriją, tai pamatysime, kad pagrindinis žmonijos pažangos faktorius – kartkarčiais pasirodžiusios asmenybės, savo idėjomis pranojusios savo laikmetį, tapusios atradėjais ir atskleidusios žmonijai iki tol jai nežinomų tiesų. Atradėjai, pionieriai, genijai, Pranašai – štai tų asmenybių vardai, nuo kurių atsiradimo labiausiai priklausydavo žmonijos transformacijos raida. Karlilis „Laiko ženkluose“ rašė: „Akivaizdi tiesa, paprasčiausia tiesa, mūsų manymu, yra tai, kad tas, kuris yra išmintingesnis, kuris savyje nešioja mums nežinomą dvasinę Tiesą, yra stipresnis už dešimt žmonių, tos Tiesos nežinančių, už dešimt tūkstančių žmonių, už visus pasaulio žmones. Tokia asmenybė iškyla virš visų žmonių savo dangiška, angeliška jėga. Ji stovi tartum apsiginklavusi kardu iš Dangaus ginklų arsenalo, kurio negali atmušti joks skydas, prieš kurį neatsilaiko jokie tvirtovės bokštai“.

Šią tiesą gausiai mums iliustruoja mokslo, meno, muzikos istorija, tačiau didžiųjų žmonių vaidmuo ir jų misijos reikšmė ryškiausiai atsiskleidžia religijoje, labiau negu bet kokioje kitoje žmogaus gyvenimo srityje. Nuo seniausių laikų, kai tik žmonių dvasinis gyvenimas ir moralė nu-skursdavo, pasirodydavo pats paslaptlingiausias ir nuostabiausias žmogus – Pranašas. Vienui vienas stodavo Jis prieš visą pasaulį, niekam nepadedant Jam mokyti, vadovauti ar suprasti, pasidalinti atsakomybe. Jis iškildavo virš visų kaip aiškiaregys tarp aklyjų, skelbdamas Savo tiesą, sėdamas teisingumą. Kas keli šimtmečiai gimdavo didieji Dangaus Apreiškimai: Krišna, Zoroastras, Mozė, Jėzus, Mahometas. Jie pasirodydavo Rytuose kaip Dvasinės Saulės ir nušviesdavo žmonių protus, pabudindavo žmones iš miego. Kokios bebūtų mūsų pažiūros ir nuomonės

apie jų didingumą, turime pripažinti, kad Jie – savo religijų įkūrėjai – būdavo gyvenusių žmonijos kartų švietėjai ir mokytojai. Visi Pranašai vieningai tvirtindavo, kad jie kalba ne savo vardu, kad per jų žodžius vyksta Dieviškosios Žinios Apreiškimas, o jie patys tesą tik tos Žinios nešėjai. Pranašų užrašytuose žodžiuose daug užuominų ir pažadų apie Didžiojo Mokytojo pasirodymą, įvyksiantį po tam tikro laiko, apie Jo misiją užbaigti jų darbus ir apvainikuoti juos sėkme, įvesti Žemėje taiką ir teisingumą, suburti į vieną šeimą visas pasaulio tautas ir gimines, suvienyti religijas ir valstybes taip, kad žmonės būtų „viename būryje, o juos ganytų tik vienas piemuo“, kad visi pažintų ir mylėtų Dievą ir kad ši meilė nuolat stiprėtų.

Suprantama, kad diena, kai ateis „Žmonijos Švietėjas“, bus didžiausias įvykis jos istorijoje. Todėl Bahá'jų religija skelbia džiugią žinią, kad šis Mokytojas jau pasirodė, kad Jo Tiesa jau visiems pranešta ir užrašyta, ją gali studijuoti kiekvienas jos siekėjas, kad Viešpaties Diena jau išaušo, patekėjo Teisingumo Saulė. Ir nors dar tik keletas žmonių pastebėjo naują Šlovingąją Orbitą, tačiau jos žerintys spinduliai byra ant dangaus ir žemės, ji netrukus apšvies lygumas ir slėnius visu grožiu ir galybe, pakils aukščiau visų kalnų, įkvėps visiems gyvenimą ir vadovaus jam.

Nuolat besikeičiantis pasaulis

Tai, kad devyniolikame amžiuje ir dvidešimtojo pradžioje pasaulis išgyveno paskutinę senosios eros mirties agoniją ir skausmuose gimdė naują erą, aišku ir suprantama visiems. Žlugo materializmo, savanaudiškumo principai, sugriuvo sektantiniai, patriotiniai prietarai ir prieštaravimai; jie buvo diskredituoti savo pačių griuvėsiuose. Pamažu pasirodo pirmieji naujo tikėjimo, brolybės, internacionalizmo ženklai; jie sutraukio senuosius pančius, įveikia valstybių sienas. Precedento neturintys milžiniški revoliuciniai pokyčiai vyksta visose žmonijos gyvenimo srityse. Tačiau senoji era dar nepasibaigė; ji veda žūtibūtinę kovą su naująja era. Blogio tebėra daug, jis milžiniško masto ir baisus, tačiau jau demaskuotas, atskleistas, ištirtas, jam mestas iššūkis, jis atakuojamas žmonijos ryžtu ir viltimi. Debesys dar neišsisklaidė, jų dar daug, jie gąsdina žmones savo grėsmingumu, bet šviesa pro juos jau trykšta, apšviesdama pažangos kelią, išryškindama kliūtis ir duobes, trukdančias žengti pirmyn.

Aštuoniolikame amžiuje viskas buvo kitaip. Tada dvasinės ir morali-

nes tamsas, užklojusias visą pasaulį, aprašėdavo vos vienas kitas spindulėlis. Tai buvo panašu į nakties tamsą prieš pat aušrą, – pačią juodžiausią, pačią tirsčiausią. Keli žibintai, pasirodę joje, tik dar labiau paraiškino tamsą. Karlilis savo kūrinys „Frederikas Didysis“ rašė:

„Tai amžius, kuris neturi istorijos arba ji visai nedidelė – tiesiog jos negalėjo būti. Tai toks amžius, kuris garsėjo didžiausiu falšu, tai toks laikmetis, kokio dar nėra buvę. Jame nebuvo net supratimo, kad visur tyro apgaulė – toks netikęs buvo tas amžius. Visas iki kaklo buvo paniręs netikrume, permirkęs juo iki paskutinio siūlo, visas buvo matuojama juo. Įveikti jį buvo skirta tik Prancūzijos Revoliucijai. Pelnytas žlugimas teko falšui ir visam tam amžiui! – su dėkingumu atsidūstu. Taip turėjo būtinai atsitikti, juk reikėjo, kad žmonėms įvyktų Dieviškasis Apsireiškimas, norint, kad jie netaptų beždžionėmis“ („Frederikas Didysis“. Pirmoji knyga, 1 skyrius).

Lyginant šiuos laikus su aštuonioliku amžiumi, jie atrodo kaip aušra po nakties arba kaip pavasaris po žiemos. Pasaulyje pradėjo kunkuliuoti naujas gyvenimas, jame pasklido nauji idealai ir viltys. Tai, kas prieš keletą metų¹ atrodė neįgyvendinama svajonė, – šiuo metu jau įvykęs faktas. Kai kurie dalykai, kurie, mūsų manymu, turėjo įvykti po kelių šimtmečių, jau tapo „praktine veikla“: žmogus jau išmoko skraidyti, keliauti po vandeniu, žaibo greičiu mes galime siųsti žinias, telegramas po visą pasaulį. Tiesiog per vieną dešimtmetį mes pamatėme tiek žmogaus sukurtų stebuklų, kad jų visų čia net neįmanoma išvardyti.

Teisingumo Saulė

Kokia šio viso pasaulio atbudimo priežastis? Bahá'jai įsitikinę, kad tai atsitiko Šventosios Dvasios pasklidimo dėka, pasirodžius Pranašui Bahá'u'lláh, kuris gimė 1817 m. Persijoje ir mirė Šventojoje Žemėje 1892 m.

Bahá'u'lláh mokė, kad Pranašas, tas „Dievo Apsireiškimas“, yra tarsi dvasinio pasaulio šviesos nešėjas, taip kaip Saulė yra gamtinio pasaulio šviesos nešėja. Kaip materialiai (fizinė) Saulė šviečia Žemei ir sukelia joje augimo procesą, taip ir Tiesos Saulė per Dievo Apsireiškimą apšviečia

¹ Šie žodžiai buvo parašyti tuoj po Pirmojo Pasaulinio karo (autorius pastaba).

žmonių širdis ir sielas, apšviečia ir nuskaidrina jų mintis, moralę, dvasią. Kaip fiziniai Saulės spinduliai turi savybę įsismelkti į tamsiausius ir slėpingiausius gamtos kampelius, viskam suteikdami šilumą ir gyvybę, net tiems padarams, kurie jos niekada nėra matę, tokias pat savybes turi ir Šventoji Dvasia. Ji per Dievo Apsireiškimą daro įtaką visų žmonių gyvenimui, įkvepia imlius protus visame pasaulyje, net ten, kur žodis „Pranašas“ yra net negirdėtas. Apreiškimas užaina kaip pavasaris. Tai tikra Prisikėlimo diena, kai dvasiškai mirę žmonės prisikelia naujam gyvenimui, kai vėl atgimsta Dievo Religijų realybė, kai atsiranda „naujas Dangus, nauja žemė“.

Tačiau gamtos pasaulyje Saulė atneša ne vien naują gyvybę, gyvenimą, pabudimą ir augimą: ji taip pat sunaikina tai, kas paseno ir atgyveno; ji, padėdama pražysti gėlėms pavasarį, o medžiams išsprogdinti pumpurus šakose, taip pat sukelia puvimą ir irimą to, kas negyva ir nebereikalinga. Ji suaižo ledą, ištirpdo sniegą po žiemos, sukelia potvynius ir audras, tuo atgaivindama ir išgrynindama žemę. Panašiai viskas vyksta ir dvasiniame pasaulyje. Dvasinės Saulės šviesa taip pat iššaukia panašius pokyčius ir viską išjudina.

Šitokių būdu Prisikėlimo Diena pavirsta į Teismo Dieną, kai tiesos iškrypimai ir jos imitacijos, atgyvenusios idėjos ir papročiai yra išmetami ir sunaikinami, kai ištirpdomas ir transformuojamas prietarų bei įtarimų, susikaupusių per žiemą, ledas ir sniegas, kai atsilaisvinusi energija – iki tol buvusi užšaldyta ir sukaustyta – varo potvynių vandenį ir nuplauna žemės veidą.

Bahá'u'lláh misija

Bahá'u'lláh pareiškė – ne kartą ir aiškiai, – kad Jis esąs ilgai lauktas tautų Mokytojas ir Švietėjas, Kanalas, kuriuo teka pati Dievo Malonė, pranokstanti bet kokius jausmus; jame sutekėjusios visų religijų upės pavirs į vieną didelę upę, kaip į vandenyną įtekėjusios upės pavirsta nedalomu okeanu. Bahá'u'lláh padėjo pamatus žmonijos vienijimuisi pasaulyje, kuris sukurs žemėje šlovinguosius taikos ir ramybės amžius, apie kuriuos kalbėjo tik pranašai ir dainavo dainiai.

Tiesos ieškojimas, žmonijos, kaip vieno darinio, supratimas, religijų, rasių, tautų, Rytų ir Vakarų vienybė, religijos ir mokslo sutaikymas, prietarų ir nusistatymų panaikinimas, vyro ir moters lygybė, teisingumo ir tiesos užtikrinimas, aukščiausio tarptautinio tribunolo įsteigimas, viena pasaulinė kalba, privalomas žinių įsigijimas ir mokymasis – visa tai ir dau-

gybė kitų pamokymų yra užrašyta Bahá'u'lláh plunksna devynioliktojo amžiaus antroje pusėje; visa tai yra daugiatomėse knygosė ir laiškuose, kurių dalis buvo adresuota pasaulio karaliams ir valdovams.

Jo mokymas unikalus savo suprantamumu ir apimtimi, jis nuostabiai derinasi ir atitiko laikmečio poreikius, jo ženklus. Pasaulyje dar nebuvo kilę tiek daug neįveikiamų problemų, kurios savo svarbumu ir sudėtingumu prilygtų dabartinėms. Ir niekada anksčiau nebuvo taip skubiai ir visiems reikalingas pasaulio mokytojas. Niekada anksčiau tokio mokytojo nebuvo laukiama su tokiu pasitikėjimu ir taip visuotinai.

Pranašavimų išsipildymas

'Abdu'l-Bahá rašė:

„Kai prieš du tūkstančius metų pasaulyje pasirodė Kristus, žydai, nors ir laukė Jo Atėjimo, nors ir meldėsi Jam su ašaromis akyse, kiekvieną dieną kalbėdami „O Dieve, pagreitink Mesijo Atėjimą“, tačiau, kai užtekėjo Tiesos Saulė, nepripažino, paneigė ir sukilo prieš Jį su didžiausiu priešiškuumu, galų gale nukryžiuvo šį Dievo Sūnų, Dievo Žodį, pavadinę Jį Belzebubu, blogio įsikūnijimu. Visa tai aprašyta Evangelijoje. Štai kaip jie aiškino tokio elgesio priežastį: „Kristaus Atėjimą, aprašytą Toroje, turi lydėti tam tikri ženklai, o kol tų ženklų nėra, tas, kuris tvirtina esąs Mesijas, yra Apsišaukėlis. Vienas iš tokių ženklų turėtų būti Mesijo atėjimas iš nežinomos vietovės, tačiau mums sakoma, kad Jis atėjo iš Nazareto. O ko gero ir naujo gali sulaukti iš Nazareto?! Antrasis ženklas turėtų byloti apie tai, kad Jis valdys geležine lazda, kitaip sakt, geležiniu kardu. O ką mes pamatėme? Jis neturėjo net medinio pagalia. Kita sąlyga ir ženklas turėjo būti toks: Jis turi sėdėti Dovydo soste ir siekti Dovydo aukščiausios valdžios įvedimo. O iš tikrųjų – Jis ne tik nepasirodė soste, bet net neturėjo paprasto kilimėlio, ant kurio būtų galima atsisėsti. Neįgyvendinta dar viena sąlyga – Toros įstatymų paskelbimas. Užuo taip daręs, Jis juos panaikino, panaikino net šabo dienos šventę, nors Toros tekste parašyta, kad žmogus, kuris pasiskelbia pranašu, kuris atlieka stebuklus, bet pažeidžia šabo dienos šventę, turi būti nubaustas myriop. Štai dar vienas Toroje aprašytas ženklas: Jo valdymas bus toks tobulas ir teisingas, kad gėris užplūs ne tik žmones, bet ir gyvūnus. Gyvatė ir pelė gyvens vienoje oloje, erelis ir kurapka viename lizde, liūtas ir gazelė ganysis vienoje ganykloje, vilkas ir

ožiukas gers iš to paties šaltinio. O ką mes matome šiandien? Neteisingumas ir tironija taip įsikerojo, kad net yra nukryžiuojami žmonės. Dar viena Toros sąlyga skelbė, kad Mesijo laikais žydų tauta suklestės ir valdys visas pasaulio tautas, o iš tikrųjų ši tauta dabar gyvena didžiausiame pažeminime, ji pavergta Romos imperijos. Tai argi šis Mesijas yra tas, kurį žadėjo Toros knyga?"

Tokiu tad būdu jie prieštaravo Tiesos Saulės pasirodymui, nors ši Dievo Dvasia ir buvo tas Pažadėtasis, kuris aprašytas Toroje. Tačiau jie nesuprato tikrosios ženklų vertės ir nukryžiuojo Jį, nukankino Dievo Žodį.

Bahá'jų Tikėjimas laikosi tos nuomonės, kad Kristaus Pasirodymas atitiko visus ženklus, jų reikšmę; tiesa, ne ta prasme, kurią jam suteikė žydai. Ženklų aprašymas Toroje turėjo būti suprastas alegoriškai. Štai vienas pavyzdys: Toroje buvo rašoma apie aukščiausiąją valdžią. Bahá'jų supratimu, Dievo Sūnaus, Kristaus, valdžia turėjo būti suprasta kaip dangiška, dieviška ir amžina. Tai ne Napoleono tipo valdžia, kuri greitai pasibaigė. Ar ne todėl Kristaus valdymas vyrauja jau beveik du tūkstančius metų, jis tęsiasi ir bus begalinis, ir Šventoji Būtybė, sėdinti savo Soste, bus šlovinama ir šlovinama!

Panašiai atsiskleidė ir kitų ženklų reikšmė, nors žydai jų tada nesuprato. Ir nors nuo to laiko jau prabėgo daugiau kaip dvidešimt šimtmečių, žydai, vis dar tebelaukdami Mesijo atėjimo, mano esą teisūs, mano, kad Kristus – tai melas".

Jeigu žydai būtų kreipęsi į Kristų, Jis būtų jiems paaiškinęs, ką reiškia pranašavimai apie Jį. Pasimokykime iš šio pavyzdžio ir mes: prieš nusprenddami, kad pranašavimai apie šių dienų Mokytojo pasirodymą neišsipildė, pasitarkime į pagalbą tai, ką parašė pats Bahá'u'lláh apie šio reiškinio interpretaciją, nes daugelis pranašavimų yra laikomi „užantspauduotais" žodžiais, o jų reikšmę gali perteikti tik Pats Tikrasis Švietėjas, sulaužęs šių žodžių antspaudus.

Apie senovės pranašystes Bahá'u'lláh rašė daug, tačiau ne tai yra Jo pranašavimų įrodymo šaltinis. Saulė įrodo savo buvimą pati savimi tiems, kurie turi jutiminę galią. Kai ji pateka, mums nereikia griebtis senovės pranašavimų, kurie įrodytų, kad ji šviečia. Tas pats pasakytina ir apie Dievo Apsireiškimą, kai tai įvyksta. Netgi jei ir būtume pamiršę, ką apie tai pranašavo žmonės senovėje, Jo Apreiškimas vis tiek vyktų ryškiai; tai būtų įrodymas pats savaime, visų pirma tiems, kurių dvasinis pasaulis yra tam atviras.

Pranašavimų įrodymai

Bahá'u'lláh nė iš vieno žmogaus nereikalavo priimti Jo teiginius ir ženklus akiai. Priešingai, Jis savo pamokymuose net įspėjo žmones akiai nesekti jokiais autoritetais, skatino praverti akis, neužsikimšti ausų ir daryti savo sprendimus, nepriklausomai ir be baimės surasti savo tiesą. Jis visus skatino tyrinėti Jo mokymą, niekada nuo nieko nesislapstė; Jis siūlė kaip įrodymą pripažinti, jog Jo žodžiai, jų reikšmė jau pradėjo keisti žmonių sąmonę ir būdą. Įrodymų patikrinimų priemonės, kurias Jis siūlė naudoti, pasirodė, buvo tokios pat kaip ir Jo pirmtakų. Anais laikais Mozė kalbėjo:

„Jeigu pranašas kalba Dievo vardu, ir jei po to niekas neatsitinka, reiškia ne Dievas tai yra kalbėjęs, – tai yra tik pranašo spėlionė, ir jums nereikia jo bijoti“. (Deut. XVIII, 22).

Taip pat aiškiai apie savo įrodymų patikrinimą kalbėjo ir Kristus. Jis sakė: „Sergėkitės netikrų pranašų, kurie ateina pas jus avių kailyje, o viduje yra plėšrūs vilkai. Jūs pažinsite juos iš vaisių. Argi gali kas pasiskinti vynuogių nuo erškėčių ar figų nuo usnių?! Juk geras medis duoda gerus vaisius, o netikęs medis – blogus. Geras medis negali duoti blogų vaisių, o netikęs gerų. Kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir įmestas į ugnį. Taigi jūs pažinsite juos iš vaisių“ (Evangelija pagal Matą, 7 skyrius 15-20 pastraipos).

Šiuose knygos skyriuose jums dar pasistengsime atskleisti, ar Bahá'u'lláh teisė į pranašystes buvo teisėta ar ne, kaip ji gali būti patikrinama, ar tai, apie ką Jis kalbėjo, įvyko, ar Jis sunokino gerus vaisius ar blogus, kitais žodžiais tariant, ar Jo pranašystės išsipildė, ar Jo nurodymai buvo įgyvendinti, ar Jo gyvenimas prisidėjo prie žmonijos apšvietimo ir pakylėjimo, moralės pagerėjimo, ar viskas buvo priešingai.

Tyrinėjimų sunkumai

Kiekvienas, besistengiantis atrasti Tikėjimo tiesas, be abejo, susidurs su kai kuriais sunkumais. Kaip ir daugelis senovėje gyvenusių didžiųjų žmogaus moralės ir dvasios reformatorių, Bahá'u'lláh dažnai buvo interpretuojamas ir suprantamas neteisingai. Tik dėl siaubingų Bahá'u'lláh ir Jo pasekėjų persekiojimų ir kančių visi sutaria vieningai. Tačiau nesutarimų dėl Tikėjimo ir Jo pradininkų įvertinimo tarp Tikėjimo pasekėjų ir Jo neigėjų yra begalės. Viskas yra kaip ir Kristaus laikais. Dėl Kristaus nukryžavimo, persekiojimo, Jo pasekėjų kančių ir žydų, ir krikščionių isto-

rikų nuomonės sutampa. Bet kai tikintieji sako, kad Kristus įgyvendino ir išplėtė Mozės ir kitų pranašų mokymą, priešininkai skelbia, kad Jis suaužė įstatymus ir priesakus ir turi būti nuteistas mirti.

Religijoje, kaip ir moksle, tiesa atsiskleidžia tiems, kurie jos ieško atkakliai, kantriai ir pagarbiai, tiems, kurie yra pasiryžę atsisakyti visokių prietarų, išankstinių nuostatų, kurie gali parduoti viską, ką jie turi, kad tik galėtų nusipirkti „vieną patį brangiausią perlą“. Norint giliai suprasti Bahá'jų Tikėjimą, jo reikšmę, mes turime jį nagrinėti iš širdies, pasišvęsdami tiesai, atkakliai eiti pasirinktu ieškojimų keliu, pasikliauti dievišku vadovavimu. Tikėjimo įkūrėjų raštuose mes rasime rakta, atrakinantį šio didelio dvasinio pakilimo paslapčių duris, sužinosime pagrindinius šios religijos vertės kriterijus. Deja, ieškotojų laukia sunkumai ir čia, nes tie, kurie nesusipažinę su persų ir arabų kalbomis, negalės perskaityti raštų, parašytų tomis kalbomis. Tik maža dalis šių raštų yra išversta į anglų kalbą, be to, nemaža dalis vertimų stokoja meistriškumo, jiems trūksta tikslumo, adekvataus stiliaus. Ir vis dėlto, nepaisant vertimų ir istorinių traktatų apie šį Tikėjimą trūkumų, Tikėjimo teiginiai ir nuostatos, jo socialinis pagrindas yra toks stiprus, kad jis iškyla pasaulyje kaip kalnas nežinomybės ir neužtikrintumo rūke.

Knygos tikslas

Šios knygos skyriuose bus bandoma teisingai ir bešališkai, kiek tai, žinoma, įmanoma, nustatyti pagrindinius Bahá'jų Tikėjimo istorijos bruožus ir ypač jo mokymo prasmę. Tokiu būdu bus siekiama padėti skaitytojams patiems padaryti savo išvadas ir sprendimus, suprasti, kas svarbu, o kas ne, ir, galbūt, paskatinti juos gilintis į šią temą savarankiškai.

Tiesos, nesvarbu – reikšmingos ar ne, ieškojimas nėra pagrindinis viso žmogaus gyvenimo tikslas ir uždavinys. Tiesa nėra negyvas daiktas, kurį atradus, galima eksponuoti muziejuje, po eksponatu pakabinus paaiškinimų, klasifikacijų, katalogų korteles ir laikant patį eksponatą sterilioje sausoje aplinkoje. Tiesa yra gyvybinga, savo šaknis giliai suleidžianti žmogaus širdyje, atnešanti vaisių žmogui anksčiau, negu žmogus susilaukia atpildo už jos ieškojimą.

Pagrindinis tikslas, skleidžiant žinias ir supratimą apie pranašavimų apreiškimą, – įsitikinimas šia tiesa, galimybe įgyvendinti užsibrėžtus principus praktiškai, „gyventi tikrą gyvenimą“, skleisti džiugią žinią ir taip pagreitinti atėjimą dienos, kai Dievo Valia įsikūnys žemėje taip, kaip ji įsikūnijo danguje.

2 SKYRIUS

BÁB'AS – TIKĖJIMO PRADININKAS

„Iš tiesų pasaulio tironai nužudė pasaulių Mylimąjį tam, kad jie galėtų užgesinti Dievo šviesą, siųstą Jo sutvėrimams, kad pajėgtų nuginti žmoniją nuo Dangiškojo Gyvenimo Šaltinio Jo Viešpaties, Dosniausiojo, Gailestingiausiojo Dieną“. (Bahá'u'lláh „Laiškas Raisui“).

Naujojo Apreiškimo atsiradimo vieta

Pasaulio istorijoje Persija, kurioje gimė Bahá'u'lláh Apreiškimas, užima ypatingą, unikalią vietą. Pirmaisiais savo didybės kilimo metais ši šalis buvo tarsi karalienė tarp pasaulio tautų: nepralenkiama savo civilizacija, galia, didingumu. Ji pasauliui padovanojo daug karalių ir valstybės veikėjų, pranašų ir poetų, filosofų ir menininkų. Zoroastras, Kiras, Darius, Hafizas, Firdvasi, Sadi ir Umaras Chaiamas – tai tik keletas iš Persijos garbingiausiųjų sūnų. Jos amatininkai buvo patys nagingiausi, jos kilimai – gražiausi, plieninių kardų ašmenys – aštriausi, keramika – pagarsėjusi visame pasaulyje. Jos buvusios didybės pėdsakai tebėra išlikę visose Artimųjų ir Vidurio Rytų šalyse.

Tačiau aštuonioliktame ir devynioliktame amžiuose Persija nusirito į apgailėtiną padėtį. Buvusi šlovė atrodė prarasta amžinai. Jos vyriausybėje klestėjo korupcija, jos iždas ištuštėjo, vieni valdovai garsėjo kaip menkystos, kiti – žiaurumu. Šalies dvasininkijai buvo būdingas netolerantiškumas ir užsispyrimas, gyventojams – beraštiškumas ir prietaringumas. Dauguma žmonių priklausė Šiitų tikėjimui², tačiau nemažą gyventojų dalį sudarė Zoroastro pasekėjai, žydų ir krikščionių tikėjimų išpažintojai, įvairių ir priešingų viena kitai sektų nariai. Visi jie dievagojosi, kad seka dieviškuoju mokymu, kad meldžiasi tik vienam Dievui, kad gyventi reikia vienybėje ir meilėje; bet iš tikrųjų jie gyveno užsidarę, nekęsdami

² Šiitai ir sunitai – tai dvi sekotos, į kurias skilo Islamo tikėjimas po Mahometo mirties. Šiitai tvirtina, kad Ali, Mahometo žentas, yra vienintelis ir tikras šio Pranašo įpėdinis, ir kad tik jo vaikai gali būti laikomi tikraisiais kalifais (autorius pastaba).

ir niekindami vienas kitą, kiekviena sekta laikė viena kitą nedorėliais, šunų gauja. Plūdimalis, vienas kito keikimas įgavo neregėtą mastą. Žydui arba Zoroastro pasekėjui pasidarė pavojinga net vaikščioti gatve lietingą dieną, mat jei jo šlapias rūbas prisiliesdavo prie Mahometo išpažintojo drabužių, pastarasis save laikydavo paniekintu ir suteptu ir reikalaudavo atsiprašymo. Jei Mahometo tikėjimo žmogus paimdavo pinigų iš žydo, krikščionio arba Zoroastro pasekėjo, prieš įsidėdamas juos į savo kišenę, turėdavo juos nuplauti. Jei žydas pamatydavo, kad jo vaikas paduoda stiklinę vandens vargšui, Mahometo tikėjimo elgetai, jis puldavo prie vaiko ir plėšte išplėšdavo iš jo rankų stiklinę, – kito tikėjimo žmogui turėjo būti skirta ne gerumas ir malonė, o išplūdimas ir užgauliojimas.

Sektos kūrėsi ir pačių musulmonų tarpe, jų kaskart daugėjo, stiprėjo jų tarpusavio kova. Kiek kitaip vyko Zoroastro pasekėjų gyvenimas – jie gyveno uždaroje bendruomenėje, visai nepalaikydami santykių su savo kraštiečiais, išpažįstančiais kitą tikėjimą.

Socialinis ir religinis Persijos gyvenimas atrodė beviltiškai suiręs. Švietimas buvo visiškai apleistas. Vakarų šalių mokslas ir menas buvo laikomas nešvari ir prieštaraujančiu religijai. Teisingumas buvo pamintas. Apiplėšimai ir grobimai tapo kasdieniniu, įprastu reiškiniu. Šalies keliai buvo blogi, nesaugūs keliautojams. Sanitarijos būklė buvo stebėtinai bloga.

Nepaisant tokios padėties, dvasinio gyvenimo šviesa šalyje dar nebuvo visai užgesusi. Tai šen, tai ten toje prietarų karalystėje dar būdavo galima sutikti tyros sielos žmogų, kurio širdis troško Dievo: tai buvo žmonės, panašūs į Oną ir Simoną, kurie gyveno prieš Kristaus atėjimą. Dar buvo, dar gyveno daug tokių žmonių, kurie tikėjosi pažadėtojo Dievo Pasiuntinio pasirodymo ir buvo tikri, kad toks laikas jau nebe už kalnų. Štai tokioje aplinkoje Persijoje ir iškilo Bab'as – naujosios eros šauklys, sukėlęs ant kojų visą šalį.

Báb'o jaunystė

Mirza Ali Mahometas (vėliau pasivadinęs Báb'u, kitaip sakant, „Vartais“) gimė Persijos pietuose Širazo mieste 1819 m. spalio 20 d. Jis buvo šitas, taigi Pranašo Mahometo palikuonis. Netrukus po Báb'o gimimo mirė Jo tėvas, žinomas vietos pirklys, ir berniuko auklėjimu pradėjo rūpintis Jo dėdė iš motinos pusės, Širazo pirklys, kuris Jį ir užaugino. Dar vaikystėje Báb'as išmoko skaityti ir gavo tą pradinį išsilavinimą, kurį įgy-

davo visi to siekiantys vaikai. Dėl Báb'o mokymosi yra kai kurių nesutarimų ir įvairių nuomonių. Antai vienas istorikas rašė: „Daugelis žmonių Rytuose, ypač Báb'o pasekėjai (vėliau juos pradėta vadinti Bahá'jais), mano, kad Báb'as neturėjo jokio išsilavinimo, išskyrus tą, kurį įgyja mūlos. Teigti, kad Báb'as oficialiai lankė mokyklą ir mokėsi, Bahá'jų nuomone, reiškia sumenkinti Báb'o autoritetą, o Jo nepaprastus sugebėjimus priskirti Jo išeitiems mokslams. Tačiau, įsigilinę į šią problemą labiau, nustatėme, kad vaikystėje Báb'as neilgai vaikščiojo į šeicho Mahometo namus, kur Jis buvo mokomas skaityti ir rašyti persų kalba. Būtent apie tai ir užsimenama Báb'o knygoje „Bajanas“, kurioje yra tokios eilutės: „O Mahometai, mano mokytojau!“

Tas pats istorikas rašė: „Nuostabą kelia tai, kad ir šeichas Mahometas, Jo mokytojas, ir Chadži Siidas Ali, Jo dėdė, abu vėliau tapo karštais Báb'o pasekėjais, o dėdė net savanoriškai pasirinko kankinio gyvenimą ir mirtį, kaip ir pats Báb'as.

Štai taip bandyta paaiškinti Báb'o paslaptį tiesos ieškotojams. Tačiau mums nereikėtų pamiršti, kad Báb'o išsilavinimas šiaip ar taip tebuvo tik pradinio lygio; tai, kad Jis tapo didis ir labai išsimokslinęs, yra ženklas, liudijantis žinių dieviškąją prigimtį, Jo tobulumo ir meilės Dievui mastą“.

Sulaukęs penkiolikos metų, Báb'as pradėjo verstis prekyba, iš pradžių drauge su Savo globėju, vėliau su kitu dėde, kuris gyveno Bušire, Persų įlankos pakrantėje.

Báb'as, dar būdamas jaunuoliu, išsiskyrė iš kitų Savo grožiu, elgesio kultūra. Jis buvo labai galestingas, kilnaus būdo. Jis niekada nepraleisdavo maldos, religinių švenčių, kitų ritualų, kurie buvo būdingi Mahometo tikėjimui; Jis ne tik vykdė viską paraidžiui, bet ir stengėsi gyventi Pranašo mokymų dvasia.

Vedė būdamas beveik dvidešimt dvejų metų amžiaus. Jam gimė sūnus, kuris mirė dar visai kūdikis, pirmaisiais Báb'o Deklaracijos metais.

Báb'o Deklaracija

Sulaukęs dvidešimt penkerių metų amžiaus, atsiliepdamas į dangiškosios valios apreiškimą Jam, Báb'as paskelbė, kad „Šlovingasis Dievas paskyrė Jį būti Báb'u – „Vartais“. Knygoje „Keliautojo pasakojimas“, 3-me puslapyje mes skaitome: „Paskirti Báb'ą reiškia nutiesti kanalą, kuriuo tekės Dievo malonė“.

Tomis dienomis tikėjimas greitu ir neišvengiamu Dievo Pasiuntinio

pasirodymu buvo ypač stiprus sektoje, žinomoje Šaikhi vardu. Jos žinomam nariui, vardu Mula Huseinas Bušru, Báb'as ir paskelbė Savo misiją. Šio paskelbimo tikslī data pažymėta Jo knygoje „Bajanas“: tai buvo 1844 m. gegužės 23 d., praėjus dviem valandoms ir penkiolikai minučių nuo saulėlydžio. Tą pačią gegužės naktį gimė ir 'Abdu'l-Bahá, tačiau Jo gimimo valanda mums nežinoma.

Keletą dienų Mula Huseinas svarstė ir galvojo apie tai, kas įvyko ir pagaliau galutinai įsitikino, kad šitų taip lauktasis Dievo Pasiuntinys iš tikrųjų pasirodė. Atradimo džiaugsmu netrukus jis pasidalijo su keliais savo draugais. Netrukus dauguma Šaikhi sekotos narių pripažino Báb'ą ir Jo misiją ir taip tapo pirmaisiais Báb'iais. Greitai jaunojo Pranašo šlovė pradėjo sklīsti kaip ugnies šūorai per sausą laukų žolę.

Báb'ių judėjimo paplitimas

Pirmieji aštuoniolika mokinių (Báb'as buvo devynioliktas) buvo žinomi „Gyvųjų raidžių“ vardu. Savo mokinius Báb'as išsiuntinėjo po visą Persiją, ragindamas juos skleisti žinią apie Jo Atėjimą. Išsiuntęs visus Savo mokinius, Báb'as susiruošė kelionei į Meką, kur Jis atvyko 1844 m. gruodžio mėnesį ir čia viešai paskelbė Savo misiją. Grįžęs į Buširą, susilaukė didelio pripažinimo. Jo liepsningos kalbos, iškalbingumas, greitai ir su įkvėpimu parašyti raštai, Jo nepaprasta išmintis ir erudicija, drąsa ir reformatoriškas įkarštis kėlė didelį Jo pasekėjų entuziazmą, tačiau tarp ortodoksinių musulmonų Jis sukėlė sąmyšį ir priešišumą. Su įtūžiu Jį paneigė šitų dvasininkai, įtikinę Farso gubernatorių, vardu Husainas Khanas, fanatiką ir tironišką valdovą, užkirsti kelią Báb'o pranašavimams. Prasidėjo ilgalaikiai Báb'o įkalinimai, trėmimai iš vietos į vietą, tribunolų posėdžiai; Jis buvo ne kartą išplaktas per pėdas, pažemintas, galų gale nužudytas 1850 metais.

Báb'o pareiškimai

Priešiškumas Báb'ui dar labiau padidėjo, kai Jis pareiškė esąs Mihdi, kurio atėjimą buvo išpranašavęs Mahometas. Šiitai tikruoju Mihdi laikė dvyliktąjį Imamą³, kuris, jų įsitikinimu, dingo iš žmonijos akių daugiau negu prieš tūkstantį metų. Jie tikėjo, kad Mihdi tebėra gyvas, kad jis dar

sugrįš žmogaus pavidalu; jie pažodžiui tikėjo senovės pranašavimu dėl Mihdi įsiviešpatavimo, jo šlovės ir pergalės, ieškojo jo grįžimo ženklų, taip kaip tai darė žydai, interpretavę pranašavimus apie Mesijo atėjimą. Šiitai tikėjo, kad jis ateis lydimas aukščiausios valdžios ir nesuskaičiuojamos armijos, kad jis paskelbs Dievo Apreiškimą, prikels mirusius kūnus gyvenimui. Tačiau lauktų ženklų vis nebuvo ir nebuvo, šiitai pradėjo Báb'o nebepripažinti ir atstūmė Jį su tokia pat panieka, kokią buvo parodę žydai, nepripažindami Kristaus. Visą tą laiką Báb'o pasekėjai visas ankstesnes pranašystes aiškino perkeltine prasme. Jie suprato Pažadėtojo aukščiausiąją valdžią kaip mistinę, Jo šlovę – kaip dvasinę, nežemišką.

Jo pergalės jie įsivaizdavo kaip žmonių širdžių užkariavimą, visur kitur įrodymų sėmėsi iš paties Báb'o asmeninio gyvenimo šventumo ir Jo mokymų turinio, Jo nepalaužiamos ištikimybės ir tikėjimo Savo teisingumu, tvirto nusistatymo, Jo sugebėjimo prikelti naujam gyvenimui tuos, kurie skendėjo nuodėmėse ir neišmanyme.

Báb'as sutapatino Save ne tik su Mihdi, Jis Sau priskyrė paslaptinę titulą „Nugityiula“ (Pradinis taškas). Taip senovėje titulavo Mahometą jo pasekėjai. Netgi Imamai save laikė žemesniais negu Pradinis Taškas, nors jie buvo kilę iš Jo galios ir įkvėpimo. Prisiimdamas šį titulą, Báb'as įgavo teisę (kaip ir Mahometas) vadintis Religijos Įkūrėju, tuo šiitų akyse tapdamas apsišaukėliu, – taip anuomet buvo vadinami Mozė ir Jėzus. Báb'as net sudarė naują kalendorių, atgaivindamas saulės metų laiko skaičiavimą ir Naujosios Eros pradžią laikydamas dieną, kai įvyko Jo Deklaracija.

Báb'ių persekiojimų augimas

Įvykus Báb'o Deklaracijai ir sparčiai paplitus Jo mokymui tarp visų sluoksnių, klasių atstovų, tarp vargdienių ir turtuolių, išsilavinusių ir neraštingų žmonių, pastangos nuslopinti naująjį judėjimą sustiprėjo ir kas kart darėsi vis negailestingesnės ir kryptingesnės. Pradėta plėsti ir nai-

³ Šiitams Imamas reiškia dievišką būtybę, Mahometo įpėdinį, kurio privalo visi klausyti. Prieš Mihdi buvo 11 asmenų, vadinamų Imamais, pirmas iš jų buvo Ali, – Mahometo žentas ir sūnėnas. Dauguma šiitų mano, kad dvyliktasis Imamas (Imamas Mihdi), kuris dingo iš žmonijos akių dar būdamas vaikas, atėjus laikui, turi sugrįžti, nuversti visus netikinčiuosius ir pradėti Palaimos Era.

kinti Báb'o pasekėjų namus, grobti jų moteris. Daug žmonių buvo nužudyta Teherane, Farse, Mazindarane. Žmonės buvo kariami, jiems buvo nukertamos galvos, jie būdavo pririšami prie patrankų vamzdžių ir susprogdinami, deginami ir kapojami į gabalus. Tačiau judėjimas, nepaisant jį užgriuvusios represijų bangos, plėtėsi toliau. Represinės priemonės tik dar labiau didino Báb'o pasekėjų įsitikinimą savo teisumu, nes tai, kas buvo pranašaujama apie Mihdi, pradėjo pildytis jų akyse. Tai galime perskaityti Jabiros raštų, kuriuos šie laikai autentiškais, ištraukose: „Jame bus įkūnytas Mozės tobulumas, Jėzaus gerumas, Jovo kantrybė; Jo šventieji bus pažeminti, jų galvomis bus keičiamasi kaip dovanomis, taip kaip tai daro dabar tarp savęs turkai ir deilamitai; jie bus žudomi, deginami, bauginami, gąsdinami; žemė nusidažys raudonai nuo jų kraujo, be perstojo raudos jų moterys; tai bus tikri šventieji.“ („Naujoji Báb'o istorija“, versta profesoriaus E. G. Brauno, p. 132).

Báb'o nužudymas

1850 m. liepos 9 dieną Báb'as, Kuriam tada dar nebuvo ir trisdešimt vienerių, tapo Savo fanatiškų ir įtūžusių persekiotojų auka. Kartu su karštai Jam atsidavusiu draugu, Aka Mahometu Ali, kuris maldaute maldavo leisti jam mirti kartu, Báb'as buvo nuvestas į Tabiro miesto aikštę, kur prie kareivinių stovėjo kartuvės. Likus dviem valandoms iki vidurdienio, jie buvo perrišti virvėmis per pažastis taip, kad Ali palinkusi galva atsirėmė į jo Mokytojo krūtinę. Iškviestam armėnų kareivių būriui buvo duota komanda iššauti. Nuaidėjus šūvių papliūpai ir išsisklaidžius dūmams, visi pamatė, kad Báb'as ir Jo ištikimasis pasekėjas – gyvi. Kulkos tik sukapojo virves, kuriomis jie buvo pririšti prie stulpų; nukritę ant žemės kūnai gulėjo net nesusžeisti. Atsistojęs ant kojų, Báb'as greitai nuėjo į netoliese esantį namą, kur vėliau atėję sargybiniai rado Jį, ramiai besišnekučiuojantį su Savo draugais. Apie vidurdienį Báb'as ir Ali vėl buvo surišti. Tačiau armėnų kareiviai, kurie viską palaikė stebuklu, šauti dar kartą atsisakė. Buvo iškviestas kitas kareivių būrys, ir po komandos buvo paleista šūvių salvė. Šį kartą šūviai buvo lemtingi. Abiejų nužudytųjų kūnai buvo suvarpyti kulkomis ir labai sudarkyti, bet veidai išliko beveik sveiki.

Šitaip, dėl tokio niekšiško smurto Tabrizo Kareivinių aikštė tapo antrąja Kalvarija. Báb'o priešai džiugavo: jie galvojo, kad nekenčiamas Báb'o Tikėjimo medis nukirstas iš pat šaknų, kad Tikėjimas turi sužlugti. Bet

priešų triumfas tęsėsi neilgai! Jie nesuvokė, kad Tiesos Medžio neįmanoma nukirsti paprastu kirviu. Jie nesuprato, jog jų įvykdytas nusikaltimas naujam Tikėjimui suteikė dar didesnį gyvybingumą. Nužudydami Báb'ą, jie tik padėjo Jam įgyvendinti Savo norą ir dar labiau įkvėpė Jo pasekėjus, kurių entuziazmas buvo toks didelis, kad persekiojimų bangos tik dar labiau įpūtė ugnį. Kuo labiau buvo gesinama ugnis, tuo daugiau jos liepsnos kilo aukštyn ir didėjo.

Kapas ant Karmelos kalno

Nužudytojo Báb'o ir Jo draugo palaikai buvo įmesti į griovį, juosiantį miesto sienas. Antrą naktį po mirties, vidurnaktį jų kūnus slapčia paėmė Báb'o pasekėjai, kurie daug metų juos slėpė įvairiuose Persijos kraštuose, kol galų gale, įveikę daug sunkumų ir pavojų, pervežė juos į Šventąją Žemę. Palaikai buvo palaidoti gražaus Karmelos kalno šlaite, netoli Elijahos olos, tik už keletos mylių nuo tos vietos, kur paskutiniuosius Savo gyvenimo metus praleido ir buvo palaidotas Bahá'u'lláh. Tūkstančiai piligrimų iš visų pasaulio šalių atvyksta nusilenkti šventajam Bahá'u'lláh kapui; ir nė vienas niekada nepraleidžia progos pasimelsti prie Báb'o, tikinčiųjų numylėtinio, Tikėjimo pradininko, kapo.

Báb'o raštai

Per Savo gyvenimą Báb'as parašė daug kūrinių; Jis rašė greitai, be jokių apmatų, išankstinių temos studijų. Rašė sofistiškus komentarus, gilius paaiškinimus, karštas maldas – visa tai patvirtina dieviškąjį įkvėpimą, buvusį Jame.

Jo raštų esmę galima apibūdinti taip: tai Korano teksto eilučių komentarai arba interpretacijos, maldos, pamokslai, užuominos, pamokymai, įspėjimai, traktatai apie Dieviškąją Vienovę, padaršinimai (kaip tobulinti save), patarimai, kaip atsiriboti nuo pasaulietiško reikalų ir pasikliauti Dievo įkvėpimu. Tačiau pagrindinę esmę Jo kūryboje sudaro naujos Tiesos aprašymas ir jos šlovinimas – tai buvo pagrindinis Jo rašymo tikslas ir uždavinys, troškimas ir siekis. Save Jis laikė džiugių žinių pasiuntiniu, per kurį pasireikš didesnės galios ir tobulesnė Būtybė. Ir iš tikrųjų nei dieną, nei naktį Jis nenustodavo šlovinti Jos; taip pat niekada Jis nepamiršdavo priminti Savo pasekėjams, kad jie visada lauktų Jos pasi-

rodymo. Apie tą laukimą Jis rašė taip:

„Aš esu viena tos Didžiosios Knygos raidė, rasos lašelis, ištiškęs iš begalinio vandenyno; kada pasirodys Jis, atsiskleis visa mano esybė, mano paslaptis, mano mįslingumas, mano slapčiausi pojūčiai. Šitaip pradės vystytis šios religijos embrionas: vis didėdamas ir didėdamas, pasiekdamas įvairias stadijas, nuo pakopos „pati gražiausia forma“ iki „telydi Tave šlovė, Dieve, Geriausias Kūrėjau!“ stadijos“.

Štai kaip Jis buvo paveiktas Jo artumo, minčių apie Jį; tai buvo tartum žvakės šviesa tamsią naktį Maku tvirtovėje. Aukščiausiojo minėjimas, būnant Šihriko kalėjime, teikė didžiausią paguodą, kėlė Jo dvasią; Jis svaigo nuo Jo vyno; Jo minėjimas peraugo į sielos džiugavimą.

Tas, kuriame atsiskleis Dievas

Báb'as yra lyginamas su Jonu Krikštytoju, tačiau Jis nėra paprastas šauklys ar pradininkas. Báb'as pats yra Tas, Kurį apreiškė Dievas; Jis tapo naujos, nepriklausomos religijos, nors jos gyvavimo laikas buvo neilgas, įkūrėjas. Bahá'jai tiki, kad Báb'as ir Bahá'u'lláh yra Bahá'jų Tikėjimo bendraautorai. Beje, tai patvirtina ir Bahá'u'lláh, Kuris rašė: „Tai, kad šį nuostabiausią Apsireiškimą nuo Mano Apreiškimo skiria toks nedidelis laiko tarpas, yra tokia paslaptis, kurios joks mirtingasis negali įspėti; tai tokia misterija, kurios nesuvoks joks protas. Tai laiko tarpas, kuris buvo numatytas ir nulemtas iš anksto, ir joks žmogus niekada nesužinos, kokia čia priežastis; galbūt, jis tai sužinos tik iš Mano Slėpiningosios Knygos“. Kalbėdamas apie Bahá'u'lláh, Báb'as pasirodė visai nesavanau-dis, sakdamas, kad kai ateis „Jis, kurį apreikš Dievas“, geriau bus, jei žmogus išgirs bent vieną Jo sakinį, negu jis imtų cituoti Jo paties, Báb'o, knygos „Bajanas“ eilutes.

Jis laikė Save laimingu, nes sugebėjo išverti visus sunkumus, o per Savo sielvartą pramynė taką „Tam, Kurį apreikš Dievas“. Tai, pareiškė Jis, vienintelis Jo veiklos įkvėpimo šaltinis, vienintelis Jo meilės objektas.

Prisikėlimas, Rojus, Pragaras

Svarbią vietą Báb'o mokyme užima Jo paaiškinimai apie Prisikėlimą, Teismo Dieną, Pragarą ir Rojų. Jis mokė, kad Prisikėlimas reiškia naują Tiesos Saulės pasirodymą. Mirusiųjų prisikėlimas reiškia dvasinį atgimimą tų, kurie miega neišmanymo, abejingumo, geidulių kapuose. Teismo Diena – tai naujojo Atėjimo diena, kai bus priimamas arba atmetamas Apreiškimas, kai avys atsiskirs nuo ožkų, nes jos atpažins savo gerąjį Ganytoją ir seks paskui Jį. Rojus – tai džiaugsmas tiems, kurie pažįsta ir myli Dievą; tai Dievo Apreiškimas žmogui, padedantis jam pasiekti tobulumą, vystyti visus savo sugebėjimus; tik tokiam žmogui po mirties suteikiama teisė patekti į Dievo Karalystę, kuri yra amžina. Pragaras – tai tik tam tikra būklė, kai žmogus neturi Dievo, nesiekia savo tobulėjimo ir jo nelydi Amžinoji Meilė.

Báb'as yra pabrėžęs, kad šie terminai neturi jokios kitos prasmės: tai, ką žmonės laiko materialaus kūno prisikėlimu, fiziniu dangumi ar pragaru, tėra tik vaizduotės vaisiai. Jis mokė, kad žmogaus gyvenimas po mirties nepasibaigia, o jo tobulėjimas neturi ribų.

Socialinis ir etinis mokymas

Báb'o raštuose teigiama, kad Jo pasekėjai turi skirtis iš kitų žmonių broliška meile ir mandagumu. Jie turi užsiimti naudingais amatais, verslais ir menais, visi turi įgyti pradinį išsilavinimą. Kuriant naujus įstatymus, reikia numatyti daugiau teisių moterims. Vargdieniai turi būti aprūpinti iš šalies išdo, nes elgetavimas yra griežtai draudžiamas, kaip ir svaiginančiųjų gėrimų naudojimas.

Pagrindinis Báb'ių gyvenimo motyvas: tyra meilė, nelaukiant iš nieko atlyginimo ir nebijant bausmės. Knygoje „Bajanas“ Jis rašė:

„Dievą garbink taip, kad jei už tai tectų degti ugnyje, tavo malda Dievui nepasikeistų. Jei melsiesi iš baimės, tu nebūsi vertas atsistoti prie šventojo Dievo slenksčio... Taip pat nesimelsk Dievui žvilgsnį nukreipęs į Dangų ir pilnas vilčių ten patekti. To nedaryk, nes Dievas tau ne partneris“.

Kančia ir pergalė

Aukščiau pateikta citata išsamiai atskleidžia Báb'o gyvenimo dvasią ir tai, kas ją įkvėpė. Pažinti ir mylėti Dievą, atspindėti Jo požymius, paruošti kelią Jo Apreiškimui – tai buvo pagrindinis Báb'o gyvenimo tikslas ir uždavinys. Jis niekada nebijojo kančių, mirties ir priešų smurto, nes meilės jausmas Jame užgožė bet kokią baimę. Žūdamas, Savo gyvenimą Jis tarsi padėjo prie Savo Mylimiausiojo kojų.

Keista, tikrai keista, kad ši tyra ir graži siela, šis Dieviškosios Tiesos įkvėptas mokytojas, šis atsidavęs Dievo ir Savo pasekėjų mylėtojas buvo taip neapkenčiamas ir pasmerktas myriop Dievą išpažįstančių, religingų žmonių valia. Tikriausiai niekas kitas, tik nemokėjimas galvoti, savo pačių sukurti prietariai, galėjo taip apakinti žmones, kad jie nebesuprato, jog prieš juos stovi Pranašas, Šventasis Dievo Pasiuntinys. Pasaulio žemiškosios šlovės ir didybės Jis nepasiekė, nes dvasios Galybė ir Viešpatavimas negali būti įrodomas kitaip nei žemiškosios pagalbos atsiskyrimu, žmonių pasipriešinimo įveikimu, nepaisant priešų žiaurumo ir jo masto. Kaip dar kitaip galima pademonstruoti Dieviškąją Meilę netikinčiųjų pasauliui, jei ne šitaip – atskleidžiant jos sugebėjimą iškęsti visus užgriuvusius likimo smūgius, ištvirti sielvartą, priešų neapykantą, tariamų draugų išdavystes, pakylant aukščiau virš viso to savo didžiausia ramybe, nepasimetant, išlaikant dvasinę pusiausvyrą, visiems atleidžiant ir laiminant visus.

Báb'as atlaikė viską ir nugalėjo. Tūkstančių tūkstančiai žmonių palidijo savo nuoširdžią meilę Jam, paaukodami savo gyvybes, atiduodami Jam savo gyvenimą, visą laiką tarnaudami tik Jam. Net karaliai gali pavydėti tokios valdžios ir įtakos žmonių širdims, kokias turėjo Báb'as. Be to, „Tas, Kurį apreikš Dievas“ atėjo iš tikrųjų ir patvirtino Savo atsidavimą šios Religijos pirmtakui, tuo pačiu sutikdamas pasidalinti su Juo šlove.

3 SKYRIUS

BAHÁ'U'LLÁH: DIEVO ŠLOVĖ

„Žmogau, kuris vis dar tebelauki, ilgiau nebedelsk, nes Jis jau atėjo. Štai Jo Sielos buveinė ir Jo Šlovė joje. Tai Senovinė Šlovė su nauju Apreiškimu“ (Bahá'u'lláh)

Bahá'u'lláh gimimas ir jaunystė

Mirza Huseinas Ali, kuris vėliau pasivadino Bahá'u'lláh (Dievo Šlovė), buvo vyriausias Persijos vizirio (ministro) Mirza Abbas iš Nuro sūnus. Tai buvo turtinga ir žinoma visoje šalyje šeima: daugelis jos narių užėmė svarbius valstybinius postus, tarnavo civiliniuose ir kariniuose šalies organuose. Gimė Bahá'u'lláh Persijos sostinėje Teherane 1817 m. lapkričio 12 d. ankstų rytą, dar nepatekėjus saulei.

Jis niekada nelankė mokyklos ar koledžo, o šiokią tokią išsilavinimą gavo namie. Tačiau, dar būdamas vaikas, Jis pasižymėjo nuostabiai išmintimi ir žiniomis. Jis dar buvo jaunuolis, kai mirė tėvas, pavesdamas Jam globoti jaunesniuosius brolius ir seseris, tvarkyti didelių šeimos dvarų reikalus.

Štai ką vieną kartą 'Abdu'l-Bahá apie Savo Tėvo vaikystę papasakojo šios knygos rašytojui:

„Nuo pat vaikystės mano tėvas buvo nepaprastai malonus ir geras. Jis niekad nenusėdėdavo kambaryje, didžiausią laiko dalį praleisdavo arba sode, arba laukuose. Jis buvo nuostabiai patrauklus ir šiai Jo savybei neatsispirė nė vienas aplinkinis žmogus; Jis visą laiką būdavo apsuptas žmonių: pas Jį ateidavo ministrai, aukštuomenės žmonės ir net vaikai, atvirai rodydami savo prisirišimą. Jau trylikos – keturiolikos metų Jis garsėjo išmintingumu: galėjo kalbėti bet kokia tema, sugebėdavo išspręsti bet kokią Jam pateiktą problemą. Dideliuose žmonių sambūriuose Jis mėgdavo diskutuoti su Ulama (mulų lyderiais) ir galėdavo duoti įvairiausius paaiškinimus sudėtingais religijos klausimais. Visi Jo

klausydavosi su didžiausiu sušidomėjimu.

Kai Bahá'u'lláh buvo dvidešimt dvejų metų amžiaus, mirė Jo tėvas. Iš Persijos Vyriausybės atėjo pasiūlymas Bahá'u'lláh užimti tėvo postą: tais laikais Persijoje tai buvo įprastas reiškiny. Bet Bahá'u'lláh atsisakė. Sužinojęs apie tai, Vyriausybės Premjeras pasakė: „Neįkalbinėkite Jo. Siūlomas postas yra nevertas Jo. Jis turi kažkokį aukštesnį ir didesnį tikslą ateityje. Aš nepajėgiu Jo suprasti, tačiau esu įsitikinęs – Jam skirta svarbesnė misija. Jo mintys nepanašios į mūsų. Palikite Jį ramybėje“.

Bahá'u'lláh įkalinimas

Kai 1844 m. Báb'as paskelbė Savo misiją, Bahá'u'lláh ėjo dvidešimt septintieji gyvenimo metai, tačiau Jis iš karto suprato ir priėmė naują Tikėjimo idėją, o vėliau tapo pagrindiniu jos skleidėju.

Už naujo Tikėjimo skleidimą Jis jau buvo du kartus įkalintas ir kartą viešai išplaktas (per pėdas), kai 1852 m. rugpjūčio mėnesį atsitiko vienas įvykis, vėliau turėjęs sunkių pasekmių Báb'iams. Vienas iš Báb'o pasekėjų, dar visai jaunuolis, vardu Sadikas, buvo taip paveiktas matyto savo Mokytojo Báb'o nužudymo, kad po to jam pasimaišė protas. Keršydamas už Báb'ą, iš pasalų jis iššovė į Persijos Šachą, kurį tik lengvai sužeidė, nes pistoletas buvo užtaisytas ne kulka, bet šratais. Nors jaunuolis spėjo nuo žirgo nutraukti Šachą, tačiau jį greitai sučiupo šio apsaugos vyrai ir čia pat, vietoje sušaudė. Dėl šio įvykio interpretacijos neteisingai buvo apkaltintas visas Báb'ių judėjimas, ir prasidėjo žiaurios skerdynės. Aštuoniasdešimt Báb'ių buvo nukankinti ir sušaudyti Teherane. Daug Báb'o pasekėjų, tarp jų ir Bahá'u'lláh, buvo įmesti į kalėjimus. Vėliau apie visa tai Bahá'u'lláh rašė:

„Prisiekiu Dievo teisingumui! Mes jokia būdu ir niekuo nebuvo me susieti su tuo blogu poelgiu, Mūsų nekaltumą visiškai įrodė tribunolas. Nepaisant to, jie Mus areštavo ir vedė basus, sukaustytus grandinėmis, nuo Jo Didenybės rezidencijos rūmų Niyvarane iki pat požeminio kalėjimo. Kažkoks piktas sargybinis, lydėjęs Mus ant arklio, nuplėšė nuo Mūsų galvų kepure; Mes visą laiką buvome brutaliai skubinami eiti ir eiti, paklusti visoms Mus lydėjusio baudėjų būrio žmonių, jo vadų komandoms. Keturis mėnesius Mes buvome įkalinti tokiaime baisiame kalėjime, kokį net sunku

įsivaizduoti. Kalėjimas, kuriame kalėjo Šis Nusidėjėlis ir kiti tokie pat nusidėjėliai, buvo blogesnis negu, sakysim, paprasta siaura ir tamsi duobė. Mums atvykus į kalėjimo teritoriją, toliau buvome vedami pačiu tamsiausiu koridoriumi, kurio gale turėjome nusileisti trimis stačių laiptų pakopomis žemyn. Pagaliau atsidūrėme įkalinimo patalpoje. Tai buvo baisiai tamsūs požemis, o be Mūsų ten buvo dar beveik pusantro šimto žmonių: vagių, žudikų, pakelės plėšikų. Požemyje nebuvo jokio išėjimo, išskyrus tą angą, per kurią buvome įgrūsti į vidų. Jokia plunksna neaprašysi, jokia kalba nenusakysi požemyje tvyrojusios smarvės! Nebuvo kuo pasikloti ant grindų, nes daugelis žmonių neturėjo net drabužių. Vienas Dievas težino, kaip Mes gyvenome toje didžiausioje smarvėje ir tamsoje.

Dieną ir naktį, būdami požemyje, Mes galvojome apie Báb'ių poelgius, jų padėtį ir elgesį, laužydami galvą, kas galėjo pastūmėti tokius protingus, kilnius, inteligentiškus žmones įvykdyti tokį įžūlų ir žiaurų poelgį – pasikėsinti į Jo Didenybės asmenį. Šis Nusidėjėlis tada nusprendė: išėjus į laisvę, padaryti viską, kad šie žmonės atgimtų savo dvasia. Vieną naktį sapne pasigirdo šie žodžiai, aidėję iš visų pusių: „Tikrai Mes atsiųsime Tau pergalę, o Tavo Plunksnai šlovę. Nesisielok dėl to, kas atsitiko ir nieko nebijok, Tau niekas negresia. Netrukus Dievas surinks visas šios žemės brangenybes – visus tuos, kurie padės Tau ir iškels Tavo vardą, kurie pripažino Jį“ („Laiškas Vilko sūnui“, psl. 20-21).

Ištrėmimas į Bagdadą

Nepakenčiamas įkalinimas truko keturis mėnesius, tačiau visą tą laiką Bahá'u'lláh ir Jo bendražygiai išliko pilni pasiryžimo, entuziazmo ir laimės.

Kiekvieną dieną kalėjime vykdavo kalinių kankinimai arba egzekucijos, likusieji laukdavo, kada ateis jų eilė. Kai į požemį įeidavo egzekutorius ir ištardavo kieno nors pavardę, pašauktasis tiesiog šokinėdavo iš džiaugsmo, puldavo bučiuoti Bahá'u'lláh rankas ir apkabinęs iš eilės visus stovinčius bendražygius, nekantraudamas išeidavo. Išeidavo mirti.

Įtikinamai įrodyta, kad Bahá'u'lláh neturėjo nieko bendro su pasikėsiniu į Šachą; apie Jo asmenybės tyrumą paliudijo ir vienas Rusijos ministras, dirbęs Persijoje.

Bahá'u'lláh sveikata labai pašlijo; Jis sirgo taip stipriai, kad atrodė

tuoj mirs. Šachas, užuot paskelbęs Jam mirties nuosprendį, davė įsakymą išsiųsti Jį į Arabijos Iraką Mezopotamijoje. Praėjus dviem savaitėm Bahá'u'lláh su visa Savo šeima ir pasekėjų būriu išvyko į tremties vietą. Kelyje žiemos metu jiems teko iškęsti didelius šalčius ir daug kitų sunkumų, ir į Bagdadą jie atvyko visiškai išsekę ir leisgyviai.

Kai Bahá'u'lláh sveikata pasitaisė, Jis pradėjo priiminėti žmones, drąsinti ir skatinti tikinčiuosius. Greitai Báb'ių bendruomenėje įsivyravo taika, ramybė, susiklausymas⁴. Deja, tai truko neilgai. Bahá'u'lláh netikras brolis, Mirza Jahya, dar vadinamas Subi Azal, atvykęs į Bagdadą, pradėjo regzti slaptas intrigas, skaidyti Tikėjimo brolių vienybę ir per trumpą laiką sugebėjo sukurti tokią nesantaiką tarp Báb'ių, kokia anais laikais buvo kilusi tarp Kristaus pasekėjų. Šie nesutarimai (jie vėliau Andrianopolyje tapo vieši ir audringi) skaudžiai žeidė Bahá'u'lláh širdį, Kurio didžiausias troškimas visada buvo vienas – sukurti pasaulio žmonių vienybę.

Du metai laukų tyruose

Praėjus metams nuo atvykimo į Bagdadą, Bahá'u'lláh pasitraukė į Sulaymaniyh laukų tyrus ir ten kuriam laikui apsigyveno, su Savimi palimdamas tik vieną rūbų pamainą. Štai ką Jis apie tai rašė „Iqan knygoje“:

„Atvykę į šiuos kraštus, Mes pajutome, kad kažkas atsitiks, taigi nusprendėme atsiskirti nuo visų žmonių, kol dar nieko blogo neatsitiko. Mes iškeliavome į laukų dykynes ir ten visiškoje vienumoje gyvenome dvejus metus, – atsiskyrę nuo visų, vieni patys. Mūsų veidais ritosi skausmo ašaros, Mūsų širdyse bangavo sielvarto vandenynai. Ach, kiek vakarų praleista nevalgius, kiek dienų – be poilsio! Prisiekiu Juo, Kurio rankose esu! – nepaisant visų kančių, iškentėjimų, vargų, Mūsų sielos buvo sklidinios šviesaus džiugesio, visa Mūsų Esybė buvo apimta nepaprastos laimės. Savo vienumoje Mes nežinojome, kaip gyvena kiti: kas sveikas, kas serga, kam pasisekė, kas liko nuskriaustas. Mes buvome vieni ir bendravome tik su Savo sielomis, užmiršę visus pasaulio reikalus.

⁴ Tai buvo 1853 m. pradžioje, praslinkus devyneriems metams po Báb'o Deklaracijos; pasitvirtino Báb'o pranašystė apie „devynerių metų“ prasmę (autorius pastaba).

Mes, tiesa, nežinojome, kad dieviškoji lemtis yra kažkas aukščiau negu žmogaus supratimas apie ją, o Jo įstatymai peržengia net tai, ką žmogus sukuria savo drąsiausiais sprendimais. Niekas neišlys iš tinklo, kurį užmeta Jo rankos, jokia siela nepatirs atilsio, neatsidavusi Jo valiai. Prisiekiu Dievo teisingumui: Mes niekada nepagalvojome, jog reikia grįžti ir nemanėme, kad turime išsižadėti vienumos. Mūsų atsiskyrimas turėjo vieną tikslą – netapti tikinčiųjų nesantaikos objektu, nebūti Mūsų bendražygių ramybės netekties priežastimi, nieko neįžeisti, niekam nesukelti širdies skulio. Be šių ketinimų Mes neturėjome jokių kitų intencijų, neturėjome jokių kitų tikslų. Suprantama, kiti žmonės galvojo apie Mus taip, kaip jiems patiko, kaip jiems kuždėjo jų tuščia fantazija.

Atėjo ta valanda, kai Mes buvome pakviesti grįžti, ir Mes grįžome ten, iš kur buvome atėję; grįžome, pakviesti Paslaptingojo Balso. Pakludami Jo paliepimui, Mes tik paklusome Jo valiai.

Kokia plunksna galėtų aprašyti tai, ką Mes pamatėme sugrįžę! Buvo prabėgę dveji metai, ir kiek planų, samokslių per tą laiką buvo sugalvoję Mūsų priešai, kad tik Mus išnaikintų – tą visi gali paliudyti" (Kitab-i-Iqan, psl. 250-252).

Musulmonų dvasininkų opozicija

Grįžus Bahá'u'lláh iš atsiskyrimo vietos, Jo šlovė dar labiau padidėjo, ir žmonės plūdo į Bagdadą iš tolimiausių šalies kampelių pasiklausyti Jo mokymų. Jo naująją misiją susidomėjo žydai, krikščionys, Zoroastro pasekėjai, musulmonai. Tačiau musulmonų šventikai (mulos) į visa tai žiūrėjo priešiškai ir uoliai rezgė intrigas. Pasitaikius progai, jie išsirinko iš savo tarpo vieną mulą ir nusiuntė jį pas Bahá'u'lláh pasikalbėti. Atvykęs mulų pasiuntinys įsitikino, kad Bahá'u'lláh atsakymai yra įtikinantys, o Jo išmintis, nors įgyta ir ne mokslų metu, kėlė nuostabą; jam nebeliko nieko kito, kaip tik pripažinti, jog Bahá'u'lláh žinios ir išmintis yra su niekuo nepalyginami. Pasiuntinys, norėdamas, kad tuo įsitikintų ir jį atsiuntę mulos, paprašė Bahá'u'lláh Savo Pranašavimų įrodymui padaryti kokį nors stebuklą. Bahá'u'lláh pareiškė sutinkąs tokį pasiūlymą priimti ir įrodyti Savo tiesą, jei mulos surašys ir užantspauduos dokumentą, kuriame jie pasižadės pripažinti Jo misijos tikrumą (įrodymo sėkmės atveju), nustoti Jį persekioti arba paskelbti Jį apsišaukėliu (įrodymo nesėkmės atveju). Jei mulos tikrai būtų norėję sužinoti tiesą, jie būtų galėję pasinaudoti tokia

proga; deja, jų ketinimai toli gražu nebuvo tokie. Jie norėjo bet kuriuo atveju pasilikti sau teisę ir toliau daryti jiems naudingus sprendimus. Jie išsigando tiesos ir pabėgo, nepriėmę drąsaus iššūkio. Tačiau intrigų dar padaugėjo. Į pagalbą dvasininkams atėjo ir Persijos Generalinis konsulas Bagdade, pasiuntęs keletą laiškų Šachui. Juose buvo rašoma, kad Bahá'u'lláh, kaip niekad anksčiau, daro didžiulę žalą musulmonų religijai, blogą įtaką visai Persijai, todėl Jį reikėtų ištremti dar kur nors toliau.

Kaip buvo įprasta, Bahá'u'lláh išliko ramus ir šios krizės metu, Jis nepaisė, kad musulmonų dvasininkijos sukurstytos Persijos ir Turkijos vyriausybės ėmėsi bendrų priemonių, naikinant naująjį Judėjimą. Jis ir toliau drąsino ir įkvėpdavo Savo draugus, rašė nuostabius paguodos ir vadovavimo žodžius. Kaip papasakojo 'Abdu'l-Bahá, Jo knyga „Slėpiningi žodžiai“ buvo parašyta būtent tuo metu. Jis dažnai išeidavo pasivaikščioti Tigro krantais, grįždavo švytėdamas iš laimės ir skubėdavo užrašyti Savo nuostabius lyriškos minties perlus, kurie buvo tikra paguoda ir pagalba tūkstančiams iškankintų ir sopuliuose skęstančių širdžių. Daugelį metų tebuvo tik kelios „Slėpiningų žodžių“ kopijos, kurios buvo labai saugojamos, kad nepakliūtų į gausių priešų rankas. Šiandien tai labiausiai žinomas ir skaitomas Bahá'u'lláh tomelis visuose pasaulio kampeliuose. Kita autorių išgarsinusi knyga „Iqan“, taip pat buvo parašyta maždaug tuo pačiu laikotarpiu, baigiantis Jo buvimui Bagdade laikui (1862-1863 m.m.).

Deklaracija Ridvane (prie Bagdado)

Po ilgų derybų, paprašius Persijos vyriausybei, Turkijos vyriausybė išleido įsakymą išsiųsti Bahá'u'lláh į Konstantinopolį. Ši žinia pribloškė visus Jo pasekėjus. Kol buvo ruošiamas karavanas kelionei, Jo pasekėjų minios apgulė namą, kuriame gyveno jų mylimasis Vadovas. Spūstis buvo tokia didelė, kad Jo šeima turėjo 12 dienų apsigyventi lauko stovykloje Nadžib Paša sode, už miesto ribų. Būtent tomis dienomis (1863 m. balandžio 22 – gegužės 3 d. d.), praėjus devyniolikai metų nuo Báb'o Deklaracijos, Bahá'u'lláh pranešė keliems Savo pasekėjams džiugią naujieną: Jis esąs Tas, Kurio atėjimą buvo išpranašavęs Báb'as, Jis esąs Dievo Išrinktasis, visų Pranašų Pažadėtasis. Sodas, kuriame pasigirdo ši neužmirštama Deklaracija, Bahá'jų tarpe vadinamas Ridvano (Rojaus) Sodu, o dienos, kurias Jis ten praleido, – „Ridvano švente“, švenčiama kiekvienais metais pažymint šių dvylikos dienų įvykio sukaktį.

Visą tą laiką, gyvendamas Sode, Bahá'u'lláh neatrodė nei liūdnas, nei prislėgtas, priešingai, Jis tryško džiaugsmu, kilnumu, jėga. Tai užkrėtė ir visus Jo draugus, tūkstančiai Jo pasekėjų ateidavo į Sodą pareikšti Jam pagarbos. Visi Bagdado didikai, net ir pats Gubernatorius, atvyko pagerbti išvykstantį tremtinį.

Konstantinopolyje ir Adrianopolyje

Kelionė į Konstantinopolį tęsėsi beveik keturis mėnesius; Bahá'u'lláh palydą sudarė Jo šeimos nariai ir dvidešimt šeši Jo mokiniai. Atvykę į Konstantinopolį, jie buvo apgyvendinti kaip kaliniai, mažame atskirame name, kur visi kambariai buvo perpildyti. Vėliau jiems buvo skirta keletas papildomų patalpų, tačiau po keturių mėnesių vėl teko viską palikti, nes Bahá'u'lláh buvo tremiamas toliau, į Adrianopolį. Nauja kelionė tęsėsi vos kelias dienas, bet ji buvo pati sunkiausia, tokios jie dar nebuvo turėję. Visą kelią smarkiai snigo, žmonės buvo tik su lengvais rūbais, trūko maisto, tad kelionė virto tikra kančia. Pirmąją žiemą Adrianopolyje jie (iš viso 12 asmenų) buvo apgyvendinti trijų kambarių name be jokių patogumų, visas namas buvo išvarpytas kirmėlių. Pavasarį jie buvo perkelti į geresnį būstą.

Adrianopolyje Bahá'u'lláh su Savo šeima ir draugais išgyveno daugiau kaip keturis su puse metų. Čia Jis vėl pradėjo skelbti Savo mokymą ir turėjo daugybę pasekėjų. Jis dar kartą viešai patvirtino Savo misiją, kurią su dideliu entuziazmu pripažino dauguma Báb'ių, vėliau pradėtų vadinti Bahá'jais. Tačiau dalis Báb'ių, vadovaujamų Bahá'u'lláh netikro brolio Mirza Jahya, perėjo į opoziciją, susijungė su savo buvusiais priešais šaitais ir ėmė regzti sąmokslus prieš Bahá'u'lláh. Prasidėjo tarpusavio kova, kuri vis stiprėjo, kol galų gale neapsikentusi Turkijos valdžia ištrėmė Bahá'jus į Akką (Palestinoje), kur jie atvyko – pasak vieno tų dienų įvykių liudytojo, istoriko Nabilo, – 1868 m. rugpjūčio 31 d., o Mirza Jahya ir jo pasekėjus – į Kiprą.

Laiškai pasaulio karaliams

Maždaug tuo pačiu laikotarpiu Bahá'u'lláh pradėjo rašyti laiškus pasaulio valdovams ir karaliams. Pirmasis laiškas buvo skirtas Turkijos Sultanui, kiti buvo adresuoti Popiežiui, Persijos Šachui, dar kiti, sudėti į kny-

gą „Kitab-i-Agdas“, buvo skirti Amerikos šalių vadovams ir prezidentams, pasaulio religijų vadovams, generolams. Visiems Jis rašė apie Savo misiją ir kvietė juos panaudoti savo energiją įkuriant tiesos religiją, teisingas vyriausybes ir tarptautinę taiką. Savo laiške Šachui Jis su užsidegimu gynė persekiojamų Báb'ių tikėjimą ir prašė nurodyti, kas asmeniškai davė įsakymus pradėti persekiojimo kampaniją. Žinoma, į prašymą nebuvo atsižvelgta: atsidavęs Tikėjimui jaunuolis Badi, kuris įteikė Bahá'u'lláh laišką, buvo sučiuptas ir nukankintas, deginant kūną karšto mis plačiomis.

Minėtame laiške Bahá'u'lláh jaudinančiai aprašė Savo paties kančias ir lūkesčius:

„O Karaliau! Su Dievo pagalba Aš pamačiau ir išgirdau gyvenime tai, ko niekas nematė ir negirdėjo. Mane atstūmė draugai, Man užsidarė visi keliai, Manęs niekas nebesaugo, nebežinau jokio atilsio. Kiek jau užgriuvo bėdų, kiek dar jų užgrius! Aš einu, stumiuosi į priekį link savo Dosniausiojo, Galingiausiojo, o paskui Mane visą laiką šliaužia gyvatės. Mano skruostais visą laiką ritasi ašaros, jos net permerkia Mano patalą, bet Mano širdgėla – ne vien Mano širdgėla. Prisiekiu Dievu, Mano galva trokšta savo Viešpaties erškėčių vainiko, ir Aš niekada nepraeinu pro medį nepasakęs: „Jei tave kas nukirstų, tebūnie tai dėl Manęs – bus ant ko Mane nukryžiuoti, kaip ir Mano Dievą kad buvo nukryžiuavę.“ Aš gi matau, kaip pasaulis pasuko šunkeliais, kaip jis tarsi apdujo, – o jie to dar nežino. Jie tik mėgaujasi savo malonumais, atstūmę Dievą; jie buvo priėmę Dievo įstatymus, tartum norėdami pažaisti, naudojo juos kaip kokį žaislą. Jie galvoja, kad viską daro gerai, kad jie esą saugūs kaip tvirtovėje. Tačiau viskas yra ne taip, kaip jie mano; rytoj jie įsitikins ir supras tai, ką šiandien atmėta.

Mes jau ruošiamės persikelti iš šios pačios atokiausios įkalnimo vietos (Adrianopolio) į Akros (Akka) kalėjimą. Tas kalėjimas, kaip jie sako, pats nykiausias pasaulyje miestas, pats negražiausias, nepakenčiamas klimato, nešvariausių vandenų vieta. Tai tarsi pelėdų karalija. Ir nieko daugiau ten neišgirsi, išskyrus pelėdų ūkavimus. Ir ten jie ketina įkalinti šį Tarną, užtrenkti prieš Jo ir Jo draugų veidus pasigailėjimo duris, atimti iš Mūsų gyvenimo dienas, kurios Mums dar liko gyventi. O Dieve, nors nuovargis ir badas išsekintų Mane, nors Mano vežimas bus kietas kaip uola, o vietoj Mano palydovų būtų dykumos žvėrys, Aš nesitrauksiu iš

Savo kelio, Aš būsiu kantrus, kaip visi ryžtingieji ir atkaklieji, nes visur Mane sutvirtina stiprybė tikėjimo Dievu, Egzistencijos Karaliumi, tautų ir žmonių Sutvėrėju, – už viską Aš dėkoju Dievui! Mes tikimės susilaukti Dievo mielaširdingumo, Jo pagalbos, kad galėtume atsigręžti į Dievą, Galingiausiąjį, Dosniausiąjį. Iš tikrųjų Jis visada atsiliepia tam, kuris meldžiasi, atsiranda šalia, jei Jis kviečiamas. Mes prašome Jo, kad Jis sulydytų visas mus užgriuvusias nelaimes į skydą, apsaugantį Jo šventųjų kūnus, kad juo būtų galima apsiginti nuo aštrių kardų ir smailių iečių. Koks bebūtų sielvartas, vis tiek jį perskros Jo šviesa, Jis vis tiek bus švelniai giriamas ir garbinamas. Toks yra Jo buvimo jautimas, ir taip buvo nuo senų senovės, nuo neatmenamų laikų" („Keliautojo užrašai", psl. 145-147).

Kalėjimas Akkoje

Tais laikais Akka (Akra) garsėjo kaip didžiausias kalėjimas, į kurį buvo sodinami žiauriausieji kriminalistai iš visos Turkijos imperijos kampeilių. Į tokį kalėjimą po sunkios kelionės jūra ir buvo atvežtas Bahá'u'lláh; Jis ir Jo pasekėjai (apie 80-84 žmonės), visi vyrai, moterys ir vaikai buvo apgyvendinti kareivinių barakuose. Patalpos buvo nešvarios ir niūrios. Jose nebuvo nei lovų, nei kitokių patogumų. Maistas buvo blogas, be to, jo buvo per mažai, ir kaliniai pradėjo prašyti leisti maisto nusipirkti patiems. Pirmomis dienomis be perstojo verkė vaikai; miegoti buvo beveik neįmanoma. Prasidėjo maliarijos, dizinterijos epidemijos, žmonės užpuolė įvairios ligos: išskyrus du asmenis, susirgo visi Bahá'u'lláh palydos žmonės. Trys žmonės, neįveikę ligų, mirė; sergančiųjų kančių net neįmanoma aprašyti. (Laidojant mirusius, Bahá'u'lláh pardavė Savo kilimą ir gautus pinigus norėjo panaudoti laidojimo ceremonijoms. Tačiau pinigus kareiviai iš Jo atėmė, o mirusiųjų kūnus sumetė į duobę.)

Griežtos įkalinimo sąlygos buvo daugiau nei du metus, per kuriuos už kalėjimo durų neišeidavo niekas, išskyrus keturis atidžiai saugojamus kalinius, kuriems buvo leista nupirkti maisto.

Kalinius, laikomus kareivinių barakuose, lankyti buvo griežtai draudžiama. Nepaisant to, keletas Bahá'u'lláh pasekėjų iš visos Persijos pėsčiomis ateidavo į šį miestą, tikėdamiesi savo mylimą vadovą nors pamatyti. Kadangi įeiti į miestą jiems nebuvo leidžiama, jie apsigyvendavo lygumoje, už trečiojo miesto gynybinio griovio, ir iš ten žiūrėdavo į

Bahá'u'lláh kameros langus. Retkarčiais Jis ten pasirodydavo, ir jie galėdavo bent iš tolo į Jį pažiūrėti. Jie žiūrėdavo, raudodavo ir grįždavo namo, užsidedę nauju įkvėpimu aukotis ir tarnauti Tikėjimui.

Suvaržymų sušvelnėjimas

Pagaliau kalėjimo režimas sušvelnėjo. Turkijos imperijoje buvo paskelbta mobilizacija, kareivinių barakų prireikė į tarnybą pašauktų kareivių apgyvendinimui. Bahá'u'lláh ir Jo šeimos nariai buvo perkelti į atskirą namą, Jo palydos žmonės – į miesto užieigos namus.

Šiame name Bahá'u'lláh praleido daugiau kaip septynerius metus. Šalia esančiame namelyje visą tą laiką gyveno trylika Jo namiškių, vyrų ir moterų; nors buvo labai ankšta, jie prisitaikė ir prie to! Apsigyvenus naujose patalpose, pradžia vėl buvo sunki: nebuvo patogumų, trūko maisto ir paprasčiausių apyvokos daiktų. Bet po kurio laiko jiems buvo skirta keletas papildomų gyvenamųjų patalpų, ir jų gyvenimas įgavo šioį tokį komfortą. Išsikėlus iš barakų ir apsigyvenus naujoje vietoje, buvo leista lankyti Bahá'u'lláh, panaikinti dar keli kalėjimo režimą griežtinantys apribojimai, tiesa, retkarčiais kai kurie būdavo vėl prisimenami ir trumpam įsigaliodavo.

Kalėjimo vartai atsidaro

Net ir tada, kai kalėjimo režimas buvo pats griežčiausias, Bahá'jų žmonės, lydėję savo vadovą, nepasimetė ir niekas nesudrumstė jų romumo. Gyvendamas kareivinių barake, Bahá'u'lláh rašė Savo draugams:

„Neišsigąskite. Šios durys taip pat prasivers. Mano palapinė bus pastatyta ant Karmelos kalno, ir mūsų džiūgavimams nebus ribų”.

Šie Bahá'u'lláh žodžiai buvo tikra paguoda Jo pasekėjams, ir po kurio laiko jiems buvo lemta išsipildyti. Kaip atsidarė kalėjimo vartai, geriausiai papasakojo 'Abdu'l-Bahá, kurio žodžius išvertė Jo anūkas Šogi Efendi.:

„Bahá'u'lláh labai mylėjo kaimą ir visada žavėjosi jo žalumos grožiu. Vieną dieną Jis pasakė: „Devynius metus nemačiau ža-

lumos. Kaimas yra tikrasis pasaulis sielai, taip kaip miestas yra pasaulis kūnui". Kai aš tai išgirdau, supratau, kad Jis visą laiką ilgėjosi kaimo. Buvau tikras, kad ir ką bedaryčiau troškimo išsipildymui, tai bus geras poelgis. Tuo metu Akkoje gyveno žmogus, vardu Mahometas Paša Safvatas, kuris buvo nusiteikęs prieš mūsų tikėjimą. Už keturių mylių nuo miesto šiaurės link jis turėjo rūmus, vadinamus Mazraiho rūmais; tai buvo gražus ir mielas gamtos kampelis, apsuptas sodų ir apjuostas vinguriuojančiu upokšniu. Vieną dieną aš ten ir nuvykau. Užėjęs pas šį žmogų, pasakiau: „Klausyk, Paša, tu palikai šiuos rūmus tuščius, persikėlęs gyventi į Akką". Jis man atsakė: „Aš esu invalidas ir negaliu palikti miesto. Jei grįšiu, aš atsidursiu vienuomoje, atskirtas nuo visų savo draugų". Tada aš jam pasiūliau: „Kol tu negyveni šiuose rūmuose, ir jie dar neapgyvendinti, išnuomok juos mums". Nors mano pasiūlymas iš pradžių jį nustebino, tačiau greitai su juo sutiko. Mes suderėjome labai nedidelį nuomos mokestį, apie penkis svarus per metus, aš užmokėjau už penkis metus į priekį ir mes pasirašėme kontraktą. Į rūmus pasiunčiau keletą darbininkų, kad jie padarytų patalpų remontą, sutvarkytų aplinką sode, pastatytų pirtį. Pasirūpinau, kad Palaimintasis Grožis⁵ visada po ranka turėtų karietą. Vieną dieną aš nutariau ten nuvykti ir pamatyti savo akimis. Nepaisant to fakto, kad apsaugos pareigūnai buvo gavę pakartotinius nurodymus neišleisti mūsų už miesto ribų, aš praėjau pro centrinius miesto vartus. Nors sargybiniai buvo poste, jie manęs nesulaikė, ir aš nuėjau rūmų link. Kitą dieną aš vėl išėjau iš miesto su keliais draugais ir pareigūnais, bet mūsų nesulaikė ir nenubaudė, nors sargybiniai ir kareiviai stovėjo iš abiejų miesto vartų pusių. Dar kitą dieną aš suruošiau banketą: padengiau stalą, stovintį po medžiu ir pakviečiau prie jo miesto valdžios pareigūnus ir didikus. Vakare visi grįžome į miestą.

Kartą aš stėjau Palaimintojo Grožio šventon akivaizdon ir prabilau taip: „Jums jau yra paruošti Mazraiho rūmai, į ten Jus nuves karieta" (Tuo metu Akka arba Haifoje nebuvo nė vienos karietos). Jis atsisakė ten vykti, sakydamas: „Aš esu kaliny". Po kurio laiko aš pakartojau savo prašymą, tačiau susilaukiau to paties atsakymo. Aš net išdrįsau kreiptis į Jį trečiąjį kartą, tačiau ir vėl išgirdau: „Ne!" Dar kartą kreiptis į Jį nebedrįsau.

⁵ Taip Bahá'u'lláh dažnai vadindavo Jo pasekėjai ir draugai.

Akkoje gyveno tūlas Mahometas Šaikhas, žinomas ir įtakingas mieste žmogus, kuris mylėjo Bahá'u'lláh, o pastarasis Savo palankumą rodė ir jam. Kartą aš užėjau pas jį ir paaiškinau susidariusią padėtį, sakydamas: „Tu – drąsus žmogus. Stok šį vakarą Jo šventon Akivaizdon, pulk priešais Jį ant kelių, paimk Jo rankas ir nepaleisk jų tol, kol Jis nepažadės palikti miesto“. Tas žmogus buvo arabas... Jis nuėjo tiesiai pas Bahá'u'lláh, atsisėdo prie Jo kelių, paėmė Jį už rankų, pabučiavo jas ir paklausė: „Kodėl Tau neišvykus iš miesto?“. Atsakymas buvo tas pats: „Aš – kalinys“. Šaikhas atsiliepė į tai taip: „Dieve Švenčiausias! Kam duota tokia galia padaryti Tave kaliniu? Tu pats Save laikai kalėjime. Tu esi įkalintas čia Savo valia, maldauju Tave išeiti iš čia ir persikelti į rūmus. Jie tokie gražūs, aplinkui taip žalia, auga gražūs medžiai, o apelsinai didumo sulig patrankų sviediniais“. Ir dar kartą nuskambėjo tas pats Palaimintojo Grožio atsakymas: „Aš – kalinys. Taip daryti negaliu“. Šaikhas paėmė Jo rankas ir pradėjo jas bučiuoti. Visą valandą jis maldavo ir maldavo. Pagaliau Bahá'u'lláh tarė: „Na gerai“. Šaikho kantrybė ir atkaklumas susilaukė atpildo. Jis sugrįžo pas mane ir su dideliu džiaugsmu perdavė gerąją žinią apie Jo Šventenybės sutikimą. Nors šacho Abdul Azizio firmanas⁶ draudė man susitikinėti su Palaimintąja Tobulybe, aš vis tiek kitą dieną atvažiavau į miestą karieta ir išvežiau Jį iš miesto į rūmus. Niekas mūsų nesulaikė. Palikęs Jį rūmuose, aš grįžau į miestą.

Dvejus metus Jis gyveno toje nuostabioje ir mieloje vietovėje. Po to buvo nutarta persikelti į kitą vietą, prie Badži. Badži mieste prieš kurį laiką buvo kilusi epidemija, ir daugelis namų savininkų iš jo buvo išbėgę. Vieno namo savininkas, pasitraukęs iš miesto su visa šeima, sutiko perleisti namą bet kam ir už dyką. Mes suderėjome nedidelį nuomos mokestį, ir prieš mus atsivėrė didybės bei tikros nepriklausomybės durys. Nors Bahá'u'lláh buvo nominalus kalinys (sultono Abdul Azizo firmanas niekada nebuvo atšauktas), tačiau gyvenime Jis elgėsi didingai ir kilniai. Jam palankumą rodydavo daugelis valdovų ir karalių, net Palestinos valdovai Jam pavydėjo galios ir įtakos. Gubernatoriai ir mutasarifai, generolai ir vietinės valdžios atstovai nuolankiai prašydavo suteikti jiems garbę atsidurti Jo akivaizdoje; tokius prašymus Jis patenkindavo retai.

⁶ Sultono (šacho) įsakymas.

Vieną kartą miesto gubernatorius maldavo Palaimintojo Grožio leisti jam ir vienam gubernatoriui aplankyti Jį, mat toks buvo gautas jo vyresnybės įsakymas. Kai Jo sutikimas buvo gautas, generolas, stambaus sudėjimo europietis, taip buvo paveiktas Jo didingos išvaizdos, kad visą laiką išklūpojo ant kelių prie durų. Abiejų svečių sutrikimas buvo toks didelis, kad tik po kelių pakartotinių Bahá'u'lláh kvietimų jie sutiko užsidegti pypkę. Tačiau jie vos vos prisilietė lūpomis prie pypkės, tuoj pat padėję ją į šalį, sukryžiaivo ant krūtinės rankas ir taip išsėdėjo visą laiką, pilni nuolankumo ir pagarbos, tuo nustebindami visus pas Jį susirinkusiuosius.

Didelė pagarba, kurią Jam rodė draugai, oficialių ir kilmingų aukštuomenės asmenų pagarba Jam, plūstančios piligrimų ir tiesos ieškotojų minios, didėjantis žmonių atsidavimas Tikėjimui ir tarnavimas Jam, be to, didinga ir karališka Palaimintosios Tobulybės veido išraiška, Jo mokymo efektyvumas, Jo entuziastingų gerbėjų būriai rodo, kad Bahá'u'lláh iš tiesų nebuvo joks kalinys, kad Jis buvo Karalių Karalius. Prieš Jį buvo nusistatę tik du galingi despotiški valdovai, bet net įkalinimo metu, rašydamas jiems laiškus Jis kreipdavosi į juos griežtais žodžiais ir tokiu tonu, koku su savo pavaldiniais kalbasi princas. Jis dažnai sakydavo: „Tikrai, iš tiesų šis kalėjimas virto Edeno Rojumi“.

Tikra tiesa – tokio dalyko pasaulis dar nebuvo nei matęs, nei regėjęs, nei liudijęs.”

Gyvenimas Badži

Pirmaisiais negandų metais Bahá'u'lláh mokė, kaip garbinti Dievą būnant vargdieniu ir pažemintuoju, vėliau Jis mokė, kaip garbinti Dievą būnant garbingu ir turtingu žmogumi. Šimtai tūkstančių atsidavusių Bahá'u'lláh pasekėjų aukėjo aukas; surinkti fondai būdavo perduodami Bahá'u'lláh nuožiūrai. Nors Jo gyvenimas Badži mieste aprašomas kaip karališkas (kilniąja to žodžio prasme), tačiau nereikia įsivaizduoti, jog Jis gyveno prašmatniai arba ekstravagantiškai. Palaimintoji Tobulybė ir Jo šeimos nariai gyveno paprastą ir kuklų gyvenimą ir nežinojo, ką reiškia švaistyti pinigus prabangiems dalykams. Prie Jo namų tikintieji užveisė gražų sodą ir pavadino jį Ridvanu⁷; jame Bahá'u'lláh praleido daug die-

⁷ Rojumi (persų k.).

ny, kartais išbūdavo net ištisas savaites, miegodamas sode įrengtame namelyje. Retkarčiais Jis leisdavosi paklajoti po laukus, apsilankė Akkoje ir Haifoje, ne kartą buvo pastatęs Savo palapinę ant Karmelos kalno, kaip buvo žadėjęs tai padaryti dar būdamas kalėjime ir kareivinių barakuose. Daugiausia laiko Bahá'u'lláh praleisdavo melddamasis, medituodamas, rašydamas šventąsias knygas ir laiškus, užsiimdamas dvasiniu Savo draugų auklėjimu ir švietimu. Norėdamas, kad šventajam darbui niekas netrukdytų, 'Abdu'l-Bahá perėmė visų organizacinių reikalų tvarkymą, net Islamo mūly, poetų, vyriausybės atstovų susitikimų su Bahá'u'lláh organizavimą. Visi, kurie susitikdavo su 'Abdu'l-Bahá, likdavo patenkinti ir tuo džiaugdavosi, jiems patikdavo Jo paaiškinimai ir kalba. Ir nors dažnai išeidavo nesutikę Bahá'u'lláh, jie džiaugdavosi susipažinę su Sūnumi ir iš Jo galėję suprasti Tėvo reikšmę ir padėtį.

Žymus orientalistas, velionis Kembridžo universiteto profesorius Edvardas G. Braunas (E. G. Browne), aplankęs Bahá'u'lláh Badži mieste 1890 metais, savo įspūdžius pasakojo taip:

„... mano palydovas minutėlę palaukė, kol aš nusiaviau batus. Po to staigiu judesiu atitraukė užuolaidą ir, kai aš įėjau, vėl ją užtraukė. Aš atsidūriau erdviame dideliame kambaryje, kurio gale stovėjo sofa, o priešingoje nuo durų pusėje stovėjo dvi ar trys kėdės. Aš beveik nenučiuokiau, kur esu, kur reikia eiti toliau ir ką turiu sutikti (mat niekas man nieko detalai nebuvo paaiškinęs). Taip bestovint praėjo gal sekundė, gal dvi ir aš labai nustebau ir išsigandau, kai įsitikinau, kad kambarys nėra tuščias. Kampe, kur sofa stovėjo prie sienos, sėdėjo kažkoks keistas, bet garbingos išvaizdos žmogus, ant galvos užsidėjęs kažkokį apdangalą, panašų į tuos, kokius nešioja dervišai. Aš niekada nepamiršiu to žmogaus veido, į kurį įdėmiai žiūrėjau, tačiau kurio aprašyti nesugebėčiau. Skvarbios jo akys, atrodė, gali persmelkti net žmogaus sielą; tankūs antakiai skeidė kažkokios galybės ir valdingumo įspūdį. Gilios raukšlės veide, ypač kaktoje, bylojo apie nuogyventą ilgą gyvenimą, tačiau tokį įspūdį tuoj pat sklaidė jo juodo gintaro spalvos galvos plaukai ir barzda, vešli ir siekianti juosmenį. Taigi klausti, kieno akivaizdoje aš stoviu, man nebereikėjo; aš nusilenkiau prieš tą, kuriam tiek daug žmonių paskyrė savo meilę ir tokį atsidavimą, kokio nesulaukdavo jokie karaliai ir kurio galėtų pavydėti valdovai ir imperatoriai. Jiems belieka dėl to tik atsidusti!

Švelniu, bet orių balsu jis pasiūlė man atsistoti ir tarė: „Garbė

Dievui, kad tu čia atvykai. Tu atėjai aplankyti kalinio ir tremtinio. Mes trokštame tik vieno: kad pasaulyje vyrautų gėris, kad tautos būtų laimingos. Deja, pasaulį drasko nesutarimai, o mes, kovojantys prieš juos, nusipelnome tik vergovės ir pažeminimų. Visa žmonija turėtų išpažinti vieną tikėjimą, visi žmonės turėtų gyventi kaip broliai, visus žmonių vaikus turėtų risti stiprūs meilės ir vienybės ryšiai; turėtų baigtis religijų prieštaravimai, išnykti luominiai žmonių skirtumai. Mes viso to ir siekiame – kas čia blogo? Vis tiek bus taip, kaip mes norime: liausis tarpusavio kivirčiai, kovos, žiaurūs karai, ateis pagaliau „Didžioji Taika“. Argi viso to nereikia ir jums, gyvenantiems Europoje? Argi ne tai yra išpranašavęs Kristus? Deja deja, jūsų karaliai ir valdovai dosniai eikvoja lėšas, norėdami įsigyti daugiau naikinimo priemonių, užuot jas skyrę žmonijos gerovės kūrimui... Visos kovos, kraujo praliejimai, nesantaika turi pagaliau pasibaigti, tada visi žmonės bus kaip viena giminė, viena šeima... Tegu žmogus didžiujasi ne tuo, kad myli savo kraštą, tegu jo didybę sudaro tai, kad jis myli visą žmonijos giminę.”

Tokie, kiek prisimenu, buvo žodžiai, kuriuose esu girdėjęs iš Bahá'u'lláh lupų. Tegu kiekvienas skaitytojas pats apsversto jų prasmę ir nusprendžia, ar tokios Jo nuostatos nusipelno mirties ir kalinio grandinių, ar, laikydamasis tokio tikėjimo, pasaulis laimėtų ar pralaimėtų” („Keliautojo pasakojimas”, įžanga).

Dangun žengimas

Štai taip tyliai ir romiai leido Savo gyvenimo vakarą Bahá'u'lláh šioje žemėje tol, kol, susirgęs karštine, užmerkė akis 1892 m. gegužės 29 d., būdamas septyniasdešimt penkerių metų amžiaus. Tarp Jo paskutinių rašytų laiškų buvo ir Jo Testamentas, surašytas Jo ranka, su parašu ir antspaudu. Praėjus devynioms dienoms po Jo mirties, Jo vyriausias sūnus visų šeimos narių ir kelių draugų akivaizdoje perlaužė antspaudą ir perskaitė šio nuostabaus, nors ir trumpo dokumento turinį. Pagal paskutinę Bahá'u'lláh valią 'Abdu'l-Bahá buvo skiriamas visų tėvo reikalų patikėtinis ir Jo mokymo aiškintoju; visai šeimai, giminėms ir tikintiesiems buvo nurodyta sekti 'Abdu'l-Bahá ir klausyti tik Jo. Testamentas pasmerkė bet kokią sektantizmą ir Tikėjimo susiskaidymą, įtvirtino Bahá'jų Tikėjimo vienybę.

Bahá'u'lláh pranašavimai

Kaip suprasti Bahá'u'lláh pranašavimų turinį ir prasmę? Jo kalbos, pasakyti žodžiai ir visa tai, ką Jis pateikė per Dievo Apsireiškimą Jam, gali būti suskirstyta į dvi dalis. Pirmoji dalis: tai, ką Jis kalbėjo, buvo įkvėpta Dievo; antroji dalis: tai, kas pasakyta – paties Dievo žodžiai.

„Iqan“ knygoje Jis rašo:

„Ankstesniuose skyriuose Mes rašėme, kad Tiesos Saulėms, kylančioms iš Dieviškojo Apreiškimo, visų pirma būdinga esminis jų tapatumas. „Korane“ rašoma: „Mes neišskiriame nė vieno iš jų“ (Koranas, 2 skyrius, 136 pastraipa). O jų mokymų skirtumai yra ne kas kita kaip galimybių apribojimai, suteikiant jiems žmogiškąją išvaizdą. Kiekvienas pranašas buvo individualybė, turėjo savo misiją, reikalingą Apreiškimą ir savo pasireiškimo ribas. Štai ką Jis kartą pasakė: „kai kuriuos Savo pasiuntinius Mes padarėm pranašesniais už kitus. Su kai kuriais iš jų kalbėjosi pats Dievas, kai kuriuos Jis išgyrė ir išaukštino. Jėzui, Marijos Sūnui, Mes suteikėme Savęs įrodymų ženklų, sustiprinome Jį Šventąja Dvasia“ (Koranas, 2 skyrius, 253 pastraipa).

Taigi analizuojant viską, remiantis vienovės samprata, dangiškosios prigimties supratimu, Dievo, Šventumo, Aukščiausios Vienovės ir Tikrosios Esybės atributai yra priskiriami visiems Dievo Pasiuntiniams, nes Jie gyvena Dieviškojo Pasireiškimo soste ir yra apgaubti Dieviškąja Paslaptimi. Kai nužengia į žemę Dievo Pasiuntiniai, su Jais pasirodo ir pats Dievas. Jų veiduose matyti Dievo Grožis. Taigi Jų lūpomis kalba pats Dievas, Dieviškoji Esybė.

Vertinant viską antrosios Pasiuntinių padėties samprata, turime suvokti, kad Pasiuntiniai yra visi skirtingi, turi tam tikro laikotarpio veiklos ribas, pobūdį, nuostatas. Jie visi pasišventusiai tarnauja savo misijai, gyvena visiškame nepritekliuje, yra nepripažįstami. Jis yra pasakęs: „Aš esu Dievo tarnas, tačiau Aš esu toks pat žmogus, kaip jūs...“

Kiekvienas Dievo Apsireiškimas nuskambėdavo žodžiais: „Aš esu Dievas“. Kiekvienas Pranašas skelbė tik tiesą ir sklaidė abejones. Jau ne kartą įsitikinta, kad per Pasiuntinius, Jų atributus ir vardus atsiskleidėdavo pats Dievas, Jo vardas, Jo požymiai. Anuo

metu Jis kalbėjo: „Tie šviesos spinduliai yra Dievo, jie ne Tavo“ (Koranas, 8 skyrius, 17 pastraipa). Jis kartą pasakė: „Iš tiesų tie, kurie prisiekdavo savo ištikimybę Tau, iš tikrųjų prisiekdavo savo ištikimybę Dievui (Koranas, 48 skyrius, 10 pastraipa). Kiekvienas Pasiuntinys ištardavo žodžius: „Aš esu Dievo Pasiuntinys“. Jis skelbdavo Jo tiesą, neginčijamą ir tikrą. Anuo metu Jis kalbėjo: „Mahometas nėra nė vieno iš jūsų tėvas, Jis yra Dievo Pasiuntinys“. Šiuo požiūriu, Jie visi yra idealaus Karaliaus, nekintančios Esybės Pasiuntiniai. Jie visi sakydavo: „Aš turiu Pasiuntinio Įpareigojimus“. Jie skelbdavo tik tiesą, nepalikdami jokių abejonių ir dvejonų. Visi Jie buvo tas pats asmuo, viena siela, viena dvasia, viena esybė, Dieviškasis Apsireiškimas. Jie visi yra „Pradžios“ ir „Pabaigos“, „Pirmojo“ ir „Paskutiniojo“, „Matomojo“ ir „Slėpiningojo“ apsiereiškimai – visa tai, kas sudaro Jį, slapčiausiąją Dvasių Dvasią, didžiausiąją Esybių Esybę. Ir kai tik Jie ištardavo „Mes esame Dievo tarnai“ (Koranas, 33 skyrius, 40 pastraipa), tai tapdavo akivaizdu ir neginčijama. Jų pasirodymą lydėdavo didžiausias atsidavimas, pasišventimas – tokio atsidavimo negali parodyti joks mirtingasis žmogus. Tuo metu, kai Jų Esybės išnirdavo iš didžiausiojo ir ilgaamžiškiausiojo šventumo vandenyno, kai Jų dieviškoji paslaptis sklandydavo virš viso pasaulio, Jie sakydavo, kad Jų žodžiai yra dangiškasis Balsas, paties Dievo Kvietimas. Jei žmonės būtų buvę akylesni, jie būtų pamatę, kad Jie save laikė bereikšmiai padarais, nesilyginančiais su Juo, visur Prasiskverbiančiu, Skaisčiausiuoju. Man atrodo, Jie save laikė visiškai menkais sutvėrimais, net užuominą apie tai, kad Jie priklauso Dievo karalystės sostui, Jie laikė Dievo įžeidimu. Jų nuomone, net paprasčiausias Dievo Karalystėje ištartas žodis yra įrodymas, kad priklausai Karalystei, kad esi nuo nieko daugiau nepriklausanti būtybė. Jų akyse, kiekvieno, pasiekusio Dievo Karalystę ir besigiriančio tuo, poelgis – didelis nusižengimas.

Atėjo jau toks laikas, kai padvelkė Dieviškas vėjas, Jo Dvasia persismelkė visi pasaulio daiktai, ir neįmanoma nei aprašyti, nei apsaityti tokio Jo Malonės prasiveržimo.

Remdamiesi savo kilme, Jie pasiskelbdavo esą Dangiškaisiais Balsais; remdamiesi savo misionierišku pašaukimu, Jie prisipažindavo esą Dievo Pasiuntiniai. Kiekvieną kartą, kai Jie prabildavo, Jų žodžiai būdavo taikomi tik tam tikrai progai. Tai būdavo Jų pačių žodžiai, atsiradę po Dievo Apreiškimo ir skiriami visiems pa-

saulio sutvėrimams. Tai būdavo žodžiai iš Dangaus į žemę. Taigi viskas, kas buvo ištarta apie Dangų, Viešpatį, Pranašystes, Pašiuntinių misijas, Išganyką, Apaštalavimą arba Tarnavimą, yra tiesa, tiesa be jokių išlygų, abejonių. Ar ne todėl visi Jų pasakymai, kuriuos Mes cituodavome, turi būti apgalvojami: nepriimtini šventi žodžiai be reikalo tegu nejaudina žmonių, nepribloškia jų proto" („Kitab-i-Iqan", psl. 176-181).

Kai Bahá'u'lláh kalbėdavo kaip paprastas žmogus, Jis savo padėtį vertindavo kaip pačią nuolankiausią, kaip „visišką atsidavimą Dievui". Tai, kas skiria Dievo Apreiškimo žmogiškąją asmenybę nuo kitų žmonių, yra visiškas savęs atsižadėjimas, tuo pačiu metu būnant savo galybės viršūnėje. Visais atvejais Jis galėtų pasakyti taip, kaip yra sakęs Jėzus: „Vis dėlto ne mano, o Tavo valia turi būti įvykdyta". Laiške Šachui Bahá'u'lláh rašė:

„O karaliau! Ir Aš buvau toks kaip visi: ramiai sau lūkuriavau, kol Šlovingiausiojo vėjelis nepapūtė virš Manęs ir neatnešė Man supratimo apie viską, kas įvyko. Tai, žinoma, kilo ne iš Manęs, bet iš To, kuris yra Visagalis, Visažinis. Jis liepė Man prabilti garsiai, kad balsas nuskambėtų tarp dangaus ir žemės. Mano žodžiai, kuriuos Man buvo lemta ištarti, sugraudino iki ašarų kiekvieną sumanų žmogų. Aš nestudijavau mokslo vyrų darbų, nelankiau jokių jų mokyklų. Aš esu tik lapas, kurį sujudino tavo Viešpaties, Visagallo, visų Pagirtojo vėjas. Ar gali lapas nevirpėti, kai siaučia audringi vėjai? Ne – prisiekiu Juo, Kuris yra visų Vardų ir Požymių Viešpats. Jis juda, kai tie vėjai pučia. Ilgaamžiškumas, amžinybė yra niekis, lyginant su Jo Amžinybe. Jo įsakmus kvietimas pasiekti Mane ir įgalino Mane garbinti Jį visai žmonių giminei. Iki tol ir Aš buvau toks pat gyvas lavonas, toks, kaip ir kiti. Tavo Viešpaties, Gailastingojo, Užjautėjo ranka pakeitė visą Mane. Ar galima savo noru kalbėti ką nors prieš Jį, nesvarbu, ar tu didis, ar mažas žmogus? Ne! – prisiekiu Juo, Kuris išmokė Mano plunksną vedžioti paslapties žodžius" („Lavh-i-Sultan" –Laiškas Persijos Karaliui – cituojamas kūrinyje „Pažadėtoji diena atėjo", psl. 40-41).

Kaip ir Jėzus nesigėdindavęs nuplauti savo mokiniams kojas, taip ir Bahá'u'lláh dažnai gamindavo valgį arba dar kitokių būdų nuolankiai patarnaudavo Savo pasekėjams. Jis buvo tarnas Dievo tarnams ir didžia-

vosi šiuo tarnavimu; Jis galėdavo miegoti ant plikų grindų, jei to reikėdavo, maitintis vien duona ir vandeniu, arba kartais, Jo žodžiais tariant, „misti dangiškuoju maistu, o tai reiškia – badauti“. Jo didžiausias nuolankumas išryškėdavo meilėje gamtai, žmogui, o ypač šventiesiems, pranašams ir kankiniams. Visa tai, pradedant menkiausiu sutvėrimu ir baigiant didžiausiu, Jam bylojo apie Dievą.

Dievas išsirinko Jį, kad Jis taptų Dieviškuoju Pagarsintoju ir Dangiškąja Plunksna. Ne Savo valia Jis pasirinko tokią padėtį, kurią lydėtų tiek daug sunkumų ir vargų. Kartą Jėzus pasakė: „Tėve, jei tai įmanoma, tegul ši taurė bus paimta iš manęs“. Panašiai nuskambėjo ir Bahá'u'lláh žodžiai:

„Jei būtų buvę rasti kiti aiškintojai arba pamokslautojai, Mes nebūtume tapę žmonių pažeminimų, smerkimų, pajuokų, šmeižtų objektu“ („Laiškas apie tobulumą“).

Tačiau dieviškasis pašaukimas buvo ne dviprasmis, o aiškus. Bahá'u'lláh jam pakluso, ir Dievo valia tapo Jo valia, Dievo malonė – Jo malone. „Spindėdamas iš džiaugsmo“, Jis kartą pareiškė:

„Iš tikrųjų Aš jums sakau štai ką: kas jums tenka Dievo kelyje, yra kiekvieno žmogaus širdies lūkestis, Jo sielos palaima; mirtini nuodai Jo kelyje yra grynas medus, o kiekvienas sielvarto pasireiškimas – tyriausio vandens gurkšnis“ („Laiškas Vilko sūnui“, psl. 17).

Kai kada, kaip jau minėjome, Bahá'u'lláh kalba „iš Dievybės pozicijų“. Kiekvienas Jo tada ištartas žodis nebeturi nieko bendro su žmogaus mąstymu, ir tuo mes neturime abejoti. Per Jį Dievas tada kreipiasi į Savo sutvėrimus, patvirtina jiems Savo meilę, moko juos pažinti dieviškuosius požymius, pajusti Jo valią. Tada Jis paskelbia Savo įstatymus, kuriais reikia vadovautis gyvenime, ir reikalauja žmonių meilės, tarnavimo, atsidavimo.

Bahá'u'lláh raštuose atsispindi ir vienas, ir kitas raiškos būdas, jie dažnai yra persipynę. Kartais Jis aprašo tai, ką kalbėjo žmogus, kartais – tai, kas pasakyta Dievo pirmuoju asmeniu. Netgi tada, kai Bahá'u'lláh kalba ir rašo kaip žmogus, Jis vis dėlto daro tai kaip Dievo Pranašas, parodydamas visišką atsidavimą Dievo valiai. Jo visas gyvenimas buvo įkvėptas Šventosios Dvasios. Viskas yra taip persipynę, kad sunku nu-

brėžti ryškią liniją, kuri pažymėtų Jo žemiškojo ir dangiškojo būvio ribas, Jo mokymų turinį. Dievas Jam kalbėjo:

„Sakyk: manyje nėra kitokios šventyklos, išskyrus Dievo Šventyklą, mano grožį sudaro tik Jo Grožis; mano esybė – tai Jo Egzistencija, mano buvimas – tai Jo buvimas, mano nuolankumas – tai Jo Neprieštaravimas, mano plunksna – tai Jo Plunksna, Brangiausiojo, Aukštybių Būtybės Plunksna.

Sakyk: mano sieloje įsikūnijo tik Tiesa, manyje nėra nieko kito, tik Dievas“ („Suratul-Haykal“).

Bahá'u'lláh misija

Bahá'u'lláh misija – suvienyti žmoniją, kuri būtų Dieve ir kuri būtų pasiekta per Dievą. Jis sako:

„Pažinimo Medžio saldžiausias vaisius yra šie žodžiai: visi esate vieno Medžio vaisiai, vienos šakos lapai; tenesigiria žmogus, kad jis myli savo šalį, tebus jis šlovinamas už tai, kad myli visą žmoniją“.

Ankstesnieji Pranašai buvo taikos žemėje šaukliai. Jie kvietė žmones parodyti gerą valią, gyventi santaikoje. Jie nepagailėjo ir savo gyvenimų, kad tik taip įvyktų. Tačiau šie Pranašai nedviprasmiškai primindavo, kad tikslas bus pasiektas tik tada, kai „ateis Viešpats“, kuris teis nusidėjėlius ir atsilygins teisingiesiems.

Zoroastras pranašavo, kad praeis dar trys tūkstančiai tarpusavio nesutarimų metų, po to pasirodys Šachas Bahramas, pasaulio išganytojas ir išgelbėtojas, kuris įveiks Ahrimaną, blogio dvasią, ir įkurs pasaulyje teisingumą bei taiką.

Mozė kalbėjo, kad dar ilgai Izraelio vaikai bus tremiami, persekiojami, engiami; bet pagaliau pasirodys Angelų Viešpats ir surinks visus Izraelio vaikus iš visų pasaulio kraštų, sunaikins jų prispaudėjus ir įves žemėje Savo Karalystę.

Kristus kartą pasakė: „Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemei ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo“ (Evangelija pagal Matą, 10 skyrius, 34 pastraipa). Jis numatė, kad dar ilgai pasaulyje siaus karai, katastrofos, nelaimės, epidemijos. Tai tęsis tol, kol ateis Žmogaus Sū-

nus, „apgautas Tėvo šlove”.

Mahometas anuomet skelbė, kad dėl žmonių blogo elgesio Alachas sukiršino ir supriešino žydus su krikščionimis, kad jų neapykanta vienas kitam tęsis iki Prisikėlimo Dienos, kai atėjęs Jis teis visus mirusius ir gyvus.

Savo ruožtu Bahá'u'lláh skelbė, kad Jis esąs tas Pažadėtasis, apie kurį kalbėjo visi Pranašai, kad Jis – tai Dievo Apsireiškimas, kuris pradės naujų laikų erą, kurioje įsiviešpataus pasaulinė taika. Toks pareiškimas yra beprecedentinis ir unikalus; jis labai derinasi su laikmečio dvasia, jo ženklais, didžiųjų Pranašų pranašystėmis. Bahá'u'lláh labai suprantamai ir aiškiai nurodė priemones, kaip sukurti žemėje taiką ir vienybę.

Tiesa, nuo to laiko, kai gyveno Bahá'u'lláh, padėtis pasaulyje į gerą nepasikeitė: karai, siaubimai, griovimai įgavo net neregėtą iki šiol mastą. Bet taip juk viską ir buvo numatę Pranašai, kalbėję, kad taip bus auštant „didžiajai ir baisiajai Viešpaties Dienai”. Tai neabejotinas patvirtinimas, kad „Viešpaties atėjimas” ne tik nebe už kalnų, bet kad tai jau ir įvyko. Kristus kartą išvedė tokią alegoriją: Vynuogienojų Viešpats be gailėsčio pirmiausia turi sunaikinti vynuogynuose dirbusiuosius ir tik po to vynuogynus atiduoti tiems, kurie juose Jam skins vaisius, kai jie prinoks kiekvieną sezoną.

Ar tai nereiškia, kad, atėjęs Viešpačiui, žlugs despotiškos vyriausybės, prieis galą netolerantiški ir godūs kunigai, mulos, tironiški valdovai ir lyderiai, kurie, kaip ir tie netikę vynuogienojų darbininkai, dirbo nevykusiai ir nemokėjo pasidalinti darbo vaisiais?

Pasaulyje dar gali būti daug baisių sukrėtimų, nelaimių, tačiau Bahá'u'lláh užtikrina, kad jau nebeužilgo beprasmiškai vaidai, viską griauinantys karai žemėje liausis, įsivyras Didžioji Taika. Vaidai ir karai tapo tokie žmonių neapkenčiami reiškiniai, kad žmonija privalo arba rasti išeitį, arba žūti.

Atėjo išpranašautasis laikas, su juo ir Pažadėtasis!

Jo raštai

Visi Bahá'u'lláh raštai yra labai suprantami ir prieinami. Juose atskleistos visos žmogaus gyvenimo sritys ir individualiu, ir socialiniu požiūriu. Jo kūriniuose įtaigiai perteiktas žmogaus dvasinis ir materialinis gyvenimas, gausu senovės laikų ir dabarties religijų šventųjų raštų interpretacijų, pranašavimų apie netolimą ir tolimą ateitį.

Jo žinių apimtis ir gilumas yra tiesiog stebėtinas. Jis galėdavo cituoti ir aiškinti ištraukas iš įvairių religijų Šventųjų Raštų ir diskutuoti su visais suinteresuotais pašnekovais bei korespondentais. Ir visa tai Jis darydavo autoritetingai, kompetentingai, įtikinamai, nors, ko gero, kai kurių raštų Jis net nebūdavo skaitęs. Savo „Laiške Vilko sūnui“ Jis rašė, kad nėra niekada skaitęs Bajano, tačiau Jis įtaigiai, išmintingai ir suprantamai perteikė Apreiškimo Báb'ui esmę. (Báb'as, kaip mes jau žinome, skelbė, kad Jo knyga „Bajanas“ buvo įkvėpta ir gimė įtakoje „To, Kuris turi ateiti“). Nors Jis beveik neturėjo jokių progų dažniau pabendrauti su Vakarų šalių mokslininkais, mąstytojais, išskyrus vieną atvejį, kai Jį aplankė profesorius Edvardas Granvili Braunas (Edward Granville Browne) 1890 ir kalbėjosi su Juo keturis kartus po trisdešimt keturiasdešimt minučių, tačiau Jo Šventuose Raštuose socialinės, politinės, religinės problemos, egzistavusios tuo laikotarpiu tik Vakarų pasaulyje, iškeltos ir suformuluotos išsamiai ir teisingai. Net Jo priešai pripažindavo, kad Jo išmintingumas ir supratingumas yra nepalyginami su niekieno žiniomis. Šioje knygoje jau aprašytas ilgas Jo buvimas kalėjimuose atmeta galimybę teigti, kad Jo žinios, taip ryškiai trykštančios iš Jo raštų, buvo įgytos mokantis, studijuojant, skaitant knygas, padedant mokytojams. Visa tai buvo įgyta tik dvasiniu būdu, visai nepanašiu į įprastinius⁸. Kartais Jis rašydavo dartinę persų kalbą, kurią vartojo Jo visi tėvynainiai ir kuri buvo gimininga arabų kalbai, kartais klasikine persų kalba, dažniausiai tais atvejais, kai kreipdavosi į mokslinguosius Zoroastro pasekėjus. Jis taip pat rašė arabų kalba, tiek šnekamąja, tiek klasikine, net buvo įvaldęs stilių, būdingą tik Koranui. Toks tobulas minėtų kalbų ir stilių mokėjimas kėlė visų nuostabą, nes žinoma, kad Jis nebuvo studijavęs jokių literatūros mokslų.

Kai kuriuose Jo kūriniuose šventumą Jis atskleidžia taip paprastai, kad „ir didžiausieji paklydėliai, ir kvailiai skaitydami nebus klaidinami“. Kai kurie Jo kūriniai yra persunkti poetinių įvaizdžių, gilios filosofijos, aliuzijų į Mahometą, Zoroastrą, kitų religijų Šventuosius Raštus, persų ir arabų rašytojų kūrinius bei legendas. Taip, atrodo, galėjo rašyti tik poetas, mąstytojas, mokslininkas. Kai kurie Jo kūriniai nagrinėja aukščiausias dvasinio gyvenimo pakopas, kurias gali suvokti tik tie, kurie stovėjo

⁸ Paklaustas, ar Bahá'u'lláh specialiai studijavo Vakarų šalių rašytojus, rėmėsi jų idėjomis rašant knygas, 'Abdu'l-Bahá pasakė, kad Bahá'u'lláh knygos buvo parašytos ir išspausdintos gerokai iki praeito šimtmečio aštuntojo dešimtmečio, taigi, ką Jis teigė apie Vakarų šalių gyvenimą, nebuvo tuo metu dar nei parašyta, nei suformuluota.

ant žemesnių dvasinio gyvenimo pakopų laiptelių. Jo raštų rinktinė atrodo kaip stalas, ant kurio sukrauti įvairūs valgiai ir skanumynai – kiekvienam pagal poreikį, skonį, pasirinkimą.

Tai ir yra viena iš priežasčių, kodėl Jo Tikėjimas taip užvaldė daug išsilavinusių, kultūringų žmonių, poetų, rašytojų. Netgi kai kurie sufis sektos vadovai, nekalbant jau apie kitų sektų lyderius ir politinius veikėjus, ministrus, rašiusius knygas, žavėjosi Jo kūryba. Ji buvo pranokusi daugelio autorių kūrinius savo švelnumu, gilumu, dvasingumu.

Bahá'jų Tikėjimo dvasia

Kalėdamas tolimosios Akka kalėjime, Bahá'u'lláh išjudino visą Persiją. Savo gimtąją žemę, ir ją iki gelmių sujaudino. Ir ne tik Persiją. Jis sukėlė ant kojų visą pasaulį. Dvasia, įkvėpusi Jį ir Jo pasekėjus, sklido su dideliu švelnumu, mandagumu ir kantrybe; tai buvo didelė gyvybingumo jėga, turinti transcendentinį poveikį. Ji ėmė keisti net žmogiškąją prigimtį. Žmonės, kurie buvo paveikti tos jėgos, naujai atgimė. Jų sielos prisipildė meilės, džiaugsmo, entuziazmo, ištikimybės ir atsidavimo jausmo. Palyginus su tuo žemiškuosius džiaugsmus ir rūpesčius, pastarieji atrodo smulkesni už dulkelę. Antrą kartą gimę žmonės prisipildė ryžto ištverti visą gyvenimą juos lydėsiąčius vargus, kančias, smurtinę mirtį, fizinius susidorojimus. Šių žmonių pasirinkimas buvo ne tik šaltakraujis ir ramus, jis buvo pilnas džiūgavimų, bebaimis, pasikliaujantis tik Dievu, Jo galia.

Dar nuostabiau atrodo tai, kad jų širdys sklido ne tik džiugesiu dėl naujojo pasirinktojo gyvenimo: jose neatsirado nė mažiausios vietelės kerštui, kovai su savo persekiotojais. Šie žmonės visiškai nesigriebdavo smurto, net kaip savigynos priemonės. Užuoť puolę apverkti savo nelaimingos lemties, jie laikė save pačiais laimingiausiais žmonėmis, kuriems suteikta privilegija priimti naująjį ir šlovingąjį Dievo Apsireiškimą, nugyventi gyvenimą ir pralieti savo kraują tam, kad būtų įrodyta Tiesa. Jų širdys dainavo iš džiaugsmo, nes jie tikėjo savo Dievu, tikėjo, kad Aukščiausiasis, Amžinasis, Mylimiausiasis prakalbo jiems žmogaus lūpomis ir pakvietė juos būti Jo tarnais ir draugais, kad Jis atėjo įkurti Savo Karalystę, taiką ir gerovę nualintoje, išsekintoje Žemėje.

Štai kokį tikėjimą įkvėpė žmonėms Bahá'u'lláh! Jis paskelbė Savo misiją taip, kaip tai buvo padaręs Jo pirmtakas, Báb'as, kuriuo pasekė tūkstančiai žmonių, patikėję ir laukę Jo (Bahá'u'lláh) Atėjimo. Tie tūkstančiai – tai žmonės, kurių širdyse jau nebeliko jokių prietarų; jų tyros šir-

dys ir protai atsivėrė prieš Dievo Apsireiškimą, Pažadėtojo Šlovės suspindėjimą.

Skurdas ir grandinės, nepakeliamai sunkios gyvenimo sąlygos ir patyčios negalėjo paslėpti nuo jų akių Viešpaties Dvasios Šlovės spindesio. Dvasinės sutemos žemėje tik dar labiau paryškino Jo Didybės švytėjimą.

4 SKYRIUS

'ABDU'L-BAHÁ: BAHÁ TARNAS

„Kada išseks Mano egzistencijos vandenynas ir Mano Apreiškimo knyga bus užbaigta, atsigręžkite tada visi į Jį, Kurį jums siūlo Dievas ir Kuris yra išaugęs iš tų pačių šaknų“ (Bahá'u'lláh „Kitáb-i-Agdas“).

Gimimas ir Vaikystė

Abbas Effendi, kuris vėliau titulavo save 'Abdu'l-Bahá (t.y. Bahá tarnas), buvo Bahá'u'lláh vyriausias sūnus. Jis gimė Teherane 1844 m. gegužės 23 d. prieš pat vidurnaktį, tą pačią gegužės naktį, kai Báb'as pranešė Savo misiją.

Jam buvo jau devyneri metai, kai tėvas, prie kurio Jis buvo labai prisirišęs, buvo pasodintas į Teherano kalėjimą. Susirinkusi žmonių minia nusiaubė jų namus, šeima buvo apiplėšta ir palikta dideliame skurde. 'Abdu'l-Bahá kartą pasakojo, kaip vieną dieną Jam buvo leista įeiti į kalėjimo kiemą ir pamatyti Savo tėvą, išėjusį kasdieniniam pasivaikščiavimui. Bahá'u'lláh buvo labai pasikeitęs: Jis taip sirgo, kad vos galėjo paeiti, Jo plaukai ir barzda buvo baltai suveltai, o kaklas nutrintas iki kraujo ir sutinęs nuo sunkios plieninės apykaklės. Visas kūnas buvo sulinkęs nuo grandinių svorio. Tokia tėvo išvaizda jautriam berniukui padarė neišdildomą įspūdį.

Pirmaisiais gyvenimo metais Bagdade, dešimt metų iki Bahá'u'lláh Deklaracijos, berniukas, nors Jam tebuvo tik devyneri metai, akylai viską stebėdamas, įsitikino, kad Jis sužinojo tėvo paslaptį: tėvas esąs tas Pažadėtasis, kurio laukė visi Báb'o pasekėjai. Praėjus maždaug šešiasdešimčiai metų nuo tų dienų, Jis aprašė tą įsimintiną momentą, kuris savo įtikinamumu tada, vaikystėje, sukrėtė Jo būtybę:

„Aš esu Palaimintojo Tobulumo tarnas. Tuo metu, kai gyvenome Bagdade, aš buvau dar vaikas. Taigi ten ir tada Jis man pasakė vieną Žodį, ir aš patikėjau Juo. Kai tik Jis ištarė man tą žodį, aš puolau po Jo šventomis kojomis ir maldavau Jo, meldžiau, kad

man leistų pralieti mano kraują kaip auką Jo Kelyje. Auka! Koks man tai saldus žodis! Nėra man didesnės dovanos, kaip suteikta galimybė pasiaukoti. Neįsivaizduoju didesnės šlovės už tą, kaip dėl Jo pajausti grandines ant savo kaklo, būti išplaktam per pėdas už meilę Jam, būti supjaustytam į gabalus, arba įmestam į jūros gelmes dėl Jo Tikėjimo. Jeigu iš tikrųjų mes vadiname save tikrais Jo tarnais, jei iš tikrųjų Jį myliu, tada aš turiu būti pasirengęs paaukoti visą savo gyvenimą prie Jo Palaimintojo Slenksčio („Mirza Hmad Sohrab dienoraštis“, išleistas 'Abdu'l-Bahá 1914 m.).

Maždaug tuo pačiu laikotarpiu 'Abdu'l-Bahá draugai pradėjo Jį tituluoti „Dievo paslapties“ vardu, kaip Jį buvo pavadinęs pats Bahá'u'lláh; nuo to laiko taip į Jį kreipdavosi ir visa šeima (gyvenant Bagdade).

Kai tėvas dvejiems metams pasitraukė į tyrus, Jo širdis vos neplyšo iš skausmo. Vienintelė paguoda tapo Báb'o „Laiškų“ perrašinėjimas, jų mokymasis atmintinai. Daug laiko Jis leisdavo vienumoje, paskendęs meditacijose. Grįžus tėvui į namus, berniuko širdyje vėl pasklido džiaugsmas ir laimė.

Jaunystė

Nuo pirmųjų Savo jaunystės metų 'Abdu'l-Bahá visą laiką buvo geriausias Savo Tėvo draugas ir Jo saugotojas. Būdamas dar jaunuoliu, Jis buvo toks supratingas, toliaregis ir įžvalgus, kad Jam buvo patikėta priiminėti ir bendrauti su gausiais Bahá'u'lláh lankytojais. Jei Jis įsitikindavo, kad atvykęs yra tikras tiesos ieškotojas, tokiam duodavo leidimą pamatyti ir Savo Tėvą; jei pasirodydavo priešingai – tokiems lankytojams Savo Tėvo trukdyti Jis neleisdavo. Daug kartų Jis padėdavo Tėvui atsakinėti į lankytojų klausimus, išspręsti tai, ko jie prašydavo. Štai kartą vienas Sufi sektos vadovų, vardu Ali Šavkat Paša, paprašė paaiškinti, ką reiškia frazė „Aš buvau Paslėpta Paslaptis“ (tai dažnai vartojama sąvoka tarp musulmonų). Bahá'u'lláh, išgirdęs klausimą, pasisuko į Savo sūnų, „Dievo Paslaptį“, ir paprašė, kad Jis paaiškinimą Pašai parašytų raštu. Berniukas, kuriam tada buvo apie penkiolika-šešiolika metų, tokį paaiškinimą laiško forma pateikė labai greitai. Ta interpretacija pasirodė tokia įtikinama, kad net nustebino patį Pašą. Šis laiškas vėliau tapo labai skaitomas tarp Bahá'jų; jis gerai žinomas ir už Bahá'jų bendruomenės ribų.

Tuo pačiu gyvenimo laikotarpiu 'Abdu'l-Bahá pradėjo dažnai lankyti

mečetes, kuriose teologinius klausimus mėgdavo svarstyti su šventikais ir išsimokslinusiais žmonėmis. Jis pats niekada nelankė jokios mokyklos ar koledžo. Jo vienintelis mokytojas buvo Jo tėvas. Jo mėgstamiausias laisvalaikio pomėgis buvo jodinėjimas ant arklio, ir tai Jam visada atnešdavo daug džiaugsmo.

Po to, kai netoli Bagdado, Ridvano Sode pasigirdo Tėvo Deklaracija, sūnaus atsidavimas ir prisirišimas prie Tėvo padidėjo dar labiau. Ilgoje kelionėje į Konstantinopolį Jis saugojo Bahá'u'lláh dieną ir naktį, jodamas šalia ir budėdamas prie Jo palapinės. Kiek tai buvo įmanoma, Jis stengdavosi pavaduoti Tėvą visuose Jo namų apyvokos darbuose ir šeimos gyvenimo tvarkymo reikaluose – Jis tapo visos šeimos paguoda ir ramstis.

Gyvenant Adrianopolyje, 'Abdu'l-Bahá pasidarė visų pažįstamų nu-mylėtiniu. Jis daug laiko praleisdavo mokydamas kitus ir tapo žinomas „Mokytojo“ vardu. Gyvenant ištremtyje Akka mieste, kai beveik visi giminiųs bei žmonės, lydėję Bahá'u'lláh, susirgo šiltine, maliarija, dezinterija, Jis prausdavo ligonius, slaugydavo juos, budėdamas prie jų naktimis. Tai darė be jokio poilsio tol, kol galų gale visiškai nusilpo ir susirgo dezinterija. Beveik visą mėnesį ligonio būklė buvo sunki.

Akka mieste, taip pat kaip ir Adrianopolyje, visi įvairių socialinių luomų žmonės, pradedant gubernatoriumi ir baigiant vargšais bei elgetomis, pažinojo 'Abdu'l-Bahá, mylėjo ir gerbė Jį.

Vedybos

Pasidalinti kai kuriomis smulkmenomis apie 'Abdu'l-Bahá vedybas su šios knygos autoriumi maloniai sutiko vienas persų istorikas, išpažinęs Bahá'jų tikėjimą:

„Per visą 'Abdu'l-Bahá jaunystės laikotarpį didelį ir natūralų Bahá'jų susidomėjimą kėlė klausimas, kas bus jaunuolio išrinktoji. Tokios garbės savo dukterims troško daugelis 'Abdu'l-Bahá pažinusių tėvų. Kurį laiką jaunuolis nerodė jokių ketinimų pradėti vedybinį gyvenimą, ir niekas nesuprato kodėl. Tačiau po kurio laiko visiems tapo žinoma, kad gyvena kažkokia mergaitė, kuriai jau buvo skirta būti 'Abdu'l-Bahá žmona, kad tos mergaitės gimimą Isfahane tėvams buvo palaiminęs pats Báb'as. Mergaitės tėvas buvo Mirza Mahometas Ali, kuris buvo „Kankinių Karaliaus“, „Kan-

kinių Numylėtinio" (Báb'o) dėdė, gyvenęs Isfahane ir priklausęs vienai iš kilmingiausių ir garbingiausių šeimų mieste. Ilgą laiką Mirza Mahometas Ali neturėjo vaikų, jo žmona visą laiką troško kūdikio. Išgirdęs apie tai, Báb'as padavė dalį Savo maisto Mirza Mahometo Ali žmonai ir liepė jį suvalgyti kartu su savo vyru. Kai jie suvalgė dovanotą maistą, netrukus tapo aišku, kad jų svajonė sulaukti vaiko išsipildys. Praėjus tiek laiko, kiek reikia, jiems gimė dukra, kuriai buvo duotas Munirih Khanum vardas. (Šią istoriją skaitytojui siūlome palyginti su Jono Krikštytojo gimimu, aprašytu „Evangelijoje pagal šventą Luką“, 1 skyriuje). Dar vėliau jiems gimė sūnus, kurį jie pavadino Siyyid Yahya; po to dar gimė keletas vaikų.

Mirus Munirih tėvui, jos pusbrolius mirtinai nukankino sultono Zillus pareigūnai ir Islamo tarnai. Šeimą užplūdo vargai, ją persekiojo vien už tai, kad išpažino Bahá'jų tikėjimą. Sužinojęs visa tai, Bahá'u'lláh sutiko pakviesti mergaitę ir jos broį Siyyid Yahya į Akka ir pasiūlė prisiglausti pas Jį. Bahá'u'lláh ir Jo žmona Nayyab, 'Abdu'l-Bahá motina, atvykusiai mergeitei rodė tokį palankumą ir švelnumą, kad netrukus aplinkiniai pradėjo suprasti, kad tik jai yra lemta tapti 'Abdu'l-Bahá žmona. Tėvo ir motinos noras 'Abdu'l-Bahá virsti Jo paties noru. Jis mylėjo mergaitę švelniai ir atsidavusiai, visada ją užjausdavo. Po kurio laiko jie apsivedė.

Jų vedybinis gyvenimas buvo laimingas ir harmoningas. Iš visų jiems gimusių vaikų liko gyvos keturios dukterys, kurioms taip pat teko patirti visus tėvą lydėjusius sunkumus įkalinimo metu. Dukterų gyvenimas buvo gražus tarnavimo šeimai pavyzdys, ir kam tik teko garbė pažinti jas, tas jas gerbė ir mylėjo.

Sandoros centras

Bahá'u'lláh įvairiais būdais buvo nurodęs, kad po Jo mirties Tikėjimui turi vadovauti 'Abdu'l-Bahá. Apie tai netiesiogiai Jis rašė dar gerokai prieš Savo mirtį knygoje „Kitab-i-Agdas“. Ne kartą Jis yra užsiminęs, kad 'Abdu'l-Bahá yra „Mano Sandoros Centras“, „Pati Didžiausioji Šaka“, „Praeities Šaknų Atšaka“. Kartais Jis pavadindavo 'Abdu'l-Bahá „Mokytoju“ ir reikalavo, kad visi šeimos nariai elgtųsi su Juo pagarbiai. Savo Testamente Bahá'u'lláh davė aiškius nurodymus, kaip visi turi sekti Jį ir

klaudyti tik Jo.

Mirus „Palaimintajam Grožiui“ (taip šeimos nariai ir pasekėjai vadino Bahá'u'lláh), 'Abdu'l-Bahá ėjo tas pareigas, kurias Jam buvo pavedęs Jo Tėvas: vadovavo Tikėjimo reikalams, autoritetingai aiškino Bahá'u'lláh mokymą. Tačiau tam pasipriešino dalis Jo giminių ir pasekėjų, kaip ir Bahá'u'lláh laikais, kai Jam priešinosi Subh-i-Azal. 'Abdu'l-Bahá priešai stengėsi sukelti nesutarimus tarp tikinčiųjų, o kai to padaryti nepavyko, ėmėsi kurti nepagrįstus kaltinimus dėl Jo priešiškos veiklos Turkijos vyriausybei.

Vadovaudamasis Tėvo nurodymais, 'Abdu'l-Bahá pradėjo statyti rūmus ant Karmelos kalno. Pastate buvo numatyta palaidoti Báb'o palaidotus, įrengti kambarius susitikimams ir apeigoms. Jo priešai pateikė vietos valdžios organams „įrodymus“, kad pastatas bus naudojamas kaip fortas, kad 'Abdu'l-Bahá ir Jo pasekėjai nori apsaugoti jame nuo valdžios organų, kad 'Abdu'l-Bahá niekina šalies vyriausybę ir rengiasi užgrobti kaimyninį Sirijos teritorijos kraštą.

Vėl griežto režimo kalėjime

Priešininkų intrigos ir užmačios, įvairūs jų nepagrįsti kaltinimai pasibaigė tuo, kad 1901 m. 'Abdu'l-Bahá ir visa Jo šeima po daugiau kaip dvidešimties gyvenimo laisvėje metų buvo pasodinta septyneriems metams į griežto režimo kalėjimą Akka mieste. Tačiau ir tai Jam nesutrukdė paskleisti Tikėjimą Azijoje, Europoje ir Amerikoje. Štai ką apie tai rašo Horacijus Holis (Horace Holley):

„Pas 'Abdu'l-Bahá kaip Mokytoją ir draugą susirinkdavo daug iš toli ir arti atvykusių vyrų ir moterų – įvairiausių rasių, tikėjimų, tautų.

Jie būdavo pasodinami už stalo kaip labiausiai laukiami svečiai. Atvykėliai klausinėdavo Mokytojo apie įvairias socialines, dvasines, moralines programas, kurios juos labiausiai jaudindavo; pabuvoję pas Jį kelias valandas, o kartais ir kelis mėnesius, jie grįždavo namo, pajutę įkvėpimą, atsinaujinę dvasiškai ir labiau apsišvietę. Tikriausiai pasaulyje nebuvo kitų tokių namų, kur taip būtų priiminėjami svečiai.

Už šių namų durų susiliedavo Indijos kastos, dingdavo žydų, krikščionių, musulmonų tarpusavio religiniai nesutarimai, nebega-

liodavo jokie įstatymai, išskyrus žmogaus širdies ir proto balso įstatymus: svečiai atsipalaiduodavo, išsilaisvindavo nuo visko ir atsiverdavo, pagauti didžiausios simpatijos namų šeimininkui. Tai buvo kažkas panašaus į karaliaus Artūro ir jo Apvaliojo stalo laikus... bet šis Artūras pakeldavo į riterius ne tik vyrus, bet ir moteris, išeinantiems duodavo ne kardą, bet Žodį („Šių laikų visuomenės religija“, psl. 171).

Visą tą laiką 'Abdu'l-Bahá intensyviai susirašinėjo su tikinčiais iš visų pasaulio kraštų, su visais, kurie domėjosi Tikėjimu. Šiame darbe Jam labai padėjo Jo dukros, taip pat keletas vertėjų bei sekretorių.

Daug laiko 'Abdu'l-Bahá praleisdavo lankydamas namuose sergančiuosius ir vargšus. Pačiuose skurdžiausiuose Akka kvartaluose nebuvo labiau laukiamo svečio už „Mokytoją“. Vienas piligrimas, tuo metu apsilankęs Akka, rašė:

„'Abdu'l-Bahá buvo įpratęs kiekvieną savaitę, kiekvieną penktadienio rytą ką nors paaukoti vargdieniams. Nors Jo paties materialinės atsargos buvo nedidelės, Jis vis tiek duodavo ką nors kiekvienam, kuris ateidavo prašyti Jo pagalbos. Vieną rytą mačiau gatvėje prie 'Abdu'l-Bahá namo apie šimtą eilėje stovinčių, sėdinčių, klūpančių žmonių. Tai buvo neaprašomos sudėties žmonių minia. Ko ten nebuvo: moterys ir vaikai, vargšai, paliegėliai, pusnuogiai, raiši ir akli, elgetos. Visi nekantriai laukė, ir štai pagaliau savo namo duryse pasirodė 'Abdu'l-Bahá. Priėjęs prie eilės, Jis ėjo nuo vieno žmogaus prie kito, vienam pasakydamas paguodos žodį, kitam padaršinimą, įspausdamas smulkias monetas į kiekvienas maldaujamai ištiestas rankas. Jis prieidavo prie vaikų ir patapšnodavo delnu per jų skruostus, paimdavo už rankos senelę, kuri, Jam einant, griebdavo Jį už rūbų; Jis kalbėjo kažką švelnaus seniems vyrams, žiūrintiems nematančiomis akimis, pasiteiraudavo apie tuos, kurie buvo per silpni ir suluošinti, kad galėtų ateiti ir atsiimti savo išmaldos dalį; Jis liepdavo jų dalį nunešti jiems į namus ir perduoti Jo geriausius ir nuoširdžiausius linkėjimus („Žvilgsnis į 'Abdu'l-Bahá“, M.I.M., psl. 13).

'Abdu'l-Bahá asmeniniai poreikiai buvo nedideli. Jis dirbdavo nuo ankstauro ryto iki nakties. Jis pasitenkindavo tuo, kad valgydavo tik du kartus per dieną. Jo visi rūbai buvo iš nebrangios medžiagos, be to, jų

turėjo mažai. Jis nesutiko gyventi prabangoje, kai tiek daug žmonių gyveno skurde.

Jis labai mylėjo vaikus, gėles, gamtos grožį. Kiekvieną rytą, apie šeštą valandą visa šeima susirinkdavo gerti arbatos; kai namų šeimininkas neskubėdamas siurbčiodavo arbatą, vaikai, gyvenantys namuose, tuo metu giedodavo choru maldas. Apie šiuos vaikus Torntonas Čeisas (Thornton Chase) rašė: „Tokių vaikų dar nebuvo matęs: tokių mandagių, nesavanaudžių, atidžių kitiems žmonėms, guvių, neįkyrių, visada paklusnių, pasiryžusių, jei reikia, atsisakyti mėgstamų mažmožių“ („Galilėjoje“, psl. 51).

„Gėlių šventovė“ – taip galima pavadinti 'Abdu'l-Bahá gyvenamąją aplinką Akkoje. Šios aplinkos kvapo niekada nepamiršdavo nė vienas piligrimas, pabuvojęs pas 'Abdu'l-Bahá. Ponia Lukas (Lucas) rašė: „Kiekvieną kartą, kai gėlių kvapą įkvėpdavo šių namų šeimininkas, stebėti šį žmogų buvo tikrai nuostabu. Kai Jo galva paskęsdavo hiacintų žieduose, atrodydavo tartum Jis klausosi, ką jie Jam kužda. Taip kartais įsitempia žmogaus klausas, kai jis nori gerai išgirsti harmoningus garsus ir sukoncentruoja visą dėmesį į tai“ („Trumpas vizito į Akką aprašymas“, psl. 25-26).

Jam patikdavo dovanoti gražias ir kvapnias gėles Savo gausiems lankytojams.

Štai kaip kalinio gyvenimą Akkoje apibendrina jau minėtas Torntonas Čeisas:

„Penkias dienas mes pragyvenome už miesto-kalėjimo sienų kartu su 'Abdu'l-Bahá, kuris buvo šio „Didžiausiojo Kalėjimo“ kalinys. Tai buvo kalėjimas, kuriame... vyravo taika, ramybė, paslaugumas. Jame nebuvo trokštama nieko kito, išskyrus gerovės visai žmonijai, taikos visam pasauliui, Dievo Tėvo pripažinimo, Jo su tvėrimų, Jo vaikų lygių teisių. Iš tiesų šiame akmeninių sienų kalėjime neegzistavo slegianti atmosfera ir pojūtis, kad gyvenama tikrame kalėjime, kad slopinami žmogaus širdies troškimai, pasaulietiški žmogaus poreikiai. Kalėjime sklandė laisvės dvasia ir Dievo aureolė. Už kalėjimo vartų buvo išmestos visos nuoskaudos, bėdos, rūpesčiai, pergyvenimai dėl žemiškų reikalų“ („Galilėjoje“, psl. 24).

Daugumai žmonių kalėjimo gyvenimo sunkumai pasirodė dideli nelaimė, tačiau 'Abdu'l-Bahá tai negąsdino. Kalėjime Jis rašė:

„Nesielvartaukite dėl mano įkalinimo ir mano nelaimės; šis kalėjimas man yra kaip gražus sodas, kaip puošnūs rūmai; tai mano vadovavimo žmonijai sostas. Mano sielvartas kalėjime – tai tik laurų vainikas ant mano galvos, kuriuo aš didžiuojusi teisuolių akyse.

Ką gi, visi moka būti laimingais, kai gyvena patogiai, be rūpesčių, nesergant, maloniai ir džiaugsmingai, kai visur lydi sėkmė, tačiau patirti laimę ir pasitenkinimą, kai užgriūva bėdos, nelaimės ir ligos, gali tik kilnus žmogus.”

Turkijos vyriausybės tyrimo komisija

1904 ir 1907 m. Turkijos vyriausybė buvo sudariusi specialias valstybines komisijas ištirti kaltinimų prieš 'Abdu'l-Bahá pagrįstumą. Buvo išklausti visi melagingi liudytojų parodymai. 'Abdu'l-Bahá, atremdamas kiekvieną tokį parodymą, visada patvirtindavo Savo sutikimą paklusti bet kokiam tribunolo nuosprendžiui. Jis pareiškė, kad, jei Jis bus įmestas į kalėjimą, arba jei bus velkamas miesto gatvėmis, apspjaudomas, apmėtomas akmenimis, visaip žeminamas ir išjuokiamas, kariamas ar šaudomas, Jis vis tiek būsiąs laimingas.

Visą tą laiką, kai vyko minėtos komisijos posėdžiai, 'Abdu'l-Bahá gyveno įprastinį gyvenimą, dirbo kasdieninius darbus: sodindavo vaismedžius sode, vadovaudavo Bahá'jų vedybų ceremonijoms. Kaip niekur nieko viską darė oriai, švytėdamas dvasiniu pasitenkinimu ir laisve.

Kartą, kai Ispanijos konsulas Jam pasiūlė suteikti galimybę saugiai nusigauti į bet kurį užsienio uostą, Jis su dėkingumu, bet tvirtai tai atmetė, sakydamas, kad, nepriklausomai nuo to, kokie bus tyrimo rezultatai, Jis vis tiek privalo sekti Báb'o ir Palaimintojo Grožio pėdomis, Kurie niekada nesistengdavo ieškoti išsigelbėjimo, galimybės pabėgti nuo Savo priešų. Tuo pačiu metu Jis nepamiršo paskatinti tikinčiųjų palikti Akką ir jos apylinkes, nes jų gyvenimas ten tapo nesaugus; likęs vienas su keliais artimiausiais ir ištikimiausiais draugais, 'Abdu'l-Bahá priešų apsuptyje pasiryžo sutikti Savo lemtį.

Paskutinius tyrimus vedė keturi parsidavėliai komisijos nariai, atvykę į Akką 1907 m. žiemos pradžioje: jie dirbo visą mėnesį, o išvykdami į Konstantinopolį, pateikė savo darbo baigiamąją išvadą – visi kaltinimai prieš 'Abdu'l-Bahá yra pagrįsti, ir Jis turi būti ištremtas arba nuteistas mirti. Vos tik jie sugrįžo į Turkiją, joje kilo sukilimas prieš šalies vyriausybę,

ir visi keturi komisijos nariai, priklausę senojo režimo aparatui, gelbėdami savo kailius, pabėgo. Sukilimą laimėję Jaunieji Turkai paleido visus religinius bei politinius kalinius, kalėjusius Osmanų imperijos kalėjimuose. 1908 m. iš kalėjimo buvo paleistas ir 'Abdu'l-Bahá. 1909 m. kaliniu lapo pats sultonas Abdul Hamidas.

Kelionės po Vakarų Europos šalis

Paleistas iš kalėjimo, 'Abdu'l-Bahá gyveno taip pat šventai, Jis nesustodamas mokė ir švietė žmones, intensyviai susirašinėjo, globojo vargdienius ir ligonius. Visą tą laiką Jis gyveno važinėdamas iš Akkos į Haifą, ir iš Haifos į Aleksandriją, kol 1911 m. susiruošė pirmai kelionei į Vakarų.

Keliaudamas po Vakarų Europos šalis, 'Abdu'l-Bahá susitikinėjo su įvairių pažiūrų ir įsitikinimų žmonėmis ir vykdė Bahá'u'lláh priesakus „bendrauti su visais žmonėmis džiaugsmingai ir maloniai“. 1911 m. rugsėjo pradžioje Jis atvyko į Londoną ir išbuvo ten visą mėnesį. Jis bendravo su įvairiais interesantais, organizavo įvairius susitikimus, taip pat pasakė kalbą jo šventenybės R.J. Kempbelo (R.J. Campbell) kongregacijai Siti Šventykloje, archidekano Vilberforso (Wilberforce) šventojo Jono bažnyčioje Vestminsteryje, dalyvavo iškilmingame priėmime pas lordą merą. Iš Londono Jis išvyko į Paryžių, kur kiekvieną dieną sakydavo kalbas įvairių tautybių ir socialinių sluoksnių žmonėms. Gruodžio mėnesį, grįždamas namo, užsuko į Egiptą. Kitų metų pavasarį, atsiliepdamas į Savo Amerikoje gyvenančių draugų atkaklius prašymus, Jis išvyko į JAV ir 1912 m. balandžio mėnesį pasiekė Niujorką. Devynis mėnesius Jis keliavo po Amerikos žemę nuo vieno vandenyno pakrančių iki kitų, sakė kalbas susirinkusiems žmonėms – universitetų studentams, socialistams, mormonams, žydams, krikščionims, agnostikams, esperantininkams, taikos draugijų, Naujosios minties klubų nariams, moterų balsavimo teisių gynimo draugijų nariams, įvairių bažnyčių maldininkams. Kiekviena Jo kalba buvo skirta tik tam tikrai auditorijai, tam tikrai progai. Gruodžio 5 d. Jis laivu išplaukė į Didžiąją Britaniją ir joje praleido šešias savaites, apsilankydamas Liverpulyje, Londone, Bristolyje ir Edinburge. Edinburge Jis pasakė svarbią kalbą esperanto draugijos nariams, kuriems pranešė, kad Jis paraginęs Rytų šalių Bahá'jų tikėjimo žmones mokytišios kalbos, nes šitaip būsiąs pasiektas geresnis Rytų ir Vakarų tarpusavio supratimas. Vėl atsidūręs Paryžiuje, kaip ir pirmą kartą, Jis pasinėrė į susi-

tikimus su žmonėmis, rengė konferencijas ir dažnai davė interviu. Iš Paryžiaus Jis nuvyko į Štutgartą, kur susitiko su vokiečių Bahá'jų bendruomenės žmonėmis. Toliau keliai vedė į Budapeštą ir Vieną, juose Jis įkūrė naujas Bahá'jų bendruomenes. Keliaudamas namo, 1913 m. gegužės mėnesį užsuko į Egiptą ir 1913 m. gruodžio 5 d. grįžo į Haifą.

Sugrįžimas į Šventąją Žemę

Tuo metu 'Abdu'l-Bahá ėjo 70-ieji gyvenimo metai. Įtemptas ir ilgas darbas kelionėse po Vakarų pasaulio šalis negalėjo neatsiliepti Jo sveikatai, ir ji, žinoma, žymiai pablogėjo. Grįžęs namo, Jis parašė patetišką laišką tikintiesiems, gyvenantiems Rytuose ir Vakaruose:

„Draugai, ateina laikas, kai aš jau nebebūsiu su jumis. Aš padariau viską, kas buvo įmanoma padaryti. Aš tarnavau Bahá'u'lláh Tikėjimui tiek, kiek leido mano sugebėjimai. Aš dirbau nuo ryto iki vakaro, metai iš metų – visą savo gyvenimą.

Ak, kaip norėčiau pamatyti, kaip mūsų tikintieji, surėmę pečius, pildys savo įsipareigojimus ir saugos Tikėjimą. Jau atėjo laikas, kai turi būti paskelbta Paties Šlovingiausiojo Karalystė! Atėjo vienybės ir sutarimo valanda! Stoju dvasinės Dievo draugų harmonijos diena!

Įtempiu ausis link Rytų ir Vakarų, Šiaurės ir Pietų – gal jau išgirsiu draugingą ir meilingą dainą, atėjusią iš tikinčiųjų susibūrimų. Mano dienos jau suskaičiuotos, ir, išskyrus tai, nebeturiu kitokio džiaugsmo.

Ak, kaip trokštu pamatyti susivienijusius savo draugus: jie būtų kaip žėrinčių perlų vėrinys, kaip švytinti Plejada, kaip saulės spinduliai, kaip gazelės vienoje ganyklų pievoje!

Jiems suokia ir gieda paslaptinę lakštingalą, – nejaugi jie neišgirs jos? Jiems savo dainą vinguriuoja Rojaus paukštelis, – negi jie jo neišgirs? Jiems kalba Šlovingiausiosios Karalystės Angelas, – nejaugi tai gali praslysti pro jų ausis? Sutarties Pasiuntinys kreipiasi į juos, – nejaugi jie neatkreips į tai savo dėmesio?

Ak!.. Aš vis laikiu ir laikiu gerų naujienų: kad pagaliau visi tikintieji tapo nuoširdumo ir lojalumo įsikūnijimu, meilės ir draugiškumo šventove, vienybės ir sutarimo simboliu!

Nejaugi jie nepradžiugins mano širdies? Nejaugi jie neišpildys

mano norų? Nejaugi jie neišgirs mano maldavimų? Nejaugi jie nepateisins mano vilčių? Nejaugi jie neatsilieps į mano kvietimą?

Aš vis laukiu, kantriai tebelaukiu!"

Bahá'jų Tikėjimo priešų viltys įsižiebė, kai Báb'as tapo jų pykčio ir įniršio auka, kai Bahá'u'lláh buvo išvartytas iš Savo gimtinės ir paverstas amžinuoju kaliniu ir kai po kurio laiko Jis paliko šį pasaulį. Priešai dar labiau įsidrąsino, kai pamatė, kad po kelionių Vakaruose 'Abdu'l-Bahá atrodė labai išvargęs ir nusilpęs. Tačiau jų viltys vėl buvo pasmerktos žlugti. Po kurio laiko 'Abdu'l-Bahá vėl galėjo rašyti; ir štai ką Jis parašė:

„Be jokios abejonės, mano fizinis kūnas ir žmogiškoji energija nebūtų ištverusi ilgalaikio alinimo ir varginimo..., jei ne visų Trokštamojo pagalba, kurią visada silpnajam ir nuolankiajam 'Abdu'l-Bahá suteikdavo jo Globėjas ir Saugotojas... Kai kurie žmonės jau ėmė tvirtinti, kad 'Abdu'l-Bahá yra ant mirties slenksčio ir tuoj atsišveikins su šiuo pasauliu, kad jo fizinės jėgos jau išseko, ištirpo ir neužilgo jam ateisiąs galas. Tai toli gražu ne tiesa. Nors Sandoros laužytojų paviršutiniiais vertinimais ir iškreiptais samprotavimais mano kūnas jiems atrodo išvargęs nuo patirtų sunkių išmėginimų Palaimintame Kelyje, tačiau – garbė Tau, Dieve! – Palaimintojo Tobulumo apvaizdos dėka mano dvasia vėl jaučiasi atjaunėjusi ir sustiprėjusi. Ačiū Dievui, kad dabartiniu metu esu laiminamas paties Bahá'u'lláh, Jam meldžiantis už mane, pilnai atsigavo ir mano fizinės jėgos, mane apvalė dangiškas džiaugsmas, mane uždegė džiugios žinios, mane užplūdo begalinė laimė”.

Ir Pirmojo pasaulinio karo metu, ir jam pasibaigus, 'Abdu'l-Bahá, nors ir turėjo daugybę kitų darbų, spėjo parašyti nemažai svarbių ir įkvėpiančių laišku, kurie, vėl pradėjus veikti ryšių sistemos, iššaukė didžiulį pasekėjų visame pasaulyje entuziazmą ir ryžtą tarnauti Tikėjimui. Šie laišakai greitino Tikėjimo plitimą tiesiog šuoliais. Ryškėjo Jo jėga ir gyvybingumas.

Karo metu Haifoje

Yra nuostabių pavyzdžių, patvirtinančių 'Abdu'l-Bahá toliaregiškus vertinimus, padarytus prieš keletą mėnesių iki Pirmojo pasaulinio karo pradžios.

Taikos metu Haifoje apsigyveno daug piligrimų, atvykusių iš visos Persijos, įvairių pasaulio kraštų. Likus maždaug šešioms savaitėms iki karo pradžios, vienas senbuvis Haifos gyventojas, išpažinęs Bahá'jų Tikėjimą, kreipėsi į 'Abdu'l-Bahá, prašydamas leisti aplankyti Mokytoją grupei tikinčiųjų, atvykusių iš Persijos. 'Abdu'l-Bahá tokio leidimo nedavė, o vėliau net darė viską, kad iš Haifos išvyktų kuo daugiau piligrimų: taip 1914 m. liepos pabaigoje jų ten nebeliko beveik nė vieno. Kai rugpjūčio mėnesio pradžioje netikėtai prasidėjęs karas sudrebino visą pasaulį, 'Abdu'l-Bahá išmintis pasitvirtino dar kartą, šįkart ypač ryškiai.

Prasidėjus karui, 'Abdu'l-Bahá, kuris jau buvo praleidęs penkiasdešimt penkerius metus tremtyje ir kalėjimuose, tapo Turkijos kaliniu ir belaisviu. Ryšiai paštu ir kitomis priemonėmis su draugais ir pasekėjais už Sirijos ribų nutrūko visiškai, ir 'Abdu'l-Bahá su nedideliu draugų būreliu vėl atsидūrė ekstremalioje situacijoje. Vėl trūko maisto, pablogėjo gyvenimo sąlygos, kilo pavojus gyvybei.

Karo metais 'Abdu'l-Bahá pasinėrė į veiklą, nukreiptą Tikėjimo pasekėjų materialinių ir dvasinių poreikių vystymui. Jis asmeniškai ėmėsi organizuoti intensyvių žemių apdirbimą prie Tiberijos: buvo gautas didelis derlius, kurio užteko, kad būtų galima iškęsti badmetį. Derliaus užteko ne tik Bahá'jų žmonėms, bet ir šimtams vargšų, gyvenančių Haifoje ir Akkoje, kur jis buvo dosniai skirstomas visiems badaujantiems. Jis rūpinosi visais žmonėmis ir stengėsi kiekvienam žmogui sumažinti kančias. Šimtams vargdienių Jis kasdien išdalindavo po truputį pinigų ir duonos. Jei nebūdavo duonos, duodavo datulių ar dar ko nors valgomą. Jis dažnai lankydavosi Akkoje ir stengdavosi paguoti bei pagelbėti savo Tikėjimo žmonėms ir visiems visiems vargdieniams. Per visą karą Jis rengdavo kasdieninius Bahá'jų susirinkimus. Tokia Jo parama ir pagalba nurašydavo visus; nors ir siautė karo audros, Jo draugai jautėsi laimingi ir ramūs.

Seras 'Abdu'l-Bahá – Britanijos imperijos riteris

Didelis džiaugsmas apėmė Haifą, kai 1918 m. rugsėjo 23 d. 15 val., po maždaug dvidešimt keturių valandų kautynių miestą užėmė Britanijos ir Indijos kavalerija. Atėjo Turkijos valdymo ir karo baisumų pabaiga.

Prasidėjus Britanijos okupacijai, daug kariškių ir Vyriausybės pareigūnų, net pačio aukščiausio rango, siekdavo pasikalbėti su 'Abdu'l-Bahá, pasidžiaugti Jo šviesiais pamokymais, pažiūrų platumu ir įžvalgu-

mu, oriu mandagumu ir nuoširdžiu svetingumu. Šios kilnios asmenybės sukeltas įspūdis Vyriausybės pareigūnams buvo toks stiprus, kad Haifos karinės valdžios gubernatorius, įvertindamas Jo indelį į taikos saugojimą ir žmonių gerovės kūrimą, suteikė Jam Britanijos imperijos riterio vardą; ši ceremonija įvyko Haifos gubernatoriaus sode 1920 m. balandžio 27 d.

Paskutiniai gyvenimo metai

1919-1920 m. žiemą šios knygos autoriui teko didelė garbė pabūti 'Abdu'l-Bahá svečiu Haifoje du su puse mėnesio ir pamatyti iš arti kasdieninį Jo gyvenimą. Minėtu metu, nors 'Abdu'l-Bahá buvo beveik septyniasdešimt šešerių metų amžiaus, Jis tebebuvo pilnas energijos, kasdieną atlikdavo neįtikėtinai daug darbų. Nors įtemptas darbas ir nuvargindavo Jį, tačiau Jis žinodavo, kaip kuo greičiau atstatyti Savo jėgas, be to, Savo paslaugas Jis pirmiausiai siūlydavo tiems, kuriems jų labiausiai reikėdavo. Už Savo neišsenkamą kantrybę, gerumą, malonumą, taktiškumą, Jis buvo priimamas kaip Dievo palaima. Jis ilgai naktimis melsdavosi ir medituodavo. Nuo ankstyvo ryto iki vakaro, išskyrus siesta⁹ valandas, Jis visą laiką skaitydavo, rašydavo atsakymus į laiškus korespondentams iš visų pasaulio šalių, pasinerdavo į namų ūkio, Tikėjimo reikalų tvarkymą. Popietės poilsio Jis dažniausiai ieškodavo pasivaikščiojimuose ir pasivažinėjimuose, bet ir tada Jį lydėdavo vienas du, o kartais ir visas būrelis piligrimų. Jis nuolat jiems duodavo dvasinius patarimus, o kai kurias popiečių poilsio valandėles Jis praleisdavo bendraudamas su vargdieniais. Grįžęs iš pasivaikščiojimų ir pasivažinėjimų, tuoj imdavo kvietis vakariniams susirinkimams Savo draugus ir pasekėjus. Ir per pietus, ir per vakarienes pas Jį būdavo daug piligrimų ir draugų. Jis linksmindavo juos maloniais ir juokingais pasakojimais, aptardavo su jais svarbiausius įvykius ir idėjas.

„Mano namai – linksmybės ir juoko namai“ – sakydavo Jis, ir tai buvo tiesa. Jis jautė didžiulį malonumą kvietis įvairiausių rasių, tautybių, religijų žmones ir sukurti vienybės, draugystės atmosferą prie vaišių stalo. Jis buvo kaip mylintis tėvas ne tik nedidelei Bahá'jų bendruomenei Haifoje, bet ir visoms Bahá'jų bendruomenėms visame pasaulyje.

⁹ Siesta – kai kuriose Pietų šalyse popietės poilsis, apie 18 val. (vertėjo paaiškinimas).

'Abdu'l-Bahá mirtis

Daugiaplanė 'Abdu'l-Bahá veikla tęsėsi iki pat paskutiniųjų gyvenimo dienų (darbo intensyvumas retai kada sumažėdavo), lyg nebūtų organizmo nuovargio ir nusilpimo.

1921 m. lapkričio 25 d. Jis dalyvavo vidurdienio maldose Haifos mečetėje, po to Savo rankomis dalijo išmaldą vargšams, kaip pats to visada pageidaudavo. Po pietų Jis padiktavo keletą laiškų, o po popietės poilsio nuėjo į sodą ir pasikalbėjo su sodininku. Vakare Jis palaimino ir davė patarimus vienai Jo namų tarnų jaunavedžių porai, kuri tą dieną šventė savo vestuves. Po to įvyko Jo ir draugų susitikimas Jo namų salone. Tačiau nepaėjęs nė trims dienoms, 1921 m. lapkričio 28 d. apie pusę antros naktį Jis mirė: mirė taip tyliai ir ramiai, kad net abi Jo dukterys, budėjusios prie Jo lovos, pamanė, jog jų tėvas tik lengvai užmigo.

Liūdna naujiena greitai pasklido po visą miestą, telegrafo laidais ji žaibo greičiu apskriejo visą pasaulį. Laidotuvės įvyko antrą dieną po mirties, lapkričio 29 d., antradienį. Štai kaip apie tai rašė ledi Blomfild (Blomfield) ir Šogi Efendi:

„... tai buvo laidotuvės, kokių tikriausiai nebuvo mačiusi Haifa ir Palestina... žmonių susijaudinimas buvo nepaprastai didelis, į laidotuves suplaukė minios žmonių – įvairių tautybių, rasių, kalbų.

Gedulingose apeigose dalyvavo Britanijos Aukščiausias komissaras seras Herbertas Samuelis (Herbert Samuel), Jeruzalės gubernatorius, finikiečių gubernatorius, aukščiausieji Vyriausybės vadovai, įvairių šalių konsulai, gyvenantys Haifoje, religinių bendruomenių vadovai, įžymūs politiniai veikėjai iš Palestinos, žydai, krikščionys, musulmonai, druzai, egiptiečiai, graikai, turkai, kurdai, daugybė 'Abdu'l-Bahá draugų iš Amerikos, Europos ir Jo gimtųjų kraštų, moterys, vyrai ir vaikai, turtingi ir paprasti žmonės – iš viso apie dešimt tūkstančių.

„O Dieve, o Viešpatie“ – sutartinai raudėjo žmonės – „Mūsų tėvas paliko mus, mūsų tėvas paliko mus“.

... procesija pamažu kilo į Karmelos Kalną, į Dievo Vynuogienojų... Po dviejų valandų eisena pasiekė Báb'o kapavietę sode... Žmonių sambūris ir spūstis nuolat didėjo... iš skausmo plyšo širdys, girdėjosi aimanos iš skirtingų tikybų žmonių: musulmonų, krikščionių, žydų. Kai kurie iš jų sakė iš anksto paruoštas atsisvei-

kinimo kalbas, kiti tiesiog spontaniškai tarė užuojautos žodžius; visi čia susirinkę vienaip ar kitaip reiškė savo paskutinę pagarbą savo numylėtiniui prieš amžinai atsisveikinant su Juo. Visi rodė vienodą pagarbą ir dalijosi vertinimais, kad 'Abdu'l-Bahá buvo išmintingas žmonių švietėjas ir žmonijos sutaikytojas šiame pasimetusiame ir varganame 20-jame amžiuje. Išsakyta buvo viskas: atrodė, net Bahá'jų Tikėjimo žmonės nebegalėjo nieko pridurti" (Blomfild ir Šogi Efendi „'Abdu'l-Bahá mirtis", psl. 11,12).

Prie kapo kalbas pasakė devyni įžymūs musulmonų, krikščionių, žydų bendruomenių atstovai, savo žodžiais paliudiję savo meilę ir susižavėjimą velionio skaisčiu ir kilniu gyvenimu, kuris, deja, nutrūko. Pasibai gė atsisveikinimo kalbos, ir karstas lėtai nusileido į amžinojo poilsio vietą. Tokios pagarbos, kurią Jam parodė žmonės per paskutinįjį atsisveikinimą, Jis iš tikrųjų buvo nusipelnęs: visą gyvenimą Jis skyrė veiklai, kuri suvienytų religijas, tautas, kalbas. Tokia pagarba ir yra įrodymas, kad Jo gyvenimas nepraėjo veltui, kad Bahá'u'lláh idealai, iš kurių Jis sėmėsi įkvėpimo, jau pradėjo užkariauti pasaulį, griauti sektų, kastų barjerus, ilgus šimtmečius atitvėrusius ir atskyrusius musulmonus, krikščionis, žydus, ir kuriais tuo metu pasaulis buvo susiskaldęs kaip niekad anksčiau.

Raštai ir kalbos

'Abdu'l-Bahá paliko didžiulį Savo raštų palikimą, kurio didžiausiąją dalį sudaro laiškai Tikėjimo išpažintojams ir interesantams. Žymią dalį Jo raštuose sudaro Jo pamokymai ir pasakytos kalbos; ir viena, ir kita buvo atspausdinta ir išleista atskirais leidiniais. Taip pat yra išlikę ir tūkstančių piligrimų, atvykusių pas Jį į Akką arba Haifą, įspūdžių aprašymai, kurie vėliau buvo taip pat išleisti atskirais leidiniais.

Visi Jo užrašyti pamokymai yra išsaugoti pilnai; Jo mokymas aprėpė labai daug temų. Kai kurias Rytų ir Vakarų pasaulių problemas Jis išnagrinėjo plačiau ir giliau, negu tai buvo padaręs Jo tėvas, nuodugniau atskleidė Bahá'u'lláh principų turinį. Daug Jo raštų dar nėra išversta į Vakarų šalių kalbas, tačiau ir iš esamų vertimų jau galima susidaryti teisingą vaizdą apie svarbiausius Jo mokymo principus.

Jis mokėjo persų, arabų, turkų kalbas. Kelionių po Europą metu visos Jo kalbos buvo verčiamos; tai, žinoma, pilnai neatskleidė jų grožio, iškalbingumo ir įtaigos. Tačiau dvasia, lydėjusi Jo žodžius, buvo tokia stipri, kad visi, kurie Jo klausydavosi, būdavo didžiai sujaudinti.

Kuo laikomas 'Abdu'l-Bahá

Jo padėtį geriausiai apibūdina Palaimintojo Grožio žodžiai, parašyti viename laiške:

„Kai Mano apvaizdos vandenynas išseks ir bus užbaigta Mano Apreiškimo Knyga, visi atsisukite, atsigrežkite veidu į Jį, Kurį jums siunčia Dievas ir Kuris yra išaugęs iš tos pačios Senovinės Šaknies“.

Skaitome dar vieną ištrauką:

„Jei ko nors nesuprantate šioje Knygoje, kreipkitės į Jį, Kuris yra išaugęs iš tų pačių Šaknų“.

O štai ką apie save rašė pats 'Abdu'l-Bahá: „Knygoje „Kitab-i-Agdas“ aiškiai pasakyta, kad Bahá'u'lláh padarė šios Sandoros Centrą Savo Žodžio Aiškintoju. Ši Sandora tokia tvirta ir galinga, kad nuo pat laikų pradžios iki šių dienų Jai neprilygsta joks įstatymas“.

Visiškas atsidavimas, tarnavimas Bahá'u'lláh Tikėjimui Rytuose ir Vakaruose kartais sukeldavo nesupratimą ir sumaištį tarp Jo pasekėjų, kurie imdavo nebesuprasti, kas Jis toks esąs. Daugelis Tikėjimo išpažintųjų, suprasdami ir įvertindami Jo sielos skaištumą, puošusį visus Jo žodžius ir darbus tais religinių doktrinų laužymo laikais, pasijuto garbinantys 'Abdu'l-Bahá kaip Dievo Apsireiškimą ir kaip „grįžtantį Kristų“. Tačiau niekas Jam nesukeldavo tiek sielvarto, kaip žmonių nesugebėjimas suvokti, kad Jo tarnavimo Bahá'u'lláh mokymui šviesa spindi tik nuo veidrodžio, atsukto į Tiesos Saulę, bet ne nuo pačios Saulės.

Dar svarbiau yra tai, kad, skirtingai negu kiti Testamentai, Bahá'u'lláh Tikėjimas turėjo savyje potenciją, galinčią sukurti pasaulinę žmonių visuomenę. Jo veikla 1892-1921 m.m. pergyveno keletą sėkmės etapų, visų pirma nuo tada, kai buvo pradėtas kurti naujas pasaulio tvarkos modelis. Šiai kūrybai tiesiogiai vadovavo 'Abdu'l-Bahá: tai patardamas, tai duodamas reikiamus nurodymus. Jis geriausiai iš visų suprato žmonijos troškimus. Kol nebuvo žinomas Jo Testamento turinys, kurį vėliau po Jo mirties atskleidė Šogi Efendi (Tikėjimo Globėjas), Bahá'jų Tikėjimo bendruomenėse buvo manoma, kad jų mylimiausiojo Mokytojo vadovavimas, dvasinė veikla prilygo Dievo Apsireiškimo galiai.

Šio naivaus entuziazmo apraiškų Bahá'jų bendruomenių gyvenime šiandien jau nebesutiksime; atsirado gilesnis Jo paslapties, misijos, atsi-

davimo Tikėjimui supratimas, Jo unikalaus vaidmens įvertinimas. Bahá'jų Tikėjimas, kuris 1892 m. atrodė dar toks silpnas, nepaplitęs, o Jo Aiškintojas ir Pavyzdys 'Abdu'l-Bahá gyvenimą leido kalėjimuose ir tremtyje, vėliau pradėjo plisti neįtikėtina jėga. Atsirado vis daugiau ir daugiau Bahá'jų bendruomenių, jos gimdavo visose pasaulio šalyse ir žemynuose (1969 m. bendruomenės buvo 139 šalyse, 173 pagrindinėse pasaulio teritorijose ir salose). Tikėjimas buvo tarsi iššūkis griūvančiam ir pūvančiam pasauliui. Tikėjimas iškilo kaip žmonijos organas, galintis užtikrinti pasauliui ateitį.

'Abdu'l-Bahá Testamente aiškiai nusakyta Báb'o, Bahá'u'lláh ir Jo paties misijos paslaptis. Jame rašoma:

„Tegu visi Bahá'jų žmonės – aukojų jiems visą savo gyvenimą – žino, kad Jo Šventenybė (Báb'as), tas visų išgirtasis, yra Dievo Apsireiškimo viename asmenyje, Jo Vienovės išraiška ir Senovinio Grožio Pradininkas, o Jo Šventenybė, Pats Šlovingiausias – aukojų Jam ir Jo ištikimiesiems draugams savo gyvenimą – yra pats Aukščiausias Dievo Apsireiškimas (Bahá'u'lláh), Dievo Šventiausiosios Egzistencijos Spindulys. Visi kiti esame Jo tarnai, turime daryti tai, kas mums liepta“.

Šis, o taip pat ir daugelis kitų panašių pareiškimų pabrėžė, kaip svarbu semtis žinių apie Tikėjimą iš Jo (Bahá'u'lláh) laiškų. Šitokia 'Abdu'l-Bahá pozicija padėjo pagrindą Tikėjimo vienybei, kurios siekti Jis visada kvietė remiantis Bahá'u'lláh mokymu ir tai nuolat nurodydavo Savo korespondentams, rašydamas ir atsakydamas į jų laiškus. Tik po tokių paaiškinimų pasibaigė Bahá'jų nesusigaudymas ir nežinojimas. Dar labiau Jo pozicija išryškėjo, kai buvo sukurtas Bahá'jų administracinis kodeksas ir administracinis organas, kuriam vadovavo pats Tikėjimo Globėjas ir kuriam buvo patikėta visa aukščiausioji valdžia. Vadovauti bendruomenėms norėdavo ne vienas Bahá'jų Tikėjimo išpažintojas, priklausantis vietinei bendruomenei arba grupei; tai būdavo jo prestižo reikalas.

Bahá'jų gyvenimo Pavyzdys

Bahá'u'lláh buvo svarbiausias Žodžio Skleidėjas. Keturiasdešimt metų, praleistų kalėjimuose, Jam suteikė nedaug galimybių bendrauti su Savo tėvynainiais. Šios sąlygos bei aplinkybės ir pagimdė 'Abdu'l-Bahá vaidmenį: Jis tapo Bahá'u'lláh Apsireiškimo aiškintoju, Žodžio įgyvendin-

toju, Didžiuoju Bahá'jų gyvenimo Pavyzdžiu kasdieninėje prieštaringiausioje ir pačioje įvairiausioje žmonių veikloje. Jis įrodė, kad dar įmanoma, nepaisant dabarties laikmečio siautulio, jo sukurių ir verpetų, nepaisant egoistinės meilės ir troškimų gyventi turtingą gyvenimą, paskirti savo gyvenimą Dievui, tarnauti savo draugams taip, kaip to reikalavo iš žmonių Kristus, Bahá'u'lláh ir kiti Pranašai. Jis iškentėjo visus išbandymus, nelaimės, vargus, išdavystes ir liko pilnas meilės, pagarbos, nuolankumo kitiems. Jis iškilo kaip švyturys ant uolos, aplink kurią siausdavo žieminiai vėjai ir audros, o vasara žaisdavo vandenyno bangos... Jis visada išlaikydavo dvasinę pusiausvyrą, ramybę; Jis likdavo tvirtas ir nepajudinamas. Jis gyveno Tikėjimu nušviestą gyvenimą; taip gyventi Jis kvietė ir visus Savo pasekėjus. Jis iškėlė virš kovojančio pasaulio Vienybės ir Taikos vėliavą, Naujosios Eros emblemą. Jis užtikrino, kad tie, kurie remia Jį, bus įkvėpti Naujosios Dienos Dvasia. Tai bus ta pati Šventoji Dvasia, kuri buvo įkvėpusi visus senovės laikų Pranašus ir Šventuosius; tai bus naujas šios Dvasios prasiveržimas, skirtas naujiems laikams, jų poreikiams.

5 SKYRIUS

KAS YRA BAHÁ'JAI?

„Žmogus turi išauginti vaisius. Žmogus, neišauginantis vaisių, Švenčiausios Dvasios (t.y. Kristaus) žodžiais tariant „yra kaip nevaisingas medis, o nevaisingas medis yra tinkamas tik malkoms“ (Bahá'u'lláh „Rojaus žodžiai“).

Herbertas Spenseris kartą yra pasakęs, kad jokios politinės alchemijos pagalba negalima išgauti auksinio elgesio iš švininių instinktų. Taip pat būtų teisinga teigti, kad jokia politinė alchemija nesukurs auksinės visuomenės iš švininių individų. Bahá'u'lláh, kaip ir visi iki Jo buvę Pranašai, skelbė šią tiesą ir mokė, kad, norint įkurti Dievo Karalystę žemėje, pirmiausia ją reikia įkurti žmonių širdyse. Nagrinėdami Bahá'jų Tikėjimo mokymą, pradėkime nuo Bahá'u'lláh nurodymų, koks turi būti kiekvieno žmogaus elgesys. Šitai suformuosime supratimą, ką reiškia būti Bahá'ju.

Kaip gyventi?

Kartą paklaustas, kas yra Bahá'jai, 'Abdu'l-Bahá atsakė: „Būti Bahá'ju – reiškia, mylėti visą pasaulį, mylėti visą žmoniją ir stengtis jai tarnauti, siekti pasaulinės taikos ir visų žmonių brolybės“. Kitą kartą Jis Bahá'jų žmones apibūdino kaip „žmones, kurie yra tobuli bet kurioje veikloje“. Būdamas Londone, vieno pokalbio metu Jis pastebėjo, kad Bahá'ju gali būti ir žmogus, net nežinantis, kas yra Bahá'u'lláh, ir pridūrė:

„Žmogus, kuris gyvena pagal Bahá'u'lláh mokymo principus, yra Bahá'jų žmogus. Kita vertus, žmogus gali penkiasdešimt metų kartoti, kad jis esąs Bahá'jis, bet jei jo gyvenimo būdas neatspindės Bahá'jų mokymo, jis tokiu žmogumi netaps niekada. Nėra žmogus, kuris gali save vadinti gražiu žmogumi, tačiau, taip darydamas, jis nieko neapgaus; juodaodis žmogus gali save vadinti baltaodžiu, tačiau tuo jis nieko neapgaus, netgi savęs.“ („'Abdu'l-Bahá Londone“, p. 109)

Tas, kuris nežino, kas yra Dievo Pasiuntiniai, yra kaip augalas, augantis pavėsyje. Nors augalas nežino, kas yra saulė, tačiau jis yra visiškai priklausomybėje nuo jos. Didieji Pranašai yra dvasinės saulės; Bahá'u'lláh yra šio laikmečio, šių amžių saulė. Kiekvienas senovėje pasirodęs Pranašas sušildydavo ir išjudindavo visą žmoniją. Jei praeityje nebūtų užtekėjusios tos saulės, šiandien žemėje būtų šalta, viskas jau būtų išmirę. Tik šiandien šviečianti Saulė nunokins vaisius, kuriuos savo bučiniiais užmezgė praeitų laikų saulės.

Pasišventimas Dievui

Norint gyventi pilnakraujį Bahá'jų gyvenimą, reikia jį sąmoningai ir tiesiogiai susieti su Bahá'u'lláh mokymu. Tai yra būtina, taip pat kaip ir saulės šviesa lelijos ar rožės žiedų išsiskleidimui. Bahá'jų žmonės garbina ne pačią žmogiškąją Bahá'u'lláh asmenybę, jie dievina Dievo Šlovę, kuri pasireiškė per Jo asmenybę. Bahá'jų žmonės pripažįsta indėlį, kurį žmonijai įnešė Kristus, Mahometas, visi Dievo atsiųsti Pasiuntiniai, tačiau mano, kad Bahá'u'lláh yra Dievo Žinios nešėjas naujesiems laikams, kad Jis yra Didysis Mokytojas, Kuris atėjo atlikti ir užbaigti darbą, pradėtą Jo pirmtakų.

Intelektualinis Tikėjimo išpažinimas nepadaro žmogaus Bahá'jų Tikėjimo išpažintoju, kaip to nepadarė ir žmogaus elgesys bei moralė. Bahá'u'lláh mokymas reikalauja visapusiško ir absoliutaus pasišventimo. To reikalaus iš žmogaus gali tik Dievas; Bahá'u'lláh reikalauja kaip Dievo Apsireiškimas, kaip Dievo Valios Skleidėjas. Ankstesnieji Dievo Apsireiškimai tai aiškiai patvirtina. Kristus kalbėjo: „Jei paskui mane eis koks nors žmogus, tegul jis visiškai išsižada savęs, tegul jis kasdien neša savo kryžių ir eina mano pėdomis. Nes kas panorės išgelbėti savo gyvybę, tas praras ją pats; tas, kuris praras savo gyvybę dėl manęs, bus išgelbėtas“. To paties – tik kitokiais žodžiais ir kitais laikais – reikalavo visi Dievo Pranašai. Religijos istorija byloja, kad tol, kol šis reikalavimas būdavo pripažįstamas ir priimamas, tikėjimas klestėdavo, nepaisant to, kad tikėjimo pasekėjai buvo persekiojami, engiami ir kankinami. Ir atvirkščiai – kai tik būdavo pradėdama ieškoti kažkokių „kompromisų“, kažkokio „respektabilumo“ ir bandoma jais pakeisti pasišventimą, religija pradėdavo nykti. Ne kartą religija tapdavo madinga, bet ir prarasdavo galią išganyti, auklėti, transformuoti žmogų, daryti stebuklus. Tikroji religija negali pasiduoti mados reikalavimams. Tiesa, Dievas gali lemti, ir tai, tačiau tie-

sa, paskelbta Kristaus, tebėra ta pati: „Ankšti yra vartai ir siauras takas, kuris veda į gyvenimą, ir tik nedaugelis gali juos surasti“. Varteliai, per kuriuos išeina gimusi dvasia, yra siauri kaip ir tie varteliai, per kuriuos išeina gimęs žmogaus kūnas. Per juos žmonės įleidžiami po vieną, ramiai ir tvarkingai. Jeigu ateityje pro tuos vartelius praeis daugiau žmonių, tai nereikš, kad varteliai buvo praplatinti. Tai reikš, kad žmonės labiau pasiryžo visiškai atsiduoti Dievui, Jo reikalavimui. Kartus ir didelis žmonių patyrimas atvers jiems akis, jie supras, kad, užuot ėję Dievo keliu, jie ėjo klystkeliais, ėjo paikiodami ir nerūpestingai.

Tiesos ieškojimas

Bahá'u'lláh reikalauja teisingumo iš visų Savo pasekėjų ir jį apibrėžia kaip „žmogaus laisvę nuo visų prietarų ir įtikėjimų, kuri padeda suvokti Dievo Apsireiškimo prasmę betarpiškai, visoje to reiškinių vienovėje“ (Bahá'u'lláh „Išminties žodžiai“).

Būtinai, kad kiekvienas žmogus pamatytų ir suprastų pats, kaip pasireiškė Dievo Šlovė Bahá'u'lláh žmogiškojoje šventovėje. Antraip Bahá'jų tikėjimas žmogui skambės tik kaip terminas, kuris jam nieko neatskleis. Visais laikais Pranašai kviesdavo žmones atmerkti akis, pasitelkti proto galią ir jos neslopinti. Tik žiūrėdami plačiai atmerktomis akimis, laisvai galvodami, o ne vien lengvai pasitikėdami, žmonės galės skvarbiu žvilgsniu perverti prietarų debesų tamsą, nusikratyti tuščių įtarinėjimų, įsitikinimų, atskleisti tikrą naujojo Apreiškimo tiesą.

Tas, kuris panorės būti Bahá'jumi, turės būti bebaimiu tiesos ieškotoju ir neapriboti savo ieškojimų tik materialiam pasaulyje. Jo dvasinės suvokimo galios turi pabusti taip, kaip ir fizinės. Jis turės išnaudoti visas jam Dievo suteiktas galimybes ir sugebėjimus: tiesą jis turi surasti remdamasis tik proto jėga. Jeigu žmogaus širdis bus tyra, o jo sąmonė laisva nuo bet kokių prietarų, nuoširdus tiesos ieškojimas atves į Dievo Šlovės atpažinimą, nesvarbu, kokioje šventovėje ji bus pasireiškusi. Bahá'u'lláh apie tai rašė tokiais žodžiais:

„Žmogus turi išmokti pažinti save, žinoti, kas jį gali išaukštinti ar pažeminti, kas jam gali užtraukti gėdą ar atnešti garbę, turtą ar skurdą.

Viso mokymosi, mokslo šaltinis – Dievo pažinimas; tebūnie Jam Šlovė! Tačiau to niekada nepasieksime, jei neatpažinsime Jo Dieviškojo Apsireiškimo“. (Bahá'u'lláh „Išminties žodžiai“).

Šis Dievo Apsireiškimas – tai Tobuliausias Žmogus, Pavyzdys visai žmonijai, Pirmasis žmonijos medžio Vaisius. Tol, kol mes nepažinsime Jo, mes nepažinsime ir nematomų galimybių, slypinčių mumyse.

Kristus mus mokė nors kartą pagalvoti apie tai, kaip auga lelijos; jis priminė, kad Saliamonas, nors ir apgaubtas didžiausia šlove, nebuvo toks įstabus kaip lelija. Lelijos augo ant nepatrauklaus stiebo. Jeigu mes jos nebūtume matę žydinčios, nebūtume žavėjęsi jos žiedais bei lapais, argi būtume žinoję, kas slypi tame stiebe? Mes galime šį stiebą tyrinėti, pjaustyti kaip ir kiek norime, tačiau, ar taip darydami, kada nors atrasime tą jame tūnantį, miegantį grožį, kurį prikelti iš miego moka tik sodininkas. Taigi kol neperprasime Dievo Šlovės, užgimusios Jo naujame Apsireiškime, mes neturėsime nė mažiausio supratimo, kokia latentinė galia glūdi mumyse, mūsų žemės žmonėse. Tik atpažindami ir pamildami Dievo Apsireiškimą, mes palaipsniui pajusime ir mumyse slypinčią potencinę tobulybę. Po to ir tik po to mes suprasime gyvenimo ir visatos prasmę bei tikslą.

Meilė Dievui

Pažinti Dievo Apsireiškimą – reiškia, pamilti Patį Dievą. Viena neįmanoma be kito. Pagal Bahá'u'lláh mokymą, žmogus buvo sukurtas tam, kad pažintų Dievą ir Jį garbintų. Vienaime laiške jis rašė: „Priežastis, dėl ko buvo sukurtas pasaulis – meilė, išreikšta tokiais Dievo žodžiais: „Aš buvau paslėptas lobis, ir Aš norėjau, kad apie Mane sužinotų. Aš ir suvėriau viską tam, kad Mane pažintų“. O štai ištraukoje iš Bahá'u'lláh knygos „Slėpiningi žodžiai“ skaitome:

„Būties Sūnau! Mylėk Mane, kad Aš galėčiau mylėti tave. Jei Manęs nemylėsi, Mano meilė negalės tavęs pasiekti. Žinok tai, o pavaldiny!

O Nuostabiausios Vizijos Sūnau! Aš įpūčiau į tave Savo Dvasios dvelkimą, kad taptum Mano Mylimuoju. Kodėl gi apleidai Mane ir ieškai kitų mylimųjų?“

Tapti Dievo mylimuoju! Tai vienintelis kiekvieno Bahá'jų žmogaus gyvenimo tikslas. Vienintelis tokių žmonių siekimas – kad Dievas taptų brangiausiu ir mylimiausiu bičiuliu, intymiausiu draugu, kuriam būnant šalia, patiriamas pats didžiausias ir pilniausias džiaugsmas! Mylėti Dievą, vadinas, mylėti viską ir visus, nes viskas yra iš Dievo. Tikrasis Bahá'jų

Tikėjimo išpažintojas yra pats geriausias mylimasis. Jis myli ir mylės visus tyriausia širdimi ir karščiausiai. Jame niekam nebus neapykantos. Jis nieko neniekina, nes bus išmokęs visame kame, visų veiduose matyti savo Mylimojo Veidą, Dievo pėdsakus visuose sutvėrimuose. Jo meilė nebus dalijama pagal sektas, tautas, visuomenines klases.

Bahá'u'lláh kalbėjo: „Nuo seniausių laikų yra žinoma, kad „Meilė savo tėvynei yra tik vienas elementas iš visų, sudarančių tikėjimą Dievu“. Dangiškoji Šviesybė kartą yra paskelbusi: „Tenesigiria tas, kuris tvirtina mylįs savo šalį; pasigirti gali tik tas, kuris myli visą pasaulį. Tebus palaimintas tas, kuris myli savo brolių labiau už save – tik toks žmogus gali save laikyti Bahá'jų Tikėjimo išpažintoju“. (Bahá'u'lláh „Pasaulio laiškas“, „Rojaus žodžiai“).

Bahá'u'lláh mokė mus, kad mes turime būti „viena dvasia daugelyje kūnų; kuo labiau mylėsime vienas kitą, tuo arčiau Dievo mes būsime“. Amerikoje vienai klausytojų auditorijai Bahá'u'lláh kalbėjo:

„Nors visos dieviškosios religijos buvo Dieviškųjų Apsireiškimų rezultatai, jos turėjo skirtingus pavadinimus ir prasmę. Žmogus turi mylėti šviesą, nesvarbu, iš kur ji šviestų. Jis turi mylėti rožes, kad ir kokioje žemėje jos beaugtų. Jis turi ieškoti ir siekti tiesos, nesukdamas galvos dėl jos šaltinio. Prisirišimas prie gražaus žibinto dar nėra meilė šviesai. Mylėti žemę yra tuščias dalykas, jei nesuprasime, kad tik ji gali išauginti rožes. Mylėti medį yra beprasmiška, jei nesuprasime jo vaisių svarbos. Sultingais ir kvapniais vaisiais bus džiaugiamasi visada, ir niekas negalvos, ant kokio medžio ir kur jie prinoko. Garbinti reikia ne medį, bet jo vaisius. Reikia džiaugtis visais jo saldžiais vaisiais, ir nesvarbu, ant kokio medžio ir kurioje šalyje jie prinoko. Šlovinti reikia tiesos žodį, nežiūrint į tai, kokia kalba jis ištartas. Absoliučios ir neginčijamos tiesos, kad ir kokioje knygoje jos aprašytos, turi būti priimanomos besąlygiškai. Jeigu mes laikysimės prietarų, mes patirsime netektį ir tapsime neišmanėliais. Kova tarp religijų, tautų, rasų kyla dėl nesusipratimo. Jei mes patyrinėtume, kas yra religijos, įsitikintume, kad jų pagrindiniai principai sutampa, jų pagrindinė realija yra viena, ne daugiaplanė. Dėl šių priežasčių religijų veikėjai viename pasaulyje galų gale vis tiek iškovo vienybę ir susitaikys“.

Cituoju dar vieną ištrauką:

„Kiekviena mylinti siela turi mylėti visus žmones, nesikėsinti į jų turtus ir gyvybes, daryti viską, kad kiti būtų laimingi ir džiaug-

smingi. Tai pasakytina ir apie tuos, kuriuos mes mylime – jie taip pat negali likti pasyvūs, nesuinteresuoti – pasiaukoti dera ir jiems. Tik gyvendami pagal tokį principą, mes pamatysime, kaip žemės horizontas paskęs Saulės jūroje, išgirsime, kaip virš jo nuplauks švelni Melodija, pradžiugindama visus žmones, atnešdama jiems laimę.

Šis dieviškasis Vaistas bus panacėja nuo visų ligų; ši Tiesos Dvasia taps gyvenimo pagrindu kiekvienai sielai”.

Atsižadėjimas

Paskirti save Dievui reiškia atsižadėti visko, kas ne iš Dievo, atsiriboti nuo to, kas yra savanaudiška ir pasaulietiška. Kelias į Dievą gali vesti per turtus ar skurdą, gerą sveikatą ar ligas, per rūmus ar lūšnas, per rožynus ar per kankinimo kameras. Koks bebūtų tas kelias, Bahá'jų Tikėjimo žmogus priims jam skirtą likimą „švytėdamas iš džiaugsmo ir pritirimo“. Atsižadėjimas nereiškia šalto abejingumo savo aplinkai, pasyvaus pasidavimo blogio sąlygoms ir aplinkybėms; atsižadėjimas jokių būdu ne niekina to gero, ką yra sukūręs Dievas. Tikras Bahá'jų tikintysis neturi būti nei abejingas, nei apatiškas, nei asketiškas. Kelyje į Dievą jis pamatys daug įdomybių, suras daug darbo, patirs daug džiaugsmo; jis nė per plauką nenukryps nuo kelio į šalį vien tam, kad imtų vaikytis malonumų; jis niekada netroš, to, ką jam draudžia Dievas. Kada žmogus priima šį Tikėjimą, Dievo Valia tampa jo valia: jis neperneštų sielvarto, jei jo nuomonė ir Dievo nuomonė išsiskirtų. Kelyje į Dievą nebaisus joks blogis, jokios negandos. Meilės šviesa nušvies jo juodžiausias dienas; ji kančias pavers džiaugsmu, kankinio gyvenimą – palaima. Gyvenimas taps išaukštintas, iškeltas iki didvyriškų aukštumų; mirtis taps maloniu nuotykiu. Bahá'u'lláh rašė:

„Tas, kuris savo širdyje nešiojasi nors kruopelytę – galbūt net mažesnę už garstyčios grūdėlį – meilės kam kitam, o ne Man, tikrai nepateks į Mano Karalystę“ („Suratul-Haykal“).

„Žmogaus Sūnau!

Jei tu myli Mane, nusisuk nuo savęs. Ir jeigu tu sieki Mano malonės, nepaisyk savosios: tada tu galėsi mirti Manyje, o Aš galėsiu amžinai apsigyventi tavyje.

O Mano Tarne!

Išsilaisvink nuo pančių, kuriuos tau uždėjo šis pasaulis, išlaisvink savo Sielą iš savo paties kalėjimo. Pasinaudok tau siūloma proga, nes vėliau ji Tau gal nebus suteikta". („Slėpiningi žodžiai").

Paklusnumas

Atsidavimas Dievui apima ir visišką paklusnumą Jo nustatytiems įstatymams net ir tada, kai kartais nesuprantama jų priežastis. Jūrininkas visada ir besąlygiškai paklūsta savo kapitono komandoms, net nežinodamas, kodėl jos duodamos. Tačiau komandas jis vykdo ne akiai: jam juk žinoma, kad kapitonas, prieš tapdamas laivo vadu, intensyviai stažavosi, kad jis ne kartą turėjo įrodyti savo kompetenciją, būtiną geram navigatoriui. Jei taip nebūtų daroma, kapitonui tarnauti būtų kvaila. Taip elgiasi ir Bahá'jų žmonės: jie paklūsta savo Išganymo Kapitonui; jie taip pat būtų kvailiai, jei prieš tai neįsitikintų savo Kapitono patikimumu. Tačiau įsitikinus nebeklausyti ir nepaklusti Kapitonui būtų dar didesnė kvailystė. Ar ne kvailystė yra nepaklusti protingiems nurodymams, nepasinaudoti proto patarimais, nepasisemti išminties! Jei kapitonai nebūtų protingi, jei jų įgulos nepaklustų komandoms – kaip tada laivai atplauktų į uostus, kaip tada jūreiviai išmokyti jūreivystės meno? Kristus yra aiškiai nurodęs, kad paklusnumas yra žinių ir išminties laidas. Jis kalbėjo: „Kas nori vykdyti Jo valią, supras, ar tas mokslas iš Dievo, ar aš kalbu pats iš savo galvos" („Evangeliija pagal Joną", 7 skyrius, 17 pastraipa). Remdamasis šiuo Kristaus teiginiu, Bahá'u'lláh rašė: „Tikėjimas ir pasitikėjimas Dievu, Jo pažinimas yra nepasiekiamas kitokiais būdais, išskyrus vieną – klausyti to, ką Jis įsakė, tikėti tuo, ką Jis parašė Knygoje Savo Šlovingąja Plunksna".

Visiškas paklusnumas nėra populiari dorybė, ypač šiais, demokratinės laikais. Iš tikrųjų, atsidavimas kažkokio žmogaus valiai kartais gali būti net pražūtingas. Tačiau žmonijos Vienybę galima pasiekti tik kiekvienam ir visiems siekiant harmonijos ir paklūstant Dieviškai Valiai. Jei žmonės tos Valios nepajus, jei jie neatsižadės savo vadų bei lyderių ir nepaklus Dieviškiesiems Pasiuntiniams, jų konfliktai ir kivirčiai tęsis toliau: žmonės vėl bus priešai, vėl daug energijos jie skirs griovimui to, ką yra sukūrę jų broliai, – žodžiu, kovos, užuot veikę sutartinai Dievo Šlovės labui, bendros gerovės vardan.

Tarnavimas

Pasišvęsti Dievui, vadinasi, tarnauti visos žmonių giminės interesams. Kitokio būdo, kaip tarnauti Dievui, nėra. Jei mes atsuksime nugaras savo broliams, mes atsuksime nugaras pačiam Dievui. Kristus yra pasakęs: „Jeigu nepadarei gero menkiausiam Mano broliui, nepadarei gero Man“. Bahá'u'lláh rašė: „O žmogaus sūnau! Jeigu tavo akys ieško Mano malonės ženklų, užmiršk tai, kas tau yra naudinga, bet uoliai siek to, kas naudinga žmonijai. Jei tavo akys nukreiptos į teisingumo dangų, daryk kitiems tai, ko norėtum, kad būtų padaryta tau“ („Rojaus žodžiai“). Perskaitykime vieną ištrauką iš 'Abdu'l-Bahá raštų:

„Bahá'jų tikėjime menas, mokslas, amatai laikomi Dievo garbinimo ženklais. Žmogus, pagaminantis nors lapelį popieriaus, tuo veiksmu šlovina patį Dievą: taip kaip jis moka ir sugeba, atsidavusiai ir sąmoningai. Trumpai tariant, viską, ką žmogus padaro besistengdamas ir iš širdies, vadinama garbinimu, juo labiau, jei tai daroma vadovaujantis kilniais motyvais, noru pasitarnauti žmonijos labui. Garbinti Dievą, reiškia, tarnauti žmonijai, vystyti ir tenkinti jos poreikius. Taip tarnauti – tarsi kalbėti malda. Taip savo kasdieninę malda kalba ir gydytojas, švelniai ir rūpestingai gydantis bei slaugantis ligonį, šią apeigą atlikdamas be jokių prietarų, tikėdamas žmonių solidarumo dvasia“.

Mokymas

Bahá'jų Tikėjimo išpažintojas ne tik tiki Bahá'u'lláh mokymu, bet ir juo vadovaujasi savo gyvenime, randa jame įkvėpimo, džiaugsmingai jį per teikia kitiems žmonėms; tas mokymas jam tampa jo gyvenimo šaltiniu. Tik toks jo gyvenimo būdas atneša jam „Dvasios jėgą ir pašventinimą“. Tiesa, ne visi gali būti iškalingi oratoriai, geri rašytojai: tokie gali skleisti mokymą savo gyvenimo pavyzdžiu. Apie tai Bahá'u'lláh rašė taip: „Bahá'jų Tikėjimo žmonės turi išmintingai tarnauti savo Viešpačiui, mokyti kitus savo asmeninio gyvenimo būdo pavyzdžiu, skleisti Dievo šviesą visais savo poelgiais. Iš tikrųjų veiksmų poveikis visada yra stipresnis už žodžių poveikį“ („Rojaus žodžiai“).

Bahá'jų žmogus niekada neprimes savo idėjų tiems, kurie nieko nenori apie jas girdėti. Jis tik stengsis juos kuo nors patraukti į Dievo Kara-

lystę, bet niekada jų nevers. Jis bus kaip geras piemuo, stropiai prižiūrintis savo avių bandą: ją norės pakerėti muzika, niekada jos negainios lazda ir šunimis. „Slėpininguose Žodžiuose“ Bahá'u'lláh rašė:

„O Dulkių Sūnau! Tie yra laikomi išmintingais, kurie kalba tik tada, kai kas nors jų klausosi, lygiai taip, kaip kad vynininkas nesiūlo savo taurės, jei neranda ieškotojo ir mylintis nesusunka iš savo širdies gilumos, kol nepamato savo mylimosios grožio. Dėl to pasėk išminties ir žinojimo sėklas į tyrą širdies dirvą ir laikyk jas paslėptas, kol dieviškos išminties hiacintai išsprogs iš širdies, o ne iš purvo ir molio.“

Išraguto lentelėj Bahá'u'lláh rašė:

„Bahá'jų Žmonės! Jūs esate saulėtekio kraštai, kuriuose nušvinta Dievo Meilė ir Malonė. Nesutepkite savo liežuvių burnojimais, piktomis apkalbomis, saugokite savo akis, kad jos nepamatytų to, kas nedora. Atskleiskite tą, ką turite savyje (t.y. Tiesą). Jeigu ją kas nors priims, tikslas bus pasiektas. Jei jos kas nors nepripažins – neverta tam žmogui priekaištauti, kištis į jo reikalus. Palikite tokius ramybėje, atsigręžkite į Dievą, savo Gynėją, Esybę Savyje. Niekam nesukelkite sielvarto, nieko nekurstykite, su niekuo nesigrumkite! Jūs ir taip esate Dieviško Dosnumo medžio paukščiukai, tad elkitės taip, kaip nori Dievas. Jūs visi esate vieno medžio lapai, vieno vandenyno lašai“.

Mandagumas ir pagarbumas

Bahá'u'lláh rašė:

„O Dievo žmonės! Aš kviečiu jus būti mandagiais. Mandagumas yra iš tikrųjų visų dorybių viešpats. Palaimintas tebūnie tas, kuris pasipuošęs Teisumo rūbais, kuris nušviestas Pagarbumo šviesa. Tas, kuris apdovanotas Mandagumo ir Pagarbumo dovana, yra didis žmogus. Reikia tikėtis, kad ir šis Nuskriaustasis, ir kiti nusipelnys tokios dovanos, gaus ją ir mokės ja naudotis. Tai nepaneigiamas įsakymas, gimęs iš Garbingiausiojo Vardo plunksnos“ („Pasaulio laiškai“).

Kartas nuo karto Jis kartodavo: „Tegul visos pasaulio tautos bendrauja tarp savęs džiaugsmingai ir palankiai nusiteikusios. Žmonės, bend-

raukite vienas su kitu, nesvarbu, kokį tikėjimą išpažįstate, bendraukite džiaugsmingai ir geranoriškai”.

‘Abdu’l-Bahá laiške Amerikos Bahá’jų bendruomenei rašė:

„Saugokitės! Saugokitės, kad nieko neįžeistumėte!

Saugokitės! Saugokitės, kad niekam neužgautumėte sielos! Saugokitės! Saugokitės, kad nepasielgtumėte su kuo nors nedraugiškai! Saugokitės! Saugokitės, kad niekam nesukeltumėte beviltiškumo jausmo.

Jei jūs tapsite kieno nors širdgėlos ar dvasinio skausmo priežastimi, jums geriau prasmegti į giliausias gelmes, negu toliau vaikščioti šioje žemėje”.

Jis mokė, kad, kaip gėlė yra paslėpta pumpure, taip ir Dievo dvasia slepiasi kiekvienoje žmogaus širdyje, net jei žmogus yra nepatrauklus ar šiurkštus. Tikras Bahá’jų Tikėjimo išpažintojas elgiasi su kiekvienu žmogumi taip, kaip sodininkas elgiasi su retu ir gražiu augalu. Jis žino, kad nekantrus kažkieno įsikišimas nepadės pumpurui išsiskleisti greičiau: tik Dievo šviesa gali tai padaryti. Taigi kiekvieno Tikėjimo išpažintojo uždavinys yra skleisti gyvybę nešančią šviesą visoms tamsoje paskendusioms širdims ir namams.

‘Abdu’l-Bahá kalbėjo:

„Vienas iš Bahá’u’lláh mokymo reikalavimų skelbia, kad kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo sąlygų ir aplinkybių, privalo būti atlaidus, mylėti savo priešą, manyti, kad kiekvienas bloga linkintis žmogus yra toks pat, kaip ir gera linkintis žmogus. Nereikia kito žmogaus laikyti priešu; nereikia, susitaikius su tokia mintimi, stengtis būti jam pakančiu. Tai būtų veidmainiavimas; tai ne tikra žmogaus meilė. Geriau žiūrėti į savo priešus kaip į savo draugus, o į negeranorius žmones – kaip į geranorius. Mylėkite juos ir būkite jiems geri iš visos širdies... nerodykite jiems vien pakantumo: pakantumas, neišplaukiantis iš širdies gelmių, yra veidmainystė”.

Toks patarimas iš pažiūros atrodo neprotingas ir prieštaringas; jis taip atrodys tol, kol nesuprasime, kad ir neapkęsti, ir linkėti kažkam bloga būdinga tik fiziniam žmogui. Tačiau jame glūdi ir kitas žmogus, dvasinė prigimtis, žodžiu, tikrasis žmogus mokantis mylėti ir būti geranorišku. Kai pabunda tikrasis žmogus, kai jis imasi ko nors, fizinis žmogus transformuojasi ir atgimsta.

Nuodėmes stebinti akis

Nieko taip imperatyviai ir be jokių kompromisų Bahá'jų Mokymas nereikalauja, kaip susilaikyti nuo žmonių klaidų, nusižengimų ieškojimo. Dėl to griežtai yra pasisakęs ir Kristus; Jo pamokslas, pasakytas ant Karmelos kalno, dabar yra laikomas „Patarimais Tobulėjimui“. Tačiau paprastam krikščioniui sunku tikėti, kad taip tobulėti įmanoma. Ir Bahá'u'lláh, ir 'Abdu'l-Bahá dėjo daug pastangų, kad šį klausimą suprastų visi. Jie apie tai pasakė viską, ką galvojo. „Slėpininguose žodžiuose“ skaitome:

„O Žmogaus Sūnau! Nekvėpuok oru, užterštu kitų žmonių nuodėmėmis – juk tu ir pats esi nuodėmingas. Jeigu tu pažeisi šį įsakymą, būsi prakeiktas, – patikėk Manimi.

O Esybės Sūnau! Nepriskirk kitų sieloms to, ko nenorėtum turėti savyje, ir nekalbėk to, ko nenorėtum išgirsti pats iš kitų. Toks Mano įsakymas tau – vykdyk jį“.

'Abdu'l-Bahá apie tai kalbėjo taip:

„Negarsink kitų žmonių nusižengimų, trūkumų, melksis už tokius žmones, padėk jiems savo gerumu, taisyk jų trūkumus.

Visada žiūrėk į žmogų iš gerosios pusės, joku būdu ne iš blogosios. Jeigu žmoguje yra dešimt gerų savybių ir viena bloga – žiūrėk ir matyk tik tas dešimt, tą blogąją pamiršk. Jei žmoguje yra dešimt blogų bruožų ir vienas geras – kreipk visą savo dėmesį į tą vieną bruožą, pamiršdamas apie kitus dešimt.

Niekada neleisk sau prabilti nepalankiai apie kitą žmogų, nors jis ir būtų tavo priešas“.

Amerikos draugams 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Bjauriausias žmogaus bruožas ir didžiausia jo nuodėmė – liežuavimas, ypač jei jis sklinda iš Dievo tikinčiųjų lūpų. Jei būtų sugalvotos priemonės, kaip visiems laikams užrakinti žmogaus burną nuo 'liežuavavimo ir kaip laikyti žmogaus lūpas vos praviras, kad ant jų nuolat pleventų pagyrimo žodžiai žmonėms – Jo Šventybės Bahá'u'lláh mokymas pasklistų po visą pasaulį, suspindėtų žmonių širdys, pašlovintos būtų jų sielos, visoje Žemėje įsivertėtų amžina laimė.“

Kuklumas

Kai mes esame mokomi nekreipti dėmesio į kitų trūkumus ir ieškoti žmonėse tik dorybių, mums prisakoma ir kitkas: trūkumų ieškoti savyje, užmirštant apie savo dorybes. „Slėpininguose Žodžiuose“ Bahá'u'lláh rašo:

„O Esybės Sūnau! Kaip tu gali pamiršti savo trūkumus ir užsiminti trūkumų ieškojimu kituose? Aš praeikiu tą, kuris taip elgiasi.

O emigrantai! Aš liežuvius sukūriau tam, kad minėtumėte Manę – nesutepkite jų. Jeigu jūmyse dega egoizmo ugnis, prisiminkite savo, o ne Mano sutvėrimų trūkumus: juk kiekvienas žmogus apie save žino daugiau negu apie kitus”.

‘Abdu'l-Bahá kartą pasakė:

„Tegul tavo gyvenimą apšviečia Kristaus Karalystė. Jis atėjo ne tam, kad Jam būtų nurodinėjama, Jis atėjo mokyti. Bahá'u'lláh Tikėjime visi esame tarnai arba pusiau tarnai, esame broliai ir seserys. Kai tik koks nors žmogus pamano esąs už kitą geresnis, aukštesnės padėties, jis patenka į pavojingą padėtį, ir jei jis iš savo galvos neišmes tokių minčių sėklų, jis netaps tikru įrankiu, tar naujančiu Karalystei.

Nepasitenkinimas savimi – pažangos ženklas. Siela, kuri jaučiasi patenkinta savimi, yra apsėsta Šėtono; siela, nepatenkinta savimi, yra paties Gailestingiausiojo įtaikoje. Jei kas nors savyje yra išugdęs tūkstantį geriausių bruožų, jis neturi apie tai galvoti; jis apie tai ne tik kad turi užmiršti, bet ir toliau savyje ieškoti dar daugiau trūkumų, blogų savybių ar įpročių... Kad ir kokią pažangą darytų žmogus, jis niekada nepasieks tobulumo, vis tiek ateityje išryškės kažkas tobulesnio, geresnio. Ir vos tik žmogus įgyja kokią nors geistą savybę, jis turi tuoj ją nebepasitenkinti, trokšti dar geresnės. Gyrimasis yra egoizmo apraiška” („Mirza Ahmad Sohraba dienoraštis”, 1914 m.).

Nors mes privalome pripažinti ir atgailauti dėl savo nuodėmių, jas išpažinti kunigams ar kitiems šventikams – griežtai draudžiama. „Džiugiose žiniose” Bahá'u'lláh rašė:

„Nusidėjėlis, kai jo širdis išsilaisvina nuo visko, išskyrus Dievą, turi prašyti Dievo atleidimo. Nuodėmių išpažinimas prieš tikėjimo

tarnus (t.y. prieš žmones) yra neleistinas dalykas. Tai nėra nei Dieviškojo Atleidimo priemonė, nei priežastis. Nuodėmių išpažinimas prieš kitus asmenis žmogų pažemina, o Dievas – tebūnie Jam šlovė! – nenori, kad kas nors Jo tarnus pažemintų. Jis yra visų Užjautėjas ir Geranoris. Kiekvienas nusidėjęs turi maldauti atleidimo vienas prieš Dievą, melstis, kad jį užplūstų Jo Atlaidumo Vandenyno bangos, kad jam būtų atleista pačiame Danguje”.

Teisingumas ir sąžiningumas

Bahá'u'lláh „Laiškuose” rašė:

„Sąžiningumas – tai durys, vedančios į ramybę, tai Gailestinggojo šlovės ženklas. Tas, kuris yra sąžiningas, yra pasiekęs labai daug ir valdo didelius turtus. Sąžiningumas – tai durys, vedančios į žmonijos saugumą ir ramybę. Kiekvieno pasaulietiško reikalo stabilumas priklauso nuo sąžiningumo: visa pasaulio garbė, šlovė, gerovė apšviesta jo šviesos...

Ak, Bahá'jų žmonės! Sąžiningumas yra gražiausias jūsų šventovių papuošalas, gražiausia karūna ant jūsų galvų. Laikykitės šio Dievo įsakymo, Visagalio Valdovo paliepimo”.

Bahá'u'lláh raštuose randame šiuos žodžius:

„Mūsų tikėjimo principas – mažiau žodžių, daugiau poelgių. Tas žmogus, kuris kalba daugiau negu dirba, težino tvirtai: negyventi jam būtų geriau negu gyventi, mirtis jam turėtų būti labiau pageidautina negu gyvenimas” („Išminties žodžiai”).

‘Abdu'l-Bahá sako:

„Teisingumas yra visų žmonijos dorybių pamatas. Jei nebūtų teisingumo, kiekviena siela nepatirtų nei pažangos, nei sėkmės. Kai ši šventa savybė įsikūnija žmogui, tada žmogus įgauna ir kitų dieviškų bruožų” (‘Abdu'l-Bahá lentelės, t. ii, p. 459).

„Tegu tiesos ir sąžiningumo šviesa šviečia nuo jūsų veidų: kad visi žinotų, jog jūsų žodžiais, ištartais darbo ar poilsio metu, galima tikėti ir pasikliauti. Pamiškite save ir dirbkite dėl bendro reikalo” („Laiškas Londono Bahá'jų bendruomenei”, 1911 m.).

Vidinė analizė

Bahá'u'lláh nuolat ragindavo žmones analizuoti savo poelgius ir atskleisti savyje tobulėjimo galimybes, kurios slypi kiekviename žmoguje. Jis kvietė pažinti, kuo vidinis pasaulis skiriasi nuo žmogaus išorinio pasaulio, vadinamo žmogaus sielos buveine, kuri dažniausiai yra tikras kalėjimas teisuoliui. „Slėpininguose žodžiuose“ Bahá'u'lláh rašė:

„O Būties Sūnau! Su galios rankom sutvėriau Tave ir su jėgos pirštais tau suteikiau formą; Tavyje patalpinau Mano šviesos esmę. Pasitenkink tuo ir nieko daugiau neieškok, nes Mano kūrinys yra tobulas ir Mano įsakymas yra įpareigojantis. Nebandyk jo ir neabejok.

O Dvasios Sūnau! Sukūriau tave turtingu, kodėl manai, kad esi vargšas? Sutvėriau tave kilniu, tai kodėl tu žeminiesi? Iš žinojimo esmės tau suteikiau būtį, kodėl ieškai žinių kitur, o ne Manyje? Iš meilės molio nulipdžiau tave, kodėl tu užsiimi kuo kitu? Pažvelk į save ir rasi Mane, esantį tavyje, galingą, stiprų ir nepriklausomą.

O Mano Tarne! Tu esi tarsi gerai ir kietai užgrūdintas kardas, paslėptas makščių tamsoje, kurio tikrosios vertės nežino joks ginklakalys. Kodėl tad tu neatskleidi savo paslapties, kodėl nenori visiems pasirodyti švytintis, atskleisti savo vertę?

O Mano Drauge! Tu esi saulė Mano šventumo dausose, te neužtemdo tavęs pasaulio tamsos. Nustumk nuo savęs visus debesis, kad tavo šviesa galėtų skaisčiai apšviesti visus pasaulio daiktus”.

Gyvenimas, kurio siekti kviečia Savo pasekėjus Bahá'u'lláh, yra toks kilnus, kad, nepaisant visų geriausių savybių ir sugebėjimų, kuriuos turi žmogus, kito gražesnio, kilnesnio, didingesnio gyvenimo jam nugyventi yra nebeįmanoma. Savo dvasios, vidinio pasaulio suvokimas – sužinoti tiesą, kad mes esame iš Dievo ir į Jį sugrįšime. Sugrįžimas į Dievą yra Bahá'jų kilniausias tikslas, bet jis pasiekiamas tik tuomet, kai paklūstama Jo išrinktiesiems Pasiuntiniams, ypač Tam, Kuris atėjo šiems laikams – Bahá'u'lláh, Naujosios Eros Pranašui.

6 SKYRIUS

MALDA

„Malda – tai kopėčios, kuriomis kiekvienas gali pakilti į Dangų“ (Mahometo žodžiai).

Pokalbis su Dievu

„Malda“, – sako 'Abdu'l-Bahá, – „yra pokalbis su Dievu“. Dievas, norėdamas parodyti Savo Ketinimus ir Valią, kalbasi su žmonėmis tokia kalba, kuri jiems suprantama, tai Jis visada daro Savo Šventųjų Pranašų lūpomis. Kol tie Pranašai gyvi, jie kalbasi su žmonėmis akis į akį ir perteikia jiems Dievo Žinią. Po mirties Pranašų žodžiai girdimi vėl, kartojant tai, kas Jų buvo pasakyta, skaitant tai, kas Jų buvo parašyta. Tačiau tai nėra vienintelis būdas, kaip Dievas gali pasikalbėti su žmonėmis. Egzistuoja ir kita kalba – Dvasios kalba; ji nei artikuliuojama, nei užrašoma. Jos pagalba Dievas gali bendrauti su Savo sutvėrimais ir įkvėpti tuos, kurių širdys siekia surasti tiesą. Ir visai nesvarbu, kur tie žmonės gyvena, kokia jų rasė, gimtoji kalba. Tik tokia kalba po savo mirties Pranašai tęsia savo bendravimą su žmonėmis. Taip buvo ir Kristaus laikais: Jis bendravo ir įkvėpdavo Savo mokytojus ir po to, kai buvo nukryžiuotas. Tiesą sakant, toks bendravimas darė netgi didesnę poveikį negu bendravimas esant žmonių tarpe. Tas pats pasakytina ir apie kitus Pranašus.

Nemažai apie dvasinę kalbą kalbėjo 'Abdu'l-Bahá. Štai, pavyzdžiui, ką Jis atsakė panelei Etelei J. Rozenberg (Ethel J. Rosenberg):

„Mes turime kalbėtis dangiškąja kalba – dvasine kalba, kuri gimsta iš žmogaus dvasios, jo širdies. Ši kalba skiriasi nuo paprastos žmonių kalbos tiek, kiek žmogaus kalba skiriasi nuo gyvulių kalbos, kurią sudaro tik atskiri garsai.

Tik dvasios kalba galima kreiptis ir kalbėtis su Dievu. Maldoje mes išsilaisviname nuo viso išorinio pasaulio ir atsigręžiame į Dievą, tarytum mūsų širdyse būtų pasigirdęs Dievo balsas. Mes kalbamės be žodžių: taip bendraujame vieni su kitais, kalbamės su

Dievu, girdime ir suprantame atsakymus.

... Visi mes galime išgirsti Dievo Balsą – reikia tik pasiekti atitinkamą dvasios būklę”.

Bahá'u'lláh tikino, kad svarbiausios dvasinės tiesos gali būti perduodamos tik dvasine kalba. Parašyto arba ištarto žodžio ne visada užtenka. Nedidelėje knygelėje „Septyni slėniai“, kurioje Jis aprašė keliones iš žemės į Dangų, Jis taip pabandė nusakyti šią didingąją esmę:

„Viso to negalima perteikti jokia pasaulio kalba: žmogus visada pritrūksta žodžių. To neaprašysi ir jokia plunksna: rašalu parašytos raidės nieko neatskleis, jos bus tik rašalo dėmės... Vien tik širdis gali papasakoti kitai širdžiai apie savo padėtį; tai ne laiškų rašymas ar koks nors kitas žinių perdavimo būdas”.

Pasišventimas

Tai, kaip reikia pasiekti tokią dvasinę būseną, kai įmanoma kalbėtis su Dievu, nurodė 'Abdu'l-Bahá. Štai kokius Jo žodžius atsimena jau mirtą panelė Etelė J. Rozenberg:

„Jei mes trokštame pasiekti tokią dvasinę būklę, kai įmanoma kalbėtis su Dievu, mes turime atsiriboti nuo visų pasaulio daiktų ir žmonių, turime atsigręžti vien tik į Dievą. Norint pasinerti į tokią būseną, reikia tam tikrų pastangų; mes to turime mokytis ir siekti. Visų pirma tokią būseną pasieksime, jei nustosime galvoti ir rūpintis materialiais dalykais, jei labiau atsidėsime dvasiniams reikalingams. Kuo labiau nutolsime nuo vieno (materialių) dalykų, tuo labiau priartėsime prie kitų. Viskas priklauso nuo mūsų pasirinkimo.

Pagaliau mūsų dvasinis suvokimas, mūsų vidinis įžvalgumas atsiskleis, ir mes pamatysime Dievo dvasios pėdsakus ir ženklus visame kame”.

Bahá'u'lláh rašė:

„Tikintysis turi bendrauti su savo Dievu auštant kiekvienai dienai. Visa savo dvasia ir siela jis turi veržtis prie Mylimiausiojo, o

savo aplaidumą jis privalo sudeginti meilės žodžiais Jam” (Bahá'u'lláh „Raštų rinktinė”, 265 psl.).

Panašiai to mokė ir ‘Abdu'l-Bahá:

„Kai žmogus leidžia savo dvasiai apšviesti protą, tada jis pasireiškia visa esybe... Antra vertus, kai žmogus neatveria savo proto ir širdies dvasios palaiminimams, jis veda savo sielą į materialųjį pasaulį, į savo kūniškąjį pavidalą: žmogus krenta nuo aukštumos, kuriai jis skirtas, jis tampa žemesniu padaru negu gyvulys”.

Ištraukoje iš Bahá'u'lláh „Raštų rinktinės” skaitome:

„Žmonės, išlaisvinkite savo sielas nuo jus veržiančių pančių, apvalykite jas nuo visko, kas yra ne Mano. Prisiminimas, Manęs minėjimas apvalo žmogų nuo visko, – kad tik jūs Mane suprastute.

O Mano tarne, padeklamuok tuos Dievo žodžius, kuriuos tu girdėjai: jų švelni melodija paglostys tavo sielą, patrauks ir kitų žmonių širdis. Tam, kuris deklamuos vienuoje siųstus paties Dievo žodžius, Visagalio angelai paskleis jų skambesį toli toli...” (294-295 psl.).

Kam reikalingas tarpininkas

‘Abdu'l-Bahá nuomone, „žmogui prieš Kūrėją reikalingas tarpininkas, kad gautų visą Dieviškosios Didybės šviesą ir atspindėtų ją visai žmoniškai taip, kaip žemės atmosfera sugeria Saulės spindulius ir, pavertusi juos šiluma, siunčia žemei.

Kai norime pasimelsti, reikalinga pasirinkti objektą, į kurį turime sukoncentruoti savo mintis. Jeigu atsigręžiame į Dievą, mes privalome nukreipti savo širdies jausmą į tam tikrą centrą. Jeigu žmogus garbina Dievą kitaip negu per Jo Apsireiškimus, pirmiausia jis turi susikurti Dievo koncepciją. Tai padaryti jis privalo savo paties protu. Kaip ribotas negali suprasti neriboto, taip ir Dievas negali būti suprantamas iki galo. Tai, ką žmogus suvokia savo paties protu, jam būna aišku. Tačiau tai, ką jis suprantą, dar nėra Dievas. Koncepcija, kurią savo mintyse kuria žmogus –

tik iliuzija, vizija, įspūdis, vaizdiny. Tarp tokios koncepcijos apie Dievą ir Aukščiausios Būtybės nėra nieko bendro.

Jeigu žmogus nori pažinti Dievą, jis turi ieškoti Jo tobulajame veidrodyje – Kristuje arba Bahá'u'lláh. Ir viename, ir kitame veidrodyje jis atpažins Šventosios Saulės atspindį.

Mes atpažįstame fizinę saulę iš jos spindėjimo, šviesos, karščio; lygiai taip pat mes atpažįstame ir Dievą, tą Dvasinę Saulę, kai Ji šviečia iš Dievo Apsireiškimų šventovės. Tik taip mes pajuntame Jo tobulybę, Jo savybių grožį, Jo šviesos spindėjimą" (ištrauka iš pokalbio su ponu Persiu Vudkok (Percy Woodcock-Akoje 1909 m.)).

Ponui Vudkok 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Kol Šventoji Dvasia nepradeda žmogui tarpininkauti, jis niekaip negali tiesiogiai susilaukti Dievo dosnumo. Nepamirškite šios tiesos; juk aišku, kad vaiko negalima išmokyti be mokytojo, kad žinios – Dievo dosnumo ženklas. Niekada dirvoje nepradės želti žolė ir augti augalai, jei jos nepalaistys lietaus debesys, taigi debesį galime laikyti tarpininku tarp dieviškojo dosnumo ir dirvos... Kiekviena šviesa savyje turi centrą, ir jeigu žmogus bando ieškoti jos, neieškodamas centro, jis niekada nesuras, iš kur sklinda šviesa... Prisiminkite laikus, kai gyveno Kristus: žmonės tada manė, kad įmanoma sužinoti tiesą, neieškant Mesijo apraiškų. Toks įsivaizdavimas tada atnešė žmonėms daug nelaimių“.

Žmogus, besistengiantis garbinti Dievą, bet neatsisukęs į Jo Apsireiškimą (Pranašą), yra panašus į žmogų, sėdintį požemio kalėjime ir bandantį gėrėtis saulės šviesa.

Privalomos ir neprivalomos maldos

Bahá'jų Tikėjimo žmonės kalba maldas tam tikru metu. Bahá'u'lláh „Kitab-i-Aqdas" rašė:

„Po vieną arba chorą kalbėkite Dievo žodžius kiekvieną rytą ir vakarą. Tas, kuris to nepaiso, nėra ištikimas Dievo Sandorai ir Jo susitarimams. Tas, kuris to šiandien nedaro, yra atsižadėjęs Dievo. Bijokite Dievo, Mano žmonės! Nesididžiukite, kad daug skai-

tote iš Šventųjų Raštų, kad daug dirbate. Sukalbėti nors vieną maldos eilutę džiaugsmingai ir su pasitenkinimu yra geriau negu Dievo žodžių ilgas ir neatidus skaitymas. Tarkite Dievo Laiškuose parašytus žodžius taip, kad nepavargtumėte, kad nepajustumėte depresijos. Neapsunkinkite savo sielos, o atgaivinkite ją Dievo žodžiais taip, kad ji imtų skristi ant Dievo Apsireiškimo sparnų į Aušrą. Tai atves jus arčiau prie Dievo, – gal suprantate, ką noriu tuo pasakyti.”

‘Abdu’l-Bahá vienam korespondentui rašė:

„O tu, dvasios drauge! Žinok, kad malda yra privaloma ir būtina, ir žmogus dėl jokios priežasties negali būti atleistas nuo jos, nebent jis būtų silpnaproty ar jam trukdytų kokios nors nepašalinamos kliūtys”.

Kitas korespondentas klausė: „Kam melstis? Ar malda turi prasmę, jei Dievas viską sutvarkė ir vykdo pačiu geriausiu būdu; kam tada prašyti, maldauti, pasakoti apie savo vargus ir ieškoti pagalbos?”

Jam ‘Abdu’l-Bahá atsakė:

„Žinok, kad silpnasis visada turi ieškoti Stipriojo užtarimo, o trokštantis malonių – maldauti Dosnujų ir Šlovingųjų. Kai žmogus ko nors maldauja iš savo Viešpaties, jis atsigręžia tik į Jį. Jis prašo nors lašelio malonės iš Jo Malonės Vandenyno. Žmogus, taip darodamas, apšviečia savo širdį, akis, gyvenimą, sielą, pašlovina savo padėtį.

Tuo metu, kai tu ko nors Dievo maldauji, arba kalbi „Tavo Vardas yra mano vaistai”, pagalvok, kaip pradžiunga tavo širdis, kaip tavo siela prisipildo Dievo meilės dvasia, kaip tavo protas žavisi Dievo Karalyste. Nuo tokio įsijautimo sustiprėja tavo galia ir sugėbėjimai. Kai laivas padidinamas, ar vanduo nepakyla? Kai kankina troškulys, ar žmogui neskanus bet koks iš debesų nukritęs lietaus lašelis? Tokia tai ir yra maldos išmintis, paslaptis, tai žmogaus poreikių tenkinimo būdas” (iš laiško vienam Amerikos Bahá’jų Tikėjimo išpažintojui; laišką išvertė Ali Kuli Kham 1908 m. spalio mėn.).

Bahá’u’lláh sukūrė tris privalomas maldas, kurios kalbamos kartą per dieną. Kiekvienas tikintysis gali laisvai pasirinkti jam patinkančią mal-

dą ir ją kalbėti kasdieną. Maldos kalbėjimo būdus yra nurodęs Bahá'u'lláh.

Kongregacinės (Bahá'jų bendruomenės) maldos

Maldos, kurias Bahá'u'lláh nurodė kaip privalomas ir kasdienines, yra kalbamos asmeniškai. Tik vienu atveju, kai malda kalbama už mirusįjį, ji yra bendra. Vienintelis reikalavimas, kalbant bendrą malda, yra toks: ją garsiai kalba vienas žmogus, kiti jos klausosi atsistoję. Tokia malda labai skiriasi nuo Islamo kongregacinių maldų, kurias kalba tik imamų (Islamo šventikas), visi kiti stovi eilėmis už jo nugaros. Tokios maldos Bahá'jų Tikėjime draudžiamos.

Šie nurodymai, kilę iš Bahá'u'lláh atsisakymo turėti profesionalius šventikus, dar nereiškia, kad Bahá'u'lláh neteikė reikšmės bendram žmonių meldimuisi. Įvertindamas kolektyvinės maldos svarbą, 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Žmogus gali tarti sau: „Aš galiu melstis Dievui, kada tik panoriu ir bet kada, kai tik mano širdis pajaus potraukį Dievui. Ir nesvarbu, ar aš tuo metu būsiu laukų dykynėse, ar mieste, ar dar kur nors. Kodėl aš turėčiau eiti ten, kur renkasi visi krūvon tam tikrą dieną, valandą, kodėl turėčiau įsilieti savo malda į jų malda, o gal tuo metu mano sąmonė tam nebus pasiruošusi?“

Bet taip galvoti – tuščia fantazija. Juk kai žmonių susirenka daugiau, jų jėga padidėja. Argi keli kariai, kovodami po vieną, nėra silpnesni už vieningą armiją? Taigi, jei šiame, taip sakant, dvasiniame kare kariai susiburs į armijas, argi jų bendri dvasiniai jausmai nesustiprins vienas kito, argi jų malda nebus priimta?“ (citata iš panelės Etelės J. Rozenberg užrašų).

Malda – meilės kalba

Tiems, kurie klausdavo, ar melstis būtina, jei Dievas ir taip žino visus žmogaus širdies lūkesčius, 'Abdu'l-Bahá atsakė:

„Jeigu vienas žmogus myli kitą, nejaugi nenatūralu, kad vie-

nas iš jų norės tai pasakyti žodžiais. Ir nors tas žmogus žinos, kad antrasis ir taip žino apie jo meilę jam, argi jis vis tiek nepanorės tai pasakyti žodžiais? Žinoma, teisingai manoma, kad Dievas žino žmogaus širdies troškimus, tik nepamirškime: impulsas maldai yra visiškai natūralus, jis kyla iš žmogaus meilės Dievui.

... Melstis turime nebūtinai žodžiais: geriau tai daryti mintimis ir poelgiais. Tačiau, jei nėra meilės, nėra troškimo, prievartauti savęs neverta. Žodžiai, ištarti ne iš meilės, yra beverčiai žodžiai. Jeigu žmogus kalbasi su jumis tik iš nemalonios pareigos ir nesidžiaugia nei susitikimu, nei meile, argi su tokiu yra malonu bendrauti?" (ištrauka iš panelės E. S. Stivens straipsnio, atspausdinto „Dvisavaitinėje Apžvalgoje“ 1911 m.; liepos-gruodžio mėn. numeriai).

Kitame pokalby 'Abdu'l-Bahá sakė:

„Savo švenčiausioje maldoje žmogus meldžiasi Dievui iš meilės, jokių būdu ne iš baimės Jam, meldžiasi nesitikėdamas už tai susilaukti Jo malonės arba dangaus... Kai vienas žmogus įsimyli kitą, neįmanoma jo sulaukyti, kad jis neištartų savo mylimojo vardo. Dar sunkiau yra susilaikyti nuo Dievo vardo paminėjimo, kai Dievas pamilstamas visa širdimi. Toks dvasingas žmogus nebeturi nieko, kuo būtų galima gėrėtis, nieko, išskyrus bendravimą su Dievu" (iš panelės Almos Roberston bei kitų piligrimų užrašų, atspausdintų 1900 m. lapkričio-gruodžio mėn.).

Išgelbėjimas nuo negandų

Pagal Pranašų mokymą ligos ir kitos nelaimės užpuola žmones tada, kai jie nebeklauso Dieviškųjų įsakymų. Dėl šios priežasties, – kaip teigia 'Abdu'l-Bahá, kyla net potvyniai, uraganai ir žemės drebėjimai. Žmonėms atsiųsti kentėjimai už nuodėmes yra ne iš keršto; tai yra savotiška žmonių pamokymo, gydymo priemonė. Tai Dievo Balsas, skelbiantis žmogui, kad jis išklydo iš teisingo kelio. Jei kančios būna baisios, tai rodo, koks pavojus laukia tų, kurie ir toliau darys nusižengimus, nes „atpildas už nuodėmes yra mirtis“.

Kadangi nelaimės kyla iš nepaklusnumo, tai jų išvengti galima per paklusnumą. Kitokios išeities nėra, nereikia tuo net abejoti. Nusigręži-

mas nuo Dievo visada atneš nelaimės, atsigręžimas į Dievą visada neš palaimą.

Kadangi visa žmonija egzistuoja kaip vienas organizmas, tai kiekvieno jos individo gerovė priklauso ne vien nuo jo asmeninio elgesio: ji priklauso ir nuo visų kaimynų, aplinkinių elgesio. Jei bent vienas žmogus padaro ką nors ne taip, nuo to vienaip ar kitaip kenčia visi. Kiekvieno žmogaus geras poelgis taip pat yra naudingas visiems. Kiekvienas kenčia nuo blogo kaimyno poelgio, o geriausi žmonės yra tie, kurie jaučia atsakomybę už visą žmoniją. Ypač daug kančių dėl to patyrė šventieji, dar daugiau – Pranašai. Knygoje „Iqan“ Bahá'u'lláh rašo:

„Jums tikriausiai yra pasakota, kokius išbandymus, pažeminimus, skurdą, ligas patyrė kiekvienas Dievo Pranašas ir Jo mokiniai. Jūs, turbūt, girdėjote, kaip Pranašų pasekėjų nukirstos galvos buvo siunčiamos į įvairius miestus kaip dovanos“ (psl. 73).

Visa tai buvo ne todėl, kad Pranašai ir šventieji buvo nusipelnę bausmės labiau negu eiliniai žmonės. Ne, jokių būdu ne! Jie kentėjo už kitų nuodėmės, jie pasirinko tokį kelią patys – žmonijos labui. Jie rūpinosi žmonių, o ne savo gerove. Tikras žmonių mylėtojas meldžiasi ne todėl, kad jis vien sau norėtų išvengti skurdo, ligų, nelaimių; ne, jis tai daro norėdamas, kad nemokšiškumo, nuodėmių, blogų poelgių išvengtų visa žmonija. Jei jis sau prašo sveikatos ir turto, jis tai daro, turėdamas omenyje, jog to prireiks tarnaujant Karalystei. Jei jam neduodama nei sveikatos, nei turto, jis priima savo dalį su „švytinčiu pritarimu“, gerai žinodamas, kad jį Dievo Kelio veda didelė Išmintis

‘Abdu’l-Bahá kalbėjo:

„Sielvartas ir širdgėla mus ištinka ne atsitiktinai, tai mums siunčia Dievas, kad mes nuolat tobulėtume. Kai žmogui suskausta iš sielvarto širdis, kai jam liūdna, tada jis prisimena Tėvą, Kuris yra Danguje, Kuris gali jam palengvinti visus sunkumus. Kuo žmogus yra skaistesnis, tuo jame yra daugiau dorybių“.

Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti neteisinga, kad turi kentėti ir nekalti žmonės. Tačiau ‘Abdu’l-Bahá mus užtikrina, kad neteisingumas yra laikinas; tikrasis teisingumas įsivyras visame pasauly vėliau. Štai ką Jis rašė tuo klausimu:

„Kenčiantiems kūdikiams, vaikams, ligotiems, kuriuos engia prispaudėjai, Dievas yra paskyręs didžiausią malonę ir atpildą: jiems visiems bus atlyginta kitame pasaulyje... Iš tikrųjų šiai Dievo malonei nė iš tolo negali prilygti visas šio pasaulio komfortas, pažanga ir visa kita, kas yra laikina”.

Malda ir gamtos dėsniai

Daugeliui sunku patikėti, kad malda turi kokį nors atgarsį, poveikį; jie mano, jog, jei būtų atsiliepta į žmogaus maldas, tai būtų pažeistas gamtos įstatymų veikimas. Jei virš geležies gabalo laikysime magnetą, gabalas pakils į viršų ir prisiplos prie magneto – gravitacijos gamtos dėsnis pažeistas nebus. Gravitacinė jėga geležį veiks taip pat, kaip ir anksčiau. Niekas nepasikeis išskyrus tai, kad į vieną jėgą įsiliejo dar didesnė jėga, tokia pat natūrali ir apskaičiuojama, kaip ir gravitacinė jėga. Bahá'jų požiūriu, maldos iššaukia aukštesnes jėgas, mums dar labai mažai pažįstamas. Nėra jokio pagrindo tikėti, kad pastarosios jėgos yra valdingesnės, stipresnės negu fizinės. Skirtumas tarp abiejų jėgų yra tik toks, kad aukštesnės jėgos dar nėra gerai ištirtos ir nenustatytos bandymais. Jų poveikis visą laiką atrodo mįslingas, paslaptingas, nepaskaičiuojamas. Tai yra tik dėl mūsų nemokšiškumo.

Taip pat sunku suvokti ir tai, kaip paprasta malda, tokia maža jėga, gali kartais turėti milžinišką poveikį. Pabandykime paaiškinti tai analogijos principu. Ar neužtenka mažos jėgos, kad būtų galima atidaryti vandens saugyklos skląstį, ir bemačius pro plyšį prasiverš didžiulė masė vandens. Ar daug reikia jėgos patraukti vairo svirtį, ir didžiulis vandenyninis laineris tuoj pat pakeis plaukimo kursą. Bahá'jų nuomone, jėga, kurią pagimdo malda, yra neišsenkanti, kaip ir Dievo Galybė. Besimeldžiantis žmogus panaudoja tik mažą jėgą, tačiau ji iššaukia Dievo Dostumą, Jo pasiryžimą padėti tiems, kurie moka to siekti.

Bahá'jų maldos

Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá sukūrė labai daug maldų, kurias tikintieji turi kalbėti tam tikru metu, tam tikra proga, tam tikram tikslui. Tose maldose yra gili prasmė, didinga dvasia; jų kalbėjimas sujaudina kiekvieną Tikėjimo mokinį. Tik nuolatinis maldų kalbėjimas, tik gyvenimas su mal-

da atskleidžia jų prasmę ir jų gėrio galią. Gaila, kad dėl vietos stokos čia tegalima pateikti tik keletą maldų. Jei skaitytojas panorėtų sužinoti apie kitas maldų rūšis, patartume jam jų paieškoti kituose kūriniuose.

Štai keletas maldų:

1. O mano Viešpatie! Tebūnie Tavo grožis mano maistu, o Tavo būtis – mano gėrimu, Tavo palankumas man – mano viltis, garbinimas Tavęs – mano veiksmas, prisiminimas Tavęs – mano palidovos, Tavo viešpatavimo galybė – mano pagalba, Tavo buveinė – mano namai, o mano būstas – vieta, kurią tu pašventinai ir apsaugoji nuo apribojimų, uždėtų tiems, kurie tarytum šydu atskirti nuo Tavęs. Tu, iš tikrųjų, esi Visagalis, Galingiausias, Puičiausias. (Bahá'u'lláh)

2. Aš liudiju, o mano Dieve, kad tu mane kuri tam, kad pažinčiau ir dievinčiau Tave. Šią valandą aš tvirtinu, kad esu bejėgis prieš Tavo galybę ir skurdžius prieš Tavo turtus.

Nėra kito Dievo, išskyrus Tave, Pagalbininką Pavojuje, Egzistuojantį Savyje. (Bahá'u'lláh)

3. O mano Dieve, o mano Dieve! Suvienyk Tavo tarnų širdis ir apreišk jiems Tavo didingą tikslą. Tepildo jie Tavo įsakymus ir te gyvena jie pagal Tavo įstatymus. Padėk jiems, o Dieve, jų pastangose ir suteik jiems tvirtybės Tau tarnauti. O Dieve, neapleisk jų, bet vadovauk jų žingsniams Tavo išminties šviesa ir pradžiugink jų širdis Tavo meile! Iš tikrųjų, Tu esi jų Pagalbininkas ir jų Viešpats. (Bahá'u'lláh)

4. O malonasis Viešpatie! Tu sutvėrei visą žmoniją iš tų pačių pradinių tėvų. Tavo noras buvo, kad visi priklausytų tai pačiai šeimai. Jie yra Tavo Šventosios esybės tarnai ir visa žmonija yra po Tavos Globos Tabernakuliu. Visi susibūrę prie Tavo dosnaus stalo ir visi apšviesti Tavo Apvaizdos šviesa.

O Dieve! Tu esi malonus visiems, Tu aprūpini ir apsaugai visus, Tu visiems suteiki gyvybę. Tu apdovanojai visus talentais ir gabumais, visi apgaubti Tavo begalinės malonės skraiste.

O Malonasis Viešpatie! Suvienyk visus žmones, sutaikyk visas tikybas ir tautas. Tegul visi jaučiasi vienos šeimos nariais, tebūnie visa žemė kaip vieni namai. Tebendrauja jie vieningumo ir santar-

vės dvasioj.

O Dieve! Iškelk į padanges žmonių vienybės vėliavą.

O Dieve! Suteik pasauliui Didžiąją Taiką. Sujunk, o Dieve, visų širdis.

O malonysis Tėve, Dieve! Pradžiugink mūsų širdis Tavo meilės grožiu, apšviesk mūsų akis Tavo vadovavimo Šviesa, pradžiugink mūsų ausis Tavo žodžių melodijomis ir suteik mums prieglobstį Tavo Apvaizdos tvirtovėje.

Tu esi Stiprus ir Visagalis, ir Tu atleidi žmonijos silpnybes. ('Abdu'l-Bahá)

5. O mano Valdove! Aš esu nuodėmingas, o Tu esi Atlaidus! Aš turiu daugybę trūkumų, tačiau Tu moki Užjausti! Aš pasimečiau klystkelių tamsose, tačiau iš Tavęs tebesklinda Atlaidumo Šviesa!

Ir visgi, mano Maloningasis Dieve, drįstu prašyti – atleisk man. Už mano nuodėmes, nusizengimus, klaidas – atleisk man; suteik man pastogę, leisk man pasinerti į Tavo Kantrybės upę, išgydyk mane nuo visų ligų ir negalavimų.

Apvalyk ir pašventink mane. Suteik man nors dalelę šventumo, kad manyje išnyktų liūdesys ir širdgėla, kad man ateitų džiaugsmas ir laimė, kad nusiminimą ir bejėgiškumą pakeistų linksnumas ir pasitikėjimas, kad drąsa užimtų baimės vietą.

Iš tikrųjų, Tu esi Atleidžiantis, Užjaučiantis, Tu esi Kilnus ir Mylimas ('Abdu'l-Bahá).

6. Gailestingasis Dieve! Dėkoju Tau už tai, kad mane prikėlei ir pažadinai mano sąmonę. Tu padovanojai mano akims praregėjimą, mano ausims – įsiklausymą. Tu atvedei mane į Savo Karalystę ir visą laiką rodei man Kelią. Tu vedei mane teisingu keliu ir atvedei į išganymą. O Dieve! Tvirtai mane paremk ir palaikyk. Apsaugok mane nuo sunkių išbandymų, apgink ir priglausk Savo galingoje tvirtovėje – Tavo Sandoros ir Įstatymų tvirtovėje. Tu esi Galingasis! Tu viską matai! Tu viską girdi! Tu esi Gailestingasis Dievas. Dovanok man tokią širdį, kurioje kaip stikle atsispindėtų Tavo meilė. Apdovanok mane mintimis, kurios per Tavo dosnumą padėtų šį pasaulį paversti rožių sodu. Tu esi visų Užjautėjas, Gailestingasis! Tu esi Didysis Gerasis Dievas! ('Abdu'l-Bahá)

Bahá'jų maldos yra ne vien tokių formų, kurias čia pateikėme; tai pasakytina ir apie pačias svarbiausias maldas. Bahá'u'lláh mokė, kad žmogaus gyvenimas turi tapti nenutrūkstama malda – tada bet koks geras darbas bus laikomas Dievo garbinimu. Kiekviena mintis, žodis, poelgis, skirtas Dievo šlovinimui, kitų žmonių gerovei, bus malda tikriausia šio žodžio prasme.

7 SKYRIUS

SVEIKATA IR GYDYMAS

„Jei atsigręži į Dievą, pradeda gyti tavo kūnas, sąmonė ir siela“ ('Abdu'l-Bahá).

Kūnas ir siela

Pagal Bahá'jų Tikėjimo mokymą žmogaus kūnas yra tik laikina priemonė ir pagalba sielai jos tobulėjimo kelyje; kai tikslas pasiektas, kūnas nustumiamas į šalį. Tokia priemonė viščiuko vystymuisi yra kiaušinio kevalas: kai viščiukas išsiritą, kevalas sutrūksta, ir jis niekam nebereikalingas. 'Abdu'l-Bahá sako, kad žmogaus fizinis kūnas negali būti nemirtinąs, nes jis sudarytas iš atskirų elementų – atomų ir molekulių. Kaip bet kokia kita fizinė kompozicija, atėjus tam tikram laikui, jis turi suirti.

Kūnas sielai turi būti jos tarnu, jis niekada negali būti jos šeimininku. Kūnas turi būti paslaugus, paklusnus ir uolus sielos tarnas, todėl ir elgtis su juo būtina taip, kaip to nusipelno geras tarnas. Jei su juo elgsimės netinkamai, jį užpuls ligos, kurios savo ruožtu sukels blogų pasekmių ir šeimininkui, ir tarnui.

Gyvenimo visuma

Bahá'u'lláh mokymas gyvenimą traktuoja kaip milijardų formų ir vystymosi stadijų vieningos visumos funkcionavimą. Mūsų fizinė sveikatos būklė yra labai susijusi su mūsų psichine, moraline, dvasine būseną, taip pat su visų aplinkinių žmonių – individų ir bendrių – sveikatos būkle. Ji net priklauso nuo augalų, gyvūnų (visumos ir dalių) fizinės būklės, kurios pakitimai veikia visą minėtos sistemos funkcionavimą. Pilnai viską įsivaizduoti net neįmanoma.

Bahá'u'lláh nurodymai, kokias gyvenimo sritis jie benagrinėtų, visada, vienaip ar kitaip, paliesdavo žmogaus kūno sveikatos problemą. Kai kurios Jo Mokymo koncepcijos yra ypatingai sukoncentruotos į žmogaus sveikatą, todėl jas verta panagrinėti detaliau.

Paprastas gyvenimas

'Abdu'l-Bahá rašo:

„Ekonomika yra žmogaus gerovės pamatas. Lėšų švaistymas visada atneša nemalonumų. Žmogaus išlaidumas yra laikomas nuodėme. Niekada nereikia gyventi kitų sąskaita. Kiekvienas žmogus turi įsigyti profesiją, dirbti fizinį ar protinį darbą, gyventi dorą, tyrą, teisingą gyvenimą, būti skaistumo pavyzdžiu kitiems, kad kiti galėtų juo sekti. Pasitenkinti sudžiūvusios duonos pluta yra garbingiau negu mėgautis valgiais iš daugelio patiekalų, kurie perkami iš svetimos kišenės. Kuklaus žmogaus sąžinė rami, jam neskauda širdies“ („Bahá'jų Šventieji Raštai“, 453 psl.).

Nors gyvulinis maistas nedraudžiamas, tačiau 'Abdu'l-Bahá moko: „Ateities maistas – vaisiai ir grūdai. Ateis kada nors laikas, kada žmogus nebevalgys mėsos. Medicinos mokslas dar tebėra kūdikystės stadijoje, ir vis dėlto jau įrodyta, kad geriausias žmogaus maistas – augalinis“. (Julija M. Grundi „Dešimt dienų Akkoje“).

Alkoholis ir narkotikai

Bahá'u'lláh griežtai draudė vartoti bet kokias toksines ir narkotines medžiagas, išskyrus tas, kurios reikalingos gydymui.

Džiaugsmas

Bahá'jų mokymas propaguoja nuosaikumą ir atmeta asketizmą. Džiaugtis ir gėrėtis gražiais ir gerais dalykais – tiek dvasiniais, tiek fiziniais – visada skatinamas žmonių gyvenimo būdas. Bahá'u'lláh mokė: „Neatsisakykite to, kas buvo sukurta jums“, „Jūsų veiduose turi šviesti šlovės ir didžiųjų naujienų šviesa“.

'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Viskas, kas sukurta, skirta žmogui; jis yra tobuliausias kūrinys. Jis turi būti dėkingas už dangiškąsias dovanas ir apdovanojimus. Visi materialūs daiktai yra sukurti mums, taigi, išreikšdami savo dėkingumą, turime išmokti suprasti žmogaus gyvenimą kaip

dieviškąją dovaną. Jei mes imsime bjaurėtis gyvenimu, mes parodysime savo nedėkingumą: mūsų fizinis ir dvasinis egzistavimas yra dieviškosios malonės regimasis įrodymas. Štai kodėl gyvenime būtina visą laiką vertinti viską ir šlovinti viską”.

Kartą, paklaustas, ar visi žaidimai laikomi azartiniais žaidimais, ‘Abdu’l-Bahá atsakė:

„Ne, kai kurie žaidimai yra visiškai nekalto pobūdžio: jie niekam neatneša žalos, jei žaidžiama norint praleisti laisvalaikį. Tačiau jie gali tapti pavojingu dalyku, jei bus žaidžiama ilgai, tuščiai eikvojant laiką. Laiko eikvojimas Dievui yra nepriimtinas. Žaidimai pateisinami tik poilsio požiūriu, nes jie, kaip ir fiziniai pratimai, gali atgaivinti organizmą, padėti atgauti jėgas” („Dangiškoji perspektyva”, 9 psl.).

Švara

„Aqdas knygoje” Bahá’u’lláh rašo:

„Būkite žmonijos švaros įsikūnijimu... visada, visomis progomis ir aplinkybėmis laikykitės gerų manierų... tegu ant jūsų rūbų niekada nepasirodo nešvarumo dėmės. Pasinerkite tik į tyrą vandenį; niekada nevartokite naudoto vandens. Mūsų troškimas – laikyti jus Rojaus gyvenimo apraiškomis. Išmeskite iš savo širdžių tai, kas nešvaru, tegul jos vėl ima džiūgauti” („Kitab-i-Aqdas”).

Mirza Abul-Fadl knygoje „Bahá’jų Tikėjimo įrodymai” (89-ame psl.) šių mokymų svarbą išskiria ypatingai pabrėždamas, kad tai ypač aktualu Rytų šalyse, kur labai dažnai vartojamas nešvarus ir dvokiantis vanduo. Jis naudojamas ne tik namų ūkyje, pirtyse, bet ir kaip geriamas vanduo. Tai neišvengiamai sukelia antisanitariją, epidemijas, platina užkrečiamąsias ligas. Tokią padėtį sankcionavo ir tų šalių vyraujanti religija. Tokią padėtį, žinoma, reikėjo keisti; tai galėjo padaryti tik tas, kurio nurodymais būtų tikima kaip Dieviškos prigimties nurodymais. Švaros klausimas aktualus ir Vakarų pusrutulio šalyse: pagerėjus švarai, pagerėtų ir gyventojų gerovė: švaros reikšmė yra ne tik artima gerovės reikšmei, bet ji yra visos gerovės pagrindinė sudedamoji dalis.

Ką duoda Pranašų įsakymų laikymasis

Nurodymai laikytis švaros, higienos, nevartoti alkoholinių gėrimų ir narkotikų, žinoma, gali sukelti daug komentarų, tačiau šių kvietimų svarbos nederėtų sumenkinti. Jeigu žmonės tų nurodymų laikytųsi, išnyktų daug užkrečiamų ligų, įvairiausių susirgimų. Daugelis ligų ir susirgimų kyla tiesiogiai dėl elementariausių higienos reikalavimų nesilaikymo, sisteminio alkoholio bei narkotikų vartojimo. Dar svarbiau yra tai, kad, laikantis Pranašo nurodymų, pagerėtų ne tik žmonių sveikata, bet ir žmonių elgesys, būdas, moralė. Alkoholis ir opiumas paveikia žmogaus psichiką daug anksčiau negu pasikeičia jo eisena, ar atsiranda vidaus organų susirgimai. Taigi abstinencija turi ne tik fizinį, bet dar ir moralinį bei dvasinį poveikį. Apie švarą 'Abdu'l-Bah' rašė: „Išorinė švara – nors tai ir fizinė būseną – turi didžiulį poveikį dvasiniam gyvenimui. Švarus kūnas daro įtaką visai žmogaus dvasiai”.

Jei būtų klausoma Pranašų draudimų dėl atsitiktinių lytinių santykių, jau būtų išnykusi dar viena užkrečiamų ligų priežastis. Jau seniai būtų išnykusios šlykščios venerinės ligos, pražudžiusios sveikatą kaltiems ir nekaltiems, tūkstančiams tėvų ir jų vaikų.

Jei būtų paisoma Pranašų įstatymų dėl teisingumo, abipusės pagalbos ir tarpusavio meilės, ar būtų šiandien tiek skurdo, kai tam tiek daug dirbta? Ar tebegyventume ant moralės, sąmonės, sveikatos griuvėsių? Ar būtų likę tiek piktnaudžiavimo, tinginiavimo, per didelės prabangos?

Paprastas higienos ir moralės įstatymų bei nurodymų, kuriuos skelbė Mozė, Buda, Kristus, Mahometas, Bahá'u'lláh laikymasis atneštų didesnę naudą, negu jos gali duoti visi pasaulio gydytojai, visos sveikatos apsaugos priemonės. Žodžiu, jei tų įstatymų laikymasis būtų buvęs visuotinis, visi žmonės jau būtų buvę sveiki. Užuoat sulaukę gilios ir brandžios senatvės ir nukritę kaip prinokę vaisiai nuo savo šakų, žmonės susirgdamo nepagydomomis ligomis, mirdavo kūdikystėje, vaikystėje, brandžiausiais gyvenimo metais.

Pranašas – gydytojas

Mes gyvename tokiame pasaulyje, kuriame nuo neatmenamų laikų Pranašų įsakymų klausymas buvo išimtis, o ne taisyklė: meilė sau visad buvo didesnė už meilę Dievui, asmeniniai ar grupiniai interesai buvo

svarbesni už žmonijos likimą, materialinių turtų krovimas, malonumų ieškojimas buvo svarbiau negu rūpinimasis žmonijos socialine ir dvasine gerove. Ar ne todėl prasidėjo konfliktai, kovos, spauda, tironija, baidūs skurdas ir neišpasakyta prabanga? Tai buvo sąlygos, pagimdžiusios dvasines ir fizines ligas. Rezultatas: visas žmonijos medis serga ir kiekvienas jo lapas užkrėstas ta pačia liga. Net doriausi bei švenčiausi žmonės turi kentėti dėl kitų padarytų nuodėmių.

Šiais laikais, kaip niekada anksčiau, reikalingas ne tik visos žmonijos, bet ir atskirai kiekvienos tautos ir kiekvieno žmogaus gydymas. Kaip tai daryti, nurodo Bahá'u'lláh, Kuris, kaip ir Jo įkvėpimo pagauti pirmatai, nagrinėjo ne tik sveikatos išsaugojimo, bet ir jos atstatymo klausimus. Bahá'u'lláh prieš mus iškyla kaip Didysis Gydytojas, pasaulio Doktoras, gydantis ir fizinius, ir dvasinius susirgimus.

Gydymas fizinėmis priemonėmis

Šių laikų Vakarų pasaulyje sparčiai atgimsta tikėjimas, kad pagydyti ligonį galima ne tik fizinėmis, bet ir dvasinėmis priemonėmis. Daugelis sukilo prieš materialistinį gydymo prasmės supratimą, vyrausį devyniolikto amžiuje, ir perdėtai pradėjo vertinti dvasinį gydymo būdą, visiškai atsisakydami fizinių, higieninių metodų. Bahá'u'lláh pripažįsta abu būdus kaip lygiavertius. Jis moko, kad gydymo menas ir mokslas turi visą laiką vystytis, tobulėti ir būti nuolat skatinamas; atsiras naujos priemonės, bus išnaudotos visos jų galimybės ir jų taikymo sferos. Kai Jo Šeimos nariai susirgo, Jis iškvietė gydytoją – taip daryti Jis visada mokė ir Savo pasekėjus. „Jei jus užpuls kokia liga, jei negaluosite – kvieskite patyrusį gydytoją“ („Kitab-i-Aqdas“).

Visa tai atitinka Tikėjimo mokymą apie mokslą ir menus. Visi mokslai ir menai, nešantys žmonijai gerovę – nors ir materialinę – turi būti gerbiami ir reikia skatinti jų vystymąsi. Per mokslą žmogus išmoka valdyti materialinį pasaulį, per nemokšišumą jis tampa daiktų vergu. Bahá'u'lláh rašė:

„Neatsisakykite medicininio gydymo, kai jis reikalingas; nebeaudokite jo tada, kai sveikata jau pagerėjo. Pirmiausia gydykite gera dieta, susilaikydami nuo gydymo vaistais. Jei gerai gydo nors viena žolėlė, nebesigriebkite kitų medikamentų... Nebeduokite vaistų tiems, kurie jau pagijo; kai būtina – duokite, kiek reikia“ („Laiškas Gydytojui“).

Viename laiške 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Tiesos ieškotojai! Žmogų galima gydyti dviem būdais: fizinėmis ir dvasinėmis priemonėmis. Pirmuoju atveju gydoma vaistais. Antruoju atveju – malda Dievui, atsigręžimu į Jį. Taikytini abu būdai ir priemonės. Be to, šie būdai nėra nesuderinami, juk reikia sutikti su tuo, kad fizinės priemonės, vaistai taip pat yra Dievo malonės ir gailestingumo dovanos. Tai Jis sukūrė medicinos mokslą, paskleidė po pasaulį medicininės žinias tam, kad tuo galėtų pasinaudoti Jo tarnai, gydant žmones.”

Jis mus mokė, kad jei žmogus nebūtų sugadinęs savo natūralių potraukių, skonio ir instinktų netinkamu gyvenimo būdu, jis būtų išmokęs naudotis teisinga dieta, vaistažolėmis, gydomaisiais augalais – juk to išmoko visi gyvūnai. Viename įdomiame pasisakyme, užrašytame „Atsakant į kai kuriuos klausimus“ (298 psl.), Jis padarė tokią išvadą: „Tampa akivaizdu, kad gydyti galima maistu, augalais, vaisiais. Tačiau šiuolaikinis medicinos mokslas yra dar netobulas ir šios gydymo priemonės dar iki galo neištirtos. Kai mokslas bus tobulas, išgydyti bus galima maistu, augalais, kvapniaisiais vaisiais, įvairiais vandenimis, karščiu ir šalčiu”.

Net ir gydant materialiu būdu, gydymo jėga lieka Dieviškosios prigimtės, nes žolių, mineralų savybės – Dievo Dovanos. „Viskas priklauso nuo Dievo. Medicina yra tik išorinė forma ir priemonė, kurių pagalba pasiekiamas dangiškasis pagijimas”.

Gydymas ne fizinėmis priemonėmis

Bahá'u'lláh mokė, kad gydyti galima ir ne fizinėmis priemonėmis. Sveikata, kaip ir liga, gali būti „užkrečiama”, tiesa, tas užkrėtimas plinta pamažu ir yra ne visada žymus. Užkrečiamos ligos plinta greitai, staigiai, įveikdamos viską.

Gijimo efektas priklauso nuo žmogaus psichinės būsenos. Baimė, pyktis, nerimas ir kt. labai kenkia žmogaus sveikatai. Teigiamai žmogaus organizmą veikia viltis, meilė, džiaugsmas. Bahá'u'lláh rašė:

„Labai svarbu būti patenkintam bet kuriomis aplinkybėmis: taip žmogus išvengia apatijos, prislėgtos būsenos. Nepasiduokite nei sielvartui, nei liūdesiui – tai sukelia didžiausius negalavimus ir skausmus. Pavydas degina visą kūną, pyktis – kepenis. Kovokite su tuo, kaip liūtai” („Laiškas Gydytojui”).

Panašiai kalbėjo ir 'Abdu'l-Bahá: „Džiaugsmas suteikia mums sparnus. Džiaugsmas mes esame gyvybingi, stiprūs, skvarbaus proto... Kai tik mus aplanko liūdesys, mus apleidžia ir jėgos”.

Nagrinėdamas kitas psichinio gydymo formų taikymo galimybes, 'Abdu'l-Bahá rašė: „Galima gydyti ir tada, kai vieno asmens stiprus protas koncentruotai veikia ligonio sąmonę, kuri pasitiki stipresniojo galia pagydyti, ir ypač jo dvasine galia. Šitaip tarp sergančiojo ir stipriojo užsimezga gilus, širdingas, dvasinis ryšys. Stiprusis daro viską, kad ligonis pagytų, o pacientas visą tą laiką yra veikiamas minties, kad jis gyja. Šis dvasinis įspūdis duoda teigiamą efektą: viltigai sujaudinti žmogaus nervai iš tikrųjų gydo ir pagydo” („Atsakant į kai kuriuos klausimus”, 294 psl.).

Visi šie aprašyti metodai, deja, yra riboti, jie gali būti neveiksmingi, kai gydymosi sunkios ligos.

Šventosios Dvasios jėga

Veiksmingiausia gydymo priemonė – Šventosios Dvasios Jėga.

„Tai nepriklauso nuo jokių fizinių kontaktų, matymo, buvimo... Liga gali būti lengva ir sunki, kontaktas su ligoniu, ryšys tarp gydytojo ir paciento gali būti ir nebūti – išgijimas ateina per Šventąją Dvasią” („Atsakant į kai kuriuos klausimus”, 295 psl.).

Pokalbyje su panele Etele Rozenberg 1904 m. spalio mėn. 'Abdu'l-Bahá sakė:

„Gydymas Šventąja Dvasia nereikalauja jokių asmeninių, fizinių gydytojo ir ligonio kontaktų, jokių pastangų. Tai padaroma per švento žmogaus norą ir troškimą, išreikštą per malda. Antai ligonis gali būti Rytuose, gydytojas – Vakaruose, jie abu vienas kito gali nepažinti, bet kai tik gydytojas, tas šventasis žmogus kreipiasi į Dievą savo malda, ligonis tuoj pajaučia jos gydomąjį poveikį. Tai Dievo Dovana, Priklausanti Šventajam Apsireiškimui ir kitiems šventiesiems”.

Panašiai nuo neatmenamų laikų ligonius gydė Kristus, Jo apaštalai ir šventieji. Tokią Dievo dovaną turėjo Bahá'u'lláh bei 'Abdu'l-Bahá; tokia galia yra pažadėta ir šių dviejų šventųjų pasekėjams.

Ligonio laikysena

Kad dvasinis gydymas būtų veiksmingas, reikia įvykdyti keletą sąlygų, kurios keliamos pacientui, gydytojui, paciento draugams ir visai bendruomenei.

Iš paciento reikalaujama: visa širdimi atsigręžti į Dievą ir besąlygiškai pasitikėti tiek Jo Galia, tiek Jo Noru padaryti viską kuo geriausiai. Vienai amerikiečių poniai 1912 m. 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Visi šie negalavimai praeis, jūs vėl būsite visiškai fiziškai ir dvasiškai sveika...”

Tegul visų širdys bus sklidinos pasitikėjimo ir tikrumo, kad per Bahá'u'lláh Dosnumą ir Jo Palankumą gyvenimas taps džiaugsmingesnis... Tačiau visiems reikia atsigręžti į Visų Šlovingiausiojo Karalystę, paskirti Jai visą savo dėmesį, taip kaip elgėsi Marija Magdalena su Jo Šventenybe Kristumi. Aš užtikrinu jus: jūsų dvasia ir kūnas vėl bus sveiki. Jūs esate garbingi žmonės. Aš jums pranešu džiugiąją žinią: jūs esate garbingi, nes jūsų širdys yra tyros. Pasiitiekite savimi! Būkite laimingi! Nepraraskite vilties!”

Nors šiais žodžiais 'Abdu'l-Bahá garantavo fizinės sveikatos pagerėjimą, platesnių apibendrinimų daryti nereikia. Vienam piligrimui Akkoje Jis sakė:

„Maldos, kurios parašytos ir skirtos gydymui, kalbamos gydant ir fizinėmis, ir dvasinėmis priemonėmis. Jeigu geriausia išeitis ligoniui – išgyjimas, jis pagis. Bet jeigu pagijimas taps kitų nelaimių priežastimi, Didžioji Išmintis sako, kad jūsų maldos gali būti ir neįsklaustytos.

O Dievo tarnaitė! Šventosios Dvasios Galia pagydo ir dvasines, ir fizinės ligas” („Kasdieninės pamokos Akkoje”, 95 psl.).

Vienam ligoniui Jis rašė:

„Kartais Dievo Valia pasireiškia taip, kad žmogus to dabar nesupranta, o tai paaiškės tik ateityje. Pasitikėk Dievu, patikėk Jam savo paslaptis, atsiduok Dievo Valiai. Tavo Dievas tikrai yra atidus, jautrus, gailestingas... Jo Gailestingumas pasireikš ir tau”.

'Abdu'l-Bahá mokė, kad fizinė sveikata priklauso nuo dvasinės, bet fizinė sveikata savo ruožtu yra apspręsta daugelio faktorių, kurių dalis

veikia nepriklausomai nuo žmogaus valios. Kartais net pati tvirčiausia dvasinė sveikata neužtikrina fizinės sveikatos, juk kartais net patys švenčiausieji vyrai ir moterys kankinosi ligos patale.

Ir vis dėlto didžiausią teigiamą įtaką žmogaus fizinei sveikatai daro dvasinė būklė, ir žymiai didesnę, negu mes įsivaizduojame. Tik tokia sveikata padeda išsaugoti fizinę sveikatą, pagydyti fizinės prigimties ligas. Vienai Anglijos poniai 'Abdu'l-Bahá rašė: „Jūs rašėte apie savo kūno nusilpimą. Aš prašau Bahá'u'lláh Malonės, kad Jis sustiprintų jūsų dvasią tam, kad sustiprėjusi dvasia pagydytų jūsų kūno negalavimus”.

'Abdu'l-Bahá kartą pareiškė:

„Dievas apdovanojo žmogų tokiomis galiomis ir sugebėjimais, kad užtenka jam pažvelgti į Dangų, ir iš ten jam pasipila dovanos, tarp jų ir Dieviškasis Dosnumas. Tačiau, deja, žmogus dažniausiai lieka nedėkingas už patirtą gėrį: jis ir toliau miega nerūpestingai ir abejingai, nekreipdamas dėmesio į Dievo siųstą malonę, nusiukdamas nuo Jo Šviesos ir toldamas tamsiame, neapšviestame kelyje. ('Abdu'l-Bahá Išmintis", p. 16).

Gydytojas

Dvasinio gydymo galia būdinga visai žmonijai ir jos žmonėms, skiriasi tik efektyvumu ir galios laipsniu. Jei kai kurie žmonės yra apdovanoti matematikos ar muzikos talentu, kiti gali turėti išskirtiną sugebėjimą gydyti. Tai būna tokie žmonės, kurių visas gyvenimas prabėga gydant ligonius. Tačiau apmaudžiai tenka konstatuoti, kad štai jau keletas šimtmečių pasaulis taip sumaterialėjo, jog dvasiniam gydymui dėmesio beveik nebeliko. Kaip ir bet kokie kiti talentai, gydymo dovana turi būti atrasta ir pripažinta; tokia dovana ir talentas turi būti nuolat vystoma ir lavinama, kol jis taps tobuliausia ir galingiausia jėga, galinčia gydyti. Tikriausiai pasaulyje gyvena tūkstančiai žmonių, turinčių įgimtų sugebėjimų gydyti, tačiau, niekieno neatskleisti, talentai snūduriuoja žmonėse ir niekada nepabunda. Kai tik žmonių sugebėjimai gydyti bus geriau suprasti ir atskleisti, visas gydymo menas pergyvens transformaciją; jis taps sudvasintas ir veiksmingesnis. Nuostabiausi gydymo rezultatai bus pasiekti tada, kai gydytojai derins naujas žinias apie žmogaus gydymo galimybes su tikėjimu ir viltimi pagydyti kiekvieną sergantįjį.

„Mums reikia pasitikėti Dievu. Nėra kito Dievo, išskyrus Jį, Gydytoją, Žinovą, Padėjėją... Nėra pasaulyje nieko, ko nežinotų ar negalėtų Dievas.

O Gydytojai! Gydydamas ligonį, pirmiausia paminėk savo Dievą, šios Teismo Dienos Šeimininko, vardą. O tada jau pasinaudok tuo, ką paskyrė Dievas gydymui. Prisiekiu Savo gyvenimui! Tas gydytojas, kuris atsigėrė Mano Meilės Vyno, apsilankęs pas ligonį, jį išgydys, nes iš jo sklis užuojauta ir viltis. Norėkite tokią gydytojų, tik jis gali visiškai išgydyti jus. Jo gydymą laimina pats Dievas.

Šios žinios apie gydymo meną yra svarbesnės negu bet kokie mokslai, nes jos duotos paties Dievo, Gyvybės Įkvėpėjo, dulkei ir žmogui. Jis iškėlė tai aukščiau visų mokslų ir žmonių išminties. Jau atėjo diena, kai turite pakilti į kovą už šią Tiesą ir Mano pergalę.

Tavo vardas yra mano gydymas, o mano Dieve, ir prisimink Tavęs – mano vaistai. Tavo artumas – tai mano viltis, ir meilė Tau – mano palydovas. Tavo gailestingumas man yra gydymas ir pagalba man, kiek šiam pasauly, tiek ir būsimajame. Tu iš tikrųjų esi Dosniausias, Visažinys, Išmintingiausias”. (Bahá'u'lláh „Laiškas Gydytojui”).

‘Abdu’l-Bahá rašė:

„To, kurio krūtinė sklidina meilės Dievo Šlovei, to, kuris pamiršta žemiškuosius reikalus, lūpomis prabyla Šventoji Dvasia, širdis prisipildo gyvybės ir gyvenimo dvasios... Jo brangūs kaip perlai žodžiai visas ligas ir negalavimus nuims kaip ranka”.

„Tyrieji ir dvasingieji žmonės! Atsigręžkite į Dievą, jausdami meilės Jam širdies tvinksnius, pasišvęskite Jo šlovinimui; nukreipkite žvilgsnius į Jo Karalystę; ieškokite paramos Jo Šventojoje Dvasioje, kai jus apima ekstazė, pasigėrėjimas, meilė, ilgesys, džiaugsmas ir džiūgavimai. Dievas jums padės Savo Egzistencijos dvasia, Jis išgydys jūsų ligas ir negalavimus.

Gydykite žmonių širdis ir kūnus, stenkitės slaugyti ligonius Aukščiausios Karalystės pagalba, pasišvęskite išgydyti juos Didingojo Vardo galia, meilės Dievui dvasia”. (‘Abdu’l-Bahá Lenteles, t.III, p. 628, 629).

Kokia gali būti žmonių pagalba

Gydymo eiga – tai tokia veikla, kurioje dalyvauja ne tik pacientai ir gydytojai. Joje dalyvauja visi žmonės. Reikalinga visų pagalba, išreikšta užuojauta ir paslaugomis; reikalingi geri žmonių poelgiai, sveikas protavimas, reikalinga malda, kuri yra veiksmingiausias vaistas. „Maldavimai ir maldos kitų labai tikriausiai duos geriausių rezultatų“ – kalbėjo 'Abdu'l-Bahá. Ypatinga atsakomybė už ligonį dažnai tenka jo draugams: jų bloga ar gera įtaka tiesiogiai veikia ligonio būklę. Kiek būta atvejų, kai ligos baigtis tiesiogiai priklausydavo nuo to, kaip besikankinantį ligonį slaugydavo jo tėvai, draugai, kaimynai!

Įtakos ligonio sveikimui turi net ir bendruomenės palanki atmosfera. Kiekvienu individualiu atveju gali pasirodyti, kad ta įtaka yra nedidelė, tačiau, jei palankumas tampa masiniu reiškiniu – išgijimo galimybė padidėja. Kiekvieną žmogų veikia socialinė aplinka, kurioje jis gyvena, jos atmosfera: tikėjimas, dvasingumas ar materializmas, gėris ar blogis, linksnumas ar depresija. Suprantama, savo dalį į šios atmosferos sukūrimą įneša kiekvienas bendruomenės asmuo. Tiesa, šiandien dar ne visi žmonės gali būti geros sveikatos, tačiau visi gali tapti „laidžiais kanalais“, kuriais Šventosios Dvasios gydomoji jėga tekės netrukdoma, palikdama sveikimo efektą kūnui ir visam tam, prie ko ji prisilies.

Tik nedaugelis Bahá'jų pareigų yra tokios svarbios kaip ligonių gydymo pareiga; šiai Bahá'jų veiklai Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá yra sukūrę daug maldų.

Aukso amžius

Bahá'u'lláh tikino, kad, užtikrinus pacientų, gydytojų, bendruomenės pastangų kooperavimą, jų santykių harmoniją, gydant ligonius įvairiomis materialinėmis, psichinėmis ir dvasinėmis priemonėmis, sulauksime AUKSO AMŽIAUS. Tada Dievo Galybė visas negandas pavers džiaugsmais, visas ligas – sveikata. 'Abdu'l-Bahá kalbėjo, kad „kai Dievo Žinia bus suprasta, žemėje pasibaigs visi vargai“. Jis rašė:

„Kai materialusis ir dvasiškasis pasaulis taps priklausomais vienas nuo kito, kai žmonių širdys prisipildys dangiškojo jausmo, o jų troškimai – skaistumo, pasaulyje nusistovės tobulasis ryšys ir

sąveika. Ši naujos būsenos jėga atsiskleis visu savo diapazonu. Bus išgydytos visos fizinės ir dvasinės ligos”.

Kaip naudotis sveikata

Šį knygos skyrių tinka užbaigti 'Abdu'l-Bahá mokymu, kaip išmokti teisingai pasinaudoti savo sveikata. Viename savo laiške Bahá'jų bendruomenei Vašingtone Jis rašė:

„Jei savo sveikatą ir gerą savijautą žmogus panaudoja kelyje į Karalystę – tai labai priimtina ir girtina. Taip pat priimtina ir laukiama, jei tai panaudojama gėrio kūrimui, visos žmonijos gerovei, ir nesvarbu, kad šiuo atveju ji suprantama materialiniu požiūriu. Tačiau, jei žmogaus sveikata ir turtas bus eikvojamas tenkinti jutiminius poreikius, gyvuliškus instinktus, šėtoniškas užmačias – geriau tada žmogus tesuserga, geriau tegul jis miršta. Jei trokštate sveikatos, skirkite ją Karalystės tarnystei. Aš tikiuosi, jūs išmokssite būti be galo įžvalgūs, nepajudinami savo apsisprendimu, visiškai sveiki ir dvasiškai, ir fiziškai. Tik būdami tokiais, jūs galėsite gerti amžinybės šaltinio vandenį, susilauksite dvasios patepimo”.

8 SKYRIUS

RELIGIJŲ VIENYBĖ

„O jūs, gyvenantys šioj žemėj! Išskirtinis bruožas, kuris žymi šio Aukščiausiojo Apreiškimo svarbą, yra toks: Mes ištrynėme iš Dievo Šventosios knygos puslapių tai, kas sukeldavo kivirčus, pyktį, nelaimes žmonėms ir jų vaikams; antra vertus, Mes numatėme išankstines prie-laidas, kaip pasiekti santarvę, vienas kito supratimą, visišką ir amžiną vienybę. Gėris laukia tų, kurie laikysis Mano nurodymų“ (Bahá'u'lláh „Pasaulio lentelė“).

Sektos 19-ame šimtmetyje

Niekada pasaulis nebuvo taip nutolęs nuo religijų vienybės kaip de-vyniolikto amžiaus. Šimtmečių šimtmečiais šalia vienas kito egzistavo Zoroastro, Mozės, Mahometo, Kristaus įkurtos religinės bendruomenės. Užuoat susiliejusios į vieną harmoningą bendruomenę, jos visą laiką ko-vojo tarp savęs kaip priešai. Ne tik kovojo, bet skildavo, skaidydavosi į mažesnes sekas, nedraugiškas ir priešiškas viena kitai. Apie tai yra už-siminęs ir Kristus: „Žmonės pažins jus esant mano mokytiniais iš to, ar jūs mylėsite vienas kitą“. Prisiminkime ir Mahometo žodžius: „Jūsų reli-gija yra ta pati, viena religija... Jums Dievas prisakė tikėti tuo, ką Jis bu-vo nurodęs Nojui, ką Mes nurodėme jums, ką Mes nurodėme Abraomui ir Mozei, ir Kristui, sakydami „laikykites šio tikėjimo, nesusiskaldykite į sekas“.

Kiekvienas religijos įkūrėjas kviesdavo Savo pasekėjus siekti meilės ir vienybės, tačiau visais laikais šių įkūrėjų daugelis imdavo nepaisyti: taip atsirasdavo netolerancija, aklas nusistatymas, formalizmas, veidmai-niavimas, korupcija, melas, atskalūniški judėjimai, nesantarvė. Priešiškų sektų Bahá'jų eros pradžioje buvo ypač daug – tokio sektų skaičiaus žmonijos istorijoje dar nėra buvę. Atrodė, tartum tuo metu žmonija vykdė kažkokius tikėjimo, įvairiausių ritualų, ceremonijų, apeigų, moralinių ko-deksų eksperimentus.

Tuo laikotarpiu vis daugiau ir daugiau žmonių pradėjo energingai ir

be baimės tyrinėti, kritiškai peržiūrėti gamtos dėsnius, tikėjimo atsiradimo pagrindus. Buvo sukaupta daug mokslinės medžiagos, rasta mokslinių būdų, kaip spręsti svarbiausias gyvenimo problemas. Garlaivio, geležinkelio, pašto, spaudos išradimas ir vystymasis labai prisidėjo prie mokslinės minties išplitimo, pažiūrų, idėjų bei gyvenimo realijos santykio apibūdinimo.

Prasidėjo nuožmus taip vadinamas „konfliktas tarp religijos ir mokslo“. Krikščionių pasaulyje Biblijos kritika rėmėsi gamtos mokslo idėjomis; disputai dažniausiai peraugdavo į Biblijos mokymo, jos autoriteto neigimą – pradėta kritikuoti tai, kas šimtmečiais buvo pripažįstama ir tikėta. Sparčiai daugėjo žmonių, kurie pradėjo skeptiškai vertinti bažnytinį mokslą; netgi dalis kunigų slapta ir atvirai pradėjo reikšti savo abejones, kelti įvairias išlygas dėl tikėjimo credo, bažnyčios statuso.

Idėjų gausa, nuomonių įkarštis kuo toliau tuo labiau demaskavo senąjį, ortodoksinį mąstymą, dogmas, vertė žmones dar labiau šviestis. Viena tai vyko ne vien krikščioniškose šalyse, vienaip ar kitaip tai ryškėjo ir kituose pasaulio kraštuose, įvairių religijų bendruomenėse.

Bahá'u'lláh Deklaracija

Štai tokiu metu, kai minėti konfliktai ir prieštaravimai pasiekė kulminaciją, po visą pasaulį nuaidėjo Bahá'u'lláh trimito kvietimas:

„Visos tautos turi išpažinti vieną tikėjimą, visi žmonės turi tapti broliais; turi sustiprėti žmonijos vaikų meilės ir vienybės ryšiai; turi išnykti skirtumai, žmonių skirstymas pagal rases... Visos kovos, kiviščiai, kraujo praliejimai, nesantarvė turi liautis, visi žmonės tebūnie kaip vienos giminės, vienos šeimos nariai...“ (ištrauka iš to, ką Bahá'u'lláh kalbėjo profesoriui Braunui).

Tai didinga žinia. Tačiau kaip tuos pasiūlymus įgyvendinti? Tūkstančius metų apie tai pamokslavo Pranašai, dainavo poetai; dėl to meldėsi šventieji – o vis dėlto religijų įvairovė nesumažėjo ir kovos, kraujo praliejimai, nesantaika nesibaigė. Kas dabar įrodo, kad stebuklas gali įvykti? Ar šioje situacijoje atsirado kokių nors naujų veiksmų? Ar žmonių prigimtis ne ta pati, kokia ji buvo anksčiau, ar ji ir neliks tokia tol, kol egzistuos šis pasaulis? Jei du žmonės, arba dvi tautos nori to paties dalyko, ar jie ateityje dėl jo nebekovos? Jei pasaulio vienybės nepasiekė nei Mozė,

nei Buda, nei Kristus, ar tai pasisėks padaryti Bahá'u'lláh? Jei daug tikėjimų jau išnyko, išsigimė, suskilo į sektas, ar toks pat likimas nelauks ir Bahá'jų tikėjimo? Paskaitykime, kokius atsakymus į šiuos ir kitus klausimus duoda Bahá'jų mokymas.

Ar gali keistis žmogiškoji prigimtis?

Ir švietimas, ir religija remiasi panašia prielaida, kad pakeisti žmogaus prigimtį įmanoma. Ir iš tikrųjų, nereikia didelio įrodinėjimo, kad suprastume, jog neginčijama yra viena – viskas kinta. Jei niekas nekistų, nebūtų gyvybės. Kitimo negali išvengti net mineralai, ką jau kalbėti apie aukštesnius, sudėtingesnius sutvėrimus. Kuo sutvėrimai aukštesni, tuo reikšmingesni pokyčiai vyksta juose. Visų pakopų, lygių sutvėrimų vystymasis vyksta veikiant dviejų rūšių pokyčiams. Pirmieji – lėti, palaipsniški, beveik nepastebimi. Antrieji pokyčiai įvyksta tada, kai pribrešta taip vadinama vystymosi „kritinė stadija“. Jei taip panagrinėsime mineralų pavyzdį, pamatysime, kad jų kritinė stadija pasiekama tada, kai jie lydomi arba užvirinami, kai jie, sakysim, iš kieto kūno virsta skysčiu, arba kai skystis virsta dujomis. Augalų pasaulyje kritinės stadijas galima stebėti tada, kai pradeda dygti sėklos, arba kai išsprogsta pumpurai ir išsiskleidžia lapeliai. Gyvūnų pasaulyje visa tai ryškiai pasireiškia kiekviename žingsnyje: vikšras staiga virsta drugeliu, viščiukas išsiritas iš kiaušinio kevalo, naujagimis palieka motinos įsčias. Panašias transformacijas matome ir aukštesniajame, sielos, gyvenime: žmogus staiga „gimsta iš naujo“, jo vidinis pasaulis užsibrėžia naujus uždavinius, pasikeičia jo būdas ir veiklos pobūdis.

Kritinės stadijos dažniausiai turi poveikį vienai rūšiai arba jų daugumai, antai beveik visi augalai pražysta pavasarį.

Bahá'u'lláh aiškino, kad, jei žemesni sutvėrimai, atėjus tam tikram laikui, pradeda naują, pilnesnį gyvenimą, tai tam tikru metu ir visa žmonija gali pasiekti kritinę stadiją ir atgimti. Tada pakis visų žmonių gyvenimo būdas, vyravęs nuo žmonijos istorijos aušros iki šių dienų. Jis pakis greitai ir negrįžtamai; visa žmonija įžengs į naują gyvenimo pakopą, kuri skirsis nuo senosios taip, kaip drugelis nuo vikšro, kaip paukštis nuo kiaušinio. Visa žmonija naujo Apreiškimo šviesoje praregės iš naujo, supras tiesą. Kaip patekėjusi saulė virš šalies viską nušviečia joje, taip ir žmonės pamatys tai, kas dar prieš valandą skendėjo tamsoje.

„Ateina naujas žmogiškosios galios pasireiškimo ciklas, – kalbėjo

'Abdu'l-Bahá, – jau visas pasaulio horizontas nutvisko šviesa; pasaulis tikrai taps rožių sodu ir rojumi". Tokį požiūrį į šį reiškinį patvirtina ir analogija gamtoje. Visi Pranašai kaip vienas pranašaudavo, kad vieną kartą ateis šlovingoji diena. Šių laikų požymiai ir ženklai ryškiai rodo, kad jau prasidėjo revoliuciniai ir kardinalūs gyvenimo pokyčiai. Tai atsispindi ir žmonių sąmonėje, ir visuomeninėse institucijose. Taigi, ar begali būti nevaisingesnis ir nepagrįstesnis tvirtinimas, kad, vykstant pokyčiams gamtoje, žmogaus prigimtis nesikeičia?

Pirmieji žingsniai į vienybę

Mokydamas, kaip siekti religijų vienybės, Bahá'u'lláh visur rodydavo mielaširdingumo ir tolerancijos pavyzdį; Jis ragindavo taip daryti visus Savo pasekėjus: „bendraukite su visų tikėjamų žmonėmis maloniai ir džiaugsmingai". Savo paskutinės Valios Testamente Jis rašo:

„Nesantaiką ir konfliktus Jis griežtai uždraudė Savo Knygoje („Kitab-i-Aqdas"); toks yra Viešpaties įsakymas, atėjęs per šį Aukščiausiąjį Apreiškimą; tai toks įsakymas, kurio niekas neanu-liuoja, kuris papuoštas Jo Paties žodžiais.

Pasaulio žmonės! Dievas sukūrė religiją žmonių meilės ir vienybės vardan, nepadarykite jos priešiško ir konfliktų priežastimi... Tebepuoselėjama viltis, kad Bahá'jų žmonės atsilieps į Švenčiausius Žodžius „Klausykite! Viskas yra iš Dievo". Tai šlovingiausiai žodžiai, kurie kaip vanduo užgesina neapykantos, keršto ir pykčio prasiveržimus iš žmonių širdžių ir krūtinų. Pakanka vien šių žodžių, kad priešingos sektos būtų apšviestos tikrosios vienybės šviesos. Iš tiesų Jis kalba Tiesą, Jis yra Vadovas Kelyje, Jis – Galingas, Maloningas, pilnas Grožybės".

'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Visi turi atsikratyti visokių prietarų ir nevengti netgi vaikščioti į įvairių tikinčiųjų bendruomenių bažnyčias, mečetas – šiuose maldu namuose nuolat minimas Dievo Vardas. Juk visi susirenka ten garbinti Dievą. Koks skirtumas, kokioje vietoje tai daroma? Niekas nesimeldžia ten Šėtonui. Musulmonams reikėtų lankyti krikščionių bažnyčias, žydų sinagogas. Ir atvirkščiai – kitų konfesijų žmonės

turėtų lankytis musulmonų mečetėse. Dabar visi tikintieji dar laikosi atokiau vienas nuo kito; taip yra todėl, kad jie laikosi neprotingų įsitikinimų, prietarų, dogmų. Amerikoje aš lankiausi žydų sinagogoje, kurios labai panašios į krikščionių bažnyčias. Aš mačiau, kad visuose maldos namuose meldžiamasi Dievui.

Aš daug kur kalbėjau su tikinčiaisiais apie tai, kaip buvo įkurtos pirmosios dieviškosios religijos, aiškinau jiems, kokius svarius įrodymus atskleidė Pranašai, Šventieji Apsireiškimai. Aš raginau ir drąsinau žmones atsikratyti aklų nusistatymų. Eiti į bažnyčias, lankytis vienas pas kitą turėtų ir visų religijų vadai. Jie galėtų kalbėtis apie dieviškųjų religijų atsiradimą, jų pagrindinius principus. Jie turėtų garbinti Dievą labai vieningai ir sutartinai kiekvienuose maldos namuose, reikia tik atsikratyti fanatizmo”.

Jeigu būtų pavykę žengti tokius pirmuosius žingsnius, jei tarp įvairių sektų būtų nusistovėjusi abipusė tolerancija – kaip būtų pasikeitęs pasaulis! Žinoma, norint pasiekti tikrąją vienybę, reikia nueiti dar toliau, nes žmonijos ligos diagnozė – sektantizmas. Tolerancija – tik švelninanti aplinkybė ir sąlyga. Tai dar ne radikali priemonė. Ji nepanaikina nelaimės priežasčių.

Autoriteto klausimas

Daug įvairių religinių bendruomenių praeityje negalėjo susivienyti, nes jų nariai manydavo, kad jų bendruomenės įkūrėjas turi pačią aukščiausiąją valdžią ir galią, kad tik jo įstatymai yra dieviškos prigimties. Kiekvienas Pranašas, kalbėjęs ne tai, buvo sutinkamas kaip priešas ir jų skelbiamos tiesos neigėjas. Taip dėl panašių priežasčių kiekvienoje bendruomenėje atsirado sektos. Kiekvienos sektos pasekėjai pripažindavo tik savo lyderių valdžią ir manydavo, kad jų Vadų Žinia, versija, interpretacija yra Vieninga, Tikra Teisybė, visa kita – melas. Suprantama, kol viskas klostėsi tik taip, tikros vienybės nebuvo.

Bahá'u'lláh mokė, kad visi Pranašai buvo autentiškos Dievo Žinios nešėjai, bet kiekvienas mokė tai, kas buvo aktualu to laikmečio žmonėms ir siekė, kad žmonės galėtų mokytis toliau, atėjus kitiems Pranašams. Bahá'u'lláh ragino visų religijų išpažintojus neatstumti savų Pranašų, bet pripažinti, kad ir kiti Pranašai yra Dievo įkvėpti, o visų jų mokymai yra vientisas ir harmoningas planas žmonijos auklėjimui. Jis teigė, kad

Jis pats esąs tik didžiojo žmonijos švietimo ir vienijimo plano dalis ir kvietė visų visuomenės sluoksnių žmones parodyti pagarbą Pranašams ir pašvęsti savo gyvenimą veiklai, kuri atneštų žmonėms vienybę, dėl kurios tiek daug dirbo ir kentėjo Pranašai. Laiške karalienei Viktorijai Jis palygino šį pasaulį su sergančiu žmogumi, kurio būklė pasunkėjo dėl to, kad jis atsidūrė neprofesionalaus gydytojo rankose. Jis nurodė, kaip toliau liga yra gydoma:

„Viešpaties nurodymu geriausias ir veiksmingiausias vaistas ir gydymo priemonė, tinkanti visai žmonijai yra visų žmonių susivienijimas viename Tikėjime, viename Dieve. Tą vaistą geriausiai moka taikyti tik vienas asmuo – kvalifikuotas, visagalis, pilnas įkvėpimo Gydytojas. Tai – tiesa, visa kita – melas” (Ištrauka iš „Bahá'u'lláh Raštų Rinktinės”, psl. 255).

Apreiškimų progresavimas

Kelyje į religijų susivienijimą daugeliui žmonių iškyla klausimas, kodėl skiriasi įvairių Pranašų mokymai. Ką įsako vienas, draudžia kitas: kaip Jie abu gali būti teisūs, ar gali Jie abu skelbti Dievo Valią? Aišku, Tiesa yra viena ir negali keistis. Tikrai, Absoliuti Tiesa ir yra viena ir ji nesikeičia, bet ji nesuvokiama žmogaus protui. Keičiasi ne Tiesa, bet mūsų pačių susikurta jos koncepcija. Mūsų ankstesnės netobulos idėjos, laikui bėgant, per Dievo Malonę taps vis sudėtingesnėmis. Bahá'u'lláh Lenteleje Zoroastro pasekėjui rašė:

„O žmonės! Žodžiai apreiškiami taip, kad juos girdėdami, net pradedantieji galėtų tobulėti. Kūdikis maitinamas pienu tol, kol pats gali įžengti į Didybės Karalystę ir įsikurti Vienybės Karalijoje”.

Gerdamas pieną, kūdikis sustiprėja ir vėliau jau galima jį maitinti kietesniu ir sunkesniu maistu. Todėl sakyti, kad vienas Pranašas, atnešantis savo laikmečiui tinkantį mokymą, yra teišus, o kitas, ateinantis kitu metu ir mokydamas kitaip, – ne, tas pats, kas sakyti, kad, jei naujagimiui tinkamiausias maistas yra pienas, tai ir suaugęs žmogus turi būti maitinamas tik pienu, o kitoks maistas jam yra labai žalingas! 'Abdu'l-Bahá sakė:

„Kiekvienas dieviškas apreiškimas gali būti suskirstytas į dvi dalis. Pirmoji dalis yra pati svarbiausioji, ji amžina visam pasauliui. Tai – Dievo tiesų, pagrindinių principų atskleidimas, Dievo Meilės pasireiškimas, tai yra amžina ir būdinga visoms religijoms. Antroji apreiškimo dalis liečia praktinį žmogaus gyvenimą, jo veiklą, verslus ir keičiasi priklausomai nuo to, kaip vystosi žmonija, kokia Pranašo pasirodymo laikų dvasia. Štai vienas pavyzdys. Mozės laikais už nedidelę vagystę žmogui buvo nukertama ranka. Tai buvo laikmetis, kai vyravo principas „akis už akį, dantis už dantį“. Tačiau Kristaus laikais laikytis tų principų jau nebereikėjo ir pamažu jie buvo anuluoti. Panašiai buvo ir su skrybomis: Jo Šventenybė Kristus jas uždraudė, nes tuo metu skrybys buvo labai paplitęs ir įstatymų nedraudžiamas reiškinys.

Atsižvelgdamas į savo laikmečio reikalavimus, Jo Šventenybė Mozė buvo paskelbęs dešimt įstatymų dėl mirties bausmės taikymo. Tais laikais kitaip buvo ir neįmanoma: reikėjo ypatingai saugoti savo bendruomenės narius, užtikrinti socialinį žmonių saugumą. Be tokių griežtų priemonių buvo neįmanoma išsiversti dar ir todėl, kad Izraelio vaikai gyveno Taho dykynėse ir neturėjo nei teismų, nei kalėjimų. Tokio kodekso jau nebereikėjo Kristaus laikais.

Kaip atsirado antroji minėta religijos dalis, nėra labai svarbu, nes ji liečia tik kasdieninį žmonių gyvenimą ir papročius. Bet svarbi pirmoji dalis – Dievo religijos pamatai, kuriuos Jo Šventenybė Bahá'u'lláh labai atnaujino”.

Dievo religija – viena. To mokė ir visi Pranašai. Tačiau ji nuolat vystosi, tai nėra negyvas ir nekintantis reiškinys. Mozės mokymų šviesoje mes regėjome jos Pumpurą. Kristaus mokymuose – Gėlę. Bahá'u'lláh mokymo šviesoje išvysime Vaisių. Gėlė nesunaikins pumpuro, kaip ir vaisius nesunaikina gėlės. Vyksta ne sunaikinimas, o atsiradimas. Kad atsirastų gėlė, reikia, kad pradėtų kristi pumpuro žievelė. Gėlės lapeliai nukrenta tam, kad pradėtų augti ir prinoktų jos vaisius. Jei pumpuro žievelė arba gėlės lapeliai neturėtų jokios reikšmės, jei jie kam nors trukdytų – jų nebūtų. Taigi, ir žievelė, ir lapeliai yra savaip reikalingi, kiekvienas savo laiku. Be jų niekada neišaugtų joks vaisius. Tokią analogiją galima padaryti ir dėl Pranašų mokymo – jo turinys visada išlieka kaip objektyvi kategorija, kiekvienas apreiškimas užbaigia tai, ką buvo pradėjęs jo pirmtakas. Tai nėra atskiri ir tarpusavyje nesusiję dalykai; tai Vienos Re-

ligijos gyvenimas ir jos istorija. Ši religija taip pat gimė iš sėklos, iš kurios išaugo pumpuras, gėlė, o dabar ji turi atnešti vaisių.

Pranašų mokymo teisingumas

Bahá'u'lláh mokė, kad kiekvienas, kuriam suteiktas Pranašo statusas, yra apdovanotas svariais įrodymais apie Savo Misiją, todėl Jis turi teisę reikalauti iš visų žmonių paklusnumo ir pasinaudoti Savo autoritetu panaikinant, pakeičiant ar papildant Savo pirmtakų mokymus. „Iqan knygoje“ skaitome:

„... Tai nebūtų jokia Dosniausiojo malonė, Jo meilės apvaizda ir švelnus gailestingumas, jei iš visų žmonių būtų išrenkamas tik vienas žmogus ir liepiama jam vadovauti visiems Jo sutvėrimams, nesuteikiant tam išrinktajam dieviškųjų įrodymo ženklų ir griežtai baudžiant žmones už tai, kad jie nususuko nuo Jo išrinktojo. Bet Viešpaties dosnumas yra neišmatuojamas, jis yra atsiskleidęs per Jo Dieviškosios Esybės apsireiškimą, todėl Jis nėra išleidęs žemės ir jos gyventojų iš Savo glėbio...”

„Be to, argi kiekvieno Apreiškimo tikslas nebūdavo noras pakeisti visos žmonijos būdą, pakeisti jos išorinį bei vidinį gyvenimą, pakeisti taip, kad tai būtų pastebima ir iš išorės, ir iš vidaus? Jeigu nepasikeistų žmonių gyvenimo būdas, paaiškėtų, kad Dievo visuotiniai Apsireiškimai neturėjo prasmės“ (14, 240 psl.).

Dievas yra vienintelis, aukščiausias, neklystantis Autoritetas; tokie pat neklystantys yra ir Jo Pranašai, nes Jie yra Dievo Žinios nešėjai visam pasauliui. Paskelbta Žinia galioja tol, kol jos neatšaukia, nepaskelbia naujos Žinios kitas Pasiuntinys.

Dievas yra tas didysis Gydytojas, Kuriam tik vienam žinoma, kaip nustatyti pasaulio ligos diagnozę, kokius išrašyti vaistus šios ligos gydymui. Tai, kas buvo prirašyta viename amžiuje, nebetinka vartoti kitame, nes paciento būklė yra nebe tokia pat. Laikytis senų receptų, kai gydytojas yra nurodęs naują gydymo metodą, reiškia, gydytojui rodyti ne pasitikėjimą, bet nepatiklumą. Sukeltume tikrą šoką žydams, pasakydami jiems, kad tie vaistai, kuriuos išrašė Mozė daugiau negu prieš tris tūkstančius metų, yra nebeveiksmingi ir nebetaikytini. Tokį pat susijaudinimą sukeltume krikščionių tarpe, teigdami, kad prie Jėzaus nurodymų kai ką

vertingo ir būlino pridėjo Mahometas. Tokia pat būtų ir musulmonų reakcija, jei paprašytume jų sutikti, kad Báb'as arba Bahá'u'lláh naudotosi jiems suteikta valdžia pakeisti kai kuriuos Mahometo pamokymus. Tačiau Bahá'jų požiūriu, tikras atsidavimas Dievui yra pripažinti Visus Jo Pranašus, paklusniai vykdyti tai, ką Jis įsakė savo naujausiu Paliepimu, nuskambėjusiu mūsų laikų Pranašo lūpomis. Tik toks supratimas gali atvesti mus į tikrą Vienybę.

Aukščiausias Apsireiškimas

Kaip ir kiti Pranašai, Bahá'u'lláh apibrėžė Savo Misiją, kaip pačią teisingiausią ir neklystančią. Vienaime Laiške („Lawh-i-Aqdas“), parašytame specialiai krikščionims, skaitome:

„Tikrai Tėvas buvo atėjęs ir įvykdė tai, ką Jis buvo jiems pažadėjęs Dievo Karalystėje. Tai – Jo Sūnaus žodis, ištartas tiems, kurie buvo šalia Jo; deja, Jis tada liko nesuprastas. Tačiau, kai nustatytas laikas pasibaigė ir išmušė Valanda, šis Žodis nušvito virš Jo Valios horizonto. Saugokitės, Dievo pasekėjai! Nepraleiskite šio Žodžio pro ausis, išgirskite jį!

... Tikrai jau pasklido Dievo Tiesos Dvasia, kuri nuves Jus į Tiesą. Iš tikrųjų Jis kalba ne už Save, ne, Jis kalba Visažinio ir Išmintingojo vardu. Jis yra Tas, kurį šlovina pats Sūnus... Pasaulio žmonės, atsisakykite to, kuo gyvenate, priimkite tai, ką jums įsako Jis, kuris yra Galingasis ir Ištikimasis”.

Laiške Popiežiui 1867 m. Andrianopolyje Jis rašė:

„Žiūrėkite, kad per savo maldas nepamirštumėte Šlovingiausiojo, o per pagarbinimus – paties Garbingiausiojo! Nepamirškite Viešpaties, Galingojo, Visažinio! Jis atėjo čia tam, kad tvarkytų gyvenimą žemėje, suvienytų jos žmones. Eikite, žmonės, ten, kur kilo Aušros Apreiškimas! Negaiškite, nedelskite nė valandos! Nejaugi, būdami mokslingi ir skaitydami Evangeliją, nenorėsite pamatyti Šlovės Viešpačio?

Taip daryti jums netiktų, išmintingieji žmonės! Sakykite, jei nesutinkate, kokiais dar įrodymais vadovaujatės, tikėdami Dievu. Pateikite savo įrodymus”.

Kaip ir šiuose laiškuose krikščionims, kuriems Jis skelbė apie Evangelijoje aprašytų pažadų išsipildymus, taip pat Jis kalbėjo ir musulmonams, žydams, Zoroastro pasekėjams, kitų religijų išpažintojams, primindamas jiems tai, kas buvo aprašyta jų Šventose Knygose ir jau išsipildė. Jis kreipdavosi į visus žmones, laikydamas juos Dievo avelėmis, išgailnotomis po įvairias bandas ir ganyklas. „Jo žodis, – kalbėjo Bahá'u'lláh – Balsas paties Dievo, Gerojo Ganytojo, kuris, atėjus laikui, pasigirdo tam, kad į krūvą surinktų po pasaulį išsibarsčiusias Savo aveles, nugriautų ganyklų aptvarus, kad „pasaulyje ganytųsi viena banda ir būtų vienas piemuo“.

Nauja situacija pasaulyje

Bahá'u'lláh padėtis tarp visų kitų Pranašų yra beprecedentinė ir unikali, nes tokia pat tuo metu beprecedentinė bei unikali buvo ir situacija pasaulyje. Po ilgo ir netolygaus religijos, mokslo, menų vystymosi – pasaulis tuo metu jau buvo pribrendęs suprasti mokymą apie Vienybę. Su Bahá'u'lláh atėjimu pasaulis tartum buvo pasirengęs pradėti griauti visus egzistuojančius, vienybę ardančius barjerus, kurie per amžius stovėjo tvirtai ir nepajudinamai. Ir iš tikrųjų, šie barjerai pradėjo griūti vos tik Jam gimus, 1817 m.; dar labiau šis procesas spartėjo, kai buvo paskelbtas Jo mokymas; viskas vyko tiesiog neįtikėtinai. Kaip tai bandytume paaiškinti, nesvarbu, tačiau pats faktas abejonių nekelia.

Tais laikais, kai buvo atėję pirmieji Pranašai, užteko vien geografinių barjerų, kad žemėje kelias į vienybę būtų visiškai užtvirtas. Dabar šių barjerų nebeliko. Pirmą kartą pasaulio istorijoje priešinguose žemės pusrutuliuose žmonės gali susisiekti vienas su kitu kada nori, greitai ir lengvai. Tai, kas būdavo Europoje vakar, tapdavo žinoma visam pasauliui šiandien; šiandien pasakyta kalba Amerikoje gali būti skaitoma rytoj Europoje, Azijoje, Afrikoje.

Kita svarbi kliūtis buvo kalbos barjeras. Tačiau, pradėjus mokytis ir studijuoti užsienio kalbas, šio barjero beveik neliko. Teisūs būsimieji manydami, kad kliūtis nebeliks visai, kai pasaulyje kada nors bus sukurta papildoma kalba, kai ji bus visų priimta ir mokoma visose pasaulio mokyklose. Tai būtų didelė pergalė.

Trečia kliūtis – religiniai prietarai ir tolerancijos stoka. Bet ir tai jau pradėjo nykti. Žmonės pamažu pradeda išsilaisvinti nuo uždarumo, galvojimo inertiškumo. Žmonių švietimas vis labiau ir labiau slays iš sek-

tantų, kunigų rankų; naujos bei liberalios idėjos jau netrukdomai pasiekia ir pačių konservatyviausių žmonių protus.

Bahá'u'lláh tapo pirmuoju Pranašu, kurio mokymas tapo žinomas per labai trumpą kelerių metų laikotarpį, be to, visuose žemės rutulio kampe-liuose. Netrukus Jo pagrindiniai mokymo principai taps žinomi kiekvienam vyrui, moteriai, vaikui, kiekvienam, kas mokės skaityti. Tai bus priei-nama po to, kai bus išversti visi Jo autentiški raštai.

Bahá'jų Apreiškimo pilnumas

Tarp visų religijų šis Apreiškimas išsiskiria savo nepakartojamumu ir unikalumu, nes jis pasižymi autentiškų faktų pilnumu, gausumu bei iš-baigtumu. Užrašytų žodžių, neabejotinai priskiriamų Kristui, Mozei, Zoro-astriui, Budai, Krišnai, yra labai nedaug, be to, ir šiais laikais nedaug ką galima pasakyti apie juos iš praktinio proto pozicijų. Daugelis mokymų, vieningai priskiriamų aukščiau išvardintų religijų įkūrėjams, yra abejotino autentiškumo, o kai kurie yra net papildyti pagal šių laikų reikalavimus.

Musulmonų tikėjimas atskleistas Korane; jis turi senas tradicijas, to-dėl jame daugiau išsamesnių aprašymų apie Mahometo gyvenimą ir mo-kymą. Tačiau ir to per maža, nes Mahometas, nors ir mokė pagautas įkvėpimo, kaip ir dauguma jo pirmųjų mokytinių, buvo beraštis. Metodai, kuriais buvo bandoma įamžinti ir paskleisti šio Pranašo mokymą, daugel-lyje atvejų negalėjo patenkinti laikmečio poreikių, todėl daugelio tradicijų autentiškumas mums kelia nemažai abejonių. Dėl šios priežasties atsirado skirtingos interpretacijos, prieštaringos nuomonės – visa tai neišven-giamai skaldė Islamo tikėjimą. Toks pat likimas ištiko ir kitas, ankstesnes religines bendruomenes.

Kita vertus, ir Báb'as, ir Bahá'u'lláh rašė labai daug, rašė įtaigiai ir iš-raiškingai. Kadangi abu neturėjo galimybės kalbėti viešai ir didesnę gy-venimo dalį praleido kalėjimuose (po to, kai Jie paskelbė Savo misiją), Jie daugiausiai laiko skirdavo rašymui. Bahá'jų šventųjų raštų gausai ir autentiškumui neprilygsta jokia ankstesnė religinė literatūra. Daugelis tie-sų, kurių apreikštieji Pranašai padarydavo tik apmatų, Bahá'jų raštuose išdėstyta labai aiškiai ir išsamiai. Amžinieji tiesos principai, apie kuriuos kalbėdavo ankstesnieji Pranašai, Bahá'jų raštuose išnagrinėti šių laikų dvasia ir suprantamai, nepaisant to, kad mūsų laikų problemos yra pa-čios sudėtingiausios – tokių veik nebuvo ankstesniais Pranašų laikais. Suprantama, tokia autentiška Apreiškimą nušviečianti medžiaga turės di-

dele įtaką, užkertant kelią įvairiems nesusipratimams, išsklaidant ankstesnių laikų abejones, sukiršinusias tikėjimus, pagimdžiusias sektantizmą.

Bahá'jū Sandora

Šis Apreiškimas yra unikalus ir nepakartojamas dar vienu požiūriu. Dar prieš mirtį Bahá'u'lláh užrašė Sandorą, pagal kurią Jis paskyrė Savo vyriausiąjį sūnų, 'Abdu'l-Bahá (kurį Jis pats vadino „Šakos“, „Didžiosios Šakos“ vardu), tikru, autoritetingu Savo mokymo interpretatoriumi, paaiškindamas, kad visi sūnaus teiginiai ir interpretacijos turi būti priimtos kaip Jo paties žodžiai, kad jos turi tą pačią galią kaip ir Jo paties nurodymai. Savo Testamente Jis rašė:

„Pasvarstykite, ką Mes jums atskleidėme Savo Švenčiausioje Knygoje: „kada Mano būties vandenynas išseks ir Mano Apreiškimo Knyga bus užbaigta, atsigręžkite visi į Jį, Kurį jums numatęs Dievas, ir Kuris yra Pačios Seniausios Šakos atauga“.

Šių šventų eilučių prasmė aiški – tai niekas kitas kaip Galingiausios Šakos ('Abdu'l-Bahá) įvardijimas.

Kitame Laiške Jis viską apibūdino taip:

„Dėkokite, žmonės, Dievui, kad Jis pasirodė, nes tai iš tikrųjų yra didžiausias Dievo Malonės jums pasireiškimas, didžiausia Dievo dosnumo dovana. Per Jį sustiprės silpstantys žmonių kaulai. Tie, kurie atsigręš į Jį, atsigręš į patį Dievą; tie, kurie nūsikus nuo Jo, nūsikus nuo Mano Grožio, nepripažins Mano Patvirtinimo ir stos prieš Mane“.

Mirus Bahá'u'lláh, 'Abdu'l-Bahá turėjo daug progų – ir namuose, ir kelionėse po užsienio šalis – susitikti su žmonėmis, gyvenančiais visose pasaulio šalyse ir turinčiais įvairiausių nuomonių bei idėjų. Jis išklausydavo visus jų klausimus, nusiskundimus, teiginius ir duodavo jiems išsamius paaiškinimus, kurie vėliau buvo rūpestingai užrašyti. Daug metų 'Abdu'l-Bahá praleido aiškindamas ir interpretuodamas Tikėjimo mokymą, nurodydamas, kaip jį taikyti, sprendžiant pačias įvairiausias dabarties laikų gyvenimo problemas. Visi Tikėjimo išpažintojų nesutarimai ir prieštaravimai būdavo atiduodami Jo teismui ir susilaukdavo autoritetingo įvertinimo bei sprendimo, o rizika, kad panašių nesutarimų kils dar ir ateityje, kaskart vis mažėja.

Bahá'u'lláh iniciatyva Pasaulinių Teisingumo Rūmų – visų Bahá'jų atstovų buveinės – pareigūnus buvo pradėta skirti atsižvelgiant į rinkimų rezultatus. Buvo nustatytos pareigūnų funkcijos: rūpintis visais Tikėjimo reikalais, kontroliuoti ir koordinuoti veiklos priemonės, saugoti tikinčiuosius nuo susiskaidymo ir sektantizmo, aiškinti sudėtingiausius Tikėjimo reikalus, saugoti Tikėjimo mokymą nuo korupcijos ir nesusipratimų. Tas faktas, kad šis aukščiausias Bahá'jų administracinis organas gali savo iniciatyva ne tik leisti įstatymus visais Tikėjimo klausimais (kurie nėra apibrėžti Mokymo postulatuose), bet ir panaikinti tuos, kurie laikomi atgyvenusiais, susidarius naujoms gyvenimo sąlygoms, įgalina užtikrinti nuoseklią Tikėjimo vystymąsi, jo, kaip gyvo organizmo, prisitaikymą prie besikeičiančios visuomenės poreikių ir reikalavimų.

Nemažiau svarbu yra ir tai, kad Bahá'u'lláh nedviprasmiškai uždraudė aiškinti Tikėjimo tiesas neįgaliojtiems asmenims. Atsižvelgdamas į tai, paskutinės Valios Testamente 'Abdu'l-Bahá Tikėjimo aiškintoju paskyrė Šogi Efendi, kurio užduotis būtų tapti Tikėjimo Globėju ir naudotis teise interpretuoti Bahá'jų mokymą.

Po tūkstančio, o gal daugiau, metų pasaulyje pasirodys kitas Pranašas ir pratęs Bahá'u'lláh misiją, pateikdamas savo misijos įrodymus. Tačiau iki to laiko galios visi Bahá'u'lláh, 'Abdu'l-Bahá ir Globėjo ištarti žodžiai, Pasaulinių Teisingumo Rūmų priimti sprendimai – jais tikintieji turės vadovautis visą savo gyvenimą. Nė vienam Bahá'jų tikėjimo žmogui nederia ieškoti kokių nors mokyklų, sektų, propaguojančių Tikėjimo interpretacijas; jiems taip pat nereikėtų patikėti kitu dieviškuoju apreiškimu. Kas taip darys, bus laikomas Bahá'jų „Sandoros laužytoju“. Štai kaip apie tai rašė 'Abdu'l-Bahá:

„Tikėjimo priešas bus tas, kuris išdrįs interpretuoti Bahá'u'lláh žodžius, suteikti jiems tokią prasmę, kokią jis nori; priešas bus tas, kuris norės turėti savo pasekėjų, sukurti savo sektą, išaukštinti savo padėtį, suskaldyti Tikėjimą“.

Pacituosime dar vieną Lentelės ištrauką:

„Tokie žmonės (sektantizmo iniciatoriai) yra panašūs į jūros putą, kuri nusistovi vandens paviršiuje. Banga, atvilnijusi iš Sandoros vandenynų gelmių ir apdovanota Šlovės Karalystės galia, šią putą išmes į krantą... Žlugus visos nešvarios mintys, kylančios dėl tam tikrų asmeninių sumetimų ir norų. Tik Dievo Sandora liks

visada galiojanti ir nepakeičiama”.

Niekas negali sulaikyti žmonių nuo jų noro išsižadėti kokio nors tikėjimo. 'Abdu'l-Bahá žodžiais tariant, „net pats Dievas neverčia žmogaus tapti dvasingu, jei tokia žmogaus valia”. Bahá'jų Sandomos dvasingumas sektantizmo bendruomenėje atsiradimą daro neįmanomu dalyku.

Be profesionalių šventikų

Reikėtų paminėti dar vieną labai svarbią Bahá'jų gyvenimo ypatybę – jame nėra vietos profesionaliems šventikams. Bahá'jų žmonėms leidžiama prisidėti savo įnašais prie mokymo išlaidų padengimo, ir daugelis bendruomenės narių visą savo gyvenimą skiria veiklai Tikėjimo labui. Be to, manoma, kad prie Tikėjimo mokymo turi prisidėti kiekvienas bendruomenės narys, kiekvienas pagal galimybes ir sugebėjimus – tam neturima jokių specialiai išmokytų ir atrinktų žmonių, kurie vykdytų funkcijas ir pavedimus, būdingus kunigams ar šventikams.

Kunigai buvo reikalingi senovėje, kai žmonės buvo neraštingi ir neišsilavinę, kai reikėjo, kad kas nors mokytų religinių tiesų, vadovautų religinėms apeigoms ir ceremonijoms, užtikrintų teisingumą. Tačiau laikai pasikeitė. Žmonių švietimas tapo visuotinas, o jei būtų įgyvendinti visi Bahá'u'lláh įsakymai, kiekvienas berniukas ir mergaitė gautų gerą išsilavinimą. Tada visi galėtų studijuoti Šventąjį Raštą, be niekieno pagalbos atsigeriti Gyvybės Vandens tiesiai iš Šaltinio. Bahá'jų pasaulyje nėra jokių rafinuotų apeigų ir ceremonijų, kurias vykdytų profesionalūs šventikai, išrinktieji; teisingumo vykdymas patikėtas administraciniais organams, specialiai numatytiems šiam tikslui.

Vaikui reikalingas mokytojas, tačiau tikro mokytojo tikslas – išmokyti vaiką toliau verstis be mokytojo, išmokti jį viską žiūrėti savo akimis, klausytis savo ausimis, suvokti savo protu.

Kunigai buvo reikalingi žmonijos vaikystėje, nes jie turėjo išmokyti žmones į viską, kas dieviška, pažvelgti savo akimis, klausytis savo ausimis, suprasti savo protu. Savo užduotį šie dvasininkai jau įvykdė. Bahá'jų mokymo uždavinys – užbaigti tai, kas dar nepadaryta, išlaisvinti žmones nuo visko, išskyrus Dievą. Tik po to žmonės galės tiesiogiai ir asmeniškai atsigręžti į Dievą, į Jo Apsireiškimą. Kai visi pasaulyje atsigręš į vieną Centrą, nebeliks prieštaringų tikslų, nesusipratimų; ir kuo arčiau atsidsursime prie Centro, tuo arčiau pasijusime ir vienas kito.

9 SKYRIUS

TIKROJI CIVILIZACIJA

„O Dievo žmonės! Nepasinerkite vien į savo reikalus. Siekite pagerinti pasaulį, mokykite visus jo žmones“ (Bahá'u'lláh).

Religija – civilizacijos pagrindas

Bahá'jų požiūriu, žmonijos, individų, visuomenės gyvenimo problemos yra neįsivaizduojamai sudėtingos, ir greitai išspręsti jas žmogaus intelektas dar nepajėgia. Tikrai Visažinis supranta ir žino, koks yra pasaulio kūrimo tikslas ir kaip jo reikia siekti. Per savo Pranašus Jis parodė žmonijai tikrąją žmogaus gyvenimo prasmę ir teisingą kelią į pažangą; naujosios civilizacijos sukūrimas priklauso nuo ištikimo vadovavimosi Pranašų tikėjimu. Bahá'u'lláh rašė:

„Religija yra pats tobuliausias instrumentas, kurio pagalba galima pasiekti tvarką pasaulyje, užtikrinti visų sutvėrimų ramybę. Religijos įtakos silpnėjimas iššaukė visokių neišmanėlių, pasipūtėlių, įžūlėlių atsiradimą. Aš sakau jums tikrą teisybę: kas norės sumenkinti religijos reikšmę, tas padės nenaudėliams nusiristi dar žemiau, ir viskas pasibaigs anarchija...

Prisiminkime ir pamąstykime apie Rytų tautas, jų civilizaciją, kaip ji visame pasaulyje sukėlė sąmyšį, pasimetimą ir įkaitino aistras. Šiose tautose buvo griebtasi pačių šėtoniškesnių priemonių – tokio žiaurumo, koks buvo rodomas naikinant vienas kitą, pasaulis dar nebuvo regėjęs. Tokio žiaurumo, šitiek įsikerojusio blogio nebus įmanoma nugalėti, jei pasaulio tautos nesusivienys, jei jos neatsistos po Vieno Tikėjimo medžių...

Bahá'jų žmonės! Kiekvienas Mūsų paskelbtas įstatymas virsta tvirtove, apsaugojančia visą pasaulį“ („Rojaus žodžiai“).

Šių žodžių, parašytų prieš daugelį metų, tiesą įtaigiai patvirtina dabartinė situacija Europoje ir visame pasaulyje. Pranašų priesakų nepaisymas, tikėjimo atsisakymas iššaukė visur didžiausią suirutę ir griovimą, todėl, nepakeitus žmogaus vidinio, jo širdies pasaulio, žmogaus siekių

pobūdžio – viso to, ką nori padaryti religija – reformuoti visuomenę bus beviltiška.

Teisingumas

Mažoje knygelėje „Slėpiningi žodžiai“, kurioje Bahá'u'lláh trumpai perteikia Pranašų mokymo esmę, jos pirmas patarimas adresuojamas tiesiai žmogui: „Turėk tyrą, malonią ir spindinčią širdį“. Kitas pamokymas, skirtas socialinio gyvenimo pagrindinių principų iškėlimui, skamba taip:

„O Dvasios Sūnau! Iš visų dalykų svarbiausias Mano akyse yra Teisingumas; nenutolk nuo jo, jei trokšti Manęs; rūpinkis juo, kad galėčiau Tavim pasitikėti. Tik būdamas teisingas, tu viską pamatysi savo, o ne kitų akimis, viską sužinosi pats, o ne kaimyno pagalba. Pasvarstyk tai savo širdyje ir nutark, kaip tau derėtų elgtis. Teisingumas tikrai yra Mano dovana ir Mano švelnaus rūpestingumo ženklas tau. Pažiūrėk į visa tai savo akimis“.

Svarbiausias visuomenės gyvenimo principas – kiekvieno žmogaus, kaip atskiro individo, sugebėjimas atskirti tiesą nuo melo, gėrį nuo blogio, matyti pasaulį jo dalių sąryšio šviesoje. Pagrindinė dvasinio skurdo ir socialinės trumparegystės priežastis ir didžiausias socialinės pažangos priešas – savanaudiškumas.

Bahá'u'lláh rašė:

„Išmintingieji sūnūs! Plonas akies vokas neleidžia akiai pamatyti pasaulio ir tų, kas jame gyvena. Tad pagalvokite, kas atsitinka, kai godulio užuolaidos audeklas uždengia visą širdį!

O žmonės! Godulio ir pavydo tamsos slenka ir temdo sielos šviesą, kaip debesys jos nepraleidžia saulės spindulių švytėjimo“ (Laiškas Persijos Bahá'jų bendruomenės nariams).

Gyvenimas gerus ir tikinčiuosius jau išmokė ir įtikino, kad savanaudiški samprotavimai ir veiksmai neišvengiamai atneša socialines negandas ir nelaimes, tad, jeigu žmonės nenori susilaukti nešlovingos pabaišos, jie visi privalo rūpintis savo kaimynais kaip patys savimi ir pajungti savo interesus žmonijos labui. Tokiu būdu būtų geriausiai patenkinti ir kiekvieno žmogaus interesai. Štai ką apie tai rašė Bahá'u'lláh:

„Žmogaus sūnau! Jei tavo akys nukreiptos į ten, iš kur ateina

malonė, atsižadėk tų dalykų, kurie naudingi tik tau, stverkis to, kas naudinga visiems: Ir jeigu tavo akys ieško teisingumo, skirk savo kaimynui tai, ką norėtum gauti pats sau" („Rojaus žodžiai“).

Vyriausybė

Bahá'u'lláh mokymas socialinės tvarkos klausimą nagrinėja dviem aspektais. Pirmasis aspektas geriausiai atskleistas Jo laiškuose pasaulio karaliams, nagrinėjant vyriausybių, buvusių Bahá'u'lláh laikais, problemas. Antrasis aspektas – naujosios pasaulio tvarkos Bahá'jų bendruomenėje įgyvendinimo būdai.

Pateikiame dvi ištraukas, kurios atrodytų, prieštarauja viena kitai. „Vienas ir tikrasis Dievas – tebūnie Jam didžiausia garbė! – visada manė ir manys, kad žmonių širdys – tai Jo širdies dalelė, Jo valdos. Visa kita, kas yra žemėje ar jūroje, taip pat turtus ir garbę Jis perleidžia pasaulio karaliams ir valdovams“. Antrasis teiginys: „Šią Dieną visi žmonės turi žinoti tik vieną, Patį Didingiausią Vardą ir siekti pasaulinės vienybės sukūrimo. Nebelieka jokios vietos, kur būtų galima pabėgti, kur būtų galima ieškoti prieglobsčio – lieka tik Jis“ („Bahá'u'lláh Raštų Rinktinė“, 203, 206 psl.).

Akivaizdus šių dviejų teiginių nesuderinamumas išnyksta, kai suprantame, kokį skirtumą tarp „Mažesnioji Taika“ ir „Didžioji Taika“ mato Bahá'u'lláh. Rašydamas karaliams, Bahá'u'lláh kvietė juos susirinkti kartu ir imtis bendrų priemonių politinės taikos užtikrinimui, ginkluotės sumažinimui, vargdienių gyvenimo palengvinimui ir jų saugumo garantavimui. Laiškuose aiškiai parašyta, kad jei jie nesugebės atsiliepti į laikmečio reikalavimus, pasaulyje prasidės karai ir revoliucijos, o ir viena, ir kita iššauks senosios pasaulio tvarkos žlugimą. Štai kodėl Jis skelbė: „Pasauliui šiais laikais labiausiai trūksta paklusnumo tiems, kurie yra valdžioje“. „Tie žmonės, kurie pasinėrė į žemiškas tuštybes ir grožybes, su panieka nusisuko nuo Dievo, jau prarado ne tik šį, bet ir aną pasaulį. Neužilgo Dievas savo galinga Ranka atims iš jų viską ir nuvilks nuo jų Savo dosnumo rūbą“. „Mes esame nustatę jums tam tikrą gyvenimo laiką, jeigu, atėjus skirtai valandai, jūs dar nebūsime atsigręžę į Dievą, Jis tikrai jus aplies Savo rūstybe ir atsiųs jums negandas iš visų pusių“. „Artėjančių konvulsijų bei chaoso ženklai jau matomi šiandien, juo labiau, kad senoji pasaulio tvarka ir toliau lieka apgailėtina neefektyvi“. „Mes išskilmingai pasižadėjome padėti Tau pasiekti žemėje pergalę ir išaukštinti

Mūsų Tikėjimą virš visos žmonijos, bet dar nėra tokio karaliaus, kuris būtų atsigręžęs į Tave" (Bahá'u'lláh Raštų Rinktinė", 207, 209, 214, 216. 248-249 psl.).

„Didingoji Būtybė, norėdama atskleisti taikos ir ramybės pasaulyje išankstines sąlygas ir vesti žmones pažangos keliu, rašė: „Turi ateiti toks laikas, kai iškils įsakmi būtinybė žmonėms susirinkti į būrį. Tokiame susirinkime turėtų dalyvauti visi pasaulio karaliai, valdovai, jie turėtų apsvarstyti būdus ir priemones, kurios padėtų reikiamą pagrindą Didžiosios Taikos įvedimui. Tai būtų tokia taika, kuri įgalintų Didžiąsias Valstybes vardan žmonių ramybės susitarti ir susitaikyti tarpusavyje. Jei po to atsirastų karalius, norintis griebtis ginklo prieš kitą, visi vieningai turėtų prieš jį sukilti ir sutrukdyti jam tai padaryti" („Raštų Rinktinė", 249 psl.).

Toks Bahá'u'lláh patarimas atskleidė prielaidas, kaip turi pasireikšti atsakomybė šią Dievo Dieną. Kviesdamas būti solidariais, Bahá'u'lláh nurodė ir įspėjo karalius ir valdovus, kad tarpusavio kova pasibaigs jų valdžios žlugimu. Dabarties laikų istorija šio įspėjimo grėsmingumą jau patvirtino: pasaulyje iš tikrųjų kilo daug destruktivių judėjimų, pareikalausius daug žmonių energijos, o žmonijos ginklavimasis išsivystė iki tokio laipsnio, kai pergalės nebegalės pasiekti jokia kariaujanti šalis.

„Dabar, kai jūs atsisakėte Didžiosios Taikos, laikykitės šios, Mažesniosios Taikos, galbūt, nors šitaip, nors iš dalies pagerinsite savo ir savo pavaldinių gyvenimo sąlygas... Viešpats prisakė, kad geriausias vaistas ir veiksmingiausia priemonė, skirta pasaulio išgydymui, yra vienybė: visų tautų viename Tikėjime, viename Kelyje. To niekada nepasieksite, jei jūsų negydys kvalifikuotas, visagalis, pilnas įkvėpimo Gydytojas" („Raštų Rinktinė", 254, 255 psl.).

Mažesnioji Taika suprantama kaip politinė valstybių vienybė; Didžioji Taika – dvasinė, politinė, ekonominė vienybė. Bahá'u'lláh „Raštų Rinktinėje" skaitome: „Netrukus šių dienų tvarka pasibaigs, jos vietoje gims nauja" (7 psl.).

Šimtmečių šimtmečiais vyriausybės rūpindavosi tik išoriniais, materialiais reikalais; šiandien jų veiklai keliami reikalavimai mokytis valdymo, pasišventimo, turėti dvasinių žinių. To neįmanoma padaryti neatsigręžus į Dievą.

Politinė laisvė

Nors Bahá'u'lláh propagavo, kad ideali vietinė, nacionalinė, tarptautinė valdžia yra tokia, kokią turi tik žmonių išrinkti atstovai, Jis taip pat mokė, jog tai bus įmanoma tik tada, kai bus aukštas žmonių ir visuomenės išsivystymo lygis. Staiga ir nei iš šio, nei iš to atidavus valdžią neišsilavinusiems žmonėms, pilniems savanaudiškų ketinimų ir nepatyrusiems politikoje, pasekmės būtų pačios blogiausios. Nėra nieko pavojingesnio už tai, kaip suteikti veiklos laisvę tiems, kurie nemoka ja protingai naudotis. „Aqdas Knygoje“ Bahá'u'lláh rašo:

„Pamąstykite apie žmogaus proto menkumą. Žmogus prašo to, kas jam žalinga ir atmeta tai, kas jam naudinga. Tai žmonės, kurie visiškai pasiklydo. Mes sutinkame žmonių, kurie trokšta laisvumo ir tuo didžiuojasi. Tie jau visiškai yra paskendę nemokšiško kumo liūne.

Laisvumas galų gale atveda į maištą, kurio liepsnos nebeįmanoma užgesinti. Tai jus įspėja Jis, Kuriuo galima pasikliauti, Kuris yra Visažinis. Žinokite: laisvumo įsikūnijimas ir jo simbolis – gyvulytis. Žmogui pritaria nuolankiai paistyti tų apribojimų, kurie saugo jį nuo neišmanymo pasekmių ir nuo visų nelaimių sukėlėjų. Laisvumas neišvengiamai stumia žmogų peržengti tam tikros nuosavybės ribas, jis pažeidžia jo padėties orumą. Jis įstumia žmogų į pačią giliausią blogio ir skurdo duobę.

Žiūrėkite į žmones kaip į aveles, kurioms reikalingas piemuos, kuris jas saugotų. Tai tikra tiesa, gyna teisybė. Mes pritariame laisvumo pasireiškimui tik tam tikrais atvejais ir atsisakome jį demonstruoti visais kitais. Mes iš tikrųjų esame Visažiniai.

Sakyk: tikra laisvė yra tada, kai atsiduodama Mano įsakymams, nors apie juos ir mažai žinai. Jeigu žmonės būtų laikęsi to, kas jiems buvo siunčiama iš Apreiškimų Dangaus, jie, be jokios abejonės, būtų buvę jau visiškai laisvi. Laimingas tas žmogus, kuris suprato šį Dievo Tikslą, pareikštą iš Dangaus per Dievo Valią, kurią slepia kiekvienas Jo kūrinys. Sakyk: laisvė, kuri skirta tau, tegali būti pajausta tik tarnaujant Dievui, Amžinajai Tiesai. Tas, kuris paragavo šios būklės skonį, nebesutiks išmainyti to į nieką nei žemėje, nei danguje“ („Kitab-i-Aqdas“).

Atsilikusioms pasaulio giminėms ir tautoms geriausias vaistas yra

Dieviškasis mokymas. Kai šį mokymą priims jų žmonės ir vadovai, jos išsilaisvins iš visų jas sukausčiusių grandinių.

Vadovai ir pavaldiniai

Bahá'u'lláh smerkė tironiją ir sprespaudą pačiais griežčiausiais žodžiais. „Slėpininguose Žodžiuose“ Jis rašo:

„Pasaulio engėjai! Atitraukite nuo žmonių savo tironiškas rankas, nes Aš pažadėjau nepamiršti nė vieno neteisingo poelgio. Tai Mano priesakas, kurį paskelbiau užantspauduotame laiške – ant jo antspaudas su Mano Šlovės atvaizdu.

Tiems, kuriems pavesta leisti ir įgyvendinti įstatymus bei įsakymus, privaloma įsikibusiai laikytis tarpusavio pasitarimų principo: jie turi nutarti ir įgyvendinti tai, kas yra būtina žmonių saugumui, gerovei, ramybei, pasiturinčiam gyvenimui užtikrinti. Jei bus daroma kitaip, tai visus nuves į nesantaiką ir sąmyšį“ („Pasaulio Laiškas“).

Antra vertus, įstatymų turi laikytis visi gyventojai, jie turi būti ištikimi savo vyriausybėms. Jie turi elgtis taip, kaip buvo mokomi, sekti gerais pavyzdžiais, nesigriebti prievartos siekiant pagerinti savo tautos gyvenimą. Bahá'u'lláh rašo:

„Kiekvienoje šalyje, kur gyvena Bahá'jų bendruomenė, jos nariai privalo ištikimai tarnauti valstybės interesams, būti teisingais ir paklusniais“ („Džiugios žinios“).

„O Dievo žmonės! Padabinkite savo šventyklas pasitikėjimo ir vienybės papuošalais, padėkite Dievui savo gražiais poelgiais ir gera morale. Mes jums tikrai uždraudėme skaidytis ir vaidytis tarpusavyje – tai surašyta Mano Knygose ir Laiškuose, Raštuose ir Lentelėse. Taip darydami, Mes siekėme pakylėti jus, išaukštinti jūsų padėtį“ („Išragato Lentelė“).

Paskyrimai ir paaukštinimai

Skiriant žmogų kokiam nors darbui, pagrindinis kriterijus – tinkamumas numatytai veiklai. Šiam pačiam svarbiausiam sprendimui neturi įtakos jokie kiti faktoriai: nei aukštesnis luomas, nei socialinė, finansinė pa-

dėtis, nei šeimos pažintys ir ryšiai, nei asmeninė draugystė. „Laiške apie žmogaus puošmenas“ Bahá'u'lláh rašo:

„Penktoji žmogaus puošmena – vyriausybių vadovų žinojimas apie savo pavaldinių gyvenimo sąlygas, titulų pavaldiniams suteikimas atsižvelgiant į nuopelnus. Tai griežtas reikalavimas visiems pasaulio tautų vadovams ir valdovams, kad atsitiktinai išdavikai neuzurpuotų sąžiningiems žmonėms priklausančios vietos, kad nedorėliai netaptų žmonių globėjais“.

Ir be ilgų įrodinėjimų pasidaro aišku: jei šiuos principus pripažintų visi valdovai, socialinio teisingumo transformacija įvyktų labai greitai. Kai kiekvienas visuomenės individas užims tam tikrą padėtį, kuri bus palanki jo talento ir sugebėjimų atsiskleidimui, tada jis į savo darbą įdės visą širdį ir pasidarys savo darbo meistru. O tai galų gale atneš begalinę naudą ir jam pačiam, ir visai žmonijai.

Ekonominio gyvenimo problemos

Bahá'jų mokymas labai įsakmiai reikalauja pakeisti nusistovėjusius ekonominius santykius tarp vargšų ir turtuolių. 'Abdu'l-Bahá šiuo klausimu rašė taip:

„Visos žmonių gyvenimo aplinkybės turi būti veikiamos taip, kad visiškai išnyktų skurdas, kad visi žmonės, nepriklausomai nuo to, kokią tarnybinę, socialinę padėtį jie užima, kiek galima daugiau prisidėtų prie žmonijos gerovės ir suklestėjimo. Tarp mūsų matome daug žmonių, kurie aptekę turtais, bet regime ir kitką – kiek daug nelaimingųjų gyvena skurdžiai, net badauja. Vieni gyvena ištaiginguose rūmuose, kiti neturi kur priglausti galvos nakčiai... Norint tai pakeisti, reikia imtis tam tikrų priemonių. Tačiau to negalima daryti reikalaujant absoliučios žmonių lygybės. Lygybė – chimera! Gyvenime jos niekada negali būti. Net jei tokia lygybė kuriam laikui ir būtų pasiekta, ji tęstųsi neilgai, priešingu atveju būtų suardyta nusistovėjusi tvarka pasaulyje. Žmonija turi gyventi pagal Dievo įstatymus, kaip buvo numatyta Danguje, kai vyko žmogaus sutvėrimas.

... Žmonijai, kaip ir armijai, vadovauja savi generolai, kapitonai, puskarininkiai; jai reikia savų kareivių; kiekvienas žmogus vykdo

tai, kas jam pavesta. Rangai ir postai reikalingi tam, kad būtų užtikrinamas valdymas ir pavaldumas. Armijos neįmanoma sukurti vien iš generolų ar kapitonų arba vien tik iš kareivių, kuriems niekas nevadovauja.

Žinoma, tokiu atveju, kai vieni be galo turtingi, kiti apgailėtinaai nuskurdę, reikėtų sukurti kažkokią organizaciją, kuri pagerintų esamą padėtį. Svarbu sumažinti ne tik turtingumą, bet ir skurdą. Kai viena ir kita yra ekstremalaus pobūdžio – negerai... Kai mato me skurdą, pranašaujantį badą, tai turi būti ženklas, kad kažkur siautėja tironija. Tada žmonės turi pradėti veikti energingiau, nebegaisti laiko ir siekti pakeisti sąlygas, užtraukusias pražūtingą skurdą tokiai didelei visuomenės daliai.

Turtuoliai privalo atsisakyti pertekliaus, jų širdys turi suminkštėti, prisipildyti užuojautos ir supratingumo, jie turi pagalvoti apie tuos, kurie kenčia dėl elementariausių daiktų trūkumo.

Turėtų būti priimti ir specialūs įstatymai dėl per didelio turto ir skurdo. Pasaulio šalių vyriausybės turėtų paisyti Dieviškojo Įstatymo, reikalaujančio teisingumo visiems... Kol to nebus padaryta, Dievo Įstatymas bus ignoruojamas”.

Finansavimas

‘Abdu’l-Bahá pataria, kad kiekvienam miestui, kaimui, rajonui būtų patikėta tvarkyti finansinius reikalus savarankiškai ir skirti reikiamą dalį lėšų vyriausybės išlaidų padengimui. Vienas iš pagrindinių biudžeto sudarymo šaltinių – proporcingas pajamų mokestis. Jeigu žmogaus pajamos neviršija būtinų išlaidų, pajamų mokesčio neturėtų būti reikalaujama. Tačiau visais kitais atvejais, kai pajamos viršija būtinas išlaidas, pajamų mokestis turi būti mokamas, be to, didinant mokesčio sumą tolygiai, priklausomai nuo to, kiek viršpelnis viršija būtinašias išlaidas.

Antra vertus, jei žmogus dėl ligos, nederliaus ar kitų aplinkybių, dėl kurių atsiradimo jis neatsakingas, negali užsidirbti tiek, kad užtektų padengti metines išlaidas, atsiradęs trūkumas turėtų būti padengiamas iš visuomenės pajamų ir lėšų.

Yra ir kitų biudžeto formavimo šaltinių: nejudamas turtas, kurį palieka velionis (nesurašęs testamentu), kasyklos, lobiai, savanoriški žmonių įnašai. Visuomenės pašalpa turėtų būti teikiama ir našlaičiams, pasiligojusiems žmonėms, mokiniams, kurtiems, nebyliams, akliems; dalis būtų

reikalinga ir sveikatos apsaugai. Jei būtų daroma taip, gerovė ir komfortas būtų garantuotas visiems¹⁰.

Savanoriškas aukojimas

Laiške, parašytame 1919 m. ir adresuotame Centrinei Taikos Išsugojimo organizacijai, skaitome:

„Vienas iš Bahá'u'lláh mokymo reikalavimų – savarankiškas savo turto pasidalinimas su tuo, kuris jo turi mažiau. Savanoriškas savo turto dalies atsisakymas kito žmogaus labui yra svarbus aktas, tai reikšmingiau, negu tai būtų daroma įstatymo numatyta tvarka. Toks poelgis reiškia, kad žmogus savęs neiškelia aukščiau kitų, kad jis aukoja savo gyvenimą ir turtą kitiems žmonėms. To nereikia nustatinėti jokiais įstatymais – kad neatsirastų prievarta juos vykdanč. Žmogus savo laisva valia ir noru turi apsispręsti, kiek ir ką paaukoti kitiems, kokią dalį atiduoti vargšams: visi turi elgtis taip, kaip tai darė Bahá'jų bendruomenė Persijoje.”

Darbas visų labui

Vienas iš pačių svarbiausių Bahá'u'lláh nurodymų dėl ekonomikos tvarkymo – visuomenei naudinga veikla. Visuomenėje negali būti nei traukų, nei parazitų. Bahá'u'lláh mokė:

„Reikia, kad kiekvienas žmogus kuo nors užsiimtų: menu, verslu ar nors naudinga veikla. Mes nustatėme, kad jūsų darbas bus viena iš Dievo garbinimo formų. Pagalvokite, žmonės, apie Dievo Malonę ir apie Jo Numylėtinius, dėkokite kas rytą ir vakarą.

Nešvaistykite savo laiko dykinėdami ir slampinėdami iš vietos į vietą, užsiimkite veikla, kuri atneštų naudos jums ir kitiems. Taip jums yra prisakyta šiame Laiške ir tai atsklido jums nuo Horizontalo, kuriame šviečia Išminties Saulė ir kur buvo ištarti Dieviškieji Žodžiai. Niekiausias žmogus Dievo akyse yra tas, kuris tik sėdi ir

¹⁰ Smulčiau apie tai galima paskaityti iš 'Abdu'l-Bahá užrašytų kalbų, jam lankan-
tis JAV.

prašo išmaldos. Atkakliai ieškokite priemonių, kaip įsijungti į naudingą darbą, pasikliaudami Dievu, visų Priežasčių Priežastimi" („Džiugios žinios”).

Kiek dar daug žmonių savo veikloje švaisto energiją, slopindami ir paversdami niekais kitų žmonių pastangas; kiek bereikalingų vaidų ir varžytinių! Ir kiek pavojingų kelių, kuriais nueina žmonės! Jei dirbtų visi, jei virtų protinis ar rankų, naudingas visuomenei darbas (kaip tai skelbia Bahá'u'lláh mokymas), būtų sukurta pakankamai visko, ir to užtektų, kad visi gyventų sveiką, pasiturintį, kilnų gyvenimą. Pasaulyje nebeliktų lūšny, bado, skurdo, vergovės, sveikatai pražūtingos narkomanijos.

Turtuolių etika

Bahá'jų mokyimo požiūriu, sąžiningai uždirbtas, teisingai naudojamas turtas vertas visų pagarbos ir pagyrimo. Jei buvo kas nors dirbama, už tai turi būti atitinkamai atlyginta. Vienaime laiške Bahá'u'lláh rašo: „Bahá'jų žmonės neturi atsakyti to, kas jiems priklauso už darbą, reikia gerbti žmonių talentus... Reikia mokėti teisingai pripažinti ir įvertinti tai, kas uždirbta”.

Nagrinėdamas pinigų problemą Bahá'u'lláh rašo:

„Dauguma žmonių jaučia pinigų poreikį. Taip ir turi būti, antraip nevyktų įvairūs sandėriai, nesivystytų verslai... Sunku rasti žmogų, kuris skolintų pinigus už „ačiū“, kitaip sakant, neimtų palūkanų, viską paliktų ėmėjo nuožiūrai. Todėl Mes esame paskelbę – savo tarnų labui – principą: „Pinigai turi nešti pelną”. To turi būti laikomasi, kai sudaromi įvairūs komerciniai sandėriai. Tai reiškia, kad leidžiama imti tam tikras palūkanas; tai legalu, tai dora, žinoma, jei tai daroma nuosaikiai ir teisingai. Šlovingiausiojo Plunksna nėra aprašiusi nuosaikumo ribų – tokia tai Jo Išmintis, skirta savo tarnų labui. Mes kviečiame Dievo draugus elgtis teisingai ir sąžiningai, taip, kad kiekvienas žmogus pasinaudotų Dievo malone, Jo jautrumu, supratingumu...

Piniginių reikalų tvarkymo priežiūra tarp Bahá'jų pavesta Teisingumo Rūmų pareigūnams; jie turi užtikrinti, kad viskas vyktų atsižvelgiant į laiko reikalavimus, kad tai būtų daroma išmintingai”.

Be vergijos

„Aqdas Knygoje” Bahá'u'lláh reikalavo uždrausti turėti vergus; 'Abdu'l-Bahá paaiškino, kad turima galvoje ne tik atsisakymą laikyti vergus kaip asmeninį judamą turtą, bet ir neversti žmonių dirbti vergiškai, nes visa tai prieštarauja Dievo įstatymams. Būdamas JAV 1912 m., Jis pareiškė:

„1860-1865 m. jūs padarėte nuostabų dalyką – jūs panaikinate vergovinę santvarką. Šiandien jūs turite padaryti dar nuostabesnį dalyką – nepaversti žmonių darbo vergais.

Ekonominio gyvenimo klausimų sprendimo nereikia siekti pagal principą „kuo daugiau kapitalo iš žmonių darbo“, nereikia žmonių darbo paversti kapitalo krovimo priemone, nereikia gervės kurti vaidais ir konfliktais. Ekonomikoje turi išlikti laisva valia, laisvanoriškumas. Jei to laikysis darbdavys ir samdinys, visur įsivys tikras ir amžinas teisingumas...

Bahá'jų gyvenime nėra grobuoniškumo, godumo, neteisingo pasisavinimo, maištingų reikalavimų, revoliucinių bruzdėjimų prieš egzistuojančias vyriausybes...

Ateityje nebeliks galimybės susikrauti didelius turtus kitų darbo sąskaita. Turtuoliai savo noru pradės viskuo dalintis. Taip daryti jie pradės pamažu, palaipsniui, savo noru. To nebus pasiekta jokiais karais, kraujo praliejimais”.

Kapitalo ir darbo interesai gali būti patenkinti tik laikantis bendrų draugiškų susitarimų, kooperacijos, pelno pasidalinimo nuostatų. Streikai ir lokautai – pavojingi ginklai; jų panaudojimas atneš žalos ir profsąjungoms, ir visuomenei. Kaip užkirsti kelią tokių priemonių panaudojimui sprendžiant darbo ginčus – vyriausybių rūpestis ir reikalas. 1912 m., būdamas Dubline, Jis kalbėjo:

„Dabar norėčiau pasakyti, ką reiškia toks Dievo įstatymas. Pagal šį šventą įstatymą darbininkams turi būti atlyginama ne tik darbo užmokesčiu. Jiems turi būti suteikiama ir partnerystės teisė. Gyvenimo suvisuomeninimas – labai sunkus uždavinys. Jo negalima išspręsti vien streikų ir darbo užmokesčio priemonėmis. Šio uždavinio turi bendrai imtis visos pasaulio vyriausybės – suorgani-

zavus susitikimą, kuriame dalyvautų tautų parlamentuose išrinkti atstovai, įžymūs valstybių žmonės. Susitikime turėtų būti numatyta – išmintingai ir tvirtai – ką daryti, kad nebūtų nuostolių kapitalistams, kad skurdo nepatirtų darbininkai. Atstovai turėtų priimti labai gerai apgalvotą įstatymą ir paskelbti visai žmonijai, kad visur privaloma užtikrinti darbo žmonių teises, kad visų kapitalistų teisės bus saugojamos pagal nustatytas garantijas. Kai toks įstatymas jau bus išleistas – pritarus ir darbdaviams, ir samdiniams – kilus streikui, jį turi pasmerkti visos pasaulio vyriausybės. Antraip streikai sukeltų pražūtingų pasekmių, ypač Europoje. Atsistiktų baisių dalykų.

Neišsprendus aukščiau aprašyto klausimo, Europoje kiltų tarptautinis karas. Nejudamo turto, šachtų, gamyklų savininkai turi pasidalinti pelnu ir pajamomis su jiems dirbančiais darbininkais; pastarieji be algų taip pat turėtų gauti savo įmonių pelno dalį, kad galima būtų dirbti iš širdies”.

Nejudamo turto perleidimas testamentu ir paveldėjimas

Bahá'u'lláh moko, kad žmogus visą gyvenimą turi teisę laisvai apsispręsti, kaip disponuoti savo turtu, tačiau jis privalo surašyti testamentą dėl nuosavybės priklausymo po jo mirties. Kai žmogus miršta, nepalikęs testamentu, visas užgyventas turtas turi būti įvertintas ir paskirstytas proporcingai tarp 7-nių galimų turto paveldėtojų – vaikų, žmonos ar vyro, tėvo, motinos, brolių ir seserų, mokytojų – kiekvienam skiriant atitinkamą dalį, mažėjančia čia nurodyta tvarka. Jei nėra vieno ar kelių iš čia nurodytų paveldėtojų, jiems priklausanti turto dalis atiduodama į valstybės išdą, iš kurio atitinkama dalis gali būti paskirta beturčiams, našlaičiams, našlėms, kai kurių visuomenei naudingų priemonių finansavimui. Jei velionis neturi paveldėtojų, visas jo turtas patenka į valstybės išdą.

Pagal Bahá'u'lláh paskelbtus įstatymus niekas negali sutrukdyti žmogui palikti visą savo turtą kitam žmogui, jeigu tokia buvo paskutinioji velionio valia. Didelę įtaką Bahá'jų žmonėms darė ir darys Bahá'u'lláh kvietimas užrašyti savo palikimą visuomenei.

Moterų ir vyrų lygybė

Vienas iš socialinių principų, kuriam Bahá'u'lláh skyrė didžiulį dėmesį – vyrų ir moterų lygybė, lygiateisiškumas, moterų teisė turėti tas pačias teises, privilegijas, galimybes, išsilavinimą.

Pati svarbiausioji priemonė, užtikrinanti moterų emancipaciją – švietimas. Mergaitės turi įgyti tokį pat išsilavinimą kaip ir berniukai. Iš tikrųjų mergaičių mokymas yra net svarbesnis negu berniukų, nes mergaitės vėliau ar anksčiau tampa motinomis, kurios būna savo vaikų pirmosiomis mokytojomis. Vaikai – liaunos ir žalios šakelės; jei jos bus lankstomos teisingai, jos išaugs tiesios, jei jos bus lankstomos neteisingai – išaugs kreivos. Jos visą laiką išliks tokios, kaip buvo išlankstytos augimo pradžioje. Štai kodėl taip svarbu, kad mergaitės būtų auklėjamos gerai ir išmintingai.

Keliaudamas po Vakarų šalis, 'Abdu'l-Bahá turėjo daug progų paaiškinti šio Bahá'jų mokymo prasmę. Dalyvaudamas Moterų Laisvės Lygos susirinkime Londone 1913 m. sausio mėnesį, Jis pasakė:

„Žmonija panaši į dvisparnį paukštį; vienas sparnas – moteriškas, kitas – vyriškas. Tik tada, kai abu sparnai stiprūs ir judinami ta pačia jėga, paukštis gali nusukti į nepasiekiamas aukštybes. Atsižvelgiant į šių laikų dvasią, moterys turi žengti pirmyn ir įgyvendinti savo misiją visose gyvenimo sferose; jos turi būti lygios su vyrais. Jų padėtis turi būti tokia pat kaip vyrų, turint tas pačias teises. Aš meldžiuosi iš širdies, kad būtų taip, tai vienas pagrindinių Bahá'jų gyvenimo principų.

Kai kurie mokslininkai paskaičiavo, kad vyrų smegenys sveria daugiau negu moterų, jie tvirtina, kad tai įrodo vyro pranašumą. Tačiau apsižvalgykime aplinkui, ar nepamatysime žmonių su mažomis galvomis, kurių smegenys sveria mažiau negu kitų žmonių, bet jų galvose yra didžiausias protas ir pažinimo galia. Ar nėra didžiagalvių, su sunkesnėmis smegenimis, tačiau be jokio proto? Taigi smegenų masė nėra protingumo ar pranašumo įrodymas.

Kai vyrai bando pateikti įrodymą, kad jie esą pranašesni, nes moterys nepasiekia tiek, kiek jie, jie naudoja tokiais argumentais, kurie neatsižvelgia į istorijos šaltinius. Jei jie gerai žinotų istoriją, žinotų ir tai, kad praeityje gyveno daug didingų moterų, pasiekusių didžiulių laimėjimų, kad tokių moterų yra nemažai ir šiais laikais”.

Savo kalboje Jis paminėjo Zenovijos bei kitų praeityje gyvenusių didingų moterų darbus, pabaigoje paminėjo Mariją Magdalena, pareiškdamas jai savo pagarbą už tikėjimo tvirtumą, kokio neturėjo net apaštalai.

Štai ką Jis kalbėjo toliau:

„Mūsų laikų įžymybė – Kvaratul Ayn, musulmonų šventiko dukrė. Tuo metu, kai pasirodė Báb'as, ji demonstravo neapsakomą drąsą ir galią, kuria stebėjosi visi, kas tik ją girdėjo kalbant. Ji išdrįso nublokšti nuo veido šydą, nepaisydama to, kad veidą turėdavo slėpti visos persų moterys. Ir nors kalbėtis su vyrais buvo laikoma nemandagumu, ši didvyriška moteris nuolat kalbėdavo su pačiais protingiausiais vyrais ir visada juos nugalėdavo savo tiesos teiginiais. Persijos vyriausybės sprendimu ji buvo uždaryta į kalėjimą ir atskirta nuo musulmonų tikėjimo; gatvėje ji būdavo apmėtoma akmenimis, ją tremdavo iš miesto į miestą, grasindavo ją nužudyti. Tačiau ji niekada nepalūžo, neprarado pasiryžimo kovoti dėl savo seserų laisvės. Nors nuolat persekiojama, ji viską atlaikė didvyriškai, kalėjime ji tapo naujakrikštė. Persijos ministrui, kurio name ji buvo įkalinta, ji kartą pasakė: „Jūs galite mane nužudyti, kai tik to panorėsite, tačiau moterų emancipacijos jūs nesulaikysite“. Jos gyvenimas pasibaigė tragiškai: ji buvo nuvesta į sodą ir ten pasmaugta. Jiėjo į sodą išsipusčiusi gražiausiais rūbais, tartum ketintų dalyvauti vestuvėse. Štai koks didingas buvo jos gyvenimas; štai kaip drąsiai sutiko ji gyvenimo pabaigą – kas tai matė, tas stebėjosi ir negalėjo sulaikyti jaudulio. Ji buvo tikra didvyrė. Ir šiandien Persijoje tarp Bahá'jų moterų galima sutikti tokių, kurių drąsa yra begalinė, kurios apdovanotos didinga ir poetiška intuicija ir įžvalgumu. Jų kalbos iškalbingos, jų klausomasi net per pačius didžiausius žmonių susibūrimus.

Taip, moterys privalo tobulėti; jos turi plėsti savo tikslųjų mokslų, literatūros, istorijos žinias; viso to prireiks kuriant tobulesnę visuomenę. Neužilgo visos jų teisės bus garantuotos. Vyrai pradės žiūrėti į moteris rimtai, ir jos taps orios. Jos stengsis prisidėti prie visų piliečių asmeninio bei politinio gyvenimo pagerinimo, jos kovos prieš karą, reikalaus rinkimų teisės, lygių galimybių.

Aš tikiuosi pamatyti jus, žengiančias svarbiausiais žmonijos gyvenimo keliais. Ant jūsų kaktų nušvis amžinosios šlovės karūna!”

Moterys ir naujieji laikai

Atėjus tokiam laikui, kai bus skaitomasi su moterų požiūriu, o jų valia įsikūnys socialinių reikalų tvarkymo darbuose, mes galime tikėtis greitos pažangos ir ten, kur apgailėtina mažai dėmesio skyrė režimai, jiems vadovavę vyrai. Visų pirma sveikatos apsaugos, blaivybės, taikos, žmogaus gyvenimo vertės išsaugojimo baruose. Pasiekimai šiuose visuomenės veiklos baruose žymiai pagerės, visa tai turės didelį teigiamą efektą. 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Pasaulis praeityje buvo valdomas jėga; vyrai valdė moteris taip pat jėga, agresyviais būdais, valdė fiziškai ir dvasiškai. Tačiau pamažu pradeda nusistovėti pusiausvyra. Jėga praranda savo vertę, viršų pradeda imti proto lankstumas, intuityja, meilės ir pasiaukojimo dvasia – visa, kuo pasižymi moterys. Taigi ateitis nebus vien vyrų rankose, joje bus įgyvendinti ir moterų idealai, kitais žodžiais tariant, tai bus pusiausvyros pagrindu sukurta vyrų ir moterų civilizacija”.

Smurto atsisakymas

Kovoje už moterų lygiateisiškumą, kaip ir kioje kitoje Bahá'jų kovoje, Bahá'u'lláh savo pasekėjus mokė vengti prievartos ir smurto.

Šią Bahá'jų nuostatą gerai iliustruoja Bahá'jų moterų organizuota socialinių reformų akcija Persijoje, Egipte ir Sirijoje. Šiose šalyse moterys, išpažįstančios Islamo tikėjimą, pagal seną paprotį privalėjo nešioti veidą dengiančius šyodus (jei buvo išeinama iš namų). Báb'as buvo nurodęs, kad, vadovaujantis naujuoju Dievo Įstatymu, moterys turi būti atleistos nuo šios jas erzinančios pareigos, tačiau Bahá'u'lláh patarė savo pasekėjams, jog, jei kalba neina apie svarbiausius moralės klausimus, būtina laikytis nusistovėjusių papročių tol, kol žmonės nėra reikiamai apsišvietę. Tai geriau negu sukelti skandalą tarp žmonių, iššaukti jų bereikalingą antagonizmą. Bahá'jų moterys, gerai suprasdamos, kad šis senovės paprotys apsišvietusiems žmonėms yra nepriimtinas ir nepatogus, susitaikė su esama tradicija, su papročio nepatogumu gana ramiai, nesukeldamos jokios fanatikų neapykantos ir nuožmaus jų pasipriešinimo. Tolesnis papročio laikymasis nebuvo iš baimės, jis buvo pagrįstas jų tvirtu įsitikini-

mu, kad viską vėliau pakeis žmonių švietimas, gyvenimo būdo pasikeitimas, tikros religijos įtaka. Neatsitiktinai šiuose kraštuose Bahá'jų žmonės visą savo energiją skiria savo vaikų, ypač mergaičių, auklėjimui, Bahá'jų gyvenimo idealų skleidimui ir įgyvendinimui. Visa tai daroma žinant, kad, kai žmonės pradės gyventi naują dvasinį gyvenimą, pasenę papročiai, prietarai išnyks – tai įvyks natūraliai, savaime, kaip pavasarį pumpurai nusimeta žievelės ir jų vietoje neišvengiamai išsiskleidžia lapai ir gėlės.

Švietimas

Švietimas – žmonių mokymas ir vadovavimas jiems, jų vidinių galimybių atskleidimas ir vystymas – buvo pagrindinis Šventųjų Pranašų uždavinys nuo pat pasaulio pradžios; ir Bahá'jų mokymo švietimo neišsėmiamos galimybės išryškintos pačiais akivaizdžiausiais teiginiais. Pagrindinis civilizacijos vystymosi faktorius – mokytojas; jo darbas yra laikomas pačiu kilniausiu; tai aukščiausias žmogaus troškimas. Žmogus pradeda mokytis jau motinos įsčiose; mokymasis trunka visą žmogaus gyvenimą. Tai besąlygiška būtinybė norint gyventi teisingai, užtikrinti asmeninę ir socialinę gerovę. Kai bus mokoma teisingai ir visuotinai, pasikeis visa žmonija, ši žemė taps rojumi.

Šiais laikais gerai išsilavinęs žmogus – retenybė; beveik visi žmonės turi keistų prietarų, neteisingų idealų, klaidingų koncepcijų ir blogų įpročių, atsiradusių dar vaikystėje. Kiek nedaug žmonių iš pat vaikystės buvo mokomi mylėti Dievą visa širdimi, aukoti Jam savo gyvenimą, žiūrėti į savo tarnavimą žmonijai kaip į pagrindinį gyvenimo tikslą, vystyti savo galias ir galimybes vardan visų gerovės! Visa tai yra apsišvietusio žmogaus dvasinis turtas. Atmintinai kalti į galvą aritmetikos formules, gramatiką, geografiją, kalbos mokslus – beprasmiška; visa tai duoda mažą efektą mokantis pilnakraujo ir kilnaus gyvenimo.

Suprasdamas švietimą kaip visuotinę reiškinį, Bahá'u'lláh rašo:

„Visi tėvai turi mokyti savo sūnus ir dukteris skaitymo, rašymo ir viso to, kas numatyta šiame laiške. Tas, kuris nepaiso to, kas įsakyta, pareikalavus Teisingumo Rūmų patikėtiniais, privalo atsakyti dalies savo pajamų, kad jos būtų skiriamos jo vaikų auklėjimui. Tais atvejais, kai žmogus nepajėgia mokyti savo vaikų, tuo užsiima Teisingumo Rūmai. Mes iš tikrųjų padarėme Teisingumo Rūmus prieglauda vargšams ir skurdžiams.

Tas, kuris moko savo arba kitų vaikus, yra tarsi asmuo, mokęs vieną iš Mano vaikų" („Laiškas apie žmogaus puošmenas”).

„Vyrai ir moterys turi atidėti dalį savo pajamų iš prekybos, žemdirbystės, kitos darbinės veiklos ir perduoti tą dalį savo patikėtiniais, kad ji būtų panaudota vaikų mokymui ir auklėjimui. Surinktos lėšos turėtų būti panaudojamos mokymui ir švietimui vadovaujant Teisingumo Rūmų patikėtiniais arba nariams” („Pasaulio laiškas”).

[gimti charakterio ypatumai

Bahá'jų požiūriu, vaikas – ne vaškas, iš kurio galima nerūpestingai lipdyti, ką tik panori. Ne, kiekvienas vaikas turi savyje Dievo duotą charakterį ir individualybę, kuriuos galima vystyti tik specifiškai; mokymo ypatingumas pasireiškia auklėjant kiekvieną vaiką. Nėra pasaulyje net dviejų žmonių, turinčių tuos pačius sugebėjimus ir talentus, todėl tikras mokytojas niekada jėga nebandys dviejų vaikų išauklėti pagal vieną modelį. Jis tik nuosekliai vystys kiekvieno paauglio prigimtines dovanotas sugebėjimus, juos puoselės ir saugos, suteiks visokeriopą pagalbą, kad jie gausėtų ir stiprėtų. Jo darbas panašus į sodininko, kuris prižiūri savo pasodintus augalus. Jis žino, kad vienas augalas labiau mėgsta saulės šviesą, kitas – vėsų pavėsį; vieni augalai geriau auga palaistyti, dar kiti – sausoje dirvoje; vieni augalai išbujoja smėlėtoje žemėje, kiti – riebiame dirvožemyje.

Kiekvieno poreikiai turi būti patenkinami pilnai, kitaip tobulėjimas nevyktų. ‘Abdu’l-Bahá rašė:

„Pranašai pripažino, kad mokymas daro didelį poveikį visai žmonijai, tačiau taip pat sakė, kad žmonių protai ir jausmai yra labai skirtingi. Mes matome, kaip to paties amžiaus, giminės, genties, net tų pačių šeimų vaikai, nors yra mokomi ir auklėjami to paties mokytojo, vis tiek mąsto ir jaučia skirtingai. Kiek beblizgintum kriauklelę, ji niekada netaps žėrinčiu perlu. Lygiai taip pat juodas akmuo niekada nevirs brangakmeniu. Ir iš spygliuotojo kaktuso jokiais būdais neišauginsime dailaus medžio. Visa tai reiškia, kad mokymas nepakeičia prigimtines branduolio, tačiau efektą gali duoti tikrai nuostabų. Žmoguje gali atsiskleisti tai, kas jame glūdėjo, „miegojo” ilgą laiką ir buvo niekam nežinoma”.

Žmogaus būdo ugdymas

Viena svarbiausių mokymo krypčių – žmogaus būdo formavimas. Šioje veikloje asmeninis pavyzdys svarbiau už mokymo turinį; pačią didžiausią reikšmę auklėjimui turi vaiko tėvų gyvenimo ir charakterio būdas, mokytojų bei pažįstamų žmonių gyvenimo pavyzdys.

Didžiaisiais žmonijos auklėtojais buvo Dievo Pranašai. Jų patarimai, gyvenimo istorijos turi būti papasakojamos vaikams, kai tik jie galės tai suvokti. Ypač svarbūs yra Aukščiausiojo mokytojo Bahá'u'lláh žodžiai, kurie atskleidžia pagrindinę prasmę tų principų, kurių pagalba bus kuriam aiteitis. Bahá'u'lláh yra pasakęs:

„Mokykite savo vaikus to, kas aprašyta Šlovingojo plunksna. Mokykite juos to, kas atėjo iš didingojo ir galingojo Dangaus. Te vaikai atmintinai išmoksta Gailestingojo Laiškus, deklamuoja juos pačiais melodingiausiais balsais visose Mashrikul-Adhkar rūmų menėse”.

Menai, mokslai, amatai

Menų, amatų, kitų svarbių profesijų mokymasis yra ne tik svarbus, bet ir būtinas kiekvieno žmogaus uždavinys. Bahá'u'lláh rašo:

„Žinios – žmogaus sparnai; tai kopėčios, kuriomis kopinama aukštyn. Siekti žinių privalo visi, tačiau mokytis reikia tik tokių mokslų, kurie žmogui naudingi, o ne tokių, kurie prasideda ir egzistuoja tik žodžiuose. Mokslų ir menų žinovams suteikiama daug teisių. Žmogaus žinios tikrai yra jo didžiausias turtas ir lobis, kai padeda tapti kilniais, pasiturinčiais, linksmiais, patenkintais, laimingais ir garbingais žmonėmis” („Tajalliyat laiškas”).

Kaip elgtis su kriminaliniais nusikaltėliais

Aptardamas būdus, kaip elgtis su nusikaltėliais, 'Abdu'l-Bahá pastebėjo:

„... Svarbu pažymėti, kad žmonės turi būti išauklėti taip, jog jie vengtų įsivelti į bet kokius nusikaltimus, kad pats nusikaltimas

jiems atrodytų didžiausia jiems siunčiama bausmė, pasmerkimu ir sąžinės graužatimi. Jei taip būtų daroma visur, baudžiamųjų nusi kaltimų nebebūtų...

Jeigu kas nors engia, nuskriaudžia, įžeidžia kitą asmenį, o pastarasis atsako tuo pačiu, tai vadinama kerštu, ir tai yra nedora... Tarkim, jei Amru įžeidžia Zaidą, Zaidas neturi teisės įžeisti Amru; jei jis taip padarys vis tiek, vadinasi, jis kerštaus, o tai bus negarbinga. Jam derėtų į blogą atsakyti geru, ne tik atleisti, bet taip pat (jei tai įmanoma) jam kuo nors pasitarnauti. Toks elgesys būtų gerbtinas. Be to, ką nuskriaustasis laimėtų kerštaudamas? Jo poelgis būtų vertinamas taip pat kaip ir įžeidėjo – taigi abiejų poelgiai neteisingi. Tarp abiejų poelgių yra tik vienas skirtumas – vienas įvykdomas anksčiau, kitas – vėliau.

Tačiau žmonių bendruomenė turi teisę saugoti savo narius ir gintis, nors žudikams ji nejaučia nei priešiško, nei apykantos. Bendruomenės teisme žudiką galima nuteisti kalėti tik dėl to, kad būtų apsaugoti ir apginti kiti žmonės...

Kristus mokė: „Jei tau kas nors užgaus dešinį skruostą, atsuk jam kairįjį taip pat“. Taip sakydamas, Jis mokė žmones nekerštauti. Jis neturėjo omenyje, kad, jei vilkas užpuola avių bandą ir nori jas sudraskyti, jam nebūtų trukdoma. Žinoma, ne. Jei Kristus žino, kad vilkas jau aptvare ir tuoj puls pjauti avis, Jis tikriausiai tam užkirstų kelią...

... Bendruomenės įstatymai remiasi teisingumu... Kai Kristus kvietė žmones būti atladžiais ir gailestingais, tai nereiškia, kad, jei viena šalis užpuolė kitą ir degina namus, plėšia žmonių turtą, skriaudžia moteris, vaikus ir giminaičius, plėšia žmonių garbę, užpultieji turi likti nuolankiais tironų akivaizdoje ir turi leisti, kad siautėtų žiaurumas ir priespauda. Ne, Kristus kalbėjo tik apie dviejų žmonių santykius, kai įvyksta konfliktas. Kai vienas žmogus užsi puola kitą, pastarasis pirmajam turi atleisti. Bendruomenėje yra ki taip: ji turi saugoti ir ginti savo narių teises...

Štai ką dar reikėtų pridurti. Dieną ir naktį visuomenė yra užsiėmusi baudžiamųjų įstatymų kūrimu, baudžiamųjų priemonių, bausmių numatymu ir taikymu. Ji stato kalėjimus, gamina grandines, antrankius, įrengia tremties ir plakimo vietas, sugalvoja įvairius kankinimo, bausmės būdus ir galvoja, kad tai padės sudrausminti nusikaltėlius. Tačiau visa tai nekuria, bet griauina, žaloja moralę, gilina žmogaus būdo, charakterio nukrypimus. Visuomenė

turėtų daryti kitaip: dieną ir naktį ji turėtų stengtis pagerinti žmonių švietimą, skatinti žmones tobulėti diena iš dienos, gilinti mokslų, bendrąsias žinias, ugdyti gerąsias būdo savybes, moralę, vengti blogio ir to, kas galėtų vesti į nusikaltimus" („Atsakant į kai kuriuos klausimus", 307-311 psl.).

Spaudos įtaka

Spauda yra svarbi priemonė, kurios pagalba galima skleisti žinias, šviesti žmones; jos kuriamąją galią, kai ji panaudojama teisingai, pripažino ir Bahá'u'lláh. Jis rašė:

„Šiais laikais pasaulyje atveriamos įvairiausios paslaptys, prieš akis iškyla tai, kas buvo nenustatoma; kasdieną ir sparčiai leidžiamie laikraščiai tampa pasaulio veidrodžiais. Spaudoje nušviečiami įvairių tautų gyvenimai ir darbai; iliustruojama, aprašoma, papasakojama viskas. Laikraščiai – matantys, girdintys, kalbantys veidrodžiai. Tai nuostabus reiškiny, ir jo įtaka milžiniška.

Visa tai užkrauna didelę atsakomybę rašytojams ir redaktoriams, kurie turi išsilaisvinti nuo visokių prietarų, nusistatymų, egoizmo ir savimeilės; juos visur turi lydėti lygybės ir teisingumo dvasia. Pirmiausia – kiek tai įmanoma – jie turi į viską gerai įsigilinti, turėti išsamią informaciją apie faktus, tik po to galima pradėti rašyti. O kas liečia šį nuskriaustąjį (Mane), dauguma laikraščių aprašė neteisingai. Tiesa, atskleista geroje kalboje, tokia pat svarbi, išaukštinta kaip ir saulė, patekėjusi virš pažinimo horizonto" („Laiškas Tarazat").

10 SKYRIUS

KELIAS Į TAIKĄ

„Šiandien Tarnas atėjo tam, kad pagyvintų pasaulio gyvenimą, atneštų vienybę tarp visų žmonių, gyvenančių šioje žemėje. Tai, ko Dievas nori, įvyks, tu pamatysi žemę kaip Patį Šlovingiausįjį Rojų“ (Bahá'u'lláh „Laiškas Raisui“).

Konfliktai ir santarvė

Daug šimtmečių mokslininkai skyrė savo darbą studijoms apie augalų bei gyvūnų kovą dėl egzistencijos; kai kurie savo teiginius apie socialinio gyvenimo netikėtumus grindė principais, kurie būdingi augalų ir gyvūnų egzistencijai. Eidami tokiu keliu, jie priėjo išvados, kad kova ir priešiškas – neišvengiama būtinybė, kad negailestingas silpnųjų narių žudymas – būtina priemonė norint pagerinti žmonijos giminę. Bahá'u'lláh mokė, kad, jei mes norime kilti pažangos laiptais, užuot žvelgę žemyn, į gyvūnų pasaulį, turime nukreipti savo žvilgsnius aukštyn, galvoti ne apie gyvūnus, bet apie Pranašus ir juos laikyti savo vadovais. Vienybės, sutarimo, draugystės principai, kurių mus mokė Pranašai, yra tikra antitezė tam, kas vyksta gyvūnų pasaulyje, kuriame kovojama tarp savęs dėl išlikimo, iš savisaugos. Tad mums būtina apsispręsti, kuriais principais vadovautis, nes jie prieštaringi. 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Gamtos pasaulyje svarbiausias reiškinys – kova dėl būvio, joje išlieka gyvas tas, kuris stipriausias. Stipresniojo išlikimo teisė – visų nelaimių šaltinis. Tai karų, kovų, neapykantos, priešiško tarp žmonių priežastis. Gamtoje vyrauja tironija, egoizmas, agresija, priešiškas, uzurpacija; tai smerktini dalykai, tai gyvūnijos gyvenimo trūkumai. Taigi tol, kol natūralioje gamtoje vyraujantys instinktai bus nesvetimi ir žmonėms, pasiekti pažangos ir suklestėjimo nebus įmanoma. Gamta yra karinga, trokštanti kraujo, tironiška, nes ji nežino, kas yra Visagalis Dievas! Štai kodėl šie žiaurūs dalykai gamtoje gali būti pateisinami.

Štai kodėl žmonijos Viešpats, mylėdamas žmones ir būdamas gailėstingas, pasiuntė į žemę Pranašus, sukūrė Šventąsias Knygas. Knygos švietė žmones, iš jų buvo galima pasimokyti, kaip išvengti gamtoje esančių blogybių, kaip išbristi iš tamsybės, siekti idealų ir dvasingumo, kaip tapti vieta, kur aušta malonės šviesa.

Šimtus tūkstančių kartų sakau – nusivyliau. Pasaulio tautos viena kitos atžvilgiu dar neatsisakė tamsių prietarų, priešiško, antagonizmo – visa tai labai stabdo žmonijos pažangą. Šis delsimas kyla todėl, kad visiškai atsisakyta dieviškosios civilizacijos principų, visiškai užmirštas Pranašų mokymas" („Star of the West, t. viii, p. 15).

Didžioji taika

Visais laikais Dievo Pasiuntiniai pranašaudavo, kad ateis tokia era, kai „žemėje bus taika“, „žmonės taps geranoriški“. „Kivirčus, ginčus, žudynes pakeis taika, teisingumas, santarvė tarp visų pasaulio tautų, valstybių, rasių, šalių ir žemynų. Įsivyras žemėje vienybė, draugystė ir meilė. Įsiviešpataus vienybė ir bendradarbiavimas, niekada nebekils karai.

„... Pasaulyje stos visuotinė taika, žemės viduryje plevėsuos jos vėliava, palaimintas Gyvenimo Medis augs ir įsikeros tiek, kad jo lapija užklos Rytus ir Vakarus. Tada stiprus ir silpnas, vargšas ir turtuolis, tarp savęs kovojančios religinės sektos – amžinos vilko ir ėriuko, leopardo ir ožiuko, liūto ir veršelio santykių būklės veidrodys – žodžiu, visi žmogiškieji sutvėrimai pradės mylėti vienas kitą, draugaus, bus teisingi vienas kitam ir lygūs. Pasaulyje suklestės mokslai, pagilės pasaulio realijų, paslapčių pažinimas ir atskleidimas, Dievo pažinimas" ('Abdu'l-Bahá „Atsakant į kai kuriuos klausimus“, 74, 75 psl.).

Religiniai prietarai

Norint sužinoti, kaip bus pasiekta Didžioji Taika, pirmiausia reikėtų nustatyti pagrindines priežastis, sukėlusias praeityje žmonijos karus, ir tas priežastis palyginti su tuo, ko moko Bahá'u'lláh.

Viena iš svarbiausių karo kilimo praeityje priežasčių – religiniai prietariai. Šią problemą Bahá'jų tikėjimas suformulavo labai aiškiai ir konstatavo, kad priešiškus ir konfliktai tarp tautų kildavo dėl skirtingų tikėjimų išpažinimo, dėl vienos tikros religijos nebuvimo, dėl noro tokią religiją turėti. Todėl visokiais būdais būdavo išgalvojamas koks nors pakaitalas, paplisdavo iškraipyti, neteisingi prietariai, imitacijos, neteisingas faktų nušvietimas.

Vieno pokalbio Paryžiuje metu 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Religija turi sujungti visų žmonių širdis, ji turi žemėje panaikinti karų, kivirčių grėsmę; ji turi žmonėse pagimdyti dvasingumą, kiekvienai sielai atnešti šviesą ir gyvybiškumą. Jei religija virsta neapykantos, nepakantumo ir susiskaidymo priežastimi, geriau gyventi be jos; toks nusistatymas – tikrosios religijos esmė. Juk aišku, kad vaistai turi gydyti. Jei jie gydymą apsunkina, geriau jų atsisakyti. Bet kokia religija, nesanti meilės ir vienybės sukūrimo priežastimi, negali būti laikoma religija”.

Cituojame dar vieną 'Abdu'l-Bahá kalbą:

„Nuo pat žmonijos istorijos aušros iki šių dienų įvairios pasaulio religijos prakeikdavo viena kitą, kaltindavo viena kitą melu. Jos sergėjo ir sekė viena kitą įtariai ir atkakliai, tuo būdu iššaukdamos visur priešiškus ir pagiežą. Koks tai buvo religijų karas! – pagalvokite apie tai... Vienas iš didžiausių religinių karų – kryžiuočių žygiai, kurie tęsėsi daugiau kaip du šimtus metų... Ne kartą kryžiuočiai laimėdavo; jie nužudydavo, apiplėsdavo ir paimdavo į nelaisvę daug musulmonų; ne kartą pergalę pasiekdavo ir musulmonai, kurie atsakydavo tuo pačiu, gausiai praliedami įsiveržėlių kraują.

Kryžiuočių puldinėjimai tęsėsi du šimtus metų; kartais jie būdavo nuožmūs, žiaurūs, kartais – silpnesni. Galų gale Europoje religiniai karai baigėsi, ir kryžiuočiai pasitraukė iš Rytų, palikę ten pelenus, griuvėsius, dykynes. Grįžę į namus, rado ne ramybę, bet neramumus, sukilimus... Tai tik vienas iš „Šventųjų Karų“ epizodų.

Religinių karų buvo ir daugiau. Devyni šimtai nukankintų protestantų – toks krikščionių ir katalikų konflikto rezultatas... O kiek dar mirė kalėjimuose! O kaip žiauriai buvo elgiamasi su belaisviais! Ir viskas religijos vardu!

Krikščionys ir musulmonai žydus laikė Šėtono tarnais, Dievo priešais. Juos plūdo ir persekiojo. Daugybė žydų buvo nužudyta. Kiek sudeginta ir apiplėšta namų, kiek jų vaikų išvaryta į nelaisvę! Žydai savo ruožtu krikščionis laikė netikinčiaisiais, musulmonus – Mozės įstatymų laužytojais ir priešais. Jie tebekerštauja musulmonams, tebekoneveikia juos iki pat šių dienų.

Kai Rytuose nušvito Bahá'u'lláh šviesa, buvo pažadėta, kad žmonija taps vieninga. Bahá'u'lláh kreipėsi į žmoniją sakydamas: „Jūs esate vieno medžio vaisiai. Nėra dviejų medžių, kurių vienas pasodintas dieviškojo gailestingumo, kitas – Šėtono”.

... Todėl mes turime kuo labiau mylėti vienas kitą. Jokių žmonių nepriskirkime Šėtonui, pripažinkime, kad visi esame vieno Dievo tarnai. Dažniausiai būna taip: vieni blogai daro iš nežinojimo – juos reikia pamokyti, jiems reikia vadovauti; kiti taip elgiasi dėl savo tamsumo – juos reikia informuoti. Dar kiti yra tarsi vaikai – jiems reikia padėti subręsti. Yra ir tokių, kurie yra ligoniai, jų moralinė būklė sunki – juos reikia gydyti tol, kol jie apsivalys nuo visko. Ligonio mes nepradėsime neapkęsti vien dėl to, kad jis serga. Vaiko nepradėsime šalintis vien dėl to, kad jis vaikas. Neraštingo žmogaus nepradėsime niekinti vien dėl to, kad jis mažai ką žino – tokiam reikia su meile padėti, jį pamokyti, ugdyti. Viską reikia daryti taip, kad visa žmonija apsigyventų Dievo šešėlyje, būtų visiškai saugi, neišpasakytai laiminga”.

Rasiniai ir patriotiniai prietarai

Bahá'jų mokymas apie žmonijos vienybę atskleidžia dar vieną karų priežastį – tai rasiniai prietarai. Kai kurių rasių žmonės mano esą kažkuo pranašesni už kitų rasių žmones ir yra visiškai įsitikinę „stipresniojo išlikimo” principo teisingumu. Jie, remdamiesi savo pranašumo suvokimu, nori turėti kuo daugiau teisių, net sunaikinant silpnesnes tautas. Vieni iš juodžiausių istorijos puslapių ir buvo parašyta vadovaujantis tuo principu.

Bahá'jų požiūriu, visos tautos ir rasės Dievo akyse yra lygios. Kiekviena turi savų sugebėjimų, kuriuos reikia tik vystyti švietimu, ir tada kiekvienas jos individas galės įnešti didelį indėlį į žmonijos pažangą ir, užuot skurdinęs šį pasaulį, jis gali jį labai praturtinti, padaryti jį tobulą kiekvienam žmonių giminės nariui. Bahá'u'lláh kalbėjo:

„Turėti rasinių prietarų, vadinasi, gyventi iliuzijomis, vadovautis įtarinėjimais ir nepasitikėjimu, nors Dievas mus kūrė kaip vieną žmonijos giminę... Iš pradžių žemėje nebuvo jokių ribų ir sienų tarp šalių, joks žemės kampelis nebuvo kažkieno didesnė, geresnė nuosavybė. Dievas nekūrė jokio skirtumo tarp žmonijos rasų. Kodėl žmonėms prireikė išsigalvoti visokius prietarus? Kaip galima pateisinti bet kokią karą, kilusį dėl panašių iliuzijų? Dievas sukūrė žmones ne tam, kad jie naikintų vienas kitą. Per Dievo, Dangiškojo Tėvo malonę visos rasės, gentys, sekotos, klasės yra lygios.

Egzistuoja tik vienas skirtumas: ištikimybės ir paklusnumo Dievui laipsnis. Vieni žmonės – tai uždegti žibintai, kiti – šviečiančios žvaigždės.

Tik žmonijos mylėtojai yra pranašesni už kitus, už tautas, tikėjimus, rases”.

Tokie pat žalingi (kaip ir rasiniai prietariai) yra ir politiniai bei patriotiniai prietariai. Bet ir jiems ateina galas, nes siauras nacionalinis patriotizmas turi virsti pasauliniu patriotizmu, kurio šaknys – vieningas pasaulis. Bahá'u'lláh rašo:

„Jau senovėje buvo sakoma „meilė savo šaliai yra tik vienas Tikėjimo į Dievą elementas”. Savo metu Didybės lūpose nuskambėjo žodžiai: „Girtis gali ne tas, kuris myli savo šalį, bet tas, kuris myli visą pasaulį”. Dėl šių žodžių galios Jame kilo naujas impulsas, Jis parodė teisingą kryptį į žmonių širdis, iš Dievo Šventosios Knygos ištrynė visus apribojimus ir suvaržymus” („Laiškas Pasauliui”).

Teritorinės ambicijos

Daug karų kildavo dėl žemių, kuriose gyvendavo dvi ar daugiau tarpusavyje besivaržančios tautos. Godus noras valdyti tapdavo pagrindine priežastimi pradėti tarpusavio kovą ir tarp tautų, ir tarp atskirų žmonių. Bahá'jų mokyme teigiama, kad žemė teisėtai priklauso ne atskiriems individams, ne atskiroms tautoms, ji priklauso visai žmonijai, dar teisingiau – vien tik Dievui; žmonės joje yra tik nuomininkai.

Apie Benghasi mūšį (italų-turkų karo mūšį, kilusį 1911 m. rugsėjo 29

d.) 'Abdu'l-Bahá atsiliepė taip:

„Naujiena apie Benghasi mūšį prislėgė mano širdį. Aš stebiuosi žmonių barbariškumu, tebeegzistuojančiu pasaulyje. Kaip žmonės gali kariauti nuo ryto ligi vakaro, žudyti vienas kitą, lieti savo brolių kraują? Vardan ko taip daroma? Ar tai daroma norint užvaldyti tam tikrą žemės dalį? Netgi žvėrys, gyvūnai, kai jie dėl ko nors pjaunasi, turi tam tikrą, gyvybiškai svarbų tikslą. Kaip baisu, kai žmonės, kurie stovi aukščiau už visus gyvūnus, šitaip pažemina save, žudydami vienas kitą, nešdami nelaimes; ir tai daroma vien dėl to, kad kažkas nori pareikšti savo teisę į žemės nuosavybę. Aukščiausieji žemės sutvėrimai kovoja dėl paties paprasčiausio dalyko – dėl žemės.

Tačiau žemė nepriklauso vienai tautai, ji priklauso visiems žmonėms. Žemė nėra žmogaus namai, tai jo amžino poilsio vieta.

Koks didis bebūtų užkariautojas, kiek kraštų jis būtų pavergęs, jis niekada negalės išlaikyti užgrobtų žemių, išskyrus vieną jos dalelę – vietą savo kapui.

Jei žmonių gerovės, civilizacijos pažangai reikia daugiau žemių, tai norimą teritoriją galima įsigyti taikiai. Karas tik tenkina žmonių ambicijas ir užgaidas. Saujelės žmonių siekimas valdyti daugiau pasaulietinių turtų atneša baisias nelaimes tūkstančiams namų, šeimų, vyrų ir moterų.

Aš kviečiu visus apie tai atidžiai pagalvoti, atverti savo širdis meilei ir vienybei. Jei kiltų noras pradėti karą, nugalėkite stipresnėmis, meilės mintimis. Kai pasaulio šalių kareiviai išsitraukia kardus, norėdami žudyti, Dievo kariai turės paspausti vienas kitam rankas. Žmonėse užgęs laukiniai jausmai per Dievo malonę – kai tyresnės bus žmonių širdys, skaistesnės jų sielos. Negalvokite, kad taika pasaulyje yra nepasiekiamas idealas. Niekas nėra nepasiekiamas Dievui, Jo geranoriškumui. Jeigu iš visos širdies troškite draugystės su visomis pasaulio tautomis, jūsų geros ir dvasingos mintys paplis po visą pasaulį; jūsų mintys persiduos kitų troškimams, jos augs ir stiprės, kol jos užvaldys visų žmonių protus”.

Pasaulinė kalba

Išnagrinėję pagrindines karų kilimo priežastis ir galimus būdus joms panaikinti, dabar galime pradėti svarstyti konstruktyvius pasiūlymus, kuriuos laiku iškėlė Bahá'u'lláh, propaguodamas Didžiosios Taikos idėją.

Pirmasis pasiūlymas – dėl bendros, pagalbinės kalbos sukūrimo pasaulyje. Apie tai Bahá'u'lláh rašė „Aqdas knygoje“, daugelyje savo Laiškų. „Ishraqat Laiške“ Jis rašė:

„Šeštoji žmogaus puošmena – žmonių santarvė ir vienybė. Tegu Vienybės šviesa apšviečia visas pasaulio visų laikų religijas, tebūnie ji visų žmonių raštų ir kalbų supratimo šaltiniu. Mes jau Savo Laiške davėme Teisingumo Rūmams įsakymą: arba pasirinkti vieną iš pasaulio kalbų, arba sukurti naują klabą, priimti vieną raštą ir mokyti jo vaikus visose pasaulio mokyklose – kad pasaulis taptų kaip viena šalis, vieni namai“.

Maždaug tuo pačiu metu, kai tokį pasiūlymą pirmą kartą pateikė Bahá'u'lláh, Lenkijoje gimė berniukas, vardu Liudovikas Zamenhofas, kuriam vėliau buvo lemta suvaidinti svarbią rolę, įgyvendinant Bahá'u'lláh sumanymą. Beveik nuo pat vaikystės berniuko noras sukurti bendrą kalbą visame pasaulyje virto jo gyvenimo idealu. Jo pasišventusio darbo rezultatas – Esperanto kalbos sukūrimas ir platus jos pritaikymas gyvenime. Ši kalba atlaikė visus išbandymus, ji pasižymėjo kaip efektyvi tarptautinio bendradarbiavimo priemonė. Jos didelis privalumas – jos išmokymas per labai trumpą laiką. Ją galima išmokyti dvylika kartų greičiau negu anglų, prancūzų ar vokiečių kalbas. Per banketą, suruoštą esperantininkų garbei Paryžiuje 1913 m., 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Viena iš pagrindinių prieštaraivimų Europoje priežasčių – kalbų įvairovė. Štai vieną kalbą mes vadiname vokiečių, kitą – italų; mes kalbamės su anglais, prancūzais... Nors visi žmonės priklauso tai pačiai žmonių giminei, tačiau jų gimtoji kalba yra tarptautinio bendravimo kliūtis. Jei pasaulyje būtų įvesta viena kalba, visi žmonės taptų viena šeima.“

Jo Šventenybė Bahá'u'lláh apie vieną ir tarptautinę kalbą rašė daugiau negu prieš keturiasdešimt metų. Jis rašė, kad tol, kol nebus vienos pasaulinės kalbos, vienybės pasaulyje taip pat nebus,

nes žmonės nesupras vienas kito, ir tai trukdys jiems bendrauti. Nesusikalbėjimas niekada nesibaigs, jei nebus priimta viena, tarptautinė kalba.

Apskritai dauguma žmonių Rytuose neturi suprantamos informacijos apie tai, kas vyksta Vakaruose; savo ruožtu vakariečiai negali savo simpatijų pilnai perteikti rytiečiams; ir vieny, ir kitų mintys tarytum uždarytos kažkokioje dėžutėje. Tarptautinė kalba – raktas, su kuriuo bus galima atrakinti tą dėžutę. Jei mes mokėtume vieną, pasaulinę kalbą, Vakarų šalių knygos galėtų būti verčiamos į ją ir skaitomos; jas laisvai galėtų skaityti visi žmonės, gyvenantys Rytuose. Tas pats pasakytina ir apie knygas, išleistas Rytuose: išverstos į naują kalbą, taptų prieinamos visiems vakariečiams. Bendra kalba – Rytų ir Vakarų pažangos, susivienijimo laidas. Tai padės visą pasaulį paversti vienais namais, tai duos patį stipriausią impulsą žmonijos gerovės ir pažangos sukūrimui. Tai bus vienas iš visuomenės vienybės modelio sukūrimo būdų. Jis padės sukurti vieningą žmonijos bendriją. Tai bus priemonė, padedanti žmonėms pamilti vienas kitą, tai pagimdys žmonių brolybę.

Garbė Dievui, kad daktaras Zamenhofas išrado šią – Esperanto – kalbą. Ji turi visas galimybes tapti tarptautine bendravimo priemone. Visi mes turime būti jam dėkingi už tokią kilnią veiklą. Jis tikrai pasitarnavo visiems žmonėms. Vadinasi, visi mes privalome mokytis šios kalbos ir ją skleisti po visą pasaulį, skleisti kiek galima energingiau, kad diena po dienos ji įgytų didesnį, pasaulinį pripažinimą, kad ją priimtų visos tautos ir vyriausybės, kad ši kalba taptų mokomuoju dalyku visose valstybinėse mokyklose. Aš tikiuosi, kad Esperanto kalba bus priimta kaip oficiali konferencijų, suvažiavimų kalba; žmonėms užteks mokėti tik savo gimtąją ir Esperanto kalbą. Kai tai jau bus įgyvendinta, pasaulyje įsivys tobuli vienybė tarp visų pasaulio tautų. Pagalvokite, ar nesunku dabar tautoms bendrauti tarp savęs? Jei kas nors išmoksta penkiasdešimt kalbų, toks gali keliauti po daugelį šalių, tačiau jis vis tiek nemokės bendrosios žmonių kalbos. Taigi aš tikiuosi, kad jūs dėsite visas pastangas, norėdami, jog Esperanto kalba paplistų po visą pasaulį.

Kol Esperanto kalbos vartojimas dar tik specifikuojamas ir skatinamas, Bahá'jų Tikėjimas nėra įsipareigojęs vartoti tik ją, arba kitą, sukurtą ar egzistuojančią kalbą be atskiro Teisingumo Rūmų

nurodymo. Tik jie gali nurodyti, kaip įgyvendinti Bahá'u'lláh pasiūlymą.

Aš sakau jums: „Meilė ir pastangos, kurių pagrindu gimė Esperanto kalba, nenueis niekais, nors vienas žmogus negali sukurti Universalios Kalbos“ („Abdu'l-Bahá Londone“, psl. 95).

Kokią kalbą pasirinkti ir priimti – egzistuojančią ar sukurtą – tai sprendimas, kurį priims pačios pasaulio tautos.

Tautų Lyga

Kitas svarbus, ne kartą Bahá'u'lláh propaguojamas pasiūlymas – įkurti Pasaulinę Tautų Lygą, kuri užtikrintų pasaulinę taiką. Laiške karalienei Viktorijai, parašytame Akka kalėjime (1868-1870 m.m.), Jis rašė:

„Pasaulio valdovai! Susitaikykite tarp savęs, kad nebereikėtų jums tiek ginklų, išskyrus tuos, kurie būtini saugojant jūsų teritorijas ir valdas...

Būkite vieningi, šios žemės Karaliai, tada pasibaigtų ir jūsų tarpusavio nesutarimai, atsikvėptų visi jūsų žmonės... Jeigu kas nors iš jūsų pakeltų ginklų prieš kitą, sukilkite prieš tokį, tai bus tik teisingumo atstatymas“.

1875 m. 'Abdu'l-Bahá numatė Pasaulinės Tautų Lygos modelį, kuris ypač įdomus šiais laikais¹¹, kai dedama tiek pastangų sukurti panašią lygą. 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Civilizacija pačiame žemės viduryje išskleis savo vėliavą tada, kai tam tikra dalis įžymių ir protingų valdovų – pasišventimo ir apsisprendimo pavyzdžių – stos į kovą už žmonijos gerovę ir laimę, kai jie ryžtingai ir labai sąmoningai panorės surasti Pasaulinės Taikos Kelią. Jie turi nutiesti Taikos Kelią bendrai, pasitardami vienas su kitu, panaudodami visas turimas priemones, kuriančias visų tautų Vienybę. Jie turės sudaryti įsipareigojimų sutartį, įkurti bendrą administracinį organą, kurio sprendimai būtų apgalvoti,

¹¹ Šiuos žodžius autorius rašė 1919-1920 m.

tikslūs ir būtinai vykdomi. Sutartis turi būti paskelbta visam pasauliui ir sankcionuota visos žmonijos. Šis svarbiausias ir kilnus susitarimas – pagrindinis taikos ir gerovės žemėje šaltinis – turi būti laikomas šventu visiems, kurie gyvena šiame pasaulyje. Visos visuomenės jėgos turi būti sutelktos tam, kad ši Sandora būtų stabili ir įgyvendinta. Šiame visaapimančiame Pakte turi būti aptartos ir nustatytos visų tautų sienos, paskelbti valstybių bendradarbiavimo principai, patvirtinti visi tarptautiniai susitarimai ir įsipareigojimai. Panašiu būdu turi būti griežtai limituotas kiekvienos valstybės ginkluotės dydis, nes jei kurioje šalyje ginklavinimasis didės, tai sukels kitų šalių įtarumą ir nepasitikėjimą. Pagrindiniuose Pakto principuose turi būti pažymėta nuostata, kad, jei kokia nors valstybė pažeidžia vieną iš Pakto straipsnių, visos kitos valstybės turi sukilti prieš pažeidėją ir priversti jį besąlygiškai paklusti; netgi visai žmonijai būtų leidžiama panaudoti visas priemones tokią vyriausybę sunaikinti. Jei šis, veiksmingiausias vaistas bus tinkamai panaudotas sergančio pasaulio kūnui gydyti, pasaulis išgis, jam niekas nebegrės ir jis bus visada saugus” („Dieviškosios civilizacijos paslaptis”, 64-65 psl.).

Bahá'jų žmonės įžiūri daug trūkumų egzistuojančioje Pasaulinės Tautų Lygos¹² struktūroje; tai dar neatitinka jų modelio, kurį Bahá'u'lláh pavadino pagrindiniu, norint įvesti pasaulyje visuotinę taiką. 1919 m. gruodžio 17 d. 'Abdu'l-Bahá pareiškė:

„Šiuo metu Pasaulinė Taika – labai pageidautinas reiškiny. Bet dar svarbiau – pasiekti sąžinės vienybę; tik po to taikos pamatai bus patikimi, ji bus stipri ir tvirta... Nors pasaulyje Tautų Lyga jau įkurta, tačiau ji negali įvesti Pasaulinės Taikos. Šį šventą uždavinį galės įgyvendinti tik Aukščiausias Tribunolas, kurį aprašė Jo Šventenybė Bahá'u'lláh. Tą Jis padarys su visa savo galia ir jėga”.

¹² Tas pats pasakytina ir apie SNO (autoriaus pastaba).

Tarptautinis arbitražas

Bahá'u'lláh taip pat propagavo tarptautinio arbitražo teismo įkūrimo idėją: visi tarp tautų kilę nesutarimai ir prieštaravimai gali būti sprendžiami remiantis teisingumu ir protu, neatiduodant jų sprendimo į mūsų lauką.

Laiške Tarptautinės arbitražo konferencijos, įvykusios 1911 m. rugpjūčio mėn., sekretoriui 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Maždaug prieš penkiasdešimt metų Bahá'u'lláh „Aqdas knygoje“ liepė žmonėms įvesti pasaulinę taiką ir pakvietė visas tautas prie dieviškojo arbitražo stalo. Visi klausimai dėl tautų teritorijų sienų nustatymo, nacionalinio orumo ir turto įvertinimo, taip pat gyvybiškai svarbūs dalykai galėtų būti sprendžiami arbitražiniame teisme; nė viena tauta nebedrįstų nevykdyti to, kas nuspręsta teisėtai. Jeigu tarp tautų vis dėlto iškiltų kokie nors nesutarimai, juos bus įmanoma išspręsti tarptautiniu lygiu, arbitražiniame teisme. Tokio teismo nuosprendis turėtų tokią pačią galią kaip ir Teisėjo nuosprendis teisme, kuriame nagrinėjama dviejų žmonių ginčo byla. Jei kokia nors tauta bandytų nepaklusti nuosprendžiui, visos kitos tautos turėtų nuslopinti tokį bandymą“.

Prisiminkime dar vieną 'Abdu'l-Bahá kalbą, pasakytą Paryžiuje 1911 m. Jis kalbėjo:

„Pasaulyje turi būti įkurtas aukščiausias tribunolas, į kurį pasaulio tautos ir jų vyriausybės deleguotų savo atstovus. Ši pasaulio kraštų atstovų taryba turėtų dirbti labai vieningai. Visi tarptautinio pobūdžio nesutarimai galėtų būti išsprendžiami šioje taryboje; jos arbitražiniai sprendimai turėtų padaryti galą tam, kas galėtų būti karo priežastimi. Šio tribunolo misija – karo išvengimas“.

Šio amžiaus pirmajame ketvirtyje, prieš įkuriant Tautų Lygą, buvo įsteigtas pirmas Arbitražinis Teismas (1900 m. Hagoje), buvo pasirašyta daug arbitražinio pobūdžio sutarčių, tačiau dauguma iš jų neatitiko konstruktyvių Bahá'u'lláh pasiūlymų turinio. Visų pirma tarp dviejų galimų valstybių nebuvo pasirašyta nė vienos sutarties, kurioje būtų tiksliai numatyta, kaip spręsti įvairiausio pobūdžio ginčus. Ypač nebuvo pasiek-

ta vieningo supratimo, kas yra „gyvybiškai svarbus interesas“, „orumas“, „nepriklausomybė“. Ir ne tik tai: nebuvo numatyta priemonių, kaip vykdyti sutarties terminus, už kuriuos atsako kokia nors pasirašiusioji pusė.

Bahá'jų pasiūlymų, tautų sienų nustatymo, nacionalinio orumo, gyvybiškai svarbių interesų išvardijimo klausimai turi būti svarstomi kaip svarbiausieji, o priimtų nutarimų vykdymą turi garantuoti Tautų Lyga. Kai bus atsižvelgta į visus aspektus, sprendimus dėl jų teisingumo galės priimti arbitražinis teismas, panaudodamas visas savo galimybes; pasaulyje nebeks karai, jei bus į visa tai pilnai atsižvelgta.

Ginkluotės limitavimas

'Abdu'l-Bahá rašė:

„Pagal bendrą visų pasaulio vyriausybių susitarimą, visos valstybės turi pradėti nusiginkluoti kartu. Nieko nebus iš to, jei viena valstybė savo ginklus sudės, o kita tai padaryti atsisakys. Visos pasaulio tautos turi bendrai tarti, kaip išspręsti šį ypatingai svarbų klausimą, jei norima kartu atsisakyti mirtį nešančių ginklų. Kol nors viena tauta didins išlaidas savo sausumos kariuomenės ir jūrų laivyno išlaikymui, kitos tautos bus verčiamos dalyvauti pamišėliškoje varžybose, teisinti tai tikrais ir išgalvotais interesais“ („Mirza Ahmat Sohrub dienoraštis“, 1911 m., 11-14 psl.).

Nesipriešinimas

Kaip religinis organas Bahá'jų bendruomenė, vykdydama Bahá'u'lláh įsakymą, turi atsisakyti naudoti ginklą savo interesų gynimo prielaida net ir tada, kai tenka gintis iš tikrųjų. Tūkstančiai ir tūkstančiai žmonių Persijoje buvo mirtinai nukankinti už tai, kad jie išpažino savo tikėjimą. Tiesa, babiai pirmaisiais veiklos metais bandė ginti save ir šeimas nuo priešų kardu, ir jie tai darė narsiai ir be baimės. Tačiau vėliau Bahá'u'lláh visa tai uždraudė. 'Abdu'l-Bahá rašo:

„Kai pasirodė Bahá'u'lláh, Jis pareiškė, kad skelbti savo tiesą ginklu neturi būti leidžiama, net ir gynybos atvejais. Jis netikėjo kardo galia ir panaikino „Šventojo Karo“ įstatymą. „Jeigu jus ka-

pos kardų, tai vis tiek geriau, negu jūs kaposite kitus" – mokė Bahá'u'lláh. Viešpaties Tikėjimą galima skleisti tik savo tvirtu tikėjimu ir ištikimybe Jam. Kai į taikią kovą pakils bebaimiai ir drąsūs tikintieji, kai su didžiausiu atsidavimu jie šlovins Dievo Žodį, nukreipę žvilgsnius nuo žemiškųjų daiktų, kai jie atsidavusiai tarnaus Dievui, paklus Jo galiai, Tiesos Žodis nugalės viską.

Tai palaiminti žmonės, jie aukoja visą savo gyvenimą Tiesos žodžio, Tikėjimo vardan ir tai patvirtina savo tikėjimo nuoširdumu, atsidavimu, pastovumu. Dievas, žinoma, gali padėti skleisti Jo Tikėjimą ir įveikti priešininkus. Mes netrokštame kito gynėjo, išskyrus Jį, ir sąmoningai pasirenkame savo gyvenimo kelią, pasiryžę stoti prieš priešą ir pasitikti kankinio dalią". (Ši pastraipa parašyta paties 'Abdu'l-Bahá specialiai šiai knygai).

Vienam savo persekiotojui Bahá'u'lláh rašė:

„Maloningasis Dieve! Mūsų žmonėms nereikia ginklų žmonių naikinimui, jie atiduoda savo jėgas pasaulio pertvarkymui. Jų armija – daugybė gerų poelgių, jų ginklai – pavyzdingas elgesys, jų vadas – Dievo baimė. Tebūnie palaimintas tas, kuris daro teisingus sprendimus! Prisiekiu Dievo teisingumui! Šie žmonės visą laiką buvo kantrūs, ramūs, nuolankūs ir viskuo patenkinti, jie tapo geriausiais teisingumo įsikūnijimo pavyzdžiais; jie buvo pakantūs ir ištvermingi, jie net sutiko kentėti ir mirti, kad tik nereikėtų žudyti kitų. Šie žmonės nusidėjėliai patyrė tiek negandų ir nelaimių, kokių nežino pasaulio istorija, kokių nematė pasaulio tautų žmonių akys. Kas juos įkvėpė susitaikyti su tokiais sunkiais išbandymais, kas sulaukė jų rankas nuo atkirčio? Iš kur tas susitaikymas, nusiraminiimas, ramumas? Tikra priežastis atskleista Šlovingojo plunksna, užrašiusia draudimą, kurio Jis laikėsi diena po dienos, naktis po nakties. Tai atskleidžia ir mūsų įsitikinimas, kad visos valdžios valdės yra galingose ir stipriose rankose To, Kuris yra žmonijos Viešpats" („Laiškas Vilko sūnui", 74-75 psl.).

Nuosaiiki Bahá'u'lláh nesipriešinimo politika davė rezultatų. Kiekvieno nužudyto Persijoje tikinčiojo vietoje stodavo šimtai naujų Tikėjimo išpažintojų. Džiaugsmas ir drąsa, su kuria šie žmonės aukoją savo gyvenimą prie Viešpaties kojų, pasauliui davė ryškiausią įrodymą, kad jie buvo jau susiradę kitą gyvenimą, kuriame nebeliko mirties baimės ir ku-

ris buvo pilnas džiaugsmo ir prasmės. Žemėje patiriami malonumai su tuo gali lygintis tiek, kiek dulkė su visu nešulio svoriu. Patirtos fizinės kančios jiems buvo mažmožis, kaip vėjelio dvelktelėjimas.

Teisingi karai

Nors Bahá'u'lláh kaip ir Kristus pataria savo pasekėjams – bendruomenėms ir visiems jų nariams – laikytis nesipriešinimo principo ir atleisti savo priešams, tačiau Jis mokė, kad kiekvienos bendruomenės pareiga – užkirsti kelią neteisingumui ir spresdai. Jeigu persekiojamas koks nors vienas bendruomenės narys ir jei jis įžeidžiamas, jis pasiels teisingai, atleisdamas skriaudėjui, susilaikydamas nuo atkirčio. Tačiau būtų neteisinga, jei visa bendruomenė leistųsi apiplėšiama ir žudoma savo teritorijos ribose. Kiekvienos valstybės geros vyriausybės pareiga – pasipriešinti neteisingiems veiksams ir nubausti nusikaltėlius¹³. Tai pasakytina ir tautų bendruomenių adresu. Jei viena tauta pavergia ir sukelia skausmą kitai tautai, kitų tautų pareiga – susivienyti ir neleisti, kad taip būtų daroma. 'Abdu'l-Bahá rašė: „Gali atsitikti taip, kad kokia nors karinga ir laukinė tauta užpuls kitos valstybės valdžios organus ir ketins masiškai išžudyti jų atstovus – tokiomis aplinkybėmis gynyba būtina”.

Anksčiau pasaulio tautos elgdavosi taip: jei viena šalis užpuldavo kitą, dauguma likdavo neutralios, jos neprisiimdavo už tai jokios atsakomybės, kol tai nepažeisdavo jų interesų, kol joms nebūdavo grasinama. Visa gynybos našta tekdavo užpultajai tautai, kad ir kokia maža ir silpna ji bebūtų. Bahá'jų mokymas skelbia priešingai: atsakomybė už gynybą tenka ne tiek užpultajai tautai, kiek visoms tautoms, kiekvienai atskirai ir visai jų bendrijai. Visa žmonija yra viena žmonių bendruomenė, vienos tautos užpuolimas reiškia puolimą visos tautų bendrijos, vadinasi, ji negali likti nuošalyje. Jei ši doktrina būtų jau visur pripažinta ir priimta, agresorius jau žinotų iš anksto, kad jam teks turėti reikalų ne su viena, bet su visomis pasaulio tautomis. Pakaktų vien tokio žinojimo, ir nuo neapgalvotų žingsnių susilaikytų net pačios drąsiausios bei įžūliausios tautos. Kai pasaulyje bus įkurta stipri ir efektyviai funkcionuojanti taikių šalių lyga, karai taps praeities atgyvena. Pereinamuoju laikotarpiu – nuo pasaulinės anarchijos į tarptautinį solidarumą – agresyvūs karai dar, žinoma, vyks, tačiau per tą laikotarpį karinės bei kitos prievartinės priemonės, ku-

¹³ Plačiau apie tai rašoma „Kriminalinių nusikaltėlių traktavimas“, 160-162 psl.

riomis bus siekiama įvesti teisingumą, vienybę ir taiką, bus traktuojamos kaip teisingos. Štai kaip šią problemą aiškino 'Abdu'l-Bahá:

„Kartais užkariavimai yra naudingas dalykas, nes būna, kad karas virsta tvirtu taikos pamatu, o sunaikinimai – atstatymo pradžia. Pavyzdžiui, jei sąmoningas valdovas išveda savo kariuomenę prieš užpuoliką (agresorių), arba jei jis pasižymi kovos lauke vienydamas irstančią valstybę, trumpai kalbant, jei jis kariauja už teisingą tikslą, tokiu atveju tai, kas, atrodo, turėtų užtraukti žmonių rūstybę, pasirodo yra verta malonės. O tironas pasirodo esąs tikras teisingumo nešėjas, ir jo pradėtas karas – būsimos taikos pamatas.

Šiandien visiems didiesiems karaliams reikėtų stengtis įgyvendinti pagrindinį uždavinį – užtikrinti taiką visame pasaulyje. Tik taikoje glūdi žmonijos laisvė” („Dieviškosios civilizacijos paslaptys”, 70-71 psl.).

Rytų ir Vakarų vienybė

Yra dar vienas faktorius, lemiantis pasaulinės taikos galimybę – tai Rytų ir Vakarų susivienijimas. Didžioji Taika – tai ne vien karo veiksmų nutraukimas, tai ir tvirta vienybė, nuoširdus sukiršintų, suskaidytų žmonių bendradarbiavimas. Pastaroji sąlyga galėtų lemti pačius geriausius rezultatus. Vienaime susitikime Paryžiuje 'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Praeityje – kaip ir dabar – Tiesos Dvasinė Saulė visada švietė virš Rytų horizonto. Rytuose pasirodė Mozė ir mokė žmones. Rytų horizonte iškilo Jėzus Kristus. Mahometas buvo pasiųstas taip pat į Rytų šalį. Rytuose, Persijos žemėje, gyveno Báb'as. Rytuose gyveno ir mokė Bahá'u'lláh. Visi didžiausieji dvasiniai mokytojai kilo iš Rytų.

Nors Kristaus Saulė patekėjo Rytuose, jos švytėjimas matėsi ir Vakaruose, kur šlovės aureolė buvo matoma net ryškiau. Jo dangiškoji mokymo šviesa Vakaruose spindėjo skaisčiau, nušviesdama viską, sklisdama greičiau negu Jo gimtinėje.

Šiais laikais Rytams labiausiai trūksta materialinės pažangos, Vakarams – dvasinių idealų. Vakarams būtų naudinga atsigręžti į Rytus, į jų dvasinę šviesą ir mainais už tai pasidalinti su Rytais

mokslo žiniomis. Toks pasikeitimas dovanomis yra tikrai galimas. Rytai ir Vakarai turi susivienyti ir suteikti vienas kitam tai, ko trūksta. Ši vienybė sukurtų tikrą civilizaciją, kurioje dvasinis pradas pasireikštų bei įsikūnytų ir materialiam prade. Gaudami vieni iš kitų tai, ko neturi, Rytai ir Vakarai sukurtų tikrą harmoniją: visi žmonės taptų lygūs, būtų sudarytos visos sąlygos tobulėjimui, vyktų žmonių susitelkimas. Šis pasaulis pasidarytų kaip veidrodis, kuriame atsispindi Dievybės požymiai.

Visi mes, rytiečiai ir vakariečiai, privalome dieną ir naktį visa širdimi ir siela siekti šio aukšto idealo, stiprinti pasaulio tautų vienybę. Atsigautų tada visų mūsų širdys, atsivertų visų akys; mes įgautume nuostabių galių ir būtų pasiekta žmonijos gerovė.

... Tai būtų tikras Rojus, atėjęs į šią žemę, žmonijai susirinkus po Vienybės Palapinė Šlovės Karalystėje".

APEIGOS, ĮSTATYMAI, MOKYMO TIESOS

„Žinokite, kad kiekviename amžiuje ir kiekviename Dievo įstatymų laikmetyje įstatymai kito ir derinosi prie laiko reikalavimų, išskyrus meilės įstatymą, kuris kaip ir šaltinis visada teka ir teka, ir nesibaigia“ (Bahá'u'lláh).

Vienuoliškas gyvenimas

Bahá'u'lláh kaip ir Mahometas savo pasekėjams draudė gyventi atskyrylišką, vienuolišką gyvenimą.

Napoleonui III! Bahá'u'lláh rašė:

„Vienuolių bendrijos! Neužsidarykite bažnyčiose ir vienuolynuose. Man leidus, išeikite iš jų ir užsiimkite tuo, kas naudinga jums ir visai žmonijai... Gyvenkite vedybinį gyvenimą, kad po to vaikai galėtų stoti į jūsų vietą. Mes jums uždraudėme nepadorumą ir įsakėme būti ištikimais. Jūs gi visą laikąėjote savo keliais ir išsižadėjote Dievo nustatytų normų. Bijokite Dievo ir nebūkite paiki. Jei ne žmonės, kas minėtų Mano vardą Mano žemėje – kaip kitaip Mano požymiai ir Mano vardas galėtų pasklisti po pasaulį? Pamąstykite apie tai ir nebūkite iš tų, kurie giliai įmigę. Tas, kuris nevedė (t.y. Jėzus), buvo vejamas išdavikų ir nerado užuobėgos, kur galėtų priglauti savo galvą. Jo šventumas priklauso ne nuo to, kuo jūs tikite ar ką įsivaizduojate, bet nuo tiesos, kuri yra tik Mumyse. Prašykite, kad galėtumėte pažinti Jo padėtį, nes to negali įsivaizduoti nė vienas, esantis žemėje. Palaiminti... tebūnie tie, kurie tai supranta“.

Ar neatrodo keista, kad krikščionių sektos savo kunigams prisakė gyventi uždarą gyvenimą, įvedė celibatą, o Kristus savo mokinius buvo pasirinkęs vedusius vyrus; ir Jis, ir Jo mokiniai gyveno taip, kad tai būtų naudinga visiems, artimai ir plačiai bendravo su visais žmonėmis.

Musulmonų Korane mes skaitome:

„Jėzui, Marijos sūnui, Mes įdavėme į rankas Evangeliją, o tų,

kurie buvo Jo pasekėjai, širdis pripildėme gėriu ir gailestingumu; atsiskyrėlišką gyvenimą jie išsigalvojo vėliau patys. Mes nurodėme jiems trokšti vieno – kaip įtikti Dievui. To jie laikėsi ne taip, kaip to derėjo laikytis”.

Nesvarbu, kaip buvo galima pateisinti anų laikų uždara gyvenimo būdą ir su tuo susijusias pasekmes, nes Bahá'u'lláh pareiškė, kad tam nėra šiais laikais jokių pateisinių. Jo nuomone, atitraukus tiek daug dievobaimingų ir dorų žmonių nuo visuomenės, draugų, atsisakius tėvystės pareigų ir įsipareigojimų, žmonijos giminė patiria nemažą dvasinį nuskurdimą.

Santuoka

Bahá'jų mokymas propaguoja tik vienpatystę. Bahá'u'lláh vedyboms kėlė šias sąlygas: abiejų pusių (vyro ir moters) bei jų tėvų sutikimas. „Agdas Knygoje” Jis rašo:

„Iš tikrųjų „Bayano Knygoje” vedyboms iškelta tik viena sąlyga – jaunikio ir jaunosios sutikimas. Tačiau Mes norime, kad tarp žmonių įsivyratų draugystė ir vienybė; taigi Mes iškėlėme dar vieną sąlygą – tėvų sutikimas. Tai turėtų padėti išvengti žmonių priešiško ir nesantaikos”.

Šia tema 'Abdu'l-Bahá vienam interesantui rašė:

„Dėl vedybų pagal Dievo įstatymą pasakytina štai kas: pirmiausia reikia išsirinkti partnerį, po to viskas priklauso nuo jo tėvo ir motinos sutikimo. Kol dėl partnerio dar neapsispręsta, kištis į šį reikalą tėvai teisės neturi”.

'Abdu'l-Bahá sakė, kad dėl Bahá'u'lláh įspėjimų laikymosi Bahá'jų šeimose beveik nebūna įtemptų santykių, ir skyrybos jose būna labai retai. To nepasakysi apie krikščionių ir musulmonų šeimas, kuriose santykiai su ne kraujo giminėmis virto jau kandžiomis patarlėmis. Štai ką 'Abdu'l-Bahá rašė apie vedybinį gyvenimą:

„Bahá'jų šeima – abiejų pusių vienybė ir nuoširdi meilė. Su-tuoktiniai turi visą laiką rūpintis vienas kitu, gerai pažinti partnerio charakterį. Ši sąjunga turi sutvirtinti abipusį ryšį, siekiant harmoni-jos, draugystės, vienybės, amžinojo gyvenimo...”

Bahá'jų šeimoje abu sutuoktiniai turi būti vienodai susieti tiek dvasiniais, tiek fiziniais ryšiais: tik taip jie galės pasiekti amžinąją vienybę visuose Dievo pasauliuose, tobulinti vienas kito dvasinį pasaulį".

Bahá'jų vedybų ceremonija yra labai paprasta. Reikia įvykdyti tik vieną reikalavimą – jaunikis ir jaunoji, dalyvaujant bent dviems liudininkams, turi pasakyti: „Iš tikrųjų mes paklusime Dievo Valiai“.

Skrybos

Kaip ir dėl vedybų, taip ir dėl skrybų Pranašų mokymai skirdavosi priklausomai nuo laikmečių dvasios. 'Abdu'l-Bahá, aiškindamas Bahá'u'lláh mokymą vedybų klausimais, rašė:

„Bahá'jų žmonės turi stengtis, kad skrybų būtų išvengta, žinoma, jei neiškyla kas nors, dėl ko tai daryti būtina, kaip antai sutuoktinių pasibjaurėjimas vienas kitu. Tokiu atveju dėl skrybų nusprendžiama pranešus apie tai Dvasinei Asamblėjai. Po to kantriai reikia palaukti vienerius metus. Jei per tą laiką gyvenimo harmonija nebeatstatoma, skrybos galimos... Dievo Karalystės pamatai išlieti iš harmonijos, meilės, vienovės, bendravimo ir vienybės. Joje negali egzistuoti nesutarimai, ypač tarp vyro ir žmonos. Jei skrybų priežastis yra tik vienas iš sutuoktinių, jis, be jokios abejo, taps įvairių nelaimių auka ir patirs didelę sąžinės graužatį" („Laiškas Amerikos Bahá'jams“).

Kalbant apie Bahá'jų skrybas ir vedybas, reikia pasakyti, kad Bahá'jai turi laikytis ne tik Bahá'u'lláh mokymo, bet ir įstatymų tos šalies, kurioje jie gyvena.

Bahá'jų kalendorius

Daug tautų įvairiais laikotarpiais turėdavo skirtingus metodus, kaip matuoti laiką, žymėti datas. Ir šiais laikais pasaulyje tebenaudojami keli skirtingi laiko kalendoriai. Vienaip laikas skaičiuojamas Vakarų Europoje, kitaip Rytų Europoje, dar kitaip žydų ir musulmonų bendruomenėse.

Báb'as savo mokymo, įstatymų svarbą pabrėžė ypatingai ir pasiūlė laiką pradėti matuoti pagal naują kalendorių. Taip buvo atsisakyta mėnu-

lio mėnesių ir priimtas saulės mėnesių skaičiavimas.

Pagal Bahá'jų kalendorių metus sudaro 19 mėnesių, kuriuose yra 361 diena, po 19 dienų kiekviename mėnesyje, be to, dar kelios pridedamos dienos (keturios paprastais ir penkios keliamaisiais metais). Pridedamosios dienos skaičiuojamos tarp aštuonioliktojo ir devynioliktojo mėnesio – tuo norima kalendorių pritaikyti saulės metų ciklui. Báb'as mėnesius pavadino Dievo požymių pavadinimais. Naujieji Metai – kaip ir senovės Persijoje – yra nustatyti astronomiškai, t.y. kovo 21 d., Saulės ekvinokcijos metu. Bahá'jų eros pradžia laikomi 1844 metai (Báb'o Deklaracijos metai); jie Bahá'jų kalendoriuje pažymėti kaip 1260 m.

Artimiausioje ateityje žmonija turės priimti vieną laiko kalendorių, tinkamą visoms tautoms.

Naujasis, Báb'o pasiūlytas kalendorius, atrodo, buvo sukurtas tam, kad jis žymėtų naujus laikus, kai pasaulyje buvo pradėta kurti vienybė – tuo norėta atsiriboti nuo senovės laikų, senų laiko skaičiavimo būdų, kurie buvo nepriimtini daugeliui tautų. Sunku surasti lengvesnį ir paprastesnį laiko skaičiavimo būdą už tą, kurį pasiūlė Báb'as.

Bahá'jų mėnesiai

1. Bahá (Šlovė), pradžia – kovo 21 d.
2. Jalal (Didybė), nuo balandžio 9 d.
3. Jamal (Grožis), nuo balandžio 28 d.
4. Azamat (Kilnybė), nuo gegužės 17 d.
5. Nur (Šviesa), nuo birželio 5 d.
6. Rahmat (Gailestingumas), nuo birželio 24 d.
7. Kalimat (Žodžiai), nuo liepos 13 d.
8. Kamal (Tobulybė), nuo rugpjūčio 1 d.
9. Asma (Vardai), nuo rugpjūčio 20 d.
10. Izat (Galybė), nuo rugsėjo 8 d.
11. Mashiyat (Valia), nuo rugsėjo 27 d.
12. Ilm (Žinios), nuo spalio 16 d.
13. Qudrat (Jėga), nuo lapkričio 4 d.
14. Qawl (Kalba), nuo lapkričio 23 d.
15. Masail (Klausimai), nuo gruodžio 12 d.
16. Sharaf (Garbė), nuo gruodžio 31 d.
17. Sultan (Valdovas), nuo sausio 19 d.
18. Mulk (Valdymas), nuo vasario 7 d.

Papildomos dienos mėnesyje: nuo vasario 26 iki kovo 1 d. imtinai.

19. Ala (Aukštybė), nuo kovo 2 d.

Dvasinės Asamblėjos

Savo žemiškosios misijos pabaigoje 'Abdu'l-Bahá sukūrė bazę Bahá'jų administracinių organų atsiradimui. Tai buvo padaryta pagal Bahá'u'lláh mokymą. Kartą, norėdamas iškelti Dvasinių Asamblėjų svarbą, 'Abdu'l-Bahá viename laiške pažymėjo, kad šios knygos teksto vertimus turi patvirtinti Kairo Dvasinė Asamblėja – spausdinti galima tik po to. Taip Jis reikalavo nepaisant to, kad pats tą tekstą jau buvo peržiūrėjęs ir taisęs.

Dvasinė Asamblėja – tai administracinis organas, kurį sudaro devyni asmenys, išrinkti iš visų vietinių Bahá'jų bendruomenių narių tarpo kasmetinių rinkimų metu. Asamblėjai suteikiama teisė spręsti visus bendruomenės vietinės bendruomenės reikalus. Šis terminas yra laikinas, visa tai vėliau bus vadinama Teisingumo Rūmų vardu.

Skirtingai nuo bažnytinų institucijų Bahá'jų administraciniai organai yra visuomeninio, socialinio pobūdžio institucijos, tai ne ekleziastinio tipo organizacijos. Tai reiškia, kad šiuose organuose vadovaujamas konsultacijų principu; paskaitarimo metu sprendžiami visi nesutarimai tarp bendruomenės narių, nesikreipiant į joki civilinį teisimą – šitokiu būdu stiprinama bendruomenės žmonių vienybė ir teisingumas. Dvasinės Asamblėjos atsako už Mokymo skleidimą, vienybės palaikymą, patikimą Bahá'jų turto priežiūrą, ryšius su visuomene ir kitomis Bahá'jų bendruomenėmis.

Dvasinių Asamblėjų (vietinių ir nacionalinių) paskirtis yra nuodugniai aprašyta šios knygos skyriuje, kuriame kalbama apie 'Abdu'l-Bahá Testamentą. Bendrąsias Dvasinių Asamblėjų funkcijas apibrėžė Šogi Efendi:

„Šios Asamblėjos svarsto ne tik Tikėjimo Mokymo kryptis, būdus, priemones, plėtimą, konsolidavimą, ne tik pačius svarbiausius Tikėjimo reikalus, bet – o tai galima patvirtinti atidžiau pastudijavus Bahá'u'lláh raštus ir 'Abdu'l-Bahá Laiškus – ir kitus vietinių bendruomenių narių svarbiausius gyvenimo klausimus.

Dvasinės Asamblėjos turi būti visada budrios, atsargios, apdairios, diskretiškos, pastabios; jos turi būti pasiruošusios bet kokių metu apsaugoti Tikėjimo Šventovę nuo įvairių piktadarių ir priešų.

Jos turi stengtis palaikyti žmonių draugystę ir sutarimą, pasi-

priešinti nepasitikėjimo atsiradimui; žmonių santykių atšalimas, su-svetimėjimas neturi atsirasti niekieno širdyje; jos turi nuolat akty-viai plėsti bendradarbiavimą Tikėjimo vardan.

Jos turi padaryti viską, kad būtų ištiesta pagalbos ranka varg-šui, ligoniui, invalidui, našlaičiui, našlei – nepriklausomai nuo jų rasės, kartos, tikėjimo.

Jos turi visomis jų dispozicijoje esančiomis priemonėmis stip-rinti jaunuomenę materialiai ir dvasiškai, numatyti vaikų švietimo priemonės, Bahá'jų auklėjimo institucijas, organizuoti ir prižiūrėti jų darbą, aprūpinti jas visu tuo, kas būtina jų veiklos pažangai ir vystymui.

Jos turi užsiimti draugų susitikimų organizavimu, švenčių, jubi-liejų šventimu ir pažymėjimu, taip pat specialių sueigų, skirtų savo bičiulių socialinių, intelektualinių, dvasinių poreikių tenkinimui, or-ganizavimu.

Kol Tikėjimas dar yra savo lopšyje, jos privalo dabartiniu metu prižiūrėti, kaip leidžiama ir verčiama Bahá'jų literatūra, kaip vyks jos platinimas visuomenėje."

Bahá'jų institucijų galimybės bus teisingai įvertintos tik tada, kai su-prasime dabartinio pasaulio skaidymosi procesą, kuris vyksta dėl dvasi-nių galių nepanaudojimo; šių institucijų pagalbą žmonės greičiau pajus at-sakomybę ir nuolankumą savo vadams, išsaugos ištikimybę visuomenės individui.

Bahá'jų šventės, įžymios datos, pasninkas

1. Naujųjų Metų šventė – kovo 21 d.
 2. Ridvano (Rojaus) šventė – Bahá'u'lláh Deklaracijos šventė: balan-džio 21 – gegužės 2 d.d.
 3. Báb'o Deklaracijos diena – gegužės 23 d. (ši data sutampa su 'Abdu'l-Bahá gimimo diena).
 4. Bahá'u'lláh Dangun žengimo diena – gegužės 29 d.
 5. Báb'o nužudymo diena – liepos 9 d.
 6. Báb'o gimimo diena – spalio 20 d.
 7. Bahá'u'lláh gimimo diena – lapkričio 12 d.
 8. Sandoros diena – lapkričio 26 d.
 9. 'Abdu'l-Bahá Dangun žengimo diena – lapkričio 28 d.
- Pasninkas: nuo kovo 2 iki 20 imtinai

Bahá'jų žmonės patiria didelį džiaugsmą švęsdami šventes. Kalbėdamas Aleksandrijoje (Egipte) 1912 m. apie Naujųjų Metų šventę, 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Dievo įstatymais nustatyta, kad įvairiais laikais ir amžiais yra Dievo palaimintų švenčių, nedarbo dienų. Tai dienos, kai niekas nedirba, kai nutraukiama prekyba, gamyba, žemės darbai.

Švenčių metu visi turi džiūgauti, rinktis į būrį, pasijusti vieniniais nariais. Visiems žmonėms šitaip turi būti pademonstruotas nacionalinis vieningumas, vienybė ir harmonija.

Tokios dienos yra pilnos palaimos, jų negalima ignoruoti ir nešvęsti; negalima jų metu ieškoti vien malonumų.

Tomis dienomis reikia kurti įvairias institucijas, kurių veikla vėliau pasitarnautų žmonių labui ir gerovei...

Šiais laikais nėra reikšmingesnio uždavinio ir tikslo už žmonių švietimą. Be jokios abejonės, per tokias šventes Dievo draugai negali nepalikti filantropijos, idealizmo pėdsakų visoje žmonijoje, ne tik Bahá'jų bendruomenėje. Šiais nuostabiais Dievo įstatymų laikais filantropija turi apimti visą žmoniją be jokių išimčių, nes tai yra Dievo gailestingumo pasireiškimas. Todėl aš puoselėjau viltį, kad visi Dievo draugai taps Dievo gailestingumo nešėjais visiems žmonėms”.

Naujų Metų, Ridvano šventės, Báb'o ir Bahá'u'lláh gimimo dienos, Báb'o Deklaracijos diena (ta pati kaip ir 'Abdu'l-Bahá gimimo diena) – džiaugsmingiausios Bahá'jų dienos metuose. Persijoje jos švenčiamos rengiant piknikus, žmonių susirinkimus; jų metu skamba muzika, dainuojama ir giedama, skaitomi šventieji laišakai, sakomos proginės kalbos. Papildomų dienų metu (tarp aštuonioliktojo ir devynioliktojo mėnesio, t.y. nuo vasario 26 d. iki kovo 1 d. imtinai) priiminėjami svečiai ir draugai, dovanojamos dovanos, prižiūrimi ligoniai ir vargšai.

Báb'o nužudymo diena, Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá mirties dienos minimos iškilmingai – su dideliu susikaupimu visuose Bahá'jų susirinkimuose, jų metu sakomos kalbos, kalbamos maldos, skaitomi Laiškai.

Pasninkas

Devynioliktasis mėnuo, einantis tuoj po papildomų dienų, skirtų sveikumo garbinimui – pasninko mėnuo. Per visą mėnesį, devyniolika die-

ny, pasninko laikomasi nieko nevalgant ir negeriant nuo saulėtekio iki saulėlydžio. Kadangi pasninko mėnuo baigiasi kovo mėn., Saulės ekvinoxijos metu, pasninkas visada būna tuo pačiu metų laiku – pavasarį Šiaurės pusrutulyje, kai ruduo Pietų pusrutulyje. Taigi ne tuo metu, kai būna karščiausias ir šalčiausias metų laikas, antraip neįmanoma būtų išvengti kai kurių sunkumų. Be to, minėtu paros metu laiko intervalas yra maždaug toks pat visame žemės rutulyje – nuo 6 val. ryto iki 6 val. vakaro. Pasninkas nėra privalomas vaikams ir invalidams, taip pat tiems, kurie yra kelionėje, kurie serga arba yra per silpni (tai pasakytina ir apie nėščias moteris, motinas, krūtimi maitinančias kūdikius).

Yra svarbių įrodymų, kad periodinis pasninkavimas, kurį labai džiaugsmingai propaguoja Bahá'jų mokymas, yra naudingas ir fizinės higienos požiūriu. Tačiau kaip Bahá'jų švenčių metu nepiktnaudžiaujama fiziniu maistu, o siekiama tik Dievo paminėjimo, kitaip sakant, dvasinio maisto, taip ir Bahá'jų pasninkas reiškia ne vien susilaikymą nuo fizinio maisto, nors tai ir apvalc fizinį žmogaus kūną. Toks pasninkas sulaiko žmogų nuo kūniškų geismų, padeda atsiskirti nuo visko, išskyrus Dievą. Štai ką tuo klausimu rašo 'Abdu'l-Bahá:

„Pasninkas – tai tik simbolis. Pasninkavimas įrodo susilaikymą nuo geidulių. Fizinis pasninkavimas – susilaikymo simbolis ir priminimas, kad, jei galima susilaikyti nuo kūniškų troškimų, tą galima padaryti ir su visais savo siekimais ir siekiais. Susilaikymas vien nuo maisto neturi jokio poveikio sielai. Pasninkavimas šiuo tikslu nereiškia visiško maisto atsisakymą. Auksinė taisyklė dėl maisto yra tokia: valgyk nei per daug, nei per mažai. Visur reikalingas saikas. Indijoje yra viena sekta, kuri praktikuoja visišką susilaikymą nuo maisto, palaipsniui mažina jo vartojimą, o vėliau iš viso nustoja valgyti. Bet nuo to nukenčia jų intelektas. Tokie (nevalgę) žmonės negali nei kūnu, nei protu tinkamai tarnauti Dievui. Jie net negali tinkamai suprasti“ (panelės E.S. Stivens citata „Dvisavaitinėje apžvalgoje“; 1911 m. birželio mėn. numeris).

Susirinkimai

Didelį dėmesį 'Abdu'l-Bahá skyrė tikinčiųjų susitikimams (susirinkimams), kurių metų vyktų bendros maldos, Tikėjimo mokymo aiškinimai ir nagrinėjimai, konsultacijos dėl Tikėjimo vystymo. Vienaime laiške 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Buvo nuspręsta, Dievui panorėjus, kad vienybė ir harmonija diena iš dienos stiprėtų tarp Dievo draugų, Gailestingiausiojo tarnų. Kol taip dar nėra, kitų priemonių, kaip tai pasiekti, nėra. Geriausias būdas, kaip pareikšti vienybę ir harmoniją – Dvasinių Asamblėjų veiklos, jų susirinkimai. Tai labai svarbus faktorius ir kaip magnetas traukia žmones į dieviškąjį palaiminimą”.

Dvasiniuose Bahá'jų susirinkimuose turi būti vengiama svarstyti sudėtingus politinius reikalus, diskutuoti dėl žemiškų dalykų. Vienintelis drauge susirinkusių tikinčiųjų tikslas – pasiekti ir mokytis Dieviškosios Tiesos, pripildyti savo širdis Dieviškąja Meile, pasiekti tobulesnio paklusnumo. Dieviškai Valiai, pagerinti Dievo Karalystės atėjimą. Kalbėdamas viename susirinkime Niujorke 1912 m., 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Bahá'jų susirinkimas turi būti Dangiškųjų Šviesulių sambūriu. Šiems susirinkimams turi šviesti Dangaus Kūnų šviesa. Bahá'jų širdys turi būti veidrodžiais, kuriuose atsispindi Tiesos Saulė. Kiekvieno krūtinė turi būti kaip telegrafo stotis: viename laido gale žmogaus siela, kitame – Dangaus Šviesuliai; iš vieno galo į kitą, pirmyn ir atgal sklinda žinia.

Iš Šlovės Karalystės ateis įkvėpimas, visose diskusijose įsivyras harmonija... Kuo daugiau tarp jūsų bus sutarimo, vienybės ir meilės, tuo didesnio palaiminimo ir pagalbos susilauksite iš Dievo ir paramos iš Palaimintojo Grožio Bahá'u'lláh”.

Viename laiške 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Bahá'jų susirinkimuose visiškai nedera kalbėtis apie pašalinius dalykus; juose apsiribojama maldomis, Šventųjų Raštų skaitymu ir visu tuo, kas turi reikšmę Tikėjimui Dievu: Dievo įrodymu, ženklų atskleidimu ir aiškinimu, Mylimiausiojo požymių pažinimu. Tie, kurie ateina į Bahá'jų susirinkimus, turi ateiti švarūs ir apsivalę, pasirengę atsigręžti į Šlovės Karalystę; įeiti reikia nuolankiai ir nusižeminančiai. Skaitant Laiškus, turi vyrėti tylą ir ramybę; jei kas nors nori prabilti, tą jis privalo padaryti mandagiai, gavęs kitų leidimą ir sutikimą; kalbėti reikia išradingai ir ryškiai”.

Devyniolikos dienų šventė

Po 'Abdu'l-Bahá mirties, vystantis Bahá'jų administracinės tvarkos organams, didelę reikšmę įgijo Devyniolikos dienų šventė, kuri švenčiama kiekvieną mėnesį, pradedant pirmąja jo diena. Šventės metu ne tik vyksta maldos ir skaitomi Šventieji Raštai, bet ir bendrai tariamasi dėl bendruomenės einamųjų reikalų – taip stiprinami bendruomenės narių draugystės ryšiai. Šventės proga skaitomi pranešimai ir ataskaitos bendruomenei, priimami nauji pasiūlymai ir planai, kaip pagerinti savo veiklą.

Dievo šlovės garbinimo vietos (Mashriqul-Adhkár)

Bahá'u'lláh paliko nurodymų, kad tikintiesiems visose šalyse ir miestuose būtų statomos šventyklos, kurias Jis pavadino „Mashriqul-Adhkár“ (tai reiškia „Dievo šlovės aušros vieta“). Šios šventyklos turi būti devyniakampiai statiniai su kupolais, tai turi būti gražaus dizaino ir dailiai pastatyti statiniai. Jie turėtų stovėti apsupti didelių sodų, gražių fontanų, medžių ir gėlių, prie jų turėtų būti pastatyti švietimo, labdaros, socialinės paskirties namai: Dievo garbinimas tokiose šventyklose būtų derinamas su gamtos ir meno grožio pažinimu, praktine veikla, nukreipta į socialinių sąlygų gerinimą.

Kadangi statyti Bahá'jų šventyklas Persijoje draudžiama ir iki šių dienų, pirmoji didelė šventykla (Mashriqul-Adhkár) buvo pastatyta Rusijoje, Ašchabade¹⁴. Antrąją šventyklą buvo numatyta pastatyti ant Mičigano ežero kranto, už kelių mylių nuo Čikagos – šią vietą parinko 'Abdu'l-Bahá, lankydamasis Amerikoje 1912 m.¹⁵.

Pasakodamas apie „Šventyklų Šventyklos“ vakaruose (ant Mičigano ežero kranto) statybą, 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Garbė Dievui, kad iš kiekvienos pasaulio šalies gaunama tiek žmonių aukų, kad visi aukoja kas kiek gali, norėdami, kad šven-

¹⁴ Ši pirmoji šventykla labai nukentėjo per žemės drebėjimą 1948 m. ir po kelerių metų buvo nugriauta.

¹⁵ Šventovė buvo pastatyta 1953 m. Nuo tų metų Bahá'jų šventyklos buvo pastatytos Kampaloje (Uganda), Sidnėjuje (Australija), Frankfurte (Vokietijoje), viena dar tebestatoma Panamoje. 1969 m. buvo nupirkta dar penkiasdešimt žemės sklypų šių šventovių statybai (žr. „Epilogą“)

tykla būtų pastatyta Amerikoje. Nuo Adomo laikų iki šių dienų žmonės dar negirdėjo ir nežinojo, kad taip gali būti – kad kažkas iš tolimiausių Azijos kraštų aukotų lėšas ir siųstų jas į Ameriką. Taip atsitiko dėl Dievo Įstatymų galios. Tai iš tikrųjų kelia nuostabą tiems, kurie ką nors supranta. Tikimasi, kad visi Dievo išpažintojai bus kilniadvasiai ir surinks didelę pinigų sumą šventovės statybai... Aš noriu, kad visi elgtųsi taip, kaip jie išmano. Jokiu būdu negalima kištis į niekieno reikalus, ką nors raginti; tvirtai tikėkite tik vienu – pastatyti Mashriqul-Adhkar yra labai svarbu.

... Šias šventyklas gaubia paslaptis, jos kol kas dar negalima atskleisti; jų statybos – štai kas dabar svarbiausia. Aplink šventyklas bus papildomi pastatai, kurie išplės šventyklų paskirtį. Tie pastatai – tai prieglaudos namai našlaičiams, ligoninės, nemokamos vaistinės vargšams, namai nedarbingiems žmonėms, aukštojo mokslo koledžai, nakvynės namai. Tokiu principu turėtų būti statomos visos šventyklos visuose miestuose. Jose maldos vyks kiekvieną rytą, jose nebus jokių vargonų. Namuose aplink šventyklas bus rengiamos šventės, susirinkimai, susitikimai, įvairios apeigos, Dvasinių Asamblėjų susirinkimai, susitikimai su visuomene. Visos maldos ir giesmės šventyklose vyks be muzikos. Atverkite šventyklų vartus visai žmonijai!

Kai šie namai (koledžai, ligoninės, nakvynės namai, įstaigos sunkiai sergantiems žmonėms) bus pastatyti, prasidės universitetų (kuriuos lankys koledžus baigę žmonės) ir filantropinės paskirties namų statyba. Jų durys bus atviros visų tautų ir religijų bendruomenių žmonėms. Nebus numatyta jokių apribojimų. Labdara bus teikiama visiems, nepriklausomai nuo jų rasės, odos spalvos. Visų statinių durys bus plačiai atvertos visai žmonijai; pro jas nebe pateks jokie prietariai; jeis ir išeis pro jas tik meilė. Šventyklos bus skirtos tik maldoms, Dievo garbinimui. Šitaip pagaliau mokslas ir religija pasieks visišką harmoniją; mokslas taps religijos padėjėju. Ir religija, ir mokslas pademonstruos žmonėms visus savo dvasinius turtus”.

Gyvenimas po mirties

Bahá'u'lláh mums kalbėjo, kad kūno gyvybė (gyvenimas) – tai tik mūsų egzistencijos embrioninė stadija. Gyvybės pasitraukimas iš kūno – tai

naujas gimimas, kurio metu žmogaus siela patenka į prasmingesnę, laisvesnę pasaulį. Bahá'u'lláh rašo:

„Žinokite, kad siela, atsiskyrusi nuo kūno, vystysis ir toliau, kol ji stos Dievo akivaizdon. Tai vyks tokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis, kurių nebepakeis nei šių, nei būsimų laikų revoliucijos, jokie pokyčiai pasaulyje. Siela gyvuos tiek, kiek Dievo Karalystė, Jo aukščiausioji valdžia, Jo valdymas, Jo galia. Joje visą laiką reikšis Dievo ženklai, Jo požymiai; ji skleis Jo mielą gyvumą ir dosnumą. Mano plunksna sustingsta popieriaus lape, kai ji bando tinkamai aprašyti tokią išaukštintą ir šlovingą sielos padėtį. Tokios garbės, kokią suteiks Dievo ranka sielai, neapsakysi jokia kalba, jokiais priemonėmis to neaprašysi. Palaiminta ta siela, kuri atskyrimo nuo kūno valandą apsivalo nuo viso to, kuo žmonės tuščiai tiki. Tokia siela gyvena ir vystosi pagal jos Kūrėjo Valią ir patenka į Aukščiausiąjį Rojų. Rojaus gyventojai apsups ją ratu, jos draugijos ieškos Dievo Pranašai ir Jo išrinktieji. Ji bendraus su jais laisvai ir duos jiems savo gyvenimo ataskaitą: ką ji patyrė, eidama kelyje į Dievą, ką ji iškentėjo dėl Pasaulių Viešpaties. Jeigu kas nors papasakotų žmogui apie tai, kas lemta sielai Dievo – visų pasaulių Valdovo, jis užsidegtų noru pasiekti tokią išaukštintą, šventą, švytinčią padėtį... Pomirtinės sielos prigimties neįmanoma niekaip aprašyti; atskleisti visą jos esmę žmogui net neleistina. Dievo Pranašai ir Pasiuntiniai į žemę buvo atsiųsti tik dėl vieno tikslo – vesti žmones tiesiu Tiesos Keliu. Jų Apsireiškimo tikslas taip pat buvo tik vienas: apšviesti visus žmones taip, kad jie mirties valandą prisikeltų visiškai tyri, šventi ir atsidavę Aukščiausiojo Sostui. Šviesa, kurią spinduliuoja šios sielos, daro įtaką visai žmonijos pažangai. Jos kaip mielės ir raugas, užraugiantis visą pasaulio egzistenciją ir sudarantis veiksmingiausiąją jėgą, kuri iššaukia pasaulio menų atsiradimą, daro stebuklus pasaulyje. Šių sielų dėka žmonėms lyja dosnumo lietus, žemė išnokina savo vaisius. Visi dalykai turi savo priežastį, motyvuotą jėgą, judėjimo principą. Pasišventusios sielos ir simboliai kėlė ir kels didžiausią judėjimo impulsą visai pasaulio būčiai. Anas pasaulis skiriasi nuo šio pasaulio taip, kaip šis pasaulis skiriasi nuo kūdikio, esančio motinos įsčiose, pasaulio" (Bahá'u'lláh raštų rinktinė, 155-157 psl.).

Panašiai apie tai rašė ir 'Abdu'l-Bahá:

„Paslaptys, į kurias žmogus nekreipia dėmesio šiame pasauly-

je, bus atskleistos jam dangiškajame pasaulyje; ten jis sužinos visas Tiesos paslaptis, ten galutinai pažins ir tuos žmones, su kuriais jis bendravo žemėje. Be jokios abejonės, šventosios sielos, kurios sulauks gražaus vakaro ir kurios yra apdovanotos įžvalgumu, valia, šviesos karalystėje sužinos visas paslaptis ir sieks malonės pažinti didžiųjų sielų realybę. Jos net aiškiai pamatys visą Dievo Grožį. Jos susiras visus Dievo draugus, gyvenančius anais ir tebegyvenančius šiais laikais – žodžiu, visus, susirinkusius dangiškajame būryje.

Visi skirtumai ir išskirtinimai, egzistavę tarp žmonių, atsiskleis žmonėms po to, kai jie paliks šį, mirtingąjį gyvenimą. Tai nebus vien vietos skirtumų, tai bus dvasios ir sąžinės skirtumų pažinimas, nes Dievo Karalystėje neegzistuoja nei laiko, nei vietos kategorijos. Ten kitas pasaulis, kita visata. Ir atsiminkite: dangiškuo-se pasauliuose dvasingos sielos tikrai atpažins savo mylimuosius, ieškos su jais dvasiško susijungimo. Neužmiršta bus ir meilė, kurią žmonės jautė žemiškajame pasaulyje, taip pat ir gyvenimas, kurį jie nugyveno materialiam pasaulyje”.

Dangus ir pragaras

Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá vertina Dangaus ir Pragarą aprašymus (kai kuriuose religijų šventuose Raštuose) kaip simbolių aprašymus, kurio pavyzdžiu galima laikyti ir Biblinę istoriją apie Pasaulio sutvėrimą (tai irgi nėra pažodinė tiesa). Pagal Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá Dangus – tobulybė, Pragaras – netobulybė, Dangus – Dievo ir žmonių norų harmonija, Pragaras – šios harmonijos stoka, Dangus – dvasinio gyvenimo būseną, Pragaras – dvasinės mirties būklė. Žmogus gali būti Danguje arba Pragare, net ir būdamas gyvas. Rojaus džiaugsmas – dvasiniai džiaugsmai, Pragarą kančios – šių džiaugsmų nebuvimas.

'Abdu'l-Bahá rašo:

„Kai jie (žmonės), tikėjimo šviesos vedami, išeina iš blogio tamsos ir nušvinta nuo tikrovės saulės šviesos, kai jų kilnumas kyla dėl jų dorybių, jie tai garbina kaip atpildą ir jaučią, kad tai ir yra tikrasis rojus. Panašiai pajuntama, kas yra dvasinė bausmė: tai buvimas tik gamtos pasaulio objektu, tai atsivėrimas nuo Dievo, tai buvimas neišmanėliu ir brutaliu, kūno geidulių vergu, tai sugyvulėjimas, nužmogėjimas...

Ar tai ne pati didžiausia bausmė ir kankynė?!...

Ano pasaulio atpildas – tobulumas ir ramybė dvasiniuose pasauliuose, palikus šią žemę... Tai dvasinės dovanos, malonė Dievo Karalystėje, tai širdies ir sielos troškimų išsipildymas, Dievo sutikimas amžinybės pasaulyje. O kas yra bausmė kitame pasaulyje?.. Tai neturėjimas dieviškųjų palaiminimų, malonių, tai nusiritimas į pačią žemiausiąją egzistencijos stadiją. Tas, kuriam viso to neduota, teisuolių akyse laikomas mirusiu.

Visas ano pasaulio turtas – artumas Dievui. Be to, aišku, kad tie, kurie yra šalia Dievo Dvaro, gali tapti tarpininkais; šiam tarpininkavimui pritaria pats Dievas.

Ir visgi yra įmanoma, kad tie, kurie mirė nuodėmėje ir netikėjime, gali patirti pasitikėjimą, taip sakant, jie gali tapti Dievo malonės ir pasigailėjimo objektais – bet tai ne Jo teisingumo pasireiškimas. Dievo dosnumas pasireiškia dėl to, kad kažkas buvo dosnus, tuo tarpu Dievo teisingumą pajunta tik tie, kurie buvo teisingi. Kadangi mums suteikta galia melstis už sielas, esančias čia, žemėje, panaši galia mums bus suteikta ir kitame pasaulyje, Dievo Karalystėje... Taigi ir kitame pasaulyje sielos galės vystytis. Žemėje sielos apšviečiamos per maldas, kitame pasaulyje jos taip pat galės prašyti pasigailėjimo; jos bus apšviestos per maldavimus ir prašymus.

Sielos gali tobulėti visą laiką – prieš ir po mirties. Tačiau tai ne liečia jų formos. Nėra sutvėrimo, aukštesnio už tobulą žmogų. Bet kai žmogus pasiekia tokią padėtį (būseną), jis gali tobulėti ir toliau, tačiau jo padėtis nebekis, nes nebūna aukštesnės padėties už tą, kurioje atsiduria tobulas žmogus. Jis gali tobulėti tik savo žmogiškumu, nes žmogiškasis tobulumas neturi ribų. Taigi kokį išsimokslinusių žmogų besutiktum, žinok, kad yra dar mokslingesnių.

Kadangi žmogiškasis tobulumas yra begalinis, žmogus gali tobulėti ir po mirties, palikęs šį pasaulį" („Atsakant į kai kuriuos klausimus", 260, 261, 268, 269, 274 psl.).

Dviejų pasaulių vienovė

Žmonijos vienybė, apie kurią kalbėjo Bahá'u'lláh suprantama ne tik gyvųjų atžvilgiu, bet ir visų žmogiškųjų būtybių, dar tebegyvenančių, arba jau palikusių šį pasaulį, atžvilgiu. Ne tik gyvenantys šioje žemėje, bet

ir persikėlę į dvasinį gyvenimą žmonės yra viena visuma, vienas organizmas; jo abi dalys priklauso viena nuo kitos. Dvasinis tarpusavio bendravimas nėra jokių būdu neįmanomas arba nenatūralus – tai pastovus ir neišvengiamas būvis. Tie, kurių dvasinės galios yra išvystytos nepakankamai, to dar nesupranta, tačiau toms galioms vystantis, bendravimas su tais, kurie yra nematomi, pamažu tampa sąmoningu ir tikslingu procesu. Pranašams ir šventiesiems šis dvasinis bendravimas yra gerai žinomas ir realus dalykas – kaip ir vizijos bei pokalbiai su žmonija. 'Abdu'l-Bahá rašo:

„Pranašų vizijos – ne sapnai, ne, tai dvasiniai atradimai, kurie turi realų pagrindą. Jie, pavyzdžiui, sako: „Aš mačiau tokį ir tokį žmogų. Aš jam pasakiau tą ir tą, jis man atsakė taip ir taip“. Tokia vizija gali įvykti ne miego pasaulyje. Taigi ji yra dvasinis atradimas...

... Tarp dvasinių sielų kyla dvasinis supratimas, jos kažką atranda, jos bendrauja apsilavusios nuo fantazijų ir išsigalvojimų; toks bendravimas neturi nei laiko, nei vietos. Evangelijoje pasakyta, kad ant Taboro Kalno Mozė ir Elijas atėjo susitikti su Kristumi; aišku, kad tai nebuvo paprastas susitikimas. Tai buvo dvasinis susitikimas (būvis)...

... Tokie susitikimai – tikras dalykas; jie iššaukia didelį efektą žmonių protuose ir mintyse, jie traukia žmonių širdis..." („Atsakant į kai kuriuos klausimus", 290, 291, 292 psl.).

Pripažindamas „super normalios" psichikos sugebėjimus, 'Abdu'l-Bahá pasmerkia bandymus paspartinti jų vystymą. Tie sugebėjimai turi atsiskleisti natūraliai, kai tam ateina laikas – jei mes, žinoma, einame tuo dvasinės pažangos keliu, kurį mums pramynė Pranašai. 'Abdu'l-Bahá rašo:

„Nagrinėti paviršutiniškai, kištis į psichinių jėgų veikimą šiame pasaulyje, vadinasi, kištis į sielos reikalus aname pasaulyje. Nors tokios jėgos yra realios, tačiau šiame plane jos yra neaktyvios. Vaikas motinos įsčiose turi akis, ausis, rankas, kojas ir kitus organus, tačiau jie neveikia. Gyvybės, esančios materialiam pasaulyje, tikslas – įžengti į Grožio pasaulį, kur tos jėgos gali pradėti veikti. Jos priklauso būtent tam pasauliui" (iš panelės Bukton užrašų, kuriuos peržiūrėjo 'Abdu'l-Bahá).

Bendravimo su mirusiųjų sielomis neturi būti siekiama savanaudžiaus

sumetimais, taip pat to nereikia daryti vien iš kvailo žingeidumo. Tai privilegija ir pareiga gyviesiems: mylėti, padėti, melstis už tuos, kurie yra kitame pasaulyje. Maldos už mirusiuosius yra džiaugsmingai kalbamos Bahá'jų bendruomenėje. 'Abdu'l-Bahá panelei E.J. Rozenberg 1904 m. kalbėjo:

„Malonė efektyviai tarpininkauti tarp sielų suteikiama tik tobuliems žmonėms, išsivysčiusioms sieloms – tai panašu į Dievo Apsireiškimą. Jėzus Kristus turėjo ir naudojosi tarpininkavimo galia tam, kad būtų atleista Jo priešams šioje žemėje. Jis, žinoma, tą galią tebeturi ir šiandien“.

'Abdu'l-Bahá niekada nepamindavo mirusiojo vardo, nepasakydamas „Te atleidžia jam Dievas“, arba ką nors panašaus. Tokią pačią galią melstis už nuodėmių atleidimą sieloms turi ir Pranašų pasekėjai. Taigi negalvokite, kad sielos yra pasmerktos amžinoms kančioms ar užmarščiai, kad jų neprisimena Dievas. Galia tarpininkauti tarp jų egzistuoja visada...

„Turtinę aname pasaulyje gali padėti beturčiams taip, kaip turtuoliai gali padėti vargšams žemėje. Bet kuriame pasaulyje visi išlieka Dievo sutvėrimais. Jie visi priklauso nuo Jo. Jie nėra nepriklausomi ir niekada tokiais nebus. Kadangi Dievas jiems reikalingas, tai kuo daugiau jie maldaus ir melsis, tuo turtingesni jie taps. Ką reiškia jų prekės, turtai? Ką reiškia pagalba ir parama aname pasaulyje? Tai – tarpininkavimo priemonės. Neišsivysčiusios sielos galės pasiekti pažangą pirmiausiai tada, jei už jas melsis dvasiškai turtingos sielos; po to jos galės tobulėti melsdamosi pačios“.

„Tie, kurie paliko šį pasaulį, įgauna vis naujų ir naujų savybių, kitokių negu gyvųjų žmonių, tačiau visiškai atsiskyrimo nuo gyvųjų nėra.“

Meldžiantis susilieja padėtys, sąlygos, aplinkybės. Melskitės už kitus taip, kaip jie meldžiasi už jus“ („'Abdu'l-Bahá Londone“, 97 psl.).

Paklaustas, ar įmanoma per meilę ir tikėjimą pranešti apie Naująjį Apreiškimą tiems, kurie jau paliko šį pasaulį, negirdėję apie tai, Bahá'u'lláh atsakė:

„Taip, žinoma! Nuoširdi malda visada turi efektą, ji turi didžiulę įtaką aname pasaulyje. Mes niekada nesame atskirti nuo jų, esan-

čių ten. Tikroji įtaka yra ne šiame, bet kitame pasaulyje". (Iš Marijos Hanfors Ford užrašų, išleistų Paryžiuje 1911 m.).

Bahá'u'lláh rašė:

„Už tą, kuris gyveno taip, kaip jam buvo įsakyta, melsis Dangaus Šviesybės, Aukščiausiojo Rojaus žmonės ir tie, kurie gyvena Didingiausiuose Rūmuose – melsis paliepti Dievo, Brangiausiojo ir Išgirtojo" („Laiškas", išverstas Ali Kuli Khan).

Kai 'Abdu'l-Bahá buvo paklaustas, kodėl širdis dažnai instinktyviai kreipiasi į mirusį draugą Jis atsakė:

„Tai Dievo kūrimo įstatymas, kuris numato, kad silpnesnysis turi remtis į stipresnįjį. Tie, į kuriuos kreipiesi, gali būti Dievo galios tarpininkais tau netgi tada, kai tebegyvensi žemėje. Tačiau Viena Šventoji Dvasia sustiprina visus žmones" ('Abdu'l-Bahá Londonė", 98 psl.).

Blogio nebuvimas

Pagal Bahá'jų mokymą apie Dievo vienovę, niekur neegzistuoja blogis. Pasaulyje egzistuoja tik Dievas. Jeigu būtų dar kas nors šalia Jo, arba priešpastatoma jam, tai Jis nebūtų Dievas. Kaip suprasti tamsą? Tai šviesos nebuvimas. Blogis yra tam tikro gėrio nebuvimas. Blogas žmogus yra tas, kurio gerasis pradas dar neišsivystęs. Jei jis savanaudis, bloga yra ne tai, kad rūpinasi tik savimi, nes bet kokia meilė, netgi savi-meilė yra gera, dieviškos prigimties. Šiuo atveju bloga yra tai, kad jo meilė tokia skurdi, netikusi, paklydusi, kad jis nejaučia meilės kitiems ir Dievui. Jis laiko save tik labiausiai išsivysčiusiu gyvūnu; taip galvodamas jis kvailai glosto savo savimeilę tartum glostytą šunį; tiesa, tai blogiau negu glostyti šunį.

Viename laiške 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Dėl pastabos, kad 'Abdu'l-Bahá kartą pasakė kai kuriems savo patikėtiniams, jog blogis neegzistuoja, kad tai neegzistuojantis dalykas, turiu pasakyti: tai tiesa, juolab kad pats didžiausias blogis kyla tada, kai žmogus paklysta ir nebemato tiesos. Nuodėmė – Dievo vadovavimo neklausymas; tamsa – šviesos trūkumas; neišmanymas – žinių stoka; apgaulė – pasitikėjimo nebuvimas; aklu-

mas – regėjimo nebuvimas; kurtumas – negalėjimas girdėti. Taigi nei nuodėmių, nei aklumo, nei kurtumo, nei neišmanymo, kaip tokių, nėra”.

„Viskas, kas sutverta, neturi blogio, visi kūriniai yra geri. Žmogui būdingos įvairios savybės, požymiai, prigimtiniai bruožai – visa tai kartais iš pažiūros gali atrodyti ne teigiamo turinio, tačiau iš tikrųjų jie net neegzistuoja. Pavyzdžiui, stebėdami vaikų gyvenimą nuo pat pradžios, pamatysime, kad jis kartais užsispiria, pyksta, nervinasi. Taigi galima teigti, kad žmoguje blogis sąveikauja su gėriu, nors tai prieštarauja teiginiui, kad gamtoje ir jos sutvėrimuose yra vien gėris. Tai reikia suprasti taip: užsispyrimas, jei jis nukreiptas gera linkme, yra pagirtinas dalykas, pavyzdžiui, jei žmogus atkakliai siekia mokslo ir žinių, jei jis nori tapti jautriu, geranorišku ir teisingu žmogumi – tai dar labiau pagirtina. Jeigu žmogus su dideliu pykčiu ir rūstybe stoja į kovą su kraugerišku tironu, kuris siautėja kaip plėšrūnas – tai irgi labai pagirtina. Tačiau jei visa tai žmogus panaudoja neteisinga linkme, tai peiktina...”

... Tai pasakytina apie visus žmogaus charakterio, prigimties bruožus, kurie sudaro jo gyvenimo turtą – jei jie bus panaudoti neteisingai, tai bus blogi bruožai. Ar ne aišku, kad visi sutvėrimai yra geri?” („Atsakant į kai kuriuos klausimus”, 250, 251 psl.).

Blogis visada yra gėrio gyvenime nebuvimas. Jei žmogaus žemi jausmai išsivysto neproporcingai, tai gydyti reikėtų taip: duoti daugiau peno aukštesniesiems jausmams, neleisti vystytis žemesniesiems, tik taip bus atstatyta pusiausvyra. „Aš atėjau tam, kalbėjo Kristus, kad jūs gyventute ir turėtute pilnesnį gyvenimą”. Štai ko mums reikėtų daugiau – gyvenimo, gražesnio gyvenimo, tikro gyvenimo. Bahá'u'lláh misija yra panaši į Kristaus. Jis kalbėjo: „Šiandien šis jūsų tarnas atėjo tam, kad atgaivintų šį pasaulį” („Laiškas Raisyi”). Savo pasekėjams Bahá'u'lláh yra pasakęs: „Eikite paskui Mane, kad Mes galėtume jus padaryti žmonijos atgaivintojais” („Laiškas Popiežiui”).

12 SKYRIUS

RELIGIJA IR MOKSLAS

„Ali, Mahometo žentas, pasakė: „Tas, kuris pritaria mokslui, pritaria ir religijai“. Ko negali suprasti žmogaus protas, to aiškinimu neturi apsiimti ir religija. Religija ir mokslas žengia koja kojon; bet kokia religija, prieštaraujanti mokslui, tiesos neatskleidžia” (‘Abdu’l-Bahá „Paryžiaus pašnekesiai”).

Nesutarimai ir klaidos

Vienas ir pagrindinių Bahá'u'lláh mokymo principų – tikras mokslas ir tikra religija visada egzistuoja harmoningai. Tiesa yra viena, ir jei koku nors būdu kyla prieštaravimų, jie kyla ne dėl tiesos nesupratimo, o dėl mąstymo klaidų. Tarp taip vadinamo mokslo ir taip vadinamos religijos konfliktai kildavo visais laikais, bet, panagrinę tuos konfliktus ryškesnėje tiesos šviesoje, pamatysime, kad viskas kildavo dėl nežinojimo, prietarų, tuštybės, godumo, siauraprotiškumo, netolerancijos, užsispyrimo ir kitų panašių priežasčių. Žodžiu, dėl to, kas yra svetima ir mokslo, ir religijos dvasiai, kuri abiems reiškiniams yra ta pati. Hakslio (Huxley) žodžiais tariant, „didžiųjų filosofų darbo vaisiai – tai ne jų intelekto dydis, tai jų intelekto religinis dvasingumas. Jiems tiesos atsiskleidė dėka didelės kantrybės, meilės, savęs atsižadėjimo, pasišventimo, o ne dėl loginio mąstymo“. Matematikas Boole tikino, kad „geometrinė indukcija iš principo yra maldos procesas – apibrėžto dydžio protas siekia pažinti neapibrėžtumą (begalybę) dėl apibrėžtų tikslų“. Didieji religijų ir mokslo pranašai nepaneigdavo vienas kito. Tų didžiųjų mąstytojų neverti pasekėjai, kurie religinius mokymus aiškindavo paraidžiui, bet ne dvasiškai, tapdavo Pranašų persekiotojais ir aršiausiais pažangos priešininkais. Jie nagrinėdavo kiekvieną apsireiškimą, kurie, jų nuomone, atrodė šventi – tą jie darė ribotu savo protu ypač atidžiai ir skrupulingai. Jiems teegzistavo tik vieno apsireiškimo šviesa. Jei Dievas per savo begalinį dosnumą atsiųsdavo naują apreiškimą, ir jei tas naujo įkvėpimo žibintas švytėdavo ryškiau negu ankstesniais laikais, jie, užuot sveikinę naująją šviesą ir

garbinę dar didesniu dėkingumu visų šviesų Tėvą, užsideddavo pykčiu ir sunerimdavo, nes naujoji šviesa nebeatitikdavo jų skelbtos apibrėžtos tiesos. Naujoji šviesa jiems nebeturėdavo ortodoksinio švytėjimo, ji nebesklisdavo iš ortodoksinės šalies, taigi, jų nuomone, ją reikėdavo užgesinti, kad ji nenuvestų žmonių klystkeliais, į šventvagystę. Taip darė dauguma Pranašų priešininkų: jie tapdavo aklais aklyjų vadovais, besipriešinančiais didesniai tiesos atradimui. Taip jie darė vardan vienintelės tiesos (jų manymu) išsaugojimo. Kai kurie kiti vadovavosi vien tik savanaudiškais sumetimais ir kovojo prieš tiesą, arba trukdė pažangai dėl savo dvasinio skurdo ir inertiškumo.

Pranašų persekiojimas

Didieji religijų Pranašai, vos tik Jie pasirodydavo, būdavo naikinami ir nepripažįstami. Ir Jie, ir Jų pirmieji pasekėjai nevengė savo skriaudikų; Jie Dievo kelyje paaudkodavo viską, ką tik turėdavo, net ir gyvybę. Panašiai atsitiko ir mūsų laikais. Nuo 1844 m. daug Báb'o ir Bahá'u'lláh pasekėjų buvo žiauriai nužudyti už savo tikėjimą, dar daugiau buvo uždaryta į kalėjimus, ištremta, pasmerkta skurdui ir degradavimui. Naujausioji šių laikų religija buvo „Pakrikštyta krauju“ – žiauriau negu bet kada ankščiau. Kai kurių pasekėjų kankinio gyvenimas nesibaigia ir šiandien. Tas pats likimas buvo ištikęs ir mokslo pranašus. Džordanas Bruno – kaip apsišaukėlis – buvo sudegintas ant laužo 1600 m., nes mokė – be kita ko, kad Žemė sukasi aplink Saulę. Po kelerių metų filosofijos veteranas Galilėjus, norėdamas išvengti laužo, savo mokymo atsisakė atsiklaupęs ant kelių. Darvinas ir šiuolaikinės geologijos pionieriai buvo įnirtingai pasmerkti už tai, kad jie drįso prieštarauti Šventajam Raštui, kuris skelbė, jog pasaulis buvo sukurtas per šešias dienas ir tik vos ne prieš šešis tūkstančius metų! Tačiau opozicija mokslinei tiesai ne visada kildavo iš bažnyčios. Ortodoksinis mąstymas moksle buvo tiek pat priešiškas pažangai, kaip ir ortodoksizmas religijai. Savo laiku Kolumbas buvo paniekinamai išjuoktas tarp vadinamųjų anų dienų mokslininkų, įrodinėjančių savo pačių malonumui, kad laivai gali apiplaukti žemės rutulį iki pat tolimiausio priešingo taško, tačiau grįžti tuo pačiu keliu jie nebegali. Mokslo apie elektrą pionierius Galvanis turėjo iškęsti kartų savo kolegų sarkazmą ir net pravardžiovimą „varlių šokėjų mokytojas“. Harvėjus, kuris pirmasis atrado kraujo apytaką, ne kartą buvo išjuokiamas ir turėjo atsisakyti paskaitų skaitymo. Kai Stefensas išrado garvežio variklį, kai kurie

Europos matematikai, užuot juo susidomėję ir nagrinėję jo charakteristikas, pradėjo su pasimėgavimu įrodinėti, jog lokomotyvas ant lygių bėgių krovinio nepatrauks dėl ratų slydimo. Tokių samprotavimų pavyzdžių gali rasti kas tik nori – ir anų, ir šių laikų mokslininkų gyvenime. Antai daktaras Zamenhofas, esperanto kalbos sukūrėjas, turėjo atkakliai kovoti dėl naujosios, tarptautinės kalbos pripažinimo ir patirti pajuokas, panieką, kvailą oponentų užsispyrimą – kaip Kolumbo, Galvanio, Stefensonso laikais. Taigi net esperanto kalbos, padovanotos pasauliui 1887 m., pripažinimas kai kam pasibaigė kankinio gyvenimu.

Susitaikymo aušra

Per pastaruosius maždaug penkiasdešimt metų naujų laikų dvasia iššaukė kai kuriuos pasikeitimus – pasklido Tiesos Naujoji Šviesa, kurioje pradėjo blankti praeito šimtmečio prieštaraivimai, jie ėmė atgyventi. Kur dabar yra tie pagyrūnai, materialistai ir dogmatikai ateistai, kurie vos prieš keletą metų grasino išvyti religiją iš žmonijos gyvenimo? Kur dingo tie pamokslautojai, kurie su tokiu pasitikėjimu siųsdavo į pragaro ugnį, pasmerkdamo prakeiksmu kančioms tuos, kurie nepripažino jų dogmų? Jų garsių reikalavimų aidai, tiesa, dar kartais nuskamba, bet jų dienos pamažu eina į pabaigą, jų doktrinos jau nuvainikavo save pačios. Mes jau dabar įsitikinome, kad jų mokymas, dėl kurio kildavo tiek daug nesutarimų, nebuvo nei mokslas, nei tikra religija. Koks mokslininkas šiais psichikos reiškinių tyrinėjimo laikais dar tebesilaiko tvirtinimo, kad smegenų sekrecijos sukelia mąstymą taip, kaip kepenų sekrecijos sukelia tulžies išsiliejimą? Arba, kad kūno irimas neišvengiamai veda prie sielos suirimo? Mes jau įsitikinome, kad mintis, jei ji iš tikrųjų nori būti laisva, turi sklaidyti ir dvasiniame, ir materialiaame pasaulyje, ne tik daiktų karalystėje. Mes jau žinome, kad tai, ką mes galime suvokti, yra tik lašelis jūroje. Todėl mes pilnai tikime stebuklų galimybe, tačiau ne gamtos dėsnių pažeidimo prasme, bet kaip kai kurių subtilių jėgų pasireiškimo galimybe, kurios dar nesuvokiame ir nežinome – kaip apie elektrą ir rentgeno spindulius nieko nežinojo mūsų protėviai. Kita vertus, kuris iš pagrindinių religijos vadovų ims dar tvirtinti, kad, norint sulaukti išganymo, reikia tikėti, jog pasaulis buvo sukurtas per šešias dienas, jog didelė nelaimė, aprašyta „Exodus“, buvo iš tikrųjų, jog saulė sustojo danguje (kitai sakant, žemė nustojo suktis apie saulę) todėl, kad Jošua galėtų pavyti savo priešus, jog, jei žmogus netikės šventuoju Athanasiju, „jis mirs vi-

siems laikams". Tokie tvirtinimai dar gali būti pakartojami kokia nors forma, bet kas šiandien priims juos už gryną tiesą ir besalygiškai? Žmonių protų ir širdžių užvaldymo tokiomis priemonėmis laikai jau praėjo, arba baigia praeiti. Religija yra labai skolinga mokslo vyrams, kurie padėjo išsklaidyti tokius įkyrius tikinimus ir dogmas; tie vyrai padėjo tiesiai atsistoti ant kojų. Bet dar didesnę skolą mokslo pasaulis jaučia tikriesiems šventiesiems ir tiems paslaptiesiems, kurie, net ir sirgdami, niekada nenustojo tikėję svarbiausiomis dvasinėmis tiesomis, kurie demonstravo nepatikliam pasauliui įrodymus, jog gyvenimas neapsiriboja kūno businessu, jog nematomas pasaulis yra didesnis už matomąjį. Šie mokslininkai ir šventieji buvo kaip kalnų viršūnės, kurios pagaudavo pirmuosius tekančios saulės spindulius ir atspindėdavo juos žemyn, į žemę. Dabar jau saulė yra patekėjusi aukštai, jos spinduliai apšviečia visą pasaulį. Per Bahá'u'lláh mokymą mes patyrėme tiesos šlovingą atsiskleidimą, kurį jaučia širdis ir protas, kuriame ir mokslas, ir religija sudaro neišardomą vienvienę.

Tiesos ieškojimas

Ypač artimas mokslui yra Bahá'u'lláh mokymas apie tiesos ieškojimą. Žmogus turi pirmiausia atsisakyti visų prietarų, tik po to jis netrukdomai gali ieškoti tiesos. 'Abdu'l-Bahá rašo:

„Norint surasti tiesą, pirmiausia reikia atsikratyti savo prietarų, trivialių ir paikų nuostatų; žmogaus protas turi būti atviras ir laisvas. Jei taurė pilna, jos daugiau nebepripildysi. Tas faktas, kad mes įsivaizduojame esą teisūs, o visi kiti klysta – didžiausia kliūtis kelyje į vienybę; juk vienybė reikalinga, jei mes siekiame Tiesos, kadangi Tiesa yra viena...

Nei viena tiesa negali prieštarauti kitai. Šviesa bus šviesa, nesvarbu, iš kokio žibinto ji sklįstų! Rožė visad bus graži, nesvarbu, kokiame sode ji žydės! Žvaigždės spindės bus toks pat, ar ji šviečia iš Rytų, ar iš Vakarų! Išsilaisvinkite nuo prietarų ir pamilsite Tiesos Saulę, nepriklausomai nuo to, kokiame horizonte ji patekės. Jūs tada suprasite, kad ta pati Dieviškoji Tiesos Šviesa švytėjo ir Kristuje, ir Mozėje, ir Budoje. Štai kaip reikia suprasti tiesos ieškojimą.

Tai taip pat reiškia, kad mes turime išsilaisvinti nuo visko, ko

mes išmokome, kad turime nusivalyti sau kelią, kad nereikėtų mums vengti mokytis dar kartą, visko nuo pat pradžios. Mes neturime sau leisti, kad mūsų meilė kokiai nors religijai arba asmeniui būtų tokia akla, jog ji nebeleistų mūsų akims įžiūrėti prietarų buvimą. Kai mes išsivaduosime nuo visų tokių pančių, sukausčių sių protą, tik tada mes pasieksime savo tikslą".

Tikrasis agnosticizmas

Bahá'jų mokymas labai derinasi ir su mokslu, ir su filosofija, skelbiančia, kad tikroji Dievo prigimtis žmonių protams yra visiškai nesuvokiama. Kaip ir Tomas Hekslis bei Herbertas Spenseris, karštai įtikinėję, kad Pirmosios Didžiosios Priežasties prigimtis yra nežinoma, taip ir Bahá'u'lláh mokė, jog „Dievas supranta visus, Jo suprasti negali niekas". Kelyje į Dievo esmės pažinimą „praėjimas užtvertas ir nepraeinamas". Kaip gali ribotas pažinti begalinį, neribotą, kaip gali vandens lašelis apglėbti visą vandenyną, kaip dulkėlė gali užstoti visatą? Tačiau pati visata iškalbingai kalba apie Dievo buvimą. Kiekvieniame vandens lašelyje paslėpta milijonai reikšmių, kiekvienoje didžiausias mokslininkas. Chemikai ir fizikai, nagrinėjantys visus tuos klausimus, pradėjo nuo masės ir perėjo prie molekulių, nuo molekulių prie atomų, nuo atomų prie elektronų ir eterio. Kiekviena tyrinėjimų pakopa darėsi vis sudėtingesnė, ir pagaliau net didžiausi žmonijos protai jau nebegali prasiskverbti giliau. Jiems belieka su baiminga, tylia pagarba nusilenkti nežinomai Begalybei, apgaubtai nepažįstamos paslapties.

Kaip gali žmogus pažinti visatą, jei net gėlės, išlindusios per skylėtą sieną, net mažiausio atomo paslapties negali suprasti ir patys didžiausieji mokslo vyrai? Ar gali jie apibrėžti ar aprašyti Begalybės priežastį? Visi teologiniai samprotavimai apie Dievo prigimtį, Jo esmę neišvengiamai pakimba ore, jie atrodo kvaili ir bergždi.

Dievo pažinimas

Nors Dievo esmė mums nežinoma, tačiau Jo dosnumo apraiškos matomos visur. Nors pirmoji priežastis mums nesuvokiama, tačiau jos pasekmės mums gali būti suprantamos. Jei menininko paveikslo supratimas padeda meno žinovui pažinti patį menininką, tai ir žinios apie visatą

– visų pirma tokių jos dalių, kaip garmta, žmogus, matomi ir nematomi daiktai – padeda pažinti Dievo rankų kūrinis; visa tai suteikia Dieviškosios Tiesos ieškotojui gilių žinių apie Jo Šlovę. „Dangus skelbia Dievo šlovę, dangaus tvirtybė rodo savo neįprastus sugebėjimus”.

Dieviškieji apsireiškimai

Visi daiktai – vieni ypač ryškiai, kiti mažiau – liudija apie Dievo dosnumą, taip kaip visi materialūs daiktai, atsidūrę prieš Saulę, ją atspindi, kartais daugiau, kartais mažiau. Antai suodžių krūva saulę atspindi labai mažai, akmuo ją atspindi daugiau, kreidos gabalas – dar daugiau. Tačiau nė viename iš šių atspindžių neaptiksime didžiosios orbitos formų ir spalvų. Tik tobulas veidrodis atspindi visas saulės šviesos formas ir spalvas: žiūrėdamas į tokį veidrodį, pasijunti tartum žvelgtum į pačią saulę. Visa tai pasakytina ir apie daiktus, kurie byloja mums apie Dievo buvimą. Akmuo Dievo požymius atskleidžia tik šiek tiek, gėlė juos atskleidžia labiau, gyvūnas savo nuostabią jutimines ir judėjimo galias bei instinktais apie tai byloja dar labiau. Net paties žemiausio visuomenės luomo žmonės turi nuostabių savybių, bylojančių apie Dievo buvimą. Poete, šventajame, genijuje Dievo požymiai pasireiškia kur kas ryškiau, tačiau tik Pranašai ir religijų įkūrėjai yra tie tobulieji veidrodžiai, kurių pagalba Dievo meilė ir išmintis spinduliuojama visai žmonijai. Paprastų žmonių veidrodžiai yra sutepti savanaudiškumo ir prietarų dėmėmis, tuo tarpu Pranašai ir religijų įkūrėjai yra visiškai tyri ir švarūs žmonės, Jie visiškai atsidavę Dievui, Jo Valiai. Per tai Jie tampa didžiausiais visos žmonijos švietėjais. Dieviškasis mokymas, Šventosios Dvasios galia, sklindanti iš Jų, buvo ir yra žmonijos pažangos priežastis, nes Dievas padeda žmonėms kitų žmonių pagalba. Kiekvienas žmogus, pasiekęs didesnių laimėjimų gyvenime, tampa savotiška pagalbos priemone tiems, kurie stovi ant žemesnio gyvenimo laiptelio; ant aukščiausio gyvenimo laiptelio stovintys žmonės yra patys didžiausieji visų žmonių pagalbininkai. Viskas atrodo, tartum žmonės būtų surišti elastingomis virvėmis. Jeigu koks nors žmogus pakyla aukščiau kitų, jų bendro išsivystymo lygio, virvės įsitempia. To žmogaus tėvynainiai stengiasi tokį išaukštiną žmogų tempti žemyn, tačiau ne mažesne jėga į viršų traukia juos tas, kuris yra aukščiau visų. Kuo aukščiau jis pakyla, tuo labiau jaučia svorį; kuriuo jį tempia žemyn jo tėvynainiai, aplinkiniai, tuo labiau jis tampa priklausomas nuo dieviškosios paramos ir pagalbos tų, kurie stovi dar aukščiau negu

jis. Už visus išaukštintuosius dar aukščiau stovi Pranašai, Gelbėtojai, Dieviškieji Apreiškimai – tai tobuliausios asmenybės, kurios savo laiku, neremiamos nei vadovų, nei draugų, nešė visą žmonijos našta, padedant tik Dievui. „Mūsų nuodėmių našta užgulė Jį“ – taip būdavo galima pasakyti apie kiekvieną iš jų. Kiekvienas Jų buvo Kelias, Tiesa, Gyvenimas tiems, kurie buvo Jų pasekėjai. Kiekvienas iš Jų buvo kanalas, kuriuo tekėjo Dievo dosnumas į kiekvieno žmogaus širdį, pasiruošusią priimti tai. Kiekvienas iš Jų turėjo suvaidinti savo vaidmenį visuomenės tobulinimo plane.

Pasaulių sutvėrimas

Bahá'u'lláh moko, kad visata neturi laiko pradžios. Ji yra nuolatinis Didžiosios Pirmosios Priežasties perpetum vyksmas. Kūrėjas šį darbą darė visada, Jis tai darys ir ateityje. Pasauliai ir sistemos atsiras ir atsiras, po to po vieną išnyks, tačiau visata visada išliks. Visi daiktai, kurie yra kuriami, anksčiau ar vėliau suyra, išlieka tik jų pagrindiniai komponentai. Pasaulio kūrimas – ar tai būtų pakalnutės, ar žmogaus kūno – nereiškia „kūrybos iš nieko“. Tai visų pirma išskaidytų elementų sujungimas į visumą, nematomo pavertimas matomu. Tačiau laikui bėgant, elementai išsisklaidys vėl, dings buvusi jų forma, nors iš tikrųjų niekas nepranyks ir nežus. Vėl ir vėl senųjų elementų bazėje rasis naujos kombinacijos ir formos. Bahá'u'lláh patvirtina mokslininkų teiginį, kad žemės kūrimas prasidėjo ne prieš šešis tūkstančius, bet prieš milijonus ir bilijonus metų. Evoliucijos teorija nepaneigia egzistuojančios kuriamosios galios. Ji padeda geriau atskleisti viso to pasireiškimo metodus ir supažindina mus su istorija, kaip ir ką mums palaipsniui atskleidė astronomai, geologai, fizikai, biologai. Tai teisinga reiškinių įvertinimo teorija, iššaukianti žmonėse daugiau pagarbos ir garbinimo negu tiesmukiška ir primityvi Dievo kūrybos istorija, pateikta Šventuose Hebrajų Raštuose. Istorija, pasakojama Genezės Knygoje, turi dar daugiau privalumų. Joje yra keletas drąsių simbolinių ženklų aprašymų, suteikiančių kūrybos procesui kai kurią dvasinę prasmę, panašią į tą, kurią suteikia dailininkai, keliais teptuko brūkšniais perteikdamas ekspresiją, kurios praktiškas ir veiklos žmogus, linkęs į detalizavimą, gali nesuvokti. Jeigu materialios detalės mums neleidžia pamatyti dvasinės prasmės, tada bus geriau, jei jų atsisakysime; tačiau, jei jau vieną kartą mes supratome pagrindinę esmę, tai detalių pažinimas pagilina mūsų koncepciją nuostabiu, papildomo

mu grožiu, turtingumu. Tai mums padeda sukurti didingą paveikslą – ne tik jo apmatų, planą.

'Abdu'l-Bahá rašo:

„Žinokite, kad viena iš sunkiausiai suvokiamų dvasinių tiesų yra ta, kad begalinė visata neturi pradžios...

... Žinokite, kad nėra kūrėjo be savo sutvėrimo, kad neįmanoma įsivaizduoti maitintojo be tų, kuriuos jis maitina. Visi dieviškieji vardai ir požymiai kalba apie dieviškosios būtybės egzistavimą. Jei mes galėtume įsivaizduoti laiką, kada neegzistavo būtybė, toks vaizdinytys paneigtų Dievybės buvimą. Dar svarbiau yra tai, kad absoliutus ko nors nebuvimas negali virsti kieno nors egzistencijos pradžia. Jeigu kokia nors būtybė visai neegzistavo, ji taip pat neturėjo savo egzistencijos pradžios. Taigi, jei Vienovės Esmė, t.y. Dievo egzistavimas yra amžinas ir visada esantis, visa tai, taip sakant, neturi nei pradžios, nei pabaigos. Neabejotina, kad šis egzistencijos pasaulis ... neturi nei pradžios, nei pabaigos... Gali būti taip, kad viena šios visatos dalis arba pasaulis kada nors atsiranda arba išnyksta, tačiau kitos nesusikačiuojamos dalys ir pasauliai tuo metu tebeegzistuoja... Kadangi kiekvienas pasaulis turi pradžią, jis turi ir pabaigą, vadinasi, kiekviena kompozicija, bendra ar dalinė, turi neišvengiamai suirti. Vienintelis skirtumas – viena kompozicija suyra greičiau, kita vėliau, tačiau niekada nebus taip, jog kompozicija nesuirytų“ („Atsakant į kai kuriuos klausimus“, 209-210 psl.).

Žmogaus evoliucija

Bahá'u'lláh patvirtina, jog teisūs tie biologai, kurie žmogaus vystymosi istoriją supranta kaip žmonių giminės rūšių vystymąsi per milijonus metų. Prasidėjo vystymasis nuo pačių paprasčiausių formų, jis progresavo nuo vienos pakopos į kitą, iš vienos kartos į kitą, tapdamas vis labiau ir labiau sudėtingu ir pažangesniu, kol galų gale išsivystė šių laikų žmogus. Tą vystymosi procesą pereina kiekvienas individo kūnas, prasidedantis nuo apvalios formos masės ir pasibaigiantis pilnu išsivystymu. Jei-gu ši tiesa pasakytina apie atskirus individus, ko niekas neneigia, tai kodėl mus turėtų žeminti tai, jog toks vystymosi procesas paliečia ir visą žmonią. Tai visai ne tas pats, ką reikėtų tvirtinimas, jog žmogus yra kilęs

iš beždžionės. Žmogaus embrionas vienu metu primena žuvį su žiaunomis ir uodega, tačiau jis nėra žuvis. Tai žmogaus embrionas. Taigi ir žmonių rūšys vienu metu galėjo būti panašios, nes jų vystymasis praėjo nuoseklų ir ilgą procesą. Galimas dalykas, tos rūšys buvo panašios į kai kurių žemesnių gyvūnų rūšis, tačiau jos vis tiek buvo žmonių rūšys, kuriose buvo įkūnyta latentinė galia, stumianti žmogaus vystymąsi. Visa tai, mūsų įsitikinimu, atves žmogų netgi į dar aukštesnę išsivystymo pakopą. 'Abdu'l-Bahá rašo:

...„Aišku, kad šis žemės pavidalo pasaulis, egzistuojantis dabar, neatsirado iš karto, jis ... praėjo įvairius vystymosi etapus, kol pagaliau jį išpuolė dabartinės laikų tobulumo formos...

... Žmogus savo egzistavimo pradžioje, savo žemės įsčiose, kaip ir embrionas motinos įsčiose, vystėsi ir augo palaipsniui, pereidamas iš vienos rezistencijos formos į kitą ... kol pagaliau jis pasiekė šį grožio ir tobulumo laipsnį, šiuos sugebėjimus ir galią. Aki vaizdu ir tai, jog jis pradžioje neturėjo nei tokio patrauklumo, nei gracijos, nei elegancijos; visa tai buvo pasiekta palaipsniui – ir dabartinis pavidalas, ir forma, ir grožis, ir gracingumas ...

... Žmogaus egzistavimas šioje žemėje nuo pat pradžios iki šių laikų, iki tokios išsivystymo padėties, formos, sąlygų būtinai turėjo būti ilgas procesas... Bet nuo pat žmogaus egzistavimo pradžios jis buvo atskiros rūšies (klasės) evoliucijos vystymosi procesas ... tai leidžia daryti prielaidą, jog žmonėse tebėra buvusių žmogaus organų pėdsakai. Tai vienas iš įrodymų, kad rūšis nebuvo laikina ir ne originali. Dar geresnis įrodymas yra tai, jog žmogaus egzistencijos formos, pavidalas, jo organai visą laiką tobulėjo. Žmogus visada išliko kaip atskira, specifinė rūšis, jis niekada nebuvo gyvulys" („Atsakymai į kai kuriuos klausimus", 211, 212, 213, 214 psl.).

Štai ką 'Abdu'l-Bahá rašė apie Adomo ir levos istoriją:

„Jei mes šią istoriją priimsime tiesiogine prasme, kokią jai suteikia žmonės, tai bus ekstraordinarus klausimo supratimas. Žmogaus protas jos priimti už tiesą negali, taip pat negali jai pritarti, jis tiesiog nepajėgia to įsivaizduoti. Istorijoje aprašyti įvykiai, detalės, kalbos, pasmerkimai toli gražu nebūdingi protingai asmenybei, nekalbant apie Dievybę, kuri sukūrė šią begalinę visatą – pačią

tobuliausią, su begale joje sutvėrimų, sistemų, galių, tobulumo...

Taigi šią Adomo ir levos istoriją, pasakojančią, kaip Adomas ir leva valgė medžio vaisius, kaip jie buvo išvyti iš Rojaus, reikia suprasti kaip simbolinę. Joje glūdi dieviškosios paslaptys, pačios bendriausios reikšmės, tad ji iššaukia pačius nuostabiausius aiškinimus" („Atsakymai į kai kuriuos klausimus", 140 psl.).

Kūnas ir siela

Bahá'jų mokymas apie kūną ir sielą, sielos gyvenimą po mirties visiškai neprieštarauja žmogaus psichikos tyrinėjimo rezultatams. Šis Mokymas, kaip mes jau sužinojome, skelbia, kad mirtis – tai tik naujas gimimas, tai pabėgimas iš kūno kalėjimo į geresnį gyvenimą, tai begalinio gyvenimo tobulėjimo tąsa.

Sukaupta mokslinių tyrinėjimų bazė, svarbių įrodymų didėjimas, bešališkų ir labai kritiškų tyrinėtojų nuomonė – viso to pakanka, kad būtų galima tikėti gyvenimu po mirties, apie sąmoningos „sielos" egzistavimą ir veiklą, jai pasitraukus iš žmogaus kūno. Štai ką apie tai rašo F.W.H. Maieras (Myers) „Žmogaus asmenybėje", kūrinyje, kuriame susumuojami Psichiatrijos tyrimų draugijos mokslinio darbo rezultatai:

„Stebėjimai, eksperimentai, išvados atvedė daugelį tyrinėtojų, kuriems priklauso ir aš, į tikėjimą, kad egzistuoja tiesioginis ar netiesioginis telepatinis ryšys ne tik tarp žmonių, gyvenančių šioje žemėje, bet ir tarp sąmonės, protų, dvasios tų, kurie tebėra šioje žemėje ir tų, kurie iš jos jau pasitraukė. Toks atradimas atidaro duris į apreiškimo pažinimą.

Mes jau atskleidėme, kad, nepaisant apgaulių, savęs apgaudinėjimų, klastojimų ir iliuzijų, daug ženklų mus pasiekia iš kapų...

Mūsų atradimai, kai kurių paslapčių atskleidimas iškėlė preliminarines tezes apie iš kūno pasitraukusias dvasias, kurias buvome sutikę...

Pirmiausia ir svarbiausia, ką reikia pažymėti, bent mano manymu, tai tikėjimą, kad tokių sielų, pasitraukusių iš kūno, padėtis – begalinė jų išminties ir meilės evoliucija. Jų meilė žemei ne tik tebesitęsia, bet dar labiau įgyja didingumo, kilnumo ir virsta garbiniu... Blogis joms neatrodo baisus dalykas, jos jį paprasčiausiai niekina. Jis nebūdingas jokiam galingam Valdovui, tai kažkokia

beprotybė, nuo kurios aukštesnės dvasios stengiasi išgelbėti sielas. Nereikia pereiti jokios ugnies skastyklos, nes savimonė žmogui atneša ir bausmę, ir atpildą. Aname pasaulyje meilė tampa savęs išsaugojimo priemone. Šventųjų Bendrija ne tik gyvenimą papuošia, bet jį padaro ir amžinu. Pagal telepatijos dėsnius ši Bendrija mus veikia ir žemėje. Netgi ir šiais laikais išėjusių sielų meilė mus verčia šauktis Dievo. Netgi dabar mūsų atmintis (meilė yra savotiška malda) perima ir sustiprina sielas jų kelyje aukštyn”.

Šis mokslinių tyrinėjimų sutapimas su Bahá'jų mokymu yra iš tiesu nuostabus (turima galvoje temos nagrinėjimo pažiūriu).

„Mes esame vieno medžio vaisiai, vienos šakos lapai, vieno sodo gėlės” – tai vienas iš būdingiausių Bahá'u'lláh teiginių. Cituojame dar vieną panašų teiginį: „Šlovė laukia ne to, kuris myli savo šalį, bet to, kuris myli visus žmones”. Vienybė – suprantama, kaip žmonijos, visų su-tvėrimų vienybė Dievuje – pagrindinė Bahá'u'lláh mokymo tema. Štai čia ir atsiskleidžia tikros religijos ir mokslo harmonija. Su kiekvienu mažiausiu mokslo pažangos žingsniu vis aiškiau ir aiškiau įsitikinama, kad visa-ta, jos viena nuo kitos priklausančios dalys egzistuoja vienvėje. Astro-nomo veikla neatsiejamai surišta su fiziko veikla, fiziko veikla – su che-miko, chemiko – su biologo, biologo – su psichologo ir t.t. Kiekvienas naujas atradimas vieno mokslo sferoje naujai apšviečia kito mokslo sritį. Kadangi fizikos mokslas įrodė, jog kiekviena materijos dalelė visados traukia kitą dalelę, ar veikia ją kitaip nepriklausomai nuo laiko ir artumo, šis mokslas taip pat atskleidė ir tai, jog kiekvienas žmogus visatoje vei-kia kitą žmogų, daro jam įtaką. Princas Kropotkinas kūrinyje „Abipusė pagalba” labai įtikinamai parodė, kad net tarp žemai išsivysčiusių gyvū-nų būtinai egzistuoja abipusės pagalbos ryšys, kuris padeda visiems gy-viams kovoti už išlikimą. Tačiau žmonių giminės vystymosi pažanga kas kartą vis labiau ir labiau priklauso nuo to, kaip tarpusavio kova pakeičia-ma tarpusavio pagalba. „Visi už vieną, vienas už visus” – vienintelis ir teisingas principas, kuriuo remiantis žmonija gali eiti pažangos keliu.

Vienybės era

Visi šių laikų ženklai byloja, kad mes esame naujoje žmonijos istori-jos aušroje. Iki šiol tvirtai buvo laikomasi savanaudiškumo ir materializ-mo. Žmogus dar elgiasi kaip jaunas erelis: įsikanda į kietą uolą ir nenori

pakilti į orą. Erelio pastangos pakilti, suplasnojus sparnais – nedrąšios ir menkos. Jame dar tūno kažkoks ilgesys...

Vis giliau ir giliau žmonija grimzdo į dogmas ir ortodoksalizmą. Bet štai ateina išsilaisvinimo metas, ir žmonija pakils ant savo tikėjimo ir proto sparnų į dvasinės meilės ir tiesos aukštumas. Žmonijos sparnai įveiks žemės trauką, nes jie bus gerokai sustiprėję, jais galima bus jau sklandyti po beribės, šlovingos laisvės dausas. Tačiau šiam skrydžiui būtina viena prielaida: tai turi būti tvirtas ir nenutrūkstantis skrydis. Sparnai plasnios harmoningai, koordinuotai. 'Abdu'l-Bahá primindavo:

„Žmonija negali skristi vienu sparnu; jei ji bandys skristi vienu – tik religijos, tikėjimo sparnu, – ji nukris į prietarų balą; jei ji skris vien mokslo sparnu, ji nukris į bjaurią materializmo pelkę”.

Tobula harmonija tarp religijos ir mokslo yra sine qua non žmonijos tobulesniam gyvenimui. Kai tai jau bus pasiekta, kai kiekvienas vaikas bus ne tik išmokęs įvairių mokslų ir menų, bet ir meilės visai žmonijai, paklusnumo Dievo Valiai, kurią atskleidė žmonijos istorija ir Pranašų mokymai, tik tada, ir tik tada ateis Dievo Karalystė, ir Jo Valia žemėje bus įgyvendinta taip, kaip ir Danguje. Tik tada, o ne anksčiau, Didžioji Taika pažers žemei savo palaiminimus.

„Kai religija, – kalbėjo 'Abdu'l-Bahá, – nusikratys prietarų, tradicijų, nemokšiškų dogmų ir susitakys su mokslu, pasaulyje gims vienijanti, viską apvalanti jėga, kuri nušluos nuo žemės paviršiaus visus karus, nesutarimus, nesantaikas, kivirčius – žmonija bus suvienyta Dievuje, Jo meilės galioje”.

IŠSIPILDĘ PRANAŠAVIMAI

„Dėl Didingiausiojo Vardo (Bahá'u'lláh) pasireiškimo pasakytina štai kas: tai Tas, kurį Dievas paskelbė visose Savo Knygose ir Šventuose Raštuose – Biblijoje, Evangelijoje, Korane“ (Bahá'u'lláh).

Pranašavimų interpretacija

Pranašysčių interpretavimas yra labai sunkus uždavinys; tai tema, dėl kurios mokslo vyrų nuomonės yra pačios skirtingiausios. Tačiau dėl to nėra ko labai stebėtis, nes ir pačiuose Raštuose pranašavimai buvo pateikiami tokia forma, kurios nebuvo įmanoma suprasti, kol tam neateidavo laikas, kol pranašavimai neišsipildydavo. Ir tik tada ir tik tie, kurie išsaugojo skaisčias širdis ir buvo laisvi nuo bet kokių prietarų, pradėjo viską suprasti. Danieliaus vizijos pabaigoje buvo pasakyta:

„O Danieliau! Uždaryk savo žodžius knygoje ir ją užantspauduok – net iki laikų pabaigos; daugelis lakstys šen ir ten, padidės žmonių pažinimo galia... Aš tai girdėjau, bet nesupratau; po to aš pasakiau: o mano Viešpatie, kuo visa tai baigsis? Ir Jis tarė: Eik šalin, Danieliau, visi žodžiai užantspauduoti ir uždaryti iki laikų pabaigos“ (Danieliaus pranašystė, 12 skyrius, 4-9 pastraipos).

Jei Dievas užantspaudavo pranašystes iki tam tikro laiko ir neatskleidė galutinai jų reikšmės net patiems Pranašams, kurie jas skelbė, mes galime tikėti, kad niekas kitas, tik specialiai pasiųstas Pranašas galės sulaužyti tą antspaudą ir atskleisti prasmę, kuri buvo paslėpta pranašų alegorijų dėžutėje. Apmaštymai apie pranašysčių istoriją ir jų neteisingą aiškinimą senovėje, o taip pat šių apmaštyimų sąryšis su iškilmingais Pranašų įspėjimais turi mummyse iššaukti atsargumo jausmą: ar įvairūs teologai, aiškinę pranašysčių prasmę ir išsipildymo būdus, yra teisūs? Antra vertus, kai pasirodo žmogus, kuris tvirtina išpildysiąs pranašystę, labai svarbu jo tvirtinimą panagrinėti atviru ir laisvu nuo prietarų protu. Jei jis pasirodo esąs apsišaukėlis, apgavystė paaiškėja greitai, ji didelės žalos žmonėms padaryti nespėja. Bet vargas laukia tų, kurie nerūpestingai

uždaro duris prieš Dievo Pasiuntinį vien dėl to, kad Jis atėjo netikėtai ir neįprastai.

Bahá'u'lláh gyvenimas ir žodžiai liudija, kad Jis yra tas Pažadėtasis, kuris buvo aprašytas Šventose Knygose, kuris turi galią sulaužyti pranašysčių antspaudus, išleisti „uždarytą geriausios rūšies vyną, pilną dieviškosios paslapties“. Tad būkime atidūs, kad išgirstume Jo aiškinimus, jų šviesoje iš naujo suprastume pažįstamus, bet dažnai paslaptinius senovės laikų Pranašų žodžius.

Viešpaties atėjimas

„Viešpaties pasirodymas paskutinę dieną“ – tai toks didelis įvykis, kurio laukė visi Pranašai ir apie tai kūrė savo šlovingas dainas. Taigi, ką reiškia „Viešpaties atėjimas“? Be abejo, Dievas visą laiką yra su savo sutvėrimais, Jis yra juose, yra virš visų jų. „Jis yra mumyse arčiau negu kvėpavimas, negu rankos ir kojos“. Taip tai taip, bet žmonės negali Dievo nei matyti, nei girdėti, negali suvokti Jo imanentinės ir transcendentinės Egzistencijos. Ir taip būna tol, kol Jis nepasirodo Pats matoma forma, kol neprakalba žmonėms jų kalba. Visais laikais Savo nepaprastuosius požyrmius Dievas atskleidavo žmogui pažįstamomis priemonėmis. Kiekvienas Pranašas ir buvo tas tarpininkas, per kurį Dievas aplankydavo žmones ir su jais bendraudavo. Toks tarpininkas buvo Jėzus Kristus, ir krikščionys yra visiškai teisūs manydami, kad jiems pasirodė pats Dievas. Jame jie matė Dievo Veidą. Jo lūpose girdėjo Dievo Balsą. Bahá'u'lláh primindavo mums, kad Angelų Viešpaties, Amžinojo Tėvo, Pasaulio Kūrėjo ir Išganytojo atėjimas, kuris pagal Pranašų žodžius įvyks „laikų pabaigoje“, būsiąs dar vienas Dievo apreiškimas žmogaus šventovei, toks pat kaip Jo Apreiškimas Jėzui iš Nazareto. Skirtumas tarp ankstesniųjų ir dabartinio Jo Apreiškimo yra tik vienas – pastarasis Dievo apsiareiškimas yra ryškesnis ir šlovingesnis, nes jam Jėzus ir buvę Pranašai jau buvo paruošę žmonių širdis ir protus.

Pranašystės apie Kristų

Nesuprasdami pranašysčių apie Mesijo valdymą, žydai Kristaus nepripažino. Bahá'u'lláh rašo:

„Žydai vis dar tebelaukia Mesijo atėjimo, meldžiasi dieną ir

naktį, norėdami pagreitinti Jo atėjimą. Kai atėjo Jėzus, jie atstūmė Jį ir nužudė sakydami: „Tai ne tas, kurio mes laukiame. Atsiminkite, kai ateis Mesijas, visi ženklai ir stebuklai liudys, kad tai ir yra tikrasis Kristus. Mesijas pasirodys iš nežinomo miesto. Jis sėdės Dovydo soste, ir atsiminkite, Jis rankoje laikys plieninį kardą, su geležine skepeta valdys viską. Jis įgyvendins visus Pranašų Įstatymus. Jis nukariaus Rytus ir Vakarus, šlovins savo išrinktąją žydų tautą. Jis atsineš su savimi Taiką, kurioje net gyvūnai nebejaus priešiško žmogui. Įsidėmėkite, ir vilkas, ir avinėlis gers iš to paties šaltinio... Visi Dievo sutvėrimai bus romūs...”

Taip galvojo ir kalbėjo žydai, nes jie nesuprato nei Šventojo Rašto, nei didingų tiesų, giūdinčių juose. Jie viską buvo išmokę atmintinai, suprato tai paraidžiui, tik neturėjo supratimo apie gyvybingąją Dvasią.

Susikaupkite, aš jums atskleisiu prasmę: nors Kristus atėjo iš Nazareto, gerai žinomos vietovės, Jis pasirodė iš Dangaus. Jo kūnas gimė iš Marijos, tačiau Jo dvasia yra iš Dangaus. Kardas, kurį Jis nešė, tai Jo žodžių kardas, kuriuo Jis atskyrė gerį nuo blogio, tiesą nuo netiesos, ištikimuosius nuo neištikimųjų, šviesą nuo tamsos. Jo žodis – aštrus kaip kardas! Sostas, kuriame Jis sėdėjo – Amžinybės Sostas, iš kurio Kristus valdys per amžius; tai dieviškasis, ne žemiškasis sostas – mat žemiški daiktai išnyksta, dangiškieji – niekada. Jis iš naujo interpretavo ir užbaigė kurti Mozės ir Pranašų Įstatymus. Jo žodis užkariavo Rytus ir Vakarus. Jo Karalystė – amžina, valdymas – amžinas. Jis išaukštino tuos žydus, kurie Jį atpažino. Tai buvo iš prigimties kuklūs ir nuolankūs žydai (ir vyrai, ir moterys), tačiau bendravimas su Juo jiems suteikė didybės ir išdidumo. Gyvūnai, kurie turėtų gyventi kartu ir draugiškai – tai įvairios sekotos ir gentys, rasės. Jos, užuot kovojusios tarp savęs, turėjo sugyventi meilėje ir gerovėje, geriant tą patį Vandenį iš amžinojo Kristaus Šaltinio”.

Dauguma krikščionių priima Pranašų pranašystes kaip tiesiogiai liečiančias Kristų, tačiau dėl panašių teiginių apie vėlesnių laikų Mesiją jie laikosi tos pačios pozicijos kaip žydai, kurie laukia, kad pranašystės išsipildytų žodis į žodį.

Pranašystės apie Báb'ą ir Bahá'u'lláh

Pagal Bahá'jų mokymo interpretaciją, pranašystės apie „laikų pabai-gą“, „paskutines dienas“, „Angelų Viešpaties atėjimą“, apie Aukščiausiąjį Tėvą liečia ne Jėzaus Kristaus atėjimą, bet Bahá'u'lláh atėjimą. Paimekime, pavyzdžiui, Izaijo pranašystę:

„Tauta, kuri vaikščiojo tamsybėse, išvydo didelę šviesą; mirties ūksmės gyventojams užtekėjo šviesa. Tu padauginai tautą ir nepadauginai linksmybės. Dabar jis linksminasi tavo akivaizdoje, kaip linksminasi pjūtyje, kaip džiaugiasi nugalėtojai, paėmę grobį, kai dalina išplėšas. Nes slėgusį ją jungą, jos nugaros rykštę, ir jos prižiūrėtojo lazda tu sulaužei kaip madiano dieną. Nes kiekvienas prievarta ir su triukšmu paimtas grobis ir krauju aptaškytas drabužis bus tuomet sudegintas ir bus ugnies maistas. Nes mums gimė kūdikis ir mums duotas sūnus: Viešpatavimas yra ant jo peties, ir jis vardu Nuostabasis, Patarėjas, Galingasis Dievas, būsimąjo amžiaus Tėvas, Taikos Kunigaikštis. Jo viešpatavimas didės, ir taikai nebus galo; jis sėdės Dovydo soste ir jo karalystėje, kad ją sustiprintų ir paremtų teismu ir teisybe jau dabar ir per amžius. Karėvių Viešpaties uolumas tai padarys“ (9 skyrius, 2-7 eilutės).

Tai viena iš pranašysčių, kuri, kaip buvo manoma, buvo skirta Kristaus atėjimo išpranašavimui. Ir tuo tikėti buvo pagrindas. Tačiau atidesnis jos nagrinėjimas atskleidžia dar vieną tiesą – pranašystėje buvo užsimenama ir apie Bahá'u'lláh pasirodymą. Nors Kristus iš tikrųjų buvo didybės nešėjas, Išganytojas, tačiau ir po dviejų tūkstančių metų nuo Jo atėjimo daugybė žmonių žemėje tebeskendi tamsose, o Izraelio vaikai ir daug kitų Dievo vaikų dar tebedejuoja nuo engėjų rimbų kirčių. Antra vertus, per kelis Bahá'jų eros dešimtmečius tiesos saulė jau nušvietė Rytus ir Vakarus, Evangelija apie Dievą Tėvą, žmonių brolybę paplito po visas pasaulio šalis; jau nuversta daug karinių diktatorių, pradėta suprasti vienybės reikšmę ir gimė viltis, kad pagaliau laisvai atsikvėps daugelis prispaustų ir pavergtų pasaulio tautų.

Pirmasis pasaulinis karas 1914-1918 m. sukėlė pasaulyje konvulsijas, nes pirmą kartą buvo panaudota tiek daug šaunamųjų ginklų, degančių skysčių ugnies, padegamųjų bombų ir kuro mašinų varikliams. „Degė viskas, visur buvo viena ugnis“ (Antrasis pasaulinis karas atskleidė senovės pranašysčių prasmę dar labiau; kulminacija buvo pasiekta

panaudojus atominį ginklą).

Bahá'u'lláh savo Raštuose daug vietos skyrė valdžios ir administravimo problemų nagrinėjimui ir siūlė būdus, kaip jas tinkamai spręsti – Jis „prisiėmė atsakomybę ant savo pečių“, ko nepadarė Kristus. O kas dėl titulų „Amžinasis Tėvas“, „Taikos Princas“, tai juos Jis taikė sau pačiam – kaip Tėvo apsireiškimui. Apie tai savo laiku kalbėjo Kristus ir Izaijas, be to, Kristus save laikė Sūnumi, Bahá'u'lláh skelbė, kad Jo misija – įkurti žemėje taiką, o Kristus kalbėdavo: „Aš atėjau ne taiką jums atnešti, bet kardą“. Ir iš tikrųjų per visą krikščionybės erą karų ir tarpusavio kovos niekada nebuvo sumažėję.

Dievo šlovė

Titulas „Bahá'u'lláh“ arabų kalboje reiškia „Dievo Šlovė“; būtent tokį titulą dažniausiai vartodavo Hebrajų pranašai, kalbėdami apie Pažadėtajį, turintį pasirodyti paskutinę dieną. Keturiasdešimtajame Izaijo pranašystės skyriuje skaitome:

„Nusiraminkite jūs, nusiraminkite, mano žmonės, sako jums jūsų Dievas. Pakalbėkite geraširdiškai su Jeruzale ir maldaukite ją baigti karą, verkdami maldaukite, kad jai būtų atleista: ji iš Dievo rankų ir taip jau gavo dvigubai už savo nuodėmes. Balsas to, kuris verkia, nutiesia kelią Dievui dykumoje – paruoškite Jam kelią. Tik tada po visus slėnius pasklis šlovė, sumažės visi kalnai ir kalvos, atsities visi sulinkę, išsilygins nelygios vietovės. Pasireikš Dievo šlovė, visi, kas gyva, pamatys tai“.

Kaip ir ankstesnė pranašystė, visa tai iš dalies išsipildė, atėjus Kristui ir Jo Pirmtakui – Jonui Krikštytojui. Tačiau tai išsipildė tik iš dalies, nes Jėzaus laikais karas Jeruzalėje nesibaigė; dar daug amžių ją slėgė pažeminimas, jos laukė daug karčių išbandymų. Tačiau, pasirodžius Báb'ui ir Bahá'u'lláh, pranašystės pradėjo pildytis sparčiau: Jeruzalei prasidėjo giedresnės dienos, jos taiki ateitis ir šlovinga rytdiena užtikrinta labiau.

Kai kurios kitos pranašystės bylojo apie Izraelio Išpirkėją, apie Dievo Šlovės pasklidimą Šventojoje Žemėje iš Rytų pusės, iš ten, kur teka saulė. Bahá'u'lláh pasirodė Persijoje; o ji yra į rytus nuo Palestinos, toje pusėje, kur teka saulė. Ir Jis iš tikrųjų atėjo į Šventąją Žemę, kurioje praleido paskutiniuosius savo dvidešimt ketverius metus. Jeigu Jis būtų buvęs laisvas žmogus, žmonės būtų galėję pasakyti, kad tai eilinis apsi-

šaukėlio triukas norint pateisinti pranašystės išsipildymą – bet Jis atėjo kaip kaliny ir tremtinys. Jis atėjo ištremtas paties Persijos šacho ir Turkijos sultono įsakymu – nei vieno, nei kito negalima įtarti kokia nors apgaule ar sumanymu paremti Bahá'u'lláh argumentus ir Jo tvirtinimą, kad Jis esąs „Dievo Šlovė“, kurią buvo išpranašavę Pranašai.

Atžala

Izaijo, Jeremiejo, Ezechielio ir Zacharijo pranašystėse keletą kartų užsimenama apie taip vadinamą Atšaką. Krikščionių tarpe tai buvo suprantama kaip Kristaus paminėjimas, tačiau Bahá'jų bendruomenėje manoma, kad taip buvo užsiminta apie Bahá'u'lláh.

Ilgiausia Biblijoje pranašystė apie Atžalą užrašyta vienuoliktame Izaijo pranašystės skyriuje:

„Bet Atžala išdygs iš Jėzaus kelmo, ir pakils žiedas iš jo šaknies. Viešpaties Dvasia ilsėsis ant jo: Išminties ir supratimo Dvasia, patarties ir stiprybės Dvasia, žinojimo ir pamaldumo Dvasia. Ir jis pasidarys pilnas Viešpaties baimės. Jis teis ne kaip akims rodos, ir pasmerks ne kaip ausims girdisi. Bet jis teis beturčius su teisybe ir su tiesumu darys nutarimą šalies pažemintųjų naudai. Jis užgaus žemę savo burnos rykšte, jis užmuš bedievių savo lūpų papūtimu. Teisybė bus jo strėnų juosta, ir ištikimybė jo inkstų susijuosimas. Tuomet vilkas ganysis su avinėliu, ir lūšis gulės su ožiuku; veršis ir jauniklis liūtas, ir avis bus drauge, ir mažas vaikas juos varinės. Veršis ir lokys ganysis kartu, drauge gulės jų jaunikliai, ir liūtasės šiaudus kaip jautis. Žindomas kūdikis žais ant angies urvo, ir nujunkytas vaikas kiš savo ranką į bazilisko drevę. Jie nekenks ir nežudys visame Mano šventame kalne, nes šalis prisipildys Viešpaties pažinimo, taip kaip vanduo pripildo jūrą. Tą dieną atsitiks, kad Jėšės šaknis atsistos kaip vėliava tautoms, pagonyys gręšis į ją, ir jo kapas bus garbingas. Ir tą dieną atsitiks, kad Viešpats vėl išties savo ranką, savo tautos liekanų vaduoti, kurios bus likusios nuo Asuro ir Egipto, nuo Patroso, nuo Etiopijos, Elamo, Senaaro, Emato ir jūros salų. Jis iškels vėliavą tautoms, jis surinks Izraelio pabėgėlius, Judo išsklaidytuosius nuo keturių žemės kraštų“ (11 skyrius, 1-12 eilutės).

Apie Šaką rašė ir 'Abdu'l-Bahá:

„Vienas iš pačių svarbiausių įvykių, įvyksiančių išaugus šiai neprilygstamai Šakai – Dievo Vėliavos iškėlimas virš visų tautų; tai reiškia, kad po Dangiškąją Vėliava atsidurs visos tautos ir gentys; ta Vėliava – niekas kitas, kaip pati Viešpaties dieviškoji Šaka, iš kurios gims viena pasaulinė tauta. Siaurės religijų ir tautybų antagonizmas, pasibaigs rasių ir tautų nesantaika, nebeliks nacionalinių skirtumų. Visi išpažins vieną tikėjimą, vieną religiją, visi priklaūs vienai rasei, vienai tautai, visi gyvens vienoje šalyje, kuri vadinsis Žemės vardu. Pasaulinė taika ir santarvė įsivys tarp visų tautų, su niekuo nepalyginamoji Šaka pakvies prie savęs visus Izraelio žmones. Visa tai reikš, kad tuo laiku visas Izraelis susirinks Šventojoje Žemėje, kad žydų tauta, išsklaidyta po Rytus ir Vakarus, Pietus ir Šiaurę, susirinks visa ir bus vėl drauge.

Paklausykite: visa tai neįvyko Kristaus laikais, nes tautos nestojo po Viena Vėliava, po Dangiškąją Šaka. Bet šiais Angelų ir visų tautų Viešpaties laikais žmonės stoja po šia Vėliava. Kristaus laikais Izraelio tauta buvo išblaškyta po visą pasaulį. Tačiau Bahá'jų eros pradžioje šis dieviškasis pažadas, užrašytas Pranašų Knygose, jau pradeda išsipildyti. Jūs matote, kaip iš visų pasaulio kampelių į Šventąją Žemę grįžta žydų gentys, jos apsigyvena kaimuose ir žemėse, kurias jos pradeda įdirbti, dirba diena iš dienos, o dirbamų žemių didėja tiek, kad netrukus visa Palestina taps jų namais” („Atsakymai į kai kuriuos klausimus”, 75-76 psl.).

Dievo diena

Žodis „Diena” tokioje frazėje kaip „Dievo Diena” arba „Paskutinė Diena” turi būti suprasta kaip Dievo Įstatymo terminas. Kiekvienas iš didžiųjų religijų įkūrėjų turėjo savo „Dieną”. Kiekvienas iš jų buvo kaip saulė. Jų mokymas prasidėdavo kaip aušra. Jų skelbtos tiesos palaipsniui apšviesdavo vis daugiau ir daugiau žmonių širdžių ir protų, kol pagaliau jų veikla pasiekdavo savo įtakos zenitą. Po to šie didieji žmonės būdavo pamažu užmirštami, vertinami neteisingai – tamsos vėl užgulda vo žemę iki sekančio saulės patekėjimo. Aukščiausiojo Dievo Apsireiškimo diena yra Paskutinė Diena; tai diena, kuri niekada nepasibaigs, po kurios nebeateis naktis. Tos dienos saulė nebus sileis, ji švies visiems žmonės šiame ir būsimame pasaulyje. Iš tikrųjų dvasinės saulės nusi-leidžia niekada. Mozės, Kristaus, Mahometo, visų kitų Pranašų saulės

tebešviečia nemažėjančiu ryškumu. Temdo jas tik žemiškos prigimties debesis, slepiantys jų šviesą nuo žmonių. Šiuos debesis galutinai išsklaidys Didžiausiojo Bahá'u'lláh Saulė; tada visų religijų žmonės džiaugsmingai gėrėsis visų Pranašų saulėmis, sutartinai garbins vieną Dievą, kurio šviesą atspindėdavo visi Pranašai.

Teismo diena

Kristus vartojo daug alegorijų, kalbėdamas apie Teismo Dieną, kai „Žmogaus Sūnus ateis savo Tėvo šlovėje su savo angelais, ir tuomet Jis atlygins kiekvienam pagal jo darbus“ („Evangelija pagal Matą“, 16 skyrius, 27 eilutė). Jis palygina šią Dieną su laiku, kai nuimamas derlius, kai sudeginamos raugės, kai supilami kviečių aruodai.

„... kaip surenkamos ir sudeginamos raugės, taip bus ir pasaulio pabaigoje. Žmogaus Sūnus išsiųs savo angelus, tie išrankios iš jo karalystės visus papiktintuosius bei nedorėlius ir įmes juos į žioruojančią krosnį. Ten bus verksmas ir dantų griežimas. Tuomet teisieji spindės kaip saulės savo Tėvo karalystėje“ („Evangelija pagal Matą“, 13 skyrius, 40-43).

Frazė „pasaulio pabaiga“, vartojama Biblijoje, daugelio žmonių sąmonėje asocijuojasi su Teismo Diena, kai žemė bus sunaikinta. Tai neteisingas ir klaidingas galvojimas. Tikra šių žodžių prasmė tokia: tai „amžių pabaiga arba laiko išėikvojimas“. Kristus moko, kad žemėje ir danguje bus įkurta Tėvo Karalystė. Jis moko mus melstis: „Teateinie Tavo Karalystė. Tebūnie žemėje taip kaip ir danguje“. Alegorijoje apie Vynuogienojų kalbama apie Tėvą, Vynuogienojų Viešpatį, kuris ateina sunaikinti nedorėlius darbininkus, tačiau Jis nesunaikina Vynuogienojų (pasaulio), tik perduoda jį kitiems darbininkams, nes jie Jam pasižada surinkti vaisius kiekvieną sezoną. Žemė nebus sunaikinta, ji bus atnaujinta ir atgavinta. Apie tai Kristus yra pasakęs: „Žemė atsinaujins, kai Žmogaus Sūnus atsisės į savo šlovės sostą“. Šventasis Petras kalbėjo apie „laikų atgimimą“, „visų daiktų atsistatymą“ (apie tai Dievas kalbėjo šventųjų pranašų lūpomis nuo pat pasaulio pradžios). Teismo Diena, apie kurią kalbėjo Kristus, tai tas laikas, kai ateis Apaštalo Viešpats, Tėvas – apie tai savo pranašystėse kalbėjo Izaijas, kiti Pranašai, jų žodžiai užrašyti Senajame Testamente. Tai bus ne tik baisios bausmės nedorėliams diena, bet ir diena, kai žemėje ir danguje įsivyras teisingumas, kai savo valdy-

mą pradės teisuoliai.

Pagal Bahá'jų interpretaciją, kiekvieno Dievo Apsireiškimo atvejis yra Teismo Diena, tačiau didžiausiojo Apsireiškimo – Bahá'u'lláh – diena taps svarbiausiąja Teismo Diena šių amžių ciklui. Trimito signalas, apie kurį kalbėjo Kristus, Mahometas ir daugelis kitų pranašų – tai Apsireiškimo kvietimas tiems, kurie yra žemėje ir danguje, kurie gyvi ir mirę. Susitikimas su Dievu Jo Apsireiškimo metu tiems, kurie to trokšta, bus tarsi leidimas praeiti pro Vartus į Jo pažinimo ir meilės, visų Jo sutvėrimų meilės Rojų. Tie, kurie labiau vertina savo, o ne Dievo gyvenimo kelią – taip byloja Jo Apsireiškimas – pasmerkia save gyventi savanaudiškumo pragare, klaidose ir kivirčiuose.

Didysis prisikėlimas

Teismo Diena tampa ir Prisikėlimo Diena, mirusiųjų prisikėlimo diena. Šventasis Paulius Pirmajame Laiške Korintiečiams rašė:

„Štai aš jums atskleidžiau paslaptį: nors mes ne visi užmigsime, bet visi būsime pakeisti staiga, viena akimirka, gaudžiant pasakutiniam trimitui. Trimitas nuaidi, ir mirusieji bus prikelti jau negendantys, ir mes būsime pakeisti. Juk reikia, kad šis gendantis (kūnas) apsivilkėtų negendamybe, šis marus (kūnas) apsivilkėtų nemarybe“ („Pirmasis laiškas korintiečiams“, 15 skyrius, 51-53).

Šios ištraukos prasmę apie mirusiųjų prisikėlimą paaiškina Bahá'u'lláh „Iqan Knygoje“:

„Šventuose Raštuose terminai „gyvenimas“ ir „mirtis“ reiškia tikėjimo buvimą ir tikėjimo praradimą. Dauguma žmonių dėl nesugebėjimo suprasti šiuos žodžius, atmesdavo ir paniekindavo tuos, kuriems Apsireiškėdavo Dievas; jie nebematydavo Jo sklindinčios vadovavimo, mokymo šviesos, jie atsisakydavo sekti nemirtingojo Grožio pavyzdžių“.

... Kristus kalbėjo: „Jums reikia atgimti“ („Evangelija pagal Joną“, 3 skyrius, 7 pastraipa), „Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę“, „Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia“ („Evangelija pagal Joną“, 3 skyrius, 5-6). Šių žodžių prasmė tokia: tas, kas gimė iš Dvasios ir kas gyvena Šventojo Apsireiškimo kvėpavimu, tas iš tikrųjų bus vertas „gyvenimo“, „prisikėlimo“ ir bus patekęs į meilės Dievui „rojų“. Tas,

kuris nebus iš tokių žmonių, bus pasmerktas „mirčiai“ ir „praradimui“, netikėjimo „pragarui“, Dievo „rūstybei“...

Visais laikais ir amžiais kiekvieno Dievo Pranašo ir Jo išrinktųjų tikslas būdavo tik vienas – patvirtinti dvasinę reikšmę tokių terminų kaip „gyvenimas“, „prisikėlimas“, „teismas“... Jeigu tau užtikš nors vienas dieviškosios išminties krikščioninių vandenų lašelį, tu nesunkiai suvoksi, kad tikrasis gyvenimas – ne kūno, bet sielos gyvenimas. Mat kūno egzistencija būdinga ir žmonėms, ir gyvūnams, o dvasinis gyvenimas duodamas tik tiems, kurie išsaugojo tyras širdis, kurie kvėpavo tikėjimo vandenyno dvelkimu, kurie nuolankumo vaisius. Toks gyvenimas nežino mirties, jis vainikuojamas nemirtingumu. Štai kaip apie tai rašoma „Kitab-i-Iqan“ (114, 118, 120-121 psl.):

„Tas, kuris yra tikras tikintysis, gyvena ir šiame, ir aname pasaulyje. Jei žodis „gyvenimas“ reikštų žemiškąjį gyvenimą, aišku, kad jį įveiktų mirtis“.

Pagal Bahá'jų mokymą, Prisikėlimas neturi nieko bendra su fiziniu kūno atgijimu. Kūnas, jei jis miręs, yra miręs iš tikrųjų: jis suyra, jo atomai niekada (nors ir vėl susijungtų), nebeatstatys buvusio kūno.

Prisikėlimas – individo gimimas dvasiniam gyvenimui; tai Šventosios Dvasios dovana, perduota per Dievo Apsireiškimą. Kapas, iš kurio pakylama – tamsuolių kapas, Dievo nepaisymo kapas. Miegas, iš kurio atsibundama – mieguista dvasinė būseną belaukiant Dievo Dienos Aušros. Ši Aušra nutvyksta visiems, kurie gyvena žemėje – ir mirusiems, ir gyviesiems. Tik dvasiškai akli nemato tos šviesos. Prisikėlimo Diena trunka ne dvidešimt keturias valandas; tai ištisa era, prasidėjusi dabar ir besitęsianti iki to laiko, kol pasibaigs šis pasaulio laikų ciklas. Tai tęsis net ir tada, kai nuo žemės paviršiaus bus nutrinti visi dabartinės civilizacijos pėdsakai.

Kristaus grįžimas

Daugelyje savo kalbų Kristus minėdavo apie būsimus Dievo Apsireiškimus trečiuoju asmeniu, tačiau kartais apie tai Jis kalbėdavo ir pirmuoju asmeniu: „Einu jums vietos paruošti. Kai nuėjęs paruošiu, vėl sugrįšiu ir jus pas save pasiimsiu“ („Evangelija pagal Joną“, 14 skyrius).

Jėzaus mokiniams buvo sakyta: „Tas pats Jėzus, kurį paėmė iš jūsų į dangų, grįš tokiu pačiu būdu, kaip jį matėte einant į dangų“. Dėl tokių ir

panašių žodžių daugelis krikščionių tiki, kad ateis žmogaus Sūnus „su dangaus debesimis ir didinga šlove“, kad jie galėsia pamatyti Jį žmogaus kūno pavidalu, tą patį Jėzų, kuris vaikščiojo po Jeruzalę prieš du tūkstančius metų, kraujavo ir kentėjo ant kryžiaus. Jie tikisi savo pirštais paliesti Jo rankose ir kojose vinių išdurtas skylės, jie tikisi rankomis prisiliesti prie Jo žaizdos, išdurtos ietimi Jo šone. Tačiau šiek tiek pagalvojus apie Kristaus žodžių prasmę, tokios mintys turėtų išsisklaidyti. Žydai, gyvenę Kristaus laikais, turėjo panašių minčių apie Elijo sugrįžimą, tačiau tokį klaidingą galvojimą išsklaidė pats Jėzus, paaiškindamas, kad pranašystė apie tai kaip „pirmiau pasirodys Elisas“, jau išsipildė, tik Elisas pasirodė ne savo buvusio kūno išvaizda, o Jono Krikštytojo pavidalu, tai gi Jonas Krikštytojas atėjo „su Elijo dvasia ir galia“. „Jeigu mes su tuo sutiksime – kalbėjo Jėzus – tai ir bus Elisas, kuris klausosi“, Elijo „grįžimas“ reiškė kito asmens, gimusio kitoje šeimoje, pasirodymą, tačiau jam buvo suteikta ta pati dvasia ir galia. Jėzaus žodžiai, tikriausiai, gali reikšti, kad šitaip grįš Jis, Kristus. Tai įvyks pasirodžius kitam žmogui, gimusiam iš kitos motinos, bet pasižyminčiam ta pačia Dievo galia ir dvasia, kokią turėjo Kristus. Bahá'u'lláh paaiškina, kad Kristus jau grįžo su Báb'o ir jo paties, Bahá'u'lláh, atėjimu. Bahá'u'lláh raštuose skaitome:

„Pagalvokite apie saulę. Jei ji imtų ir pasakytų: „aš esu vakardienos saulė“, tai būtų tiesa. Turint omenyje laikų seką, būtų teisinga ir tai, jei ji pasakytų esanti dar kokių nors laikų saulė. Panašiai logiška, teisinga ir tai, jei būtų sakoma, kad visos dienos – tai ta pati ir viena diena. O jei būtų sakoma, kad jos turi savo vardus, paskirtį ir kad jos yra skirtingos – tai irgi būtų tiesa. Tačiau nors iš tiesų jos yra tos pačios, kiekvienas jose mato tam tikrą paskirtį, specifines ypatybes, bruožus. Pasistenkite dabar panašiai suvokti ir įvairių Apsireiškimų skirtumus, išskirtinumus, bendruosius požymius – tada galėsite suprasti ir alegorijas, kurias vartojo visų vardų, atributų kūrėjas; suprasite gal ir to skirtingumo bei bendrumo paslaptis; tada rasite ir atsakymą, kodėl amžinasis Grožis turi turėti per amžių amžius tiek skirtingų vardų ir titulų“ („Kitab-i-Iqan“, 21-22 psl.).

‘Abdu’l-Bahá kalbėjo:

„Žinokite: Kristaus atėjimas antrą kartą reiškia ne tai, kuo žmonės tiki; tai reiškia, kad Tas, pažadėtasis po to ateis su Dievo Karalyste ir Jo Galia, kuri užvaldys visą pasaulį. Bus užvaldytos žmonių širdys ir dvasia; tai nebus daiktų valdymas, nes materialu-

sis pasaulis Dievo akyse net nevertas musės sparnelio, ar gali tai suprasti?! Iš tikrųjų Kristus atėjo su Savo Karalyste pačioje pradžioje, kuri neturėjo pradžios, su ta Karalyste Jis nueis į amžinybę, nes prasmė „Kristus“ yra Dieviškosios Realybės išraiška; nors tai paprasta Esybė, bet ji yra Dangaus kūrinys, kuris neturi nei savo pradžios, nei pabaigos. Jis tik pasirodo, nušvinta, pasireiškia ir dingsta kiekvienos eros ciklo pabaigoje“. (‘Abdu’l-Bahá Lentelės t.i, p. 138)

Pabaigos laikas

Kristus ir apaštalai minėjo daug ženklų, kurie padėtų atskirti laiką, kai „grįš“ Žmogaus Sūnus Tėvo Šlovėje. Kristus kalbėjo:

„Kai matysite Jeruzalę, supamą kariuomenės, žinokite, jog priartino jos nuniokojimas. Tuomet, kas bus Judėjoje, tebėga į kalnus, kas mieste – teišeina iš jo, kas apylinkėse – tenegrižta. Tai bus bausmės dienos, kad išsipildytų Raštai. Vargas nėsčioms ir žindančioms tomis dienomis!

Baisi nelemtis užklups kraštą ir rūstybė šią tautą. Žmonės kris nuo kalavijo ašmenų ir bus išvaryti nelaisvėn į įvairius kraštus, o Jeruzalę mindžios pagonys, kol baigsis pagonių laikai“ („Evangelija pagal Luką“, 21 skyrius, 20-24 eilutės).

Anuo metu Kristus kalbėjo:

„Žiūrėkite, kad jūsų kas nors nesuklaidintų. Daug kas ateis su mano vardu ir sakys: „Aš Mesijas!“; ir daugelį suklaidsins.

Girdėsite apie karus ir panašius gandus. Žiūrėkite, kad neišsigastumėte, nes reikia, kad visa tai įvyktų. Bet tai dar ne galas. Tauta sukils prieš tautą ir karalystė prieš karalystę. Vietomis bus badmečių ir žemės drebėjimų. Tačiau visa tai – tik kentėjimų pradžia.

Paskui jus atiduos kankinti ir žudyti. Jūs būsite dėl manęs visų tautų nekenčiami. Daugelis nupuls, ims vieni kitus išdavinėti ir vieni kitų nekęsti. Atsiras daug netikrų pranašų, kurie daugelį suvedžios. Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals. O kas ištvėrs iki galo, bus išgelbėtas. Ir bus paskelbta ši karalystės Evangelija visame pasaulyje paliudyti visoms tautoms. Ir tada ateis galas“ („Evangelija pagal Matą“, 24 skyrius, 4-14 eilutės).

Šiose dviejose ištraukose matome, kaip Kristus paprastais žodžiais ir be užuolankų bei paslapčių nusakė tai, kas įvyks prieš ateinat Žmogaus Sūnui. Per daugelį šimtmečių, prabėgusių nuo to laiko, pasigirdo šie Kristaus žodžiai, ir visa tai išsipildė. Kiekvienoje iš čia pateiktų Evangelijos ištraukų pabaigoje Jis kalbėjo apie įvykį, kuris pažymėtų tam tikrą laiką: pirmosios pabaigoje – žydų tremties pabaigą ir Jeruzalės atstatymą, antrosios – Evangelijos paskelbimą visam pasauliui. Tiesiog nuostabu, kad tos pranašystės jau visiškai išsipildė. Taigi jei šios pranašystės išsipildė (kaip ir kitos), vadinasi, galime sakyti, kad gyvename „laikų pabaigoje“, apie kurią kalbėjo Kristus.

Mahometas taip pat kalbėjo apie kai kuriuos ženklus, kurie pasirodys Prisikėlimo Dieną. Korane skaitome:

„Alachas pasakė: „O Jėzau! Aš būsiu Tavo mirties priežastimi ir išaukštinsiu tave iki Savęs ir išlaisvinsiu tave nuo skundų tų, kurie nebetiki; Aš pakelsiu tuos, kurie seka tavimi (krikščionis), aukščiau tų, kurie tavimi netiki (žydai ir kiti), taip bus iki Prisikėlimo Dienos; po to tu grįši pas Mane, ir aš nuspręsiu dėl tavęs, kodėl tu buvai kitoks” (Sura, 3 skyrius, 54 eilutė).

„Dievo Ranka, sako žydai, yra sukaustyta grandinėmis. Jų pačių rankos tuoj bus sukaustytos, o už tai, ką jie buvo pasakę, jie buvo prakeikti. O ne! Jo abi rankos yra laisvos ir ištiestos! Savo paties noru Jis dalija dovanas. Tai, kas buvo tau atsiųsta nuo tavo Viešpaties, tikriausiai, sukels prieš tave daugelį tokių žmonių. Mes jiems pasiuntėme tarpusavio nesantaiką ir neapykantą, kad ji tęstųsi iki paskutinės dienos, Prisikėlimo Dienos. Po to Dievas numalšins jų dažnai kurstomą karo ugnį” (Sura, 5 skyrius, 69 eilutė).

„Su tais, kurie sako: „Mes esame krikščionys”, Mes sudarėme Sutartį. Bet jie taip pat užmiršo tai, ko jie buvo mokomi. Todėl ir tarp jų Mes sukėlėme priešišumą ir neapykantą, kad ji tęstųsi iki Prisikėlimo Dienos; pabaigoje jiems Dievas pasakys apie jų poelgius” (Sura, 5 skyrius, 17 eilutė).

Šie žodžiai išsipildė taip pat – žydus pavergė krikščionys ir musulmonai; sektantizmas, tarpusavio kovos skaidė žydus ir krikščionis per visus amžius, praėjusius nuo to laiko, kai buvo ištarti šie Mahometo žodžiai. Prasidėjus Bahá'jų erai (Prisikėlimo Dienai), šie ženklai ir numatymas pradėjo pildytis, keičiantis gyvenimo sąlygoms ir aplinkybėms.

Ženkla i danguje ir žemėje

Hebrajų, krikščionių, musulmonų Šventuose Raštuose yra daug tiesiog stebėtinų panašių žodžių apie ženklus, lydėsiančius Pažadėtojo pasirodymą. Joelo Knygoje skaitome:

„Ir aš padarysiu stebuklus daugose ir žemėje, sukelsiu kraujo praliejimą ir ugnį, dūmų stulpus. Saulė bus paversta tamsybe, mėnulis – krauju; taip bus prieš tą didingą ir baisią dieną, kai ateis Viešpatis... Aš vėl paimsiu į nelaisvę Judą ir Jeruzalę. Aš surinksiu visas tautas ir nusiųsiu jas į Jehovos teismo slėnį ir ten su jais maldausiu atleidimo... Gausybės, gausybės susirinks į teismo slėnį – jau visai netoli Viešpaties atėjimo į nuosprendžio slėnį diena. Aptems tada saulė ir mėnulis, nustos šviētusios žvaigždės. Griausmingai ateis Viešpatis iš Ziono ir pasigirs Jo balsas iš Jeruzalės; pradės drebėti dangus ir žemė; tačiau Viešpats bus Jo žmonių viltimi” (Joeli, 2 skyrius, 30-31; 3 skyrius, 1-2, 14-16).

Paskaitykime Kristaus žodžius:

„Netrukus po tų nelaimių dienų saulė užtams, mėnulis nebeduos šviesos, žvaigždės kris iš dangaus, ir dangaus galybės bus sukrėstos. Tuomet danguje pasirodys Žmogaus Sūnaus ženklas, o visos žemės tautos ims raudoti ir pamatys Žmogaus Sūnų, ateinantį dangaus debesyse su didžia galybe ir šlove” („Evangelija pagal Matą”, 24 skyrius, 29-30 eilutės).

Pateikiame ištrauką iš Korano:

„Kada aptems saulė
ir kada žvaigždės pradės kristi,
ir kada kalnai turės išnykti...
ir kada Knygos puslapiai atsiskleis,
ir kada prasiskirs dangus,
suliepsnos pragaro ugnis”. (Sura, IXXXi)

Bahá'u'lláh „Iqan Knygoje” aiškina, kad šios pranašystės apie saulę, mėnulį, žvaigždes, dangų ir žemę yra simbolinės, jų nereikia suprasti pažodžiui. Pranašai visų pirma rūpinosi ne materialiais, bet dvasiniais dalykais, ne gamtine, bet dvasine šviesa. Kai jie užsimindavo apie saulę Paskutinio Teismo Dieną, Jie turėdavo omenyje Teisingumo Saulę. Sau-

lė yra pagrindinis šviesos šaltinis, todėl Mozė buvo Hebrajų saulė, Kristus – Krikščionių, Mahometas – musulmonų. Kai Jie kalbėdavo apie saulės patamsėjimą, tai reiškėdavo, kad šių dvasinių Saulių Mokymas tapo iškraipytas, neteisingai interpretuojamas, kad į jį žiūrima prietaringai – kitaip sakant, žmonės atsidurdavo dvasinėse tamsose. Mėnulis ir žvaigždės – mažiau reikšmingi šviesos šaltiniai; tokiais galima laikyti religijų vadovus ir mokytojus, kurie vesdavo ir įkvėpdavo žmones. Kai sakoma, jog mėnulis nebeduos savo šviesos ir pavirs krauju, o žvaigždės pradės kristi iš dangaus, tai reiškėdavo, kad dvasininkijos vadovai sugedo, kad jie įsivėlė į tarpusavio kivirčius ir nesantaiką, kad kunigai pradėjo mąstyti pasaulietišškai, rūpintis labiau žemiškais, o ne dangiškais reikalais.

Šių pranašysčių reikšmė netelpa viename paaiškinime, šie simboliai gali būti suprantami ir kitaip. Bahá'u'lláh sakė, kad „saulė“, „mėnulis“, „žvaigždės“ gali reikšti ir įvairių religijų kanonus, įstatymus, nurodymus. Kadangi, įvykus naujiems Apsireiškimams, pasikeičia ir buvusių Apsireiškimų metu nustatytos elgesio normos, nurodymai, ceremonijos, papročiai – nes to reikalauja laiko poreikiai – šiame kontekste saulė ir mėnulis pasikeičia taip pat, o žvaigždės išsibarsto...

Laukti, kad šios pranašystės išsipildys pažodžiui, yra absurdiška ir neįmanoma. Pavyzdžiui, ar mėnulis gali būti paverstas krauju, ar žvaigždės nukris į žemę? Mažiausia matoma žvaigždė daug tūkstančių kartų yra didesnė už žemę, užtektų bent vienai tokiai žvaigždei nukristi į žemę, ir jos neliktų – kur dar galėtų nukristi kita žvaigždė! Tačiau yra atvejų, kai pranašystės išsipildo ir materialia, ir dvasine prasme. Pavyzdžiui, Šventoji Žemė iš tikrųjų tapo dykuma ir nyki vietovė keletui šimtmečių – kaip ir buvo išpranašavę Pranašai. Tačiau Prisikėlimo Dieną ji pradeda „atsigauti ir žydėti kaip rožė“ (kaip išpranašavo Izaijas). Joje kuriasi klestinčios kolonijos, alyvų giraitės ir sodai – nors tik prieš pusšimtį metų čia siautė smėlis ir plytėjo dykynė. Nėra jokios abejonės, kad žmonėms pradėjus kalti iš kardų plūgus, o iš iečių – sodininkų kablius, visose žemės dalyse bus atkovotos dykumos ir džiuuglės. Sausi, įkaitinti saulėje vėjai ir smėlio audros, pakilusios nuo dykumų, gyvenimą tose vietovėse darydavo nepakenčiamu – dabar jau viskas praeityje. Visoje žemėje klimatas tapo švelnesnis, labiau tinkamas gyvenimui; miestai mažiau terš orą dūmais ir nuodingais garais, taigi net išorine, materialistine prasme „virš naujos žemės bus naujas dangus“.

Atėjimas

Apie Jo atėjimą pasibaigus laikų amžiams Kristus kalbėjo:

„Ir pamatys Žmogaus Sūnų, ateinantį dangaus debesyse su didžia galybe ir šlove. Jis pasiųs savo angelus, kurie skardžiais trimių garsais surinks jo išrinktuosius... Tada Jis atsisės savo garbės soste. Jo akivaizdoje bus surinkti visų tautų žmonės, ir jie perskirs juos, kaip piemu atskiria avis nuo ožkų“ („Evangelija pagal Matą“, 24 skyrius, 30-31 eilutė; 25 skyrius, 31-32 eilutė).

Turėdamas galvoje šias ir kitas panašaus turinio tiesas, Bahá'u'lláh „Iqan Knygoje“ rašo:

„Žodis „dangus“ pažymi išaukštinimą ir šlovingumą, tokia ir yra ta vieta, kur gimsta šie Šventumo, senobinės šlovės laikų Apisireiškimai. Šios senovės laikų Būtybės, nors ir gimė iš motinos įsčių, iš tikrųjų gimė danguje per Dievo Valią. Nors jos gyvendavo žemėje, tačiau jų namai (kur grįžtama) – dausų karalystė. Nors jos vaikščiodavo tarp mirtingųjų, jos sklendydavo ir danguje, kur gyvena Dievybė. Nors ir ne kojomis, jos vis tiek eidavo dvasios takais; nors be sparnų, jos vis tiek nuplasnodavo į šlovingas dieviškosios vienybės aukštumas. Su kiekvienu kvėptelėjimu jos nukakdavo nesuskaičiuojamus tolius erdvėje, kiekvieną minutę galėdavo pereiti per matomąją ir nematomąją karalystę“.

... Žodis „debesys“ – tai sąvoka, reiškianti ką nors priešinga žmogaus gyvenimui, jo troškimams. Tai matyti ir tokioje Bahá'u'lláh sentencijoje: „Kai tik Apaštalas ateina pas Jus skelbdamas tai ko Jūsų sielos nenori, Jūs tada pučiatės iš išdidumo, vienus apkaltindami ir išvadindami apsišaukėliais, kitus nužudydami“ (Koranas, 2 skyrius, 87 eilutė). „Debesys“ vienu atveju reiškia įstatymų panaikinimą, įsipareigojimų nevykdymą, ritualų, ceremonijų atsisakymą, neraštingų tikinčiųjų iškėlimą aukščiau už išsimokslinčius tikėjimo oponentus. Kita prasme, „debesys“ reiškia amžino Grožio pasirodymą mirtingo žmogaus pavidalu: jis kaip paprastas žmogus ir valgo, ir geria, jis skursta, pergyvena turta, šlovę, kenčia pažeminimus, jis miega ir vaikščioja, jis turi visus žmogiškuosius trūkumus ir įpročius, kurie žmonėms keldavo abejones – ir jie nuo jo nusisukdavo. Tai simboliškai reikšdavo „debesis“.

Yra „debesų“, kurie paslepia pažinimo rojų nuo žemės gyven-

tojų. Kaip tik apie tai kalbėjo Jis, sakydamas: „Tą dieną dangų perskirs debesys“ (Koranas, 25 skyrius, 25 eilutė). Taip kaip debesys kliudo žmonių akims pamatyti saulę, lygiai taip pat jis trukdo žmonėms pažinti dieviškojo Šviesulio šviesą. Tą gali paliudyti ir žodžiai, nuėję nuo netikinčiųjų lūpų ir užrašyti Šventoje Knygoje: „Ir jie tarė: „Koks tai angelas? Jis valgo maistą, vaikščioja po miestą. Jei nebus atsiųstas angelas ir jei jis nepatvirtins Jo įspėjimų, mes nepatikėsime“ (Koranas, 23 skyrius, 7 eilutė). Ir kiti Pranašai panašiai kentėdavo skurdą ir nelaimės, alkį ir kitas pasaulio negandas. Kadangi šie šventieji Pranašai taip pat turėjo tuos pačius trūkumus, tenkino tuos pačius poreikius, žmonės, žinoma, pasimesdavo, pradėdavo baimintis ir būkštauti, stebėtis, jie būdavo pritrenkti. Kaip galėjo, galvojo jie, Dievas pasiųsti tokį žmogų, suteikti jam dominavimo virš visų žmonių ir tautų teisę, kaip toks žmogus gali skelbti esąs viso sutvėrtojo pasaulio tikslas. Dar tais laikais Jis kalbėjo: „Jei ne Tu, Aš nebūčiau sukūręs viso to, kas yra danguje ir žemėje“. Kodėl tokiame nesvetimi visi trivialūs dalykai?! Jūs tikriausiai informuoti apie nelaimės, skurdą, negandas, vargus, pažeminimus, kurie tekdavo kiekvienam Dievo Pranašui ir Jo mokytiniais. Jūs tikriausiai girdėjote, kaip Jų pasekėjų galvos buvo siunčiamos ir įteikiamos kaip dovanos įvairiuose miestuose, kaip įnirtingai jiems buvo trukdoma tai, kas jiems buvo Dievo priskyta daryti. Kiekvienas iš Jų tapdavo grobiu Savo Tikėjimo priešų rankose, turėdavo iškentėti viską, ką jie galvodavo savo įsakais...

Visų Šlovingiausias paskelbė tokius įstatymus, kurie nepatiko sugedusiems, nedoriems žmonėms. Jis nustatė kriterijų ir matą, kuriuo Jis parodė savo tarnams, kaip teisuolius atskirti nuo nedorėlių, tikinčiuosius nuo netikinčiųjų...

O dabar – ką reiškia Jo žodžiai, „Ir Jis atsiųs Savo angelus“. „Angelai“ – tai tie, kurie, sustiprinti dvasios galia ir įkvėpti Dievo ugnimi, priėmė visus žmogaus bruožus ir jo trūkumus, pasidabino šlovingiausiųjų Būtybių ir Cherubinų bruožais...

Kadangi Jėzaus pasekėjai niekada nesuprato paslėptos šių žodžių prasmės ir ženklų, kurių laukė jie ir jų Tikėjimo vadovai, pasirodymo, jie atsisakė pripažinti netgi šiais laikais ir tuos Šventumo Apsireiškimus, kurie įvyko po Jėzaus pasirodymo. Tokiu būdu jie ištrynė savyje Dievo šventojo dosnumo apraiškas, Jo dieviškųjų žodžių stebuklus. Kaip žemai jie atsidūrė šiandien, Prisi-

kėlimo Dieną! Jie netgi nesuprato, kad jei Dievo Apsireiškimo ženklai, kurie būdavo būdingi kiekviename amžiuje (kai toks Apsireiškimas įvykdavo) atitiktų pažodžiui pranašysčių tekstą, nė vienas nebandytų paneigti jų buvimo ir jų nematyti, nebeliktų nei nusidėjėlių, nei pažeidėjų. Spręskite teisingai: jeigu pranašystės, užrašytos Evangelijoje, būtų išsipildžiusios pažodžiui, jei Jėzus, Marijos Sūnus, lydimas angelų, būtų nusileidęs iš regimojo dangaus su debesimis, kas būtų drįsęs tuo nepatikėti, kad būtų išdrįsęs paneigti tokią tiesą ir rodyti savo neapykantą? Ne, tokių nebūtų, nes apstulbimas pagautų visus žemės gyventojus, nė vienas negalėtų ištarti nė žodžio, juo labiau prieš tokią tiesą" („Kitab-i-Iqan", 67, 71-73, 76, 78-79, 80-81 psl.).

Štai tokį Jo atėjimo būdo paaiškinimą mums yra pateikęs Bahá'u'lláh. Žmogaus Sūnus pasirodo paprasto žmogaus pavidalu, Jis gimęs iš moters, Jis neturtingas, neišsilavinęs, engiamas, niekinamas pasaulio didžiūnų – atėjimo būdas sukuria kriterijų, kuriuo Jis vadovaujasi spęsdamas apie žmones, atskirdamas, kas yra kas, atskirdamas avis nuo ožkų. Tas, kurio dvasinis regėjimas geras, gali kiaurai žvilgsniu perverti debesis ir gėrėtis „galia ir šlovės didybe" – paties Dievo Šlove, nes tai suvoks jis pats; tas, kurio akys užtemdytos prietarų, ir paklydime, gali tik debesis matyti, ir grabinėsis toliau tamsoje, nematydamas palaiminto saulės švytėjimo.

Žiūrėk, Aš atsiųsiu savo pasiuntinį, ir jis paruos kelią prieš mane: ir Viešpats, kurio jūs siekiat, ateis netikėtai į jo Šventovę, sandoros, kuria jūs žavitės, pranašautojas irgi... Bet kas gali sulaukti jo atėjimo dienos? Ir kas atsilauks, kai jis pasirodys? Nes, žiūrėk, diena ateina, ir degs ji lyg židiny, ir visi išdidieji, netgi, visi nedorai besielgiantys nustės... Bet jei mano vardo bijai tu, teisingumo Saulė su gijimo sparnais patekės tau. (Mal., III, 1-2; IV, 1-2)

Pastaba. Pranašysčių išsipildymo tema yra tokia plati, jog reikėtų daugybės tomų tinkamam išdėstymui. Vienos dalies rėmuose galima tik nurodyti pagrindinius Bahá'jų interpretacijų metmenis. Smulkiai paaiškintos Danieliaus ir Šv. Jono Apokalipsės liko nepaminėtos. Skaitytojas ras šias dalis aptartas knygoje „Atsakymai į keletą klausimų". Bahá'u'lláh „Iqan knygoje", Mirza Abul Fadi knygoje „Bahá'jų Įrodymai", o taip daugelyje Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá Lentelių galima rasti kitų preanašysčių paaiškinimų.

BAHÁ'U'LLÁH IR 'ABDU'L-BAHÁ PRANAŠYSTĖS

Kuriamoji Dievo Žodžio galia

Dievas ir tik vienas Dievas turi galią daryti tai, ko jis nori; geriausias Dievo apsireiškimo įrodymas – Jo Žodžio kuriamoji galia, jo efektyvumas pakeičiant it transformuojant žmonių gyvenimus, įveikiant žmonių pasipriešinimą. Savo Valią Dievas pranešdavo Savo Pasiuntinių žodžiais; tų žodžių pasitvirtinimas – geriausias Pranašų tiesų, Jų nuoširdumo ir įkvėpimo įrodymas.

„Nusikaltėliai nusikalsta; jie nusikalsta kaip peržengėjai. Baisumas, duobė, žabangai tau, žemės gyventojau! Bus taip: kas bėgs nuo baisumo balso, įkris į duobę; kas gelbės iš duobės, bus žabangų pagautas. Nes užtvankos aukštybės atidarytos, ir žemės pamatai drebės (Izaijo pranašystė, 24 skyrius, 16-18 eilutė).

Kai Jono Krikštytojo mokiniai atėjo pas Kristų ir paklausė, „ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito“, Jėzaus atsakymas jiems buvo paprastas:

„Keliaukite ir apsakykite Jonui, ką čia girdite ir matote: aklieji praregi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji apvalomi, kurtieji girdi, mirusieji prikeliama, vargdieniams skelbiama gera naujiena. Ir palaimintas, kas nepasipiktins manimi“ („Evangelija pagal Matą“, 11 skyrius, 4-6 eilutės).

O dabar pažiūrėkime, kokių yra įrodymų, kad Bahá'u'lláh žodžiai turi kuriamąją galią, tokią pat kaip Dievo žodis. Bahá'u'lláh įsakė pasaulio valdovams įkurti žemėje pasaulinę taiką. Karo politikos egzistavimas nuo 1869-1870 metų iššaukė daugelio senovės dinastijų žlugimą, o karuose, kurie kai kam būdavo sėkmingi, pasiektų pergalių vaisių vis mažėjo. Pagaliau Pirmasis pasaulinis karas 1914-1919 m. atskleidė žmonijai stulbinantį dalyką – karas yra pražūtingas ne tik pralaimėjusiam, bet ir nugalėtojui (dar labiau tai patvirtino Antrojo pasaulinio karo pamokos).

Bahá'u'lláh įpareigojo pasaulio valdovus būti savo pavaldinių reikalų patikėtiniais, savo politinį autoritetą panaudoti kaip priemonę kuriant žmonių gerovę. Ir pradėta leisti atitinkamus naujus įstatymus, kokių dar nebuvo niekada.

Bahá'u'lláh įsakė apriboti turtus ir sumažinti skurdą. Ir nuo to laiko pradėta leisti įstatymus dėl minimalaus pragyvenimo lygio, dėl pajamų mokesčio gradavimo, dėl paveldėjimo apmokestinimo; tai tapo nuolatinio rūpesčio žmonėmis reikalu. Jis įsakė panaikinti asmeninę vergiją. Ir prasidėjo emancipacijos procesas, jis pasklido po visą pasaulį.

Bahá'u'lláh paskelbė vyro ir moters lygybę, pažymėjo jų atsakomybės ir teisių bei privilegijų lygybę. Ir po šio paskelbimo pradėjo trūkinėti pančiai, varžę moteris daugelį amžių; moterys sparčiai pradėjo ieškoti savo teisėtos vietos visuomenėje, norėdamos tapti lygiateisiais vyrų partneriais.

Jis paskelbė apie nedalomą religijų vienovę, ir po kurio laiko daugelis sąžiningų žmonių pasaulyje pradėjo siekti tolerantiškumo, bendradarbiavimo, vienas kito supratimo. Sektantizmo principai pradėjo prarasti žmonių pritarimą, jų istorinė pozicija darėsi vis mažiau priimtina. Religijų išskirtinumo bazė buvo sugriauta tomis pačiomis jėgomis, kurios gimdė nacionalizmą ir uždaramą, ir jos pradėjo silpti.

Jis įsakė užtikrinti galimybę visų žmonių švietimui ir paskelbė nepriklausomą tiesos ieškojimą dvasinio gyvybingumo įrodymu. Rezultatas: visa dabartinė civilizacija iki gelmių buvo sujaudinta Bahá'u'lláh mokymo tiesų. Pirmaeiliu valstybių uždaviniu tapo privalomas vaikų mokymas, suaugusių žmonių švietimas. Tautos, kurios stengėsi sąmoningai apriboti savo piliečių protą ir dvasios nepriklausomybę, vykstant pokyčiams pasaulyje, susilaukė revoliucijų viduje ir sukėlė įtarumą ir baimę kaimynams, kitoms valstybėms.

Bahá'u'lláh įsakė įvesti pasaulinę pagalbinę kalbą – ir daktaras Zamenhofas bei kiti atsiliepė ir į tai: aukodami savo gyvenimus ir pritaikydami genialius sugebėjimus, jie siekė, kad tik šis uždavinys būtų kuo greičiau įgyvendintas, kad būtų pasinaudota palankia proga.

Dar daugiau – Bahá'u'lláh apdovanojo žmoniją nauja dvasia, įkvėpė joje širdžių ir protų troškimus, norą siekti naujų idealų. Nieko visoje žmonijos istorijoje nebuvo dramatiškesnio ir įspūdingesnio už tuos įvykius, kurie prasidėjo per Bahá'jų eros aušrą, nuo 1844 m. Metai iš metų mirdinti praeitis dar griebdavosi nuvalkiotų idėjų, papročių, pažiūrų, tačiau pasenusios institucijos vis silpnėja, nes pagaliau šiandien kiekvienas išsilavinęs vyras ar moteris supranta, kad žmonija išgyvena pačią baisiaus-

sią krizę. Kita vertus, jau regime naujo gimimą, nes Bahá'u'lláh mokymas parodė teisingą evoliucijos kelią. O ten, kur mokymo šviesai trukdoma, kur ji ignoruojama, ten dar tebematome nelaimes ir griuvimą.

Nors visi šie įrodymai Bahá'jams ir minioms žmonių yra įspūdingi, tačiau jų nepakanka norint įvertinti visą Bahá'u'lláh dvasinę didybę. Jo gyvenimas žemėje, neįveikiama Jo įkvėptų žodžių jėga išskyla kaip tikras Dievo valios kriterijus.

Detalesnis kai kurių Bahá'u'lláh pranašysčių turinio, jų išsipildymo nagrinėjimas mums suteikia papildomų įrodymų. Mes pabandysime pateikti kai kurių pranašysčių išsipildymo pavyzdžius, dėl kurių autentiškumo net nesiginčijama. Jie buvo plačiai skelbti spaudoje, tad visuomenė žinojo, kad viskas pasitvirtino. Be to, Laiškai, kuriuos Jis siuntė karūnuotiems pasaulio valdovams, ir kuriuose buvo daug pranašysčių aprašymų, buvo surinkti ir išleisti atskira knyga Bombėjuje devyniolikto amžiaus pabaigoje. Taip pat pateiksime keletą žymesnių 'Abdu'l-Bahá pranašysčių išsipildymo pavyzdžių.

Napoleonas III

1869 m. Bahá'u'lláh parašė Napoleonui III laišką, kuriame Jis priekaištavo jam už mėgavimąsi karu ir panieka, kurią jis parodė, neatsakydamas į pirmąjį Bahá'u'lláh laišką. Laiške įdėtas štai toks griežtas įspėjimas:

„Už tai, ką tu padarei, tavo karalystė bus įsviesta į sumaištį, ir iš tavo rankų išslys visa tavo imperija – tokia bus bausmė tau už tai. Tada sužinosi, kaip tu klydai. Toje tavo žemėje kils dideli žmonių sujudimai, jei nestosi padėti Tikėjimui ir neseksi Juo, kuris yra Dievo Dvasia (Jėzus Kristus) Jo tiesiame Kelyje. Ar tavo pui-kavimasis padarė tave išdidų? Prisiekiu savo gyvenimu! Tai nesi-tęs, ne, tai greitai pasibaigs, jei tu nenusitversi tvirtai už tau mes-tos Virvės. Mes matome, pažeminimas skuba paskui tave, nors tu to ir nepastebi“.

Neverta ir kalbėti, kad Napoleonas III, tuo metu savo galybės zenite, būtų kreipęs dėmesį į Jo įspėjimą. Po metų jis pradėjo karą su Prūsija, tvirtai įsitikinęs, kad jo kariuomenė paims Berlyną. Bet tragedija, kurią jam numatė Bahá'u'lláh įvyko. Jis buvo sumuštas prie Sarbruko, prie Vaizenburgo, prie Metco; visiška katastrofa jo armiją ištiko prie Sedano.

Jis pateko prūsams į nelaisvę, o po dviejų metų sulaukė liūdno galo Anglijoje.

Vokietija

Panašų rimtą įspėjimą Bahá'u'lláh davė ir Napoleono nugalėtojams, kurie to taip pat nepaklausė ir susilaukė baisių pasekmių. „Aqdas Knygoje“, kuri buvo pradėta rašyti Adrianopolyje, o užbaigta kalėjime Akkoje, Jis kreipėsi į Vokietijos imperatorių tokiais žodžiais:

„O Berlyno Karaliau!.. Ar tu prisimeni tą (Napoleoną III), kurio galia viršijo tavo galią, kurio padėtis prašoko tavąją? Kur ji dabar? Kur visa tai, ką jis turėjo? Priimk šį įspėjimą ir nebūk iš tų, kurie miega. Jis numetė į šalį Dievo Laišką, kai Mes jam pasakėme, ką tironų tironai privertė Mus iškentėti. Todėl jį ištiko nešlovė, jis pavirto į dulkes, praradęs viską. Pagalvok, Karaliau, apie jį giliai ir apie kitus, panašius į tave, užkariavusius miestus ir valdančius žmones. Gailestingiausiasis nuvedė juos iš rūmų į kapus. Įsidėmėk įspėjimą, būk iš tų, kurie galvoja...“

O Reino krantai! Mes matėme jus, aplaistytus krauju, kai buvo ištraukti atpildo kardai. Taip įvyks ir dar kartą. Mes jau girdime Berlyno raudą, nors šiandien jis dar toks garsus“ („Kitab-i-Aqdas“).

Po imperatoriaus pergalių Vokietijoje 1914-1918 m., ir ypač po sėkmingo vokiečių armijos puolimo 1918 m. pavasarį, Bahá'u'lláh pranašystę prisiminė ir citavo Jo Tikėjimo oponentai Persijoje, norėdami diskredituoti Jį. Tačiau, kai po vokiečių pergalių staiga sekė jų sutriuškinimas ir didžiulė nelaimė, Jo Tikėjimo priešininkų atakos atšalo, o pranašystės pagarsinimas labai pasitarnavo Bahá'u'lláh reputacijos išaugimui.

Persija (Iranas)

„Aqdas Knygoje“, parašytoje tuo metu, kai tironas Šachas Nasrid Dinus buvo savo galybės viršūnėje, Bahá'u'lláh palaimino Teheraną, Persijos sostinę ir savo gimtąjį miestą, šiais žodžiais:

„Te niekas tavęs nenuliūdina, Teherano žeme, nes Dievas tave pasirinko visos žmonijos džiaugsmo šaltiniu. Jis palaimins – jei

tokia bus Jo valia – tavo sostą, skirdamas jam valdovą, kuris valdys teisingai, kuris surinks visas Dievo aveles, išbaidytas vilkų. Tas valdovas su džiaugsmu ir malonumu atsuks savo veidą ir skirs savo malones Bahá'jų žmonėms. Jis bus laikomas Dievo akyse tuo, kas yra brangakmenis žmonėms. Jame amžiams nusi-
leis Dievo šlovė ir šlovė visų tų, kurie gyvena Jo Apsireiškimo ka-
ralystėje.

Džiūgauk, nes Dievas padarė tave Savo šviesos Dienos Pava-
sariu, juo labiau, kad tavyje gimė Jo šlovės Pasireiškimas. Būk
patenkintas šiuo vardu, kuris tau buvo suteiktas – tai vardas, per
kurį Dienų Žvaigždė spinduliavo malonę ir didingą grožybę, per
kurį buvo apšviesta ir žemė, ir dangus.

Neužilgo padėtis tavoji pasikeis, valdžios vadelės pateks į liau-
dies rankas. Nes Dievas tikrai yra Visažinis. Jis valdo viską. Jo
švelniai mylinti akis bus visą laiką nukreipta į tave. Ateina jau die-
na, kai neramumai tavyje virs taika ir tylia ramybe. Taip numatyta
nuostabiausioje Knygoje " („Bahá'u'lláh raštų rinktinė", 110-111
psl.).

Persija dar tik pradeda išeiti iš sumaišties, kurią buvo numatęs
Bahá'u'lláh: jau įkurta konstitucinė vyriausybė, yra ženklų, kad šalies ne-
užilgo laukia šviesesnė ateitis.

Turkija

Įkalintas Turkijos kalėjime 1868 m. Bahá'u'lláh parašė keletą labai
rimtų ir grėsmingų įspėjimų Turkijos sultonui ir jo Ministrui Pirmininkui Ali
Paša. Iš Akka kalėjimo barakų sultonui Jis rašė:

„O tu, kuris save laikai didingiausiu iš žmonių... Neužilgo tavo
vardas bus užmirštas, o tave ištiks didelė netektis. Tavo nuomo-
ne, kaltas yra ir maištauja pasaulio Išjudintojas, Taikos kūrėjas?
Kokius nusikaltimus įvykdė moterys, vaikai ir kenčiantys kūdikiai,
kad jie užsitraukė tokią tavo rūstybę, engimą ir neapykantą? Tu
persekiojai daugybę žmonių, kurie nerodė jokio pasipriešinimo
šalyje, kurie nekėlė jokios revoliucijos prieš vyriausybę. Buvo net
atvirkščiai – jie dieną ir naktį taikingai ir ramiai minėjo savo Dievą.
Tu išgrobei jų turtą; savo tironiškais veiksmais atėmei iš jų viską,
ką jie turėjo... Prieš Dievą saujelė dulkių yra vertingesnė negu vi-

sa tavo karalystė, šlovė, valdžia, viešpatavimas. Jei tik to panorėtu, Jis išsklaidytų tave kaip smėlį dykumoje. Greitai Jo rūstybė nusileis ant tavęs, tavo šalyje kils revoliucijos, susiskaldys visa šalis! Tada tu imsi raudoti ir guostis, bet niekur nerasi nei pagalbos, nei apgynimo... Sergėkis, nes Dievo rūstybė jau laukia tavęs; netrukus įsitikinsi tuo, kas parašyta Įsakymų Leidėjo Plunksna”.

Laiške Pašai Jis rašė:

„Tu, Vade, padarei tai, kas sukėlė Mahometo, Dievo Apaštalo, dejonę pačiame Šlovingiausiam Rojuje. Pasaulis tave išpuikino tiek, kad tu nusisukai nuo Veido, nuo kurio šviesumo apsišvietė Danguis Šviesuliai aukštybėse. Greitai tave ištiks tikra netektis. Tu susivienijai su Persijos Valdovu, norėdamas man padaryti žalos, nors Aš pasirodžiau tau iš Visagalio Aušros horizonto, nors nešu Tikėjimą, kuris praskaidrins Dievo numylėtinių akis...

Nejaugi tu galvojai, kad galėsi užgesinti ugnį, įkurtą Visatoje Dievo? Nebus taip! Aš tai pareiškiu tau su Jo Tikrąja Dvasia, jei tu dar gali tai suprasti... Ką tu padarei? Tu sukėlei gaisrą, ir jo liepsna vis didėja. Ji greitai praris visą pasaulį ir jo gyventojus... Jau artėja diena, kai Paslapties Žemė (Adrianapolis), ir jos aplinkinės žemės, veikiamos pokyčių, išslys iš Karaliaus rankų – ir prasidės bruzdėjimai. Pasigirs garsesnė rauda, nelaimės pasirodys iš visų pusių, kils sumaištis tarp engėjų, nes jie nelaisvėje laiko Mane ir Mano pasekėjus. Viskas pasikeis, gyvenimo sąlygos bus apverttinos, – net smėlis ant nykių kalvų pradės dejuoti, net medžiai kalnuose pradės raudoti, iš visų daiktų pradės tekėti kraujas. Tada tu pamatysi, kokioje nelaimėje atsidūrė žmonės...

Visa tai numatė Kūrėjas, Išmintingasis, kurio komandoms negalėjo pasipriešinti dangaus ir žemės šeimininkai – karaliai ir valdovai. Nelaimės – tai alyva Lempai; kuo jų daugiau, tuo ryškesnė ir didesnė Šviesa; ach, kad tu tai suprastum. Visi engėjų pasipriešinimai pagimdė šio Tikėjimo šauklius; per Juos Dievo pasirodymas ir Jo Tikėjimas paplito po visą pasaulį, tarp visų tautų”.

„Aqdas Knygoje” skaitome:

„O Vieta (Konstantinopolis), kuri esi įsikūrusi ant dviejų jūrų krantų! Ant tavęs buvo pastatytas tironijos sostas, tavo krūtinėje neapykantos ugnis buvo kurstoma taip, kad Danguis Šviesuliai aukštybėse ir tie, kurie supo Aukštybių Sostą, nieko negalėjo pa-

daryti, tik raudoti. Mes matome, kaip tavyje kvailiai valdo protinigus, kaip tamsa užgožia šviesą. Tu iš tikrųjų esi pilna išdidumo. Nejaugi tavo išorinis spindesys padarė tave savimyla? Prisiekiu Juo, kuris yra žmonijos Viešpats! Visa tai greitai žus, tavo dukros ir tavo našlės, visi žmonės, kurie gyvena tavyje, pradės raudoti. Tai tau pranešu Aš Visažinis, Visų Išmintingiausias" („Kitab-i-Aqdas").

Nelaimės, kurios po šių pranašysčių užpuolė šią kažkada didžiulę imperiją, dar kartą patvirtino jų išsipildymą.

Amerika

„Aqdas Knygoje", kurią Bahá'u'lláh parašė Akkoje 1873 m., yra toks kreipimasis į Ameriką:

„... O Amerikos Valdovai, Valstijų Prezidentai!.. paklausykite, kas buvo pasakyta Didybės Dienos Pavasarį. Tikrai nėra kito Dievo, išskyrus Mane, Žodžio Viešpaties, Visažinio. Suriškite nutrūkusius raiščius teisingumo rankomis, kirskite besidžiaugiantiems engėjams savo Viešpaties, Lėmėjo, Išminčiaus įstatymų rimbu" („Kitab-i-Aqdas").

'Abdu'l-Bahá, kalbėdamas per susitikimus Amerikoje ir kitur, pareikšdavo viltį, meldavosi ir tikindavo, kad tarptautinės taikos vėliava pirmiausiai bus iškelta Amerikoje. Cincinati mieste (Ohajo valstijoje) 1912 m. lapkričio mėn. 5 d. Jis pasakė:

„Amerika – kilni šalis, taikos vėliavos nešėja visam pasauliui, šviesos skleidėja visiems kraštams. Kitos valstybės dar tebėra įsipainiojusios ir nelaisvos nuo intrigų (skirtingai nuo Amerikos), jos dar negali prisidėti prie Pasaulinės Taikos. Tačiau Amerika – ačiū Dievui – gyvena taikoje su visu pasauliu; ji verta iškelti brolybės ir Pasaulinės Taikos vėliavą. Kai tik toks kvietimas į Pasaulinę Taiką nuaidės Amerikoje, visas pasaulis sušuks: „Taip, mes tai priimame". Visų šalių tautos panorės priimti Bahá'u'lláh mokymą, gimusį prieš penkiasdešimt metų. Savo Laiške Bahá'u'lláh rašė visų šalių parlamentus atsiųsti išmintingiausius ir geriausius žmones į tarptautinį parlamentą, kuriame būtų apsvarstyti ir priimti nutarimai visais tautų gyvenimo klausimais ir būtų įkurta taika... Tada mes tu-

rėsime tikrą Žmonių Parlamentą, apie kokį svajojo Pranašai”.

Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá kvietimai jau beveik priimti visoje JAV; ir jokioje kitoje pasaulio šalyje Bahá'u'lláh mokymas nebuvo sutiktas taip palankiai. Rolé, kuri buvo skirta Amerikai – paskviesti visas tautas tarptautinei taikai – jau iš dalies suvaidinta, ir Bahá'jų žmonės su susidomėjimu laukia panašių įvykių ateityje. (Idomu pažymėti tai, kad SNO įstatų kūrimo susirinkimas įvyko San Franciske, taigi taip pat JAV).

Pirmasis pasaulinis karas

Ir Bahá'u'lláh, ir 'Abdu'l-Bahá daug kartų su stebėtinu tikslumu išpranašavo Didžiojo karo artėjimą. Sakramente (Kalifornijoje) 1912 m. spalio 26 d. 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Šiandien Europos kontinentas atrodo kaip ginklų arsenalas. Tai sprogmenų sandėlys, galįs susprogti nuo mažiausios kibirkštėlės, kuri padegtų visą Europą; ir ypač šiuo metu, kai pasaulis susidūrė su Balkanų problema”.

Panašius įspėjimus Jis pareiškė ir kituose Amerikos bei Europos miestuose. Susitikime Kalifornijoje 1912 m. Jis kalbėjo:

„Mes esame Armagedono Mūšio išvakarėse, apie kurį kalbama šešioliktajame Apsireiškimo skyriuje. Mums dar liko dveji metai, ir maža kibirkštėlė sukels gaisrą visoje Europoje.

Socialiniai neramumai visose šalyse, didėjantis religinis skepticizmas, atsiradęs prieš tūkstantį metų ir jau bepradedąs įsišaknyti, sukels gaisrą visoje Europoje – tai byloja ir Danieliaus, ir Jono pranašystės.

1917 m. žlugus karalystės; kataklizmai sukrės visą žemę” (cituota iš ponios Karinos Tru straipsnio, atspausdinto „The North Shore Review” 1914 m. rugsėjo 26 d. numeryje).

Karo išvakarėse Jis kalbėjo:

„Jau artėja diena, kai prasidės civilizuotų valstybių peštynės. Didžiulis konfliktas jau čia pat. Pasaulis stovi ant pačio tragiškiausio karo slenkščio... Didžiulės armijos – milijonai vyrų – mobilizuoti ir sutraukti prie sienų. Jie ruošiasi baisiai kovai. Mažiausia trintis pasibaigs didžiausiu sukilimu; prasidės didžiausias gaisras, kokio

nežino visa pasaulio, žmonijos istorija" (kalba pasakyta Haifoje, 1914 m. rugpjūčio 3 d.).

Socialiniai sunkumai po karo

Ir Bahá'u'lláh, ir 'Abdu'l-Bahá buvo numatę, kad dėl žmonių nereligingumo ir prietarų, dėl neišmanymo ir įtarumo žmonijoje neišvengiamai prasidės neramumai, konfliktai, nelaimės. Pirmasis pasaulinis karas buvo tik viena šių įvykių fazė. Laiške 1920 m. 'Abdu'l-Bahá rašė:

„O jūs, tiesos mylėtojai! O jūs, žmonijos tarnai! Pagautas jūsų minčių grožio ir naujų ketinimų, aš pajutau, kad mano siela panūdo pabendrauti su jumis.

Pasvarstykite savo širdyse, kokioje apgailėtinoje sumaištyje atsidūrė pasaulis, kaip krauju susitėpė tautos, o jų žemės prisigėrė sukrešusio kraujo. Karų liepsnos sukėlė tokį didžiulį gaisrą, kad nei žmonijos istorijos pradžioje, nei viduramžiuose, nei šiais laikais nieko panašaus dar nėra buvę. Karo stulpai ne vienam sudaužė ir sutriuškino galvas; kiek žmonių likimų sugriauta... Sunyko klestinčios šalys, su žeme buvo sulyginti miestai, linksmai kaimai paversti griuvėsiais. Tėvai neteko savo vaikų, o šie – tėvų. Kruvinomis ašaromis rauduoja savo vaikų gedinčios motinos, vaikai virto našlaičiais, moterys liko benamės ir tapo klajūnėmis. Viena žodžiu, visa žmonijos istorija buvo pažeminta. Garsiai verkia ir vaitoja našlaičiai, skaudžiai rauda motinos, ir jų balsas atsimuša aidu danguje.

Pagrindinė visų šių įvykių priežastis – rasiniai, nacionaliniai, religiniai ir politiniai prietariai; šių prietarų šaknys – pasenusios ir ilgaamžės religinės, rasinės, nacionalinės, politinės tradicijos. Tad kol tos tradicijos egzistuos, žmonijos namų pamatai niekada nebus tvirti, žmonija visada liks pavojaus akivaizdoje.

Šiame nušvitusiame amžiuje, kai atsiskleidė daugelio reiškinių esmė, sutvetojo pasaulio paslaptys, kai išaušo tiesos rytmelio šviesa, kuri tamsos pasaulį padarė šviesiu, ar galima, ar leistina, kad skerdynės ir griovimai pasikartotų dar sykį? Prisiekiu Dievu, to neturi būti!

Kristus kvietė visus žmones susitaikyti ir gyventi taikiai. Jis įsakė Petruį savo kardą išlydyti į plieno gabalą. Nors toks buvo Jo

noras ir patarimas, vis dėlto žmonės vėl apnuogino savo kardus. Koks didelis skirtumas yra tarp to, kaip viskas yra gyvenime, ir to, kas rašoma Evangelijoje!

Prieš šešiasdešimt metų Bahá'u'lláh, švietęs Persijoje kaip ryški saulė, paskelbė, kad pasaulis skendi tamsose; šios tamsos pražūtingos ir atvesiančios žmones į baisingą kovą. Būdamas kalėjime Akkoje, Jis kreipėsi nedviprasmiškais žodžiais į Vokietijos imperatorių, skelbdamas, kad kils baisus karas, ir Berlynas bus draskomas raudų ir dejonių. Panašiai aiškiai ir karštai, kalėdamas Akkoje, Jis rašė Turkijos sultonui, įspėdamas jį, kad Konstantinopolį ištiks dideli neramumai, dejuos ir verks vaikai bei moterys. Trumpai tariant, Jis parašė laiškus visiems didžiausių valstybių vadovams ir suverenams. Ką Jis jiems išpranašavo – viskas išsipildė. Iš Jo šlovingos plunksnos visą laiką tryško mokymas, kaip išvengti karo, ir jis paplito po visas pasaulio platybes bei tolybes.

Pirmiausia Jis mokė, kaip ieškoti tiesos. Jis pareiškė, kad aklas ko nors pamėgdžiojimas nužudo žmogaus dvasią, kad tik tiesos ieškojimas išlaisvina pasaulį nuo tamsos.

Antra, ko Jis mokė – žmonijos vienybės būtinumas. Visi žmonės yra viena avelių banda, Dievas – ją mylintis Piemuo. Dievas apdovanojo žmones savo gailėstingumu ir elgėsi su visais kaip su vienu. „Nerasite jokių skirtumų tarp šių Dievo sutvėrimų“, – kalbėjo Jis. Visi žmonės yra Jo tarnai, visi siekia Jo malonės.

Trečiasis Bahá'u'lláh mokymo postulatas – religija yra pati stipriausioji tvirtovė. Ji turi ginti vienybę ir nebūti priešiškojo bei neapykantos priežastimi. Jeigu ji veda į priešišumą ir neapykantą, geriau kad jos nebūtų visai. Religija turi būti kaip medicina: jei gydymas apsunkina ligą, geriau jo atsisakyti.

Žmonijai taip pat nereikia religinių, rasinių, nacionalinių ir politinių prietarų, jie veda į kraujo praliejimą ir griovimą pasaulyje. Kol šie prietarai egzistuos, karo pavojus išliks. Vienintelis vaistas – pasaulinė taika. Ji pasiekama tik įkūrus aukščiausiąjį Tribunolą, kuriame savo atstovus turėtų visų šalių vyriausybės ir tautos. Šiame Tribunole turėtų būti svarstomi visi nacionaliniai, tarptautiniai klausimai; kokį sprendimą jis priimtų – jis turi būti vykdomas. Jei kokia nors vyriausybė ar tauta norėtų pasitraukti iš Tribunolo, visas pasaulis turėtų stoti prieš tai.

Bahá'u'lláh mokė, kad vyras ir moteris yra lygūs, taip pat daugelį kitų dalykų – visa tai buvo aprašyta Jo plunksna.

Dabartiniu metu jau tapo aišku ir pasitvirtino, kad Jo mokymo principai atskleidžia pagrindinę gyvenimo esmę ir dvasią. O dabar jūs, žmonijos tarnai, visa širdimi ir protu pasistenkite išlaisvinti žmoniją nuo materializmo tamsos ir žemiškų prietarų. Te viską apšviečia Dievo Dangaus šviesa!

Tebūnie pagirtas tas, kuris yra susipažinęs su įvairiomis mokyklomis, institucijomis ir principais – niekas šiandien, „jei nežinos šio dieviškojo mokymo, negalės užtikrinti taikos ir ramybės pasaulio žmonijai. Jei ne šis mokymas, taip ir nesisklaidytų tamsos, niekada negytų chroniški pasaulio susirgimai – jie tik didėtų diena iš dienos. Balkanuose dar tęstųsi neramumai, padėtis ten net blogėtų; pralaimėjusieji dar nenurimtų ir griebtųsi bet kurios progos vėl įpūsti karo ugnį.

Dabartiniai pasauliniai judėjimai padarys viską, kad jų tikslai ir ketinimai būtų įgyvendinti. Kairiųjų jėgų judėjimas taps dar reikšmingesnis, jo įtaka pasklis dar plačiau.

Taigi švytinčiomis širdimis, dangiškos dvasios ir galios įkvėpti, padedant Jo malonei, neškite Dievo dovanas žmonijai... gėrio ir ramybės dovanas visai žmonijai!"

Viename susitikime 1919 m. lapkričio mėn. 'Abdu'l-Bahá pasakė:

„Bahá'u'lláh dažnai pranašaudavo, kad ateis netikėjimo ir anarchijos metas. Chaosas kils dėl per didelių žmonių laisvų, kurių jie dar neverti. Pačių žmonių labui kurį laiką dar reikės laikinų vyriausybinių prievartos priemonių – netvarkos ir chaoso išvengti kitaip dar negalima. Suprantama, kiekviena tauta nori turėti apsisprendimo teisę, veiksmų laisvę, tik ne visos tam yra tinkamai pasirengusios. Dabar pasaulyje ypač įsikerojo netikėjimas Dievu, o tai neišvengiamai nuves žmones į anarchiją ir sumaištį. Aš jau esu sakęs, kad pasiūlymai dėl taikos, pasibaigus karui, buvo tik apyaušris, ne saulės patekėjimas”.

Dievo karalystės atėjimas

Ir vis dėlto Tikėjimas Dievu šiais neramiais laikais dar turės suklestėti. Nelaimės, kilusios dėl egoistinių kovų už savo egzistenciją, ir visuomenės sluoksnių, sektų, valstybinių interesų savanaudiško tenkinimo, paskatins žmones, nors ir praradusius bet kokią viltį, griebtis išsigelbėjimo.

mo per Dievo Žodį. Kuo daugiau bus nelaimių, tuo labiau žmonės ieškos geresnių vaistų. Laiške Šachui Bahá'u'lláh rašė:

„Dievas siuntė nelaimės kaip rytmetinį lietų žaliuojančioms gamyklų pievoms, kaip dagtį Savo Lempai, kuri apšviestų ir žemę, ir dangų... Nelaimėse sušvito Jo Šviesa, prasidėjo nuolatinis Jo Garbinimas. Tai tam tikras metodas, išbandytas praeityje, jau senų senovėje”.

Ir Bahá'u'lláh, ir 'Abdu'l-Bahá tiksliai numatė dvasingumo pergalę prieš materializmą ir kalbėjo apie Didžiosios Taikos įkūrimą. 1904 m. 'Abdu'l-Bahá rašė:

„Žinokite: vargai ir nelaimės didės diena iš dienos, žmonių dar laukia dideli pergyvenimai. Duryš į džiaugsmą ir laimę bus uždarytos iš visų pusių. Prasidės baisūs karai. Nusivylimas ir vilčių žlugimas užpuls žmones iš visų pusių, ir jie bus priversti atsisukti į Dievą. Tik po to virš horizontų nušvis didelės laimės šviesa, nuaidės šauksmas – „Šlovė, Šlovė!” (iš Laiško L. D. P., cituojamo 176 psl. „Apmąstymai apie karą ir taiką”).

Paklaustas, ar kuri nors iš didžiųjų valstybių taps šio Tikėjimo išpažintoja, 'Abdu'l-Bahá atsakė (1914 m. lapkričio mėn.):

„Visi žmonės pasaulyje pasidarys tikintys. Jeigu jūs palygintumėte šio Tikėjimo pradžią su jo padėtimi dabar, pamatytumėte, kaip sparčiai didėjo Dievo Žodžio įtaka žmonėms – Tikėjimas jau išplito po visą pasaulį... Be abejonės, visi vis tiek atsistos po Dievo Tikėjimo šešėliu”.

Jis skelbė, kad pasaulio vienybė bus įgyvendinta dar šiame šimtmetyje. Viename iš savo Laiškų Jis rašė:

„Visos žmonijos šeimos – valstybių, miestų, kaimų – nariai tampa vis labiau priklausantys vienas nuo kito. Jau nebeįmanoma gyventi užsidarius vien savyje: politiniai ryšiai jungia vis tampa ir tvirčiau visas tautas ir šalis, kiekvieną dieną stiprėja bendradarbiavimas prekyboje, pramonėje, žemės ūkyje, švietime. Taigi, ar negalėtų žmonijos vienybė būti pasiekta jau šiais laikais? Tai tikrai yra nepaprastas, šlovingas šio amžiaus stebuklas. Viso to nebuvo ankstesniaisiais amžiais. Tik šis amžius – šviesos amžius – pasižymi unikaliu šlovingumu, nepakartojamu garbingumu, galybe,

švietimo jėga. Štai iš ko kiekvieną dieną gimsta vis nauji ir kiti stebuklai. Neužilgo pamatysime vieną žvakės šviesą, šviečiančią visiems žmonėms”.

Paskutiniuose Danieliaus Knygos sakiniuose yra šie paslaptingi žodžiai:

„Palaimintas bus tas, kuris laukia ir kuris ateis po tūkstančio trijų šimtų trisdešimt penkių dienų. Eik tuo keliu, kuriuoėjai, iki pat pabaigos – pailsėsi, pastovėsi, kai bus lemta tavo dienų pabaiga”.

Daug išsimokslinusių tyrinėtojų bandė suprasti šių žodžių reikšmę. Viename pokalbyje, kuriame dalyvavo ir šios knygos autorius, 'Abdu'l-Bahá pasakė, kad Jis manęs, jog šie Danieliaus pranašystės žodžiai jau pradėjo išsipildyti, stojus Mahometo erai.

Skaitant 'Abdu'l-Bahá Laiškus, pasidaro aišku, kad ši pranašystė byloja ir apie šimtąsias Bahá'u'lláh Apsireiškimo Bagdade metines, kurios bus minimos 1963 m. Apie tai viename Laiške Jis rašė:

„O dabar apsisistokime ties Danieliaus žodžių interpretacija, nes tu klausei, ką reiškia „Palaimintas bus tas, kuris ateis po tūkstančio trijų šimtų trisdešimt penkių dienų”. Tas dienas galime laikyti saulės ir mėnulio metų laiką. Pagal tokį skaičiavimo būdą tai reikštų šimtmetį, praėjusį nuo Tiesos Saulės gimimo, kai Dievo mokymas bus jau įsigalėjęs visoje žemėje, kai Dieviškoji Šviesa bus užliejusi savo šviesa pasaulį iš Rytų pusės, ir ji sklis į Vakarus. Tai bus ta diena, kuria džiaugsis visi tikintieji”.

Akka ir Haifa

Mirza Ahmad Šrab savo dienoraštyje užrašė tokią 'Abdu'l-Bahá pranašystę apie Akką ir Haifą (tai atsitiko, kai 'Abdu'l-Bahá sėdėjo prie Bahá'jų Piligrimų Namo lango Haifoje 1914 m. vasario 14 d.):

„Vaizdas nuo Piligrimų Namo labai patrauklus, ypač dėl to, kad matyti Palaimintojo kapavietė – šventovė. Ateityje plotas tarp Akkos ir Haifos bus užstatytas, ir abu miestai susijungs, paduodami vienas kitam rankas, jie taps galingos metropolijos dviem terminalais. Kai aš žiūriu į visą šį vaizdą, aš aiškiai matau, kad ta vieta taps vienu didžiausių prekybos centrų pasaulyje. Visa šita pus-

rutulio formos įlanka bus gražiausio uosto vieta, kurioje prieglaudės ir užuovėjos ieškos visų tautų laivai. Į šį uostą atplauks daugelio šalių didieji laivai, kurių deniuose bus tūkstančiai tūkstančių vyrų ir moterų iš visų pasaulio kraštų. Toje vietovėje ant visų kalnų ir lygumose išdygs daugybė pačių moderniausių namų ir rūmų. Išsivystys pramonė ir atsiras įvairios filantropijos institucijos. Čia bus suvežtos pasaulio civilizacijos ir kultūros gėlės iš visų žemės kampelių, jų susimaišęs kvapas ir spalvos nušvies kelią žmonių brolėjai. Nuostabūs gėlių, vaismedžių sodai, giraitės ir parkai bus pasodinti iš visų pusių. Naktį didingąjį miestą apšvies elektra. Per visą uostą nuo Akkos iki Haifos eis šviesų takas. Galingi švyturiai bus pastatyti ant abiejų Karmelos kalno viršūnių, jie rodys kelią laivams. Visas Karmelos kalnas nuo papėdės ligi viršūnės bus paskendęs šviesų jūroje. Žmogus, stovintis Karmelos Kalno viršūnėje, ir keleiviai, esantys laivuose, plaukiančiuose link Kalno, stebės patį didingiausią ir kilniausią reginį.

Nuo visų kalno pusių skambės simfonija „Šlovė; Šlovė!"; ši nuostabi, dvasinga muzika, palydima melodingų balsų, prieš aušrą nuskris prie Visagalio sosto.

Tikrai Dievo keliai paslaptingi ir nežinomi. Koks išorinis panašumas tarp Širazo ir Teherano, Bagdado ir Konstantinopolio, Adrianapolio, Akkos ir Haifos? Dievas kūrė ir žingsnis po žingsnio, kol šiuos miestus sukūrė tobulai; tai Jis darė pagal savo griežtai nustatytą ir amžinąjį planą; kūrė taip, kad išsipildytų Pranašų pranašystės ir numatymai. Auksine gija tebesitęsia pažadas (Biblijoje) apie Mesijo Tūkstantmetį; viskas lemta taip, kad Dievas sau tinkamu metu padarys tai, kas buvo pažadėta. Net ir trumpiausias žodelis nebus neprasmingas ir neištesėtas".

ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ IR ATEITĮ

„Aš galiu paliudyti, Mano Draugai: malonės jau baigėsi, ginčų nebėra, įrodymų daug, viskas jau akivaizdu. O dabar pasvarstykime, ką jums duos pastangos eiti savarankišku keliu. Dieviškoji malonė buvo suteikta jiems ir visiems, kurie yra žemėje ir danguje. Tebūnie visų pagirtas Dievas, visų pasaulių Viešpats“ (Bahá'u'lláh „Slėpiningi žodžiai“).

Tikėjimo vystymasis

Deja, šioje knygoje nėra vietos detaliam, iki galo aprašyti Bahá'jų Tikėjimo plitimą pasaulyje. Šiai įstabiai temai būtų galima skirti daug knygos skyrių; būtų daug kvapą gniaužiančių pasakojimų apie Tikėjimo pionierius ir kankinius. Teks pasitenkinti tik trumpa apžvalga.

Pirmieji Tikėjimo išpažintojai Persijoje susidūrė su didžiausiu savo tėvynainių pasipriešinimu, persekiojimais ir žiaurumu, bet jie ištvėrė visas nelaimes ir išbandymus su kilniu heroizmu, tvirtumu ir atkaklumu. Jie buvo pakrikštyti jų pačių krauju, nes daugelis buvo nukankinti; dar daugiau buvo sumušty, įkalintų, apiplėšty, išvartytų iš namų ir kitaip nuskriaustų. Šešiasdešimt metų, o gal ir ilgiau, tas, kas pareikšdavo savo ištikimybę Báb'ui arba Bahá'u'lláh, rizikuodavo savo turtu, laisve, net gyvybe. Tačiau ši ryžtinga ir nuožmi opozicija tegalėjo sutrukdyti Judėjimui tik tiek, kiek dulkių debesis galėdavo užtemdyti saulės švytėjimą.

Nuo vieno Persijos galo¹⁶ iki kito Bahá'jų žmonių rasite beveik kiek-

¹⁶ Lordas Kurzonas (Curzon) savo knygoje („Persija ir Persijos klausimas“), išleistoje 1892 m., kai mirė Bahá'u'lláh rašo: „Pačiais mažiausiais apskaičiavimais Persijoje yra apie pusė milijono Babių. Aš linkęs manyti – ypač po pokalbių su žmonėmis, kurie viską sprendžia kompetentingiau – kad skaičius artėja prie milijono. Šio tikėjimo žmonių galima sutikti visuose visuomenės sluoksniuose, pradedant ministrais, Dvaro didikais ir baigiant gatvių šlavėjais ar arklīninkais; jų galima sutikti net tarp musulmonų dvasininkų...“

Jei Babių skaičiaus augimas didės taip kaip dabar, ateis laikas, kai jie iš Persijos ištums musulmonus. Taip tikriausiai nebūtų, jei šis tikėjimas eitų po karinga vėliava. Tačiau šio tikėjimo geriausi kareiviai pašaukti iš to garnizono, kurį jie atakuoja taigi galima manyti, kad jie būtinai nugalės (1 tomas, 499-502 psl.).

viename mieste ir kaime ir netgi klajoklių gentyse. Kai kuriuose kaimuose gyvena vien tik Bahá'jų tikėjimo žmonės, kai kur jų skaičius bendram gyventojų skaičiui yra labai didelis. Pasitraukę iš daugelio įvairių sektų, nuožmiai kovojusių tarp savęs, šie žmonės dabar sudaro vieningą draugiją, išpažįstančią brolybę ne tik savo tarpe, bet ir tarp tų, kurie siekia žmonijos suvienijimo ir išaukštinimo, prietarų ir konfliktų panaikinimo, Dievo Karalystės įkūrimo pasaulyje.

Ar gali dar būti stebuklas, didesnis už tai, kas įvyko? Ne, nėra, išskyrus tai, už ką kovojo šie žmonės. Be to, netrūksta ženklų, liudijančių, kad šis stebuklas dar tęsiasi. Tikėjimas rodo stebėtiną savo idėjų gyvybiškumą, jis veikia kaip raugas žmonijos duonos tešloje, plisdamas jis keičia žmones ir visuomenę¹⁷.

Nors iš tikrųjų aišku, kad Šventoji Dvasia atsimušė spinduliu nuo tyrų žmonių širdžių visame pasaulyje, kad Tikėjimo augimas vyko ir už Bahá'jų bendruomenės ribų, kaip vienaip ar kitaip buvo bandoma propaguoti Bahá'u'lláh mokymo teiginius, vis dėlto senosios tvarkos laikinumas yra pagrindinis įrodymas, kad Karalystės idealai geriausiai gali būti įgyvendinami tik Bahá'jų bendruomenėse.

Báb'o ir 'Abdu'l-Bahá pranašystės

Kuo giliau studijuojame Báb'o ir Bahá'u'lláh mokymą, Jų gyvenimo istorijas, tuo sunkiau paaiškinti, iš kur šių žmonių didybė, išskyrus mums žinomą šaltinį – Dieviškąjį Įkvėpimą. Jie abu kilo iš fanatizmo ir veidmainystės aplinkos. Jie įgavo tik patį elementariausią išsilavinimą. Jie neturėjo jokių kontaktų su Vakarų kultūra. Jų nerėmė nei politinės, nei finansinės jėgos. Jie nieko neprašė iš žmonių, Jie mažai ką iš jų ir gavo, išskyrus neteisingumą ir spaudą. Juos abu ignoravo šios žemės kilmingieji, kurie visą laiką buvo Jiems priešiški. Abu Jie buvo plakami ir kankinami, pasodinti į kalėjimą; Jų misiją visą laiką lydėjo didžiulės negandos ir nelaimės. Jie buvo vieni prieš visą pasaulį ir negalėjo sulaukti jokios pagalbos, išskyrus Dievo pagalbą, bet Jų pergalė kaskart ryškėjo, darėsi įtikinamesnė.

Jų didybė ir atsivadavimas savo idealams, Jų gyvenimų kilnumas ir pasišventimas, Jų bebaimiškumas, drąsa ir įsitikinimų gilumas, Jų nuostabą

¹⁷ Bahá'jų tikėjimo išpažintojų skaičius didėja metai iš metų, ir iki 1989 m. Bahá'jų buvo virš 4 milijonų.

kelianti išmintis ir žinios, Jų supratimas, ko reikia Rytų ir Vakarų tautoms, Jų mokymo prieinamumas ir šiuolaikiškumas, Jų galia įkvėpti savo pasekėjų širdyse nuoširdų atsidavimą ir entuziazmą, Jų įtakos plitimas ir jėga – visa tai rodo, kad Jie buvo Pranašai; šis įrodymas įtikinamiausias iš visų, buvusių religijų istorijoje.

Šlovinga ateitis

Bahá'jų gerosios naujienos atskleidžia Dievo dosnumo matą, žmonijos ateities viziją; tai didžiausias ir šlovingiausias Apsireiškimas žmonijai; tai visų buvusių Apsireiškimų išsipildymas. Viso to tikslas – žmonijos atgaivinimas ir „naujo dangaus, naujos žemės“ sukūrimas. Tai tas pats uždavinys, kurį norėjo įgyvendinti Kristus ir kiti Pranašai, tam atidavę savo visą gyvenimą. Tarp šių didžiųjų mokytojų nebuvo jokio lenktyniavimo. Taigi ne šiuo ir ne kitu Apsireiškimu, bet visais kartu bus įgyvendintas tas didysis uždavinys.

'Abdu'l-Bahá kalbėjo:

„Nereikia sumenkinti Abraomo, iškeliant Jėzų; nereikia sumenkinti Jėzaus, išaukštinant Bahá'u'lláh. Mes turime sveikinti Dievo Tiesą, kai tik susiduriame su ja. Šio klausimo esmė tokia: visi dieji Pranašai atėjo tam, kad iškeltų Tobulėjimo Dieviškąją Vėliavą“.

Tai – Dievo tikslas. Jis to siekė, pasitelkdamas ne tik Pranašus, bet ir visą žmoniją, kuriai šiame kūrybos procese siūloma būti bendraautore. Jei mes atmetame Jo kvietimą, mes nesukliudysime Jo darbui, nes ko Dievas nori, tas įvyksta. Jei mes neatliekame savo vaidmens, Jis gali panaudoti kitas priemones ir būdus pasiekti Savo tikslui – mes tik prarasime savo gyvenimo tikslą ir paskirtį. Dalyvaudami Dievo kūryboje, Mes tapsime Jo mylėtojai, Jo tarnais, Jo Kūrybos galių laidininkais ir kanalais, mes pradėsime suprasti gyvenimą kaip Jo Dievybės gyvenimą, neaprépiamai ilgą ir turtingą. Tai – pagal Bahá'jų mokymą – yra žmonijos egzistencijos šlovės kelias ir pasireiškimas.

Žmonija, suprantama, yra nuovoki, nes ji sukurta pagal Dievo panašumą ir įvaizdį. Kai žmogus pagaliau suvoks tiesą, jis nustos eiti beprotybės keliu. Bahá'u'lláh užtikrina mus, kad neužilgo Dievo kvietimas bus priimtas visų, ir žmonija pripažins teisingumą ir paklusnumą. „Visi vargai

tada pavirs džiaugsmiais, visos ligos – sveikata”, o šio pasaulio karalystė taps „mūsų Viešpaties ir Jo Mesijo karalyste, ir Jis viešpataus per amžių amžius” (Apreiškimas Jonui, 11 skyrius, 15 eilutė). Ne vien tik žemėje gyvenantys, bet ir tie, kurie yra danguje, susivienys Dievuje ir amžinai džiūgaus Jame.

Religijos atgimimas

Šiuolaikinio pasaulio reikalų padėtis tokia, jog ji pakankamai įrodo, kad (su retomis išimtimis) visų tikėjimų išpažintojai turi iš naujo suvokti savo religijų tikrąją prasmę. Bahá'u'lláh tam skyrė didelį dėmesį. Jis kėlė sau uždavinį: krikščionis padaryti tikrais krikščionimis, musulmonus – tikrais musulmonais, visus žmones skatinti gyventi pagal dvasią, kurią jiems atnešdavo jų Pranašai. Jis taip pat tesėjo pažadą, duotą Pranašų: bus dar šlovingesnis Apreiškimas „Laikų Pabaigoje”, kuris apvainikuos ir įvykdys Pranašų pradėtus darbus. Skirtingai nuo savo pirmtakų Bahá'u'lláh giliau atskleidė dvasines tiesas ir Dievo Valios pasireiškimą individo bei visuomenės santykių prieštaravime, kurį mes patiriame šiandieniniame pasaulyje. Jis mus supažindino su visaapimančiu mokymu, sukuriančiu pagrindą naujesnės ir geresnės civilizacijos pamatų statybai; šis mokymas pritaikytas šiandieninio gyvenimo poreikiams, naujosios eros pradžiai.

Naujo apreiškimo poreikis

Visos žmonijos susivienijimas, įvairių pasaulio religijų susiliejimas, religijos ir mokslo susitaikymas, Pasaulinės taikos įsigalėjimas, Tarptautinis Arbitražas, Pasaulinių Teisingumo Rūmų įkūrimas, Tarptautinės kalbos sukūrimas, moterų emancipacija, pasaulinis švietimas, pramoninės ir darbo vergijos panaikinimas, žmonijos šeimos sukūrimas, atsižvelgiant į visų žmonių teises ir laisves – tai nepaprastos svarbos, sudėtingumo problemos, kurių neišsprendė nei krikščionys, nei musulmonai, nei kitų religijų išpažintojai, nes jie tais klausimais laikėsi skirtingų ir dažniausiai priešingų nuomonių. Tik Bahá'u'lláh aiškiai suformulavo principus, kurie, jei bus visų priimti, be abejo, pavers pasaulį rojumi.

Tiesa visiems

Daugelis žmonių pasirengę pripažinti, kad Bahá'jų mokymas yra nuostabus – ir Persijai, ir Rytams. Tačiau jie įsivaizduoja, kad Vakaruose jis yra nebūtinai ir nepritaikomas. Vienam tokios nuomonės šalininkui 'Abdu'l-Bahá atsakė:

„Bahá'u'lláh Tikėjimas, kuriantis pasaulinį gėrį, yra dieviškas, o kas yra dieviška, tas tarnauja pasauliniam gėriui. Jei teisinga yra tai, tai teisinga ir viskas, kas tuo klausimu daroma; jei tai neteisinga, neteisinga bus ir kiekvienas konkretus atvejis. Taigi dieviškasis pasaulinio gėrio tikslas ir kelias negali būti vienas Rytams, kitas Vakarams. Tiesos Saulės šviesa tiek pat šviečia ir Rytams, ir Vakarams, Tiesos Saulės šiluma skleidžiama ir Pietums, ir Šiaurei – nėra jokio skirtumo, kokiame pusrutulyje, kokiame ašigalyje. Kristaus Apsireiškimo laikais romėnai ir graikai galvojo, kad tai buvo specialiai skirta žydams. Jie manė, kad jie yra jau sukūrę tobulą civilizaciją ir nebėra ko mokytis iš Kristaus mokymo: taip manydami, daugelis prarado Jo malonę. Taigi, žinokite, kad ir krikščionybės principai, ir Bahá'u'lláh Įstatymai yra identiški, nes jų įgyvendinimo keliai yra tie patys. Kiekvieną dieną vyksta pažanga; tiesa, buvo laikas, kai ši dieviškoji institucija (nuolatinės pažangos realybė) buvo tik embriono stadijoje; po to ji buvo kaip naujagimis, dar vėliau – kaip vaikas ir pagaliau – kaip intelektualus jaunuolis. Tačiau tik šiandien pažangos tapsmas atsiskleidė visu grožiu ir skleidžia spindesį.

Laimingas tas, kuris suvokia šią paslaptį ir užima atitinkamą vietą pasaulyje tarp apšviestųjų”.

Paskutinės 'Abdu'l-Bahá valios testamentas

Su 'Abdu'l-Bahá, mylimo vado, mirtimi Tikėjimas įžengė į naują savo istorijos etapą. Šis etapas to pačio dvasinio organizmo aukštesnę būseną ir padėtį, labiau subrendusį ir, žinoma, gilesnį tikėjimą. 'Abdu'l-Bahá skyrė visą savo nežmogiškąją energiją ir unikalius sugebėjimus svarbiausiam uždaviniui – paskleisti savo meilę Bahá'u'lláh ir Rytuose, ir Vakaruose. Jis uždegė tikėjimo žvakutes nesuskaičiuojamoje daugybėje žmonių. Jis mokė juos ir rodė jiems, kaip gyventi savo asmeninį dvasinį

gyvenimą. Atskleisdami 'Abdu'l-Bahá Paskutinės valios ir testamentų ypatingą svarbą, rimtumą ir išmintį, kuriuo pasižymi jo skyriai, mes pateikiame keletą ištraukų, vaizdžiai perteikiančių šio žmogaus dvasią ir principų esmę, kuri įkvėpė ir vadovavo Jam ir kuri dabar sudaro Jo didžiausią palikimo savo pasekėjams dalį.

„O jūs, Dievo numylėtiniai! Šiame Dievo Įstatymų amžiuje konfliktai ir nesantaika yra jokių būdu netoleruoti. Kiekvienas agresorius atima iš savęs Dievo malonę. Kiekvienas turi rodyti kitam žmogui didžiausią meilę, pagarbą, tiesumą, nuoširdų gerumą – kiekvienam žmogui, kiekvienai tautai, kiekvienai genčiai, ir nesvarbu, ar jie priešai, ar draugai, ar broliai, ar skirtingi dar kuo nors. Prieš Dievą egzistuoja tik vienovė; visa, kas skirtinga – žemiškos kilmės.

Mano mylimi draugai! Bendraukite su visais žemės žmonėmis, tautomis, giminėmis, visų religijų išpažintojais laikydamiesi teisingumo, tiesos, ištikimybės, gerumo, geranoriškumo, draugiškumo, bendraukite taip, kad visą žmonių pasaulį pripildytų Dievo Šlovės malonė, kad nemokšiskumas, priešiškus, neapykanta ir pagieža išnyktų iš žemės, kad santykių atšalimas tarp pasaulio tautų ir giminių užleistų kelią Vienybės Šviesai. Jei kitos tautos ir nacijos yra kitatikės, vis tiek joms rodykite savo atsidavimą; jei jos su jumis bus neteisingos, būkite joms teisingais; jei jos linksta į puikybę, stenkitės jas patraukti į save; jei jos rodys savo priešiskumą, būkite su jomis draugiškais; jei jos nuodys jūsų gyvenimą, praskaidrinkite jų širdis; jei jos jus sužeis, būkite vaistais jų žaizdoms. Visu tuo pasižymi tyri žmonės”.

„O jūs, Viešpaties numylėtiniai! Jūs privalote klausyti visų monarchų, kurie yra teisingi, ir rodyti savo ištikimybę kiekvienam geram karaliui. Tarnaukite visiems pasaulio didiesiems valdovams pačiu sąžiningiausiu ir lojaliausiu būdu. Rodykite jiems savo paklusnumą ir linkėkite jiems gero. Be jų leidimo ir sutikimo nesiimkite politinių reikalų; nelojalumas teisingam valdovui – nelojalumas Pačiam Dievui.

Toks mano patarimas ir Dievo įsakymas jums. Gėris laukia tų, kurie taip elgis.

Viešpatie! Tu matai, kaip dėl visko sielvartauju ir kaip mano kai kurie giminaičiai džiūgauja dėl mano nelaimių. Prisiekiu Tavo Šlove, mano Dieve! Net tarp mano priešų buvo tokių, kurie apgailes-

tavo dėl mane užklupusių negandų ir nelaimių; net iš pavyduolių pusės kartais pasigirsdavo verksmas dėl mano vargų, tremties ir nelaimių. Taip atsitikdavo todėl, kad jie žinojo manyje esant tik rūpestį ir meilę, jie nematė manyje nieko kito, išskyrus gerumą, gailėstingumą. Kai jie pamatė mane paskendusį nelaimių ir priešų jūroje ir išstatytą tartum kokį taikinį prieš likimo strėles, jų širdys prisipildė užuojautos, o akys – ašarų, visa tai palydint žodžiais: „Dievas mums liudytojas – nematėme jame nieko, išskyrus ištikimybę, dosnumą ir nepaprastą užuojautą“. Tik Tikėjimo Sandoros laužytojai, šie blogio pranašai ir nujautėliai, kuo toliau tuo labiau darėsi nuožmesni ir pagiežingesni; jie šokinėjo iš džiaugsmo, kai aš taip sunkiausio išbandymo auka, ir jie sujudo prieš mane, jie linksminosi ir juokėsi iš mano širdies sopulių, mane užgriuvusių vargų.

Aš kviečiu tave, mano Viešpatie, savo žodžiais ir visa širdimi nekeršyti jiems už jų žiaurumą ir blogus poelgius, jų gudrybes ir nedoras užmačias, nes jie neišmanė per savo kvailumą ir nežinojo, ką daro. Jie dar nemoka atskirti gera nuo blogo, jie taip pat nesugeba atskirti teisybės nuo melo, teisingumo nuo neteisingumo. Jie eina tik savo norų vedami ir seka pėdomis tų, kurie yra patys netobuliausi ir kvailiausi. O mano Viešpatie! Pasigailėk jų, apsaugok juos nuo nelaimių, kurios kyla šiais laikais, ir leisk, kad visi išbandymai ir nelaimės būtų šio Tavo tarno, atsidūrusio tamsybės kalėjime, likimas. Kiekvieno sielvarto išbandymui pasirink mane ir paaukok mane dėl visų Savo numylėtinių. O Viešpatie, Aukščiausias! Tebūnie mano dvasia, mano gyvenimas, mano esybė, mano siela, visa mano būtybė paaukota jiems. O Dieve, mano Dieve! Nusilenkęs, nusizeminęs, parkritęs veidu ant žemės, aš maldauju Tavęs karštai atleisti visiems, kurie mane įskaudino, visiems, kurie rezgė man pinkles, įžeidinėjo mane. Nuplauk, Viešpatie, nedorų poelgių pėdsakus nuo tų, kurie man buvo neteisingi. Suteik jiems, Viešpatie, dieviškų dovanų, džiaugsmo, išlaisvink juos nuo sielvarto, atnešk jiems taiką, ramybę ir suklestėjimą, suteik Jiems savo palaimą, apipilk juos savo dosnumu.

Tu esi Galingasis, Gailėstingasis, Pagalba Pavojuje, Savaimė Esąs.

Kristaus mokytiniai nebegalvojo apie save ir visus žemiškus dalykus, jie atsižadėjo visų žemiškų reikalų ir daiktų, apvalė save nuo savanaudiškumo ir aistrų, su didžiausiu atsidavimu išsisklaidė

po pasaulio platybės, pasinerdami į veiklą, kviesdami pasaulio tautas paklusti Dieviškajam Vadovavimui. Ir jie šį pasaulį padarė kitu, apšviesdami jo visas platybės. Net paskutinę gyvenimo valandą jie tebeaukėjo save Dievo Numylėtinio kelyje. Galų gale daugelyje šalių jie baigė gyvenimą kaip kankiniai. Te visi žmonės, kurie yra veiklūs, seka jų pėdomis!

O Dieve, mano Dieve, aš kviečiu Tave, Tavo Pranašus ir Tavo Pasiuntinius, Tavo Šventuosius ir Švenčiausiuosius paliudyti, kad aš įtaigiai paskelbiau Tavo įrodymus Tavo numylėtiniams ir viską nurodžiau jiems aiškiai, kad jie galėtų sergėti Tavo Tikėjimą, saugotų Tavo Tiesųjį Kelią ir saugotų Tavo Nuostabųjį Įstatymą, Tu esi tikrai Visažinis, Visų Išmintingiausias!"

Mirus 'Abdu'l-Bahá, pribrendo reikalas sukurti administracinį kodeksą, kuriame reikėjo apibrėžti pasaulinės tvarkos pagrindą ir pavyzdį, tuo užbaigti specialią Bahá'u'lláh religijos misiją. 'Abdu'l-Bahá Paskutinės Valios ir Testamento palikimas tapo posūkio tašku Bahá'jų istorijoje, atskiriančiu nesubrendimo ir neatsakingumo erą nuo naujos eros, kurioje Bahá'jų žmonės yra pašaukti įgyvendinti savo dvasingumo principus, pasinaudojant ir pradedant asmeniniu patyrimu ir baigiant visuomenės vienybės bei žmonių bendradarbiavimo sukūrimu. Štai tie trys administracinės tvarkos plano, kurį sudarė 'Abdu'l-Bahá, elementai:

1. Dievo Tikėjimo Globėjo buvimas.
2. Dievo Tikėjimo pagalbininkų parinkimas.
3. Teisingumo Rūmų – vietinių, nacionalinių, tarptautinių – įsteigimas¹⁸.

Dievo Tikėjimo Globėjas

'Abdu'l-Bahá paskyrė savo vyriausiąjį anūką, Šogi Efendi, eiti atsakingas Tikėjimo Globėjo pareigas. Šogi Efendi buvo vyriausias 'Abdu'l-Bahá dukters Diyaiyych Khanun sūnus. Jo tėvas, Mirza Hadi, buvo Báb'o giminaitis, – tiesa, netiesioginis palikuonis, nes vienintelis Báb'o vaikas mirė dar būdamas kūdikis. Tuo metu, kai senelis gyveno paskutinės dienas žemėje, Šogi Efendi mokėsi Oksforde Ballido koledže. Šogi

¹⁸ Vietiniai ir nacionaliniai Teisingumo Rūmai šiuo metu yra Vietinės ir Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos, kaip ir buvo anksčiau numatyta.

Efendi paskyrimas atsakingoms pareigoms aprašytas 'Abdu'l-Bahá Testamente:

„Mano mielieji draugai! Mirus šiam nuskriaustajam, būtina, kad Šventojo Sosto Medžio Šakos (Aghsan), Šakelės (Afnan), Tikėjimo pagalbininkui (ramsčiai) ir Šlovės Grožio mylėtojai atsigręžtų į Šogi Efendį, kuris yra šaka, atsišakojusi nuo dviejų šventų Lote Medžių; tai tikras vaisius, išaugęs iš dviejų Medžio ūglių suaugimo; jis yra Dievo ženklas, gražiausia šaka, Tikėjimo Globėjas; į jį turi atsigręžti visos Šakos, Šakelės, Tikėjimo pagalbininkai. Jis yra Dievo žodžio aiškintojas. Jo paveldėtoju bus jo pirmagimis sūnus.

Ši šventa ir jauna šaka, šis Dievo Tikėjimo sargybinis, taip pat Pasauliniai Teisingumo Rūmai, kurių pareigūnai renkami kiekvienais metais, yra saugomi Dievo Šlovės Grožio, globojami ir vadovaujami Jo Šventenybės, visų Išgirtojo (kaip norėčiau aš jiems paukoti savo gyvenimą!). Ką jie nuspręs – bus iš Dievo...

O jūs, Viešpaties numylėtiniai! Tikėjimo Globėjas privalo, kol dar gyvas, paskirti savo įpėdinį – kad po mirties neiškiltų kokių nors nesutarimų. Įpėdinis turi mokėti atsižadėti visų žemiškų dalykų, jis turi būti skaistybės įsikūnijimu, turi bijoti Dievo, jis turi būti išsilavinęs, išmintingas žmogus, tikras žinovas. Tokiu įpėdiniu galės tapti Tikėjimo Globėjo pirmagimis. Jei įpėdinis neatitinka šių žodžių – „šis vaikas yra šventa savo tėvo esybė“ – prasmės, t.y. jei jis nepaveldės Tikėjimo Globėjo dvasios, o jo elgesys neatitiks jo aukštos kilmės, tada Tikėjimo Globėjas turi pasirinkti kitą asmenį, kuris pratęstų Globėjo darbą.

Dievo Tikėjimo pagalbininkai iš savo tarpo turi išrinkti devynis asmenis, kurie nuolat užsiimtų svarbia Tikėjimui veikla – jos išsaugojimu. Devynių narių išrinkimas turi pasibaigti vieningai arba daugumos balsų persvara. Išrinktieji nariai turi duoti savo sutikimą, kad iš jų tarpo vienas būtų Tikėjimo Globėjo įpėdiniu. Toks sutikimas turi būti pareiškiamas slapto balsavimo metu”.

Dievo Tikėjimo pagalbininkai

Savo metu Bahá'u'lláh buvo paskyręs keletą nelaimėse išbandytų ir patikimų draugų Tikėjimo pagalbininkais, kurie padėtų Jam vadovauti ir plėsti Tikėjimą. 'Abdu'l-Bahá savo Testamente numatė pastovaus pagal-

bininkų organo sukūrimą; tai, Jo nuomone, padėtų stiprinti Tikėjimo judėjimą ir teiktų reikiamą paramą pačiam Tikėjimo Globėjui. Testamente Jis rašo:

„Draugai! Tikėjimo pagalbininkus turi parinkti ir paskirti Dievo Tikėjimo Globėjas...

Dievo Tikėjimo pagalbininkų pareigos: skleisti Dieviškąjį Aromatą, šviesti žmonių sielas, vystyti švietimą, gerinti žmonių prigimtį, būti visada ir bet kokiomis aplinkybėmis pasišventusiais ir atsidėjusiais žemiškųjų dalykų. Savo elgesiu jie turi rodyti Dievo baimingumą, tai turi atsispindėti jų manierose, poelgiuose, kalboje.

Dievo Tikėjimo pagalbininkų organui tiesiogiai vadovauja Tikėjimo Globėjas. Jis turi nuolat juos skatinti stengtis – kiek tai leidžia jų galimybės – paskleisti Dievo švelnųjį aromatą, vesti paskui save visas pasaulio tautas, nes juos veda pats Dieviškasis Vadovas, kuris apšviečia visą žmoniją”¹⁹.

Administracinė tvarka²⁰

Visų religijų būdingas požymis – religinės organizacijos kišimasis į giliausius dvasinius jausmus ir neleidimas pirmapradžiam impulsui pasireikšti visa savo amplitude. Religijų organizacijos tapo tikėjimo pakaitalais, o ne priemonėmis ir metodais, kaip pasiekti tikėjimo efektą. Žmonių suskirstymas pagal tai, kokių jie laikosi tradicijų, skirstymas netaikingu ir nekonstruktyviu būdu ir buvo ta priežastis, kuri sutapatino religiją su religinėmis organizacijomis. Ir iki šių laikų faktiškai dar nebuvo nė vieno religijos įkūrėjo, kuris būtų tiksliai nustatęs administracinius organus, atitinkančius tikėjimo principus ir dvasią.

Bahá'jų Tikėjimo principus (visų pirma, kaip turi būti tvarkomas pa-

¹⁹ Per savo 36-rius vadovavimo metus 'Abdu'l-Bahá Tikėjimo pagalbininkais buvo paskyręs 27 asmenis. 1954 m. jis įsteigė Pagalbinės tarnybas, kurias sudarydavo pagalbininkai iš tikinčiųjų, norinčių būti pagalbininkų padėjėjais, patarėjais bei rėmėjais.

²⁰ Šis Administracinės tvarkos aprašymas paimtas iš straipsnio „Dabartinė Bahá'jų Tikėjimo administracinė tvarka“, kurį parašė Horacijus Holis (Horace Holley) ir kuris buvo išspausdintas 1933 pirmajame „Bahá'jų pasaulio“ knygos tome. Ištraukos iš šio straipsnio, cituojančios Bahá'jų raštus, buvo verčiamos ne kartą, todėl jos gali šiek tiek skirtis.

saulio gyvenimas) sukūrė Bahá'u'lláh, juos vėliau savo raštuose vystė 'Abdu'l-Bahá, o aiškiausiai juos suformulavo savo Testamente ir Paskutinės valios pareiškime.

Bahá'jų administracinių organų paskirtis – sukurti įvairių tautų, klasių, rasų, interesų, gyvenimo būdo, paveldo harmoniją, žmonių tikrąją ir amžinąją vienybę. Atidūs ir nuoširdus Bahá'jų Tikėjimo judėjimo nagrinėjimas padeda įrodyti, kad Bahá'jų administracinių organų tikslas ir veiklos metodai tobulai atitinka pagrindinę Apreiškimo dvasią; jų santykis toks pat, kaip kūno ir sielos. Savo pobūdžiu Bahá'jų administraciniai organai yra tarsi bendradarbiavimo, kooperacijos mokslo institucijos; jo taikymas sukuria naują ir aukštesnį žmogaus moralės tipą visame pasaulyje...

Bahá'jų bendruomenė skiriasi nuo kitų savanoriškų žmonių draugijų tuo, kad jos sukūrimas vyko taip apgalvotai ir plačiai, kad joje sau vietą gali rasti bet kuris tyras žmogus. Tuo tarpu daugelis kitų žmonių bendrijų laikė save išskirtinėmis, savo įtaka vos ne didžiausia, savo veiklos būdus – vos ne tobuliausiais. Bahá'jų bendruomenė atvira visiems, ji neuždaro vartų nė prieš vieną dorą žmogų. Žinoma, kiekvienoje žmonių draugijoje egzistuoja svarbūs ir mažiau svarbūs atrankos principai. Religinėje bendruomenėje tų principų bazę sudaro tikėjimas, apibrėžtas istorine prigimtimi; politikoje tai atstoja partijos ir platformos, ekonomikoje – bendras skurdas arba bendra valdžia, mene ir moksle – specialus išsilavinimas, veikla arba interesai. Visose čia paminėtose žmonių draugijose kuo atranka griežtesnė, tuo stipresnis judėjimas – tai diametraliai priešinga tai nuostatai, kuria vadovaujasi Bahá'jų Tikėjimas. Štai kodėl šis Tikėjimas, nepaisant jo progreso ir augimo dvasios, vystosi lėtai ir aktyvių Tikėjimo išpažintojų skaičius didėja pamažu. Žmonės dar tebėra įpratę prie išskirtinumo ir pasiskirstymo bet kokiame reikale; ypatingi reikalavimai tebėra laikomi teisingo paskirstymo garantais ir pateisinimu. Įsijungti į Bahá'jų judėjimą – reiškia atsisakyti tų reikalavimų. O tai toks poelgis, kuris pirmiausia pastato žmogų prieš naujų išbandymų ir kančių grėsmę, nes žmogaus „aš“ sukiša prieš universaliosios meilės įstatymą. Sunku apsiprasti su tuo, kad mokslininkas turi bendrauti su paprastu ir nemokytu žmogumi, turtuolis su vargšu, baltasis su juodaodžiu, mistikas su literatu, krikščionis su žydu, musulmonas su fariziejumi, bendrauti nepaisant nusistovėjusių privilegijų, sąlygų, prielaidų.

Įveikusio šiuos sunkumus laukia šlovingas atpildas. Prisiminkime: menas tampa sterilus, jei jis neatspindi žmonių reikalų; taip pat ir filosofija – ji praranda pažinimo galią, jei vystosi uždara; nei politika, nei religija niekada negali atsiriboti nuo žmonijos poreikių. Žmogaus prigimtis mums

dar nežinoma, nes mes visą laiką gyvenome proto, moralės, emocijų, socialinės gynybos padėtyje; gynimosi psichologija yra slopinimo, susilaikymo psichologija. Tik meilė Dievui nugali baimę. Baimės atsikratymas gimdo latentinę galią, kuri, žmogui bendraujant su kitais žmonėmis dvasinės meilės dvasia, prasiveržia ir tampa aktyvi bei teigiama. Bahá'jų bendruomenė – tai toks žmonių ratas, kuriame latentinės jėgos pasireiškimas šiais laikais iš pradžių vyks pamažu, ir tik naujas stimulus duos didesnį postūmį, naują jėgą ir greitį: daugiau žmonių pajus savyje galią, padedančią praskleisti žmonijos vienybės gelę.

Vietinius Bahá'jų reikalus pavesta tvarkyti ir prižiūrėti organui, žinomam Dvasinės Asamblėjos vardu. Šis organas sudaromas tik iš devynių narių kasmetinių rinkimų metu – balandžio 21-ąją, pirmąją Rizvano (Rojaus šventės) dieną, pažymint Bahá'u'lláh Deklaracijos metines. Rinkimuose dalyvauja tik pilnamečiai tikintieji, rinkimų sąrašus sudaro paleidžiamoji Dvasinė Asamblėja. Štai ką apie šio organo funkcijas ir veiklos pobūdį rašė 'Abdu'l-Bahá:

„Privaloma kiekvienam (tikinčiajam) nesiimti jokios veiklos (Bahá'jų judėjime), nepasitarus su Dvasine Asamblėja; visi turi visa širdimi ir siela paklusti jos įgaliojimams ir nuolankiai vykdyti tai, kas užtikrintų gerą tvarkymąsi ir organizuotumą. Jei to principo nebūs laikomasi, o kiekvienas veiks atskirai, kaip išmano, kaip nori, bus pakenkta Tikėjimui.

Pirmasis reikalavimas tiems, kurie tariausi susirinkę – motyvų tyrumas, dvasios skaistumas, atsižadėjimas visko, išskyrus Dievą, trauka Dieviškajam Aromatui, nuolankumas ir nusižeminimas Jo numylėtiniais, kantrybė, galėjimas ilgai kentėti dėl sunkumų, tarnystė prie Jo išaukštinto Slenksčio. Jei juos, siekiančius šių savybių, lydės malonė ir pagalba, pergalė bus padovanota iš nematomos Dievo Šlovės Karalystės, juos ji lydės visada. Šiais laikais susirinkimai, į kuriuos renkamasi pasitarti, yra labai svarbūs ir būtinai. Šiam reikalavimui turi paklusti visi – tai labai svarbu ir privaloma. Susirinkimų (asamblėjų) dalyviai turi tartis tokiu būdu, kad neatsirasų nė mažiausios progos nepasitenkinimui ir nesantarvei. Tai galima pasiekti tik tokiu būdu, kai kiekvienas žmogus visiškai nesivaržydamas pareiškia asmeninę nuomonę, pagrįsdamas ją argumentais. Jei kas nors ima prieštarauti, kalbėtojas neturi jokių būdų įsikišti, nes tol, kol vyksta diskusijos, tiesa nepaaiškėja. Tiesos žaizdaruojanti kibirkštis ištrykšta tik susidūrus skirtingoms

nuomonėms. Gerai, jei po diskusijų vieningai priimamas sprendimas, tačiau jei kyla nesutarimų – apsaugok Dieve! – viską turi nušluoti balsavimas, balsų dauguma...

Pirmoji sąlyga – absoliuti meilė ir harmonija tarp visų Asamblėjos narių. Jie neturi jausti jokio susvetimėjimo jausmo, jie turi visada demonstruoti Dievo Vienybę, nes jie yra vienos jūros bangos, vienos upės vandens lašai, vieno sodo medžiai ir gėlės. Jei tokios minčių harmonijos ir tarpusavio vienybės nėra, dvasinį susirinkimą reikia paleisti, Dvasinės Asamblėjos veiklą nutraukti.

Antroji sąlyga: einantys į susirinkimą turi atgręžti savo veidus į Karalystę Aukštybėse ir prašyti pagalbos iš Šlovės Karalijos... Diskusijos turi apsiriboti dvasiniais reikalais – dėl sielų ugdymo, vaikų mokymo, vargdienių šelpimo, pagalbos suteikimo visiems silpniems, gerumo rodymo visiems žmonėms, Dievo Aromato skleidimo, Jo Šventojo Žodžio aukštinimo. Jei jie atsiduos šiam darbui, Šventoji Dvasia jiems parodys savo malonę: Asamblėjos taps Dievo palaimintais centrais, šventieji angelai ateis joms į pagalbą, kiekvieną dieną jas lankys Dievo Dvasia.

... Niekas neturi būti pateikiama visuomenei vieno tikinčiojo iniciatyva, jei tai anksčiau nebuvo svarstyta ir pritarta Vietinėje Dvasinėje Asamblėjoje. Tais atvejais, kai eina kalba apie pačius bendriausius Tikėjimo reikalus kurioje nors šalyje, būtina, kad Dvasinė Asamblėja tai pateiktų svarstyti ir priimtų nutarimą tokioje Nacionalinėje Dvasinėje Asamblėjoje, kurioje yra atstovai iš įvairių Vietinių Asamblėjų. Ne tik Bahá'jų literatūros spausdinimo reikalai, bet ir visi bendruomenės gyvenimo klausimai (be jokių išimčių) dėl Tikėjimo būklės kokioje nors vietovėje gali būti pateikiami individualiai ar kolektyviai, be to, tik tų vietovių Dvasinėse Asamblėjose, kuriose priimami atitinkami sprendimai, jei jie neliečia nacionalinių, teritorinių interesų. Pastaruoju atveju sprendimus priimti gali tik Nacionalinė Dvasinė Asamblėja. Ji taip pat gali nuspręsti, ar klausimas yra vietinio, ar nacionalinio (teritorinio) pobūdžio. (Nacionalinio pobūdžio reikalai nereiškia, kad jie yra politinio pobūdžio, nes Dievo draugams visame pasaulyje yra uždrausta įsivelti į politinius reikalus, jiems dera svarstyti tik dvasinius veiklos klausimus, kurie aktualūs administraciniais organams tam tikroje vietovėje).

Visiška harmonija, taip pat visų Vietinių Asamblėjų ir jų narių bendradarbiavimas, ypač tarp vienos šalies Nacionalinės Asamb-

lėjos ir Vietinių Asamblėjų, yra be galo svarbus uždavinys, nuo jo įgyvendinimo priklauso Dievo Tikėjimo vienybė, tikėjimo draugų solidarumas, Jo numylėtinių dvasinės veiklos išbaigtumas, pažanga ir efektyvumas...

Įvairios Asamblėjos, vietinės ir nacionalinės, šiandien sudaro pačią tvirčiausią bazę, ant kurios ateityje vyks Pasaulinių Teisingumo Rūmų steigimas. Tol kol visos Dvasinės Asamblėjos nepradės veikti aktyviai ir vieningai, tol nebus vilčių, kad pereinamasis laikotarpis pasibaigs greitai...

... Atsiminkite, kad Dievo Tikėjimo leitmotyvas – ne diktatoriška valdžia, o nuolanki draugystė, arbitražinė galia, atviri ir draugiški tarpusavio pasitarimai. Niekas, jei jame nėra tikros Bahá'jų dvasios, negali suderinti gailestingumo ir teisingumo, laisvės ir nuolankumo, individo šventos teisės ir atsidavimo principų, budrumo, atsargumo, išmintingumo su draugiškumu, pasitikėjimu, drąsa".

Visų Vietinių Dvasinių Asamblėjų, veikiančių kokioje nors šalyje, veikla koordinuojama ir vienijama per kitą renkamą administracinį organą – Nacionalinę Dvasinę Asamblėją. Pastarasis organas steigiamas per kasmetinius rinkimus, kuriuose dalyvauja delegatai iš vietinių Nacionalinių Asamblėjų.

... Nacionaliniame Konvente (suvažiavime) dalyvauja tik išrinkti delegatai, kurių skaičius yra proporcingas Asamblėjų skaičiui...

Šie Konventai dažniausiai vyksta dvylika dienų – nuo balandžio 21-osios, pažymint Bahá'u'lláh Paskelbimą Rizvane (netoli Bagdado). Delegatų registraciją vykdo paleidžiamoji Nacionalinė Dvasinė Asamblėja.

Nacionalinis Konventas yra gera proga pagilinti savo žinias apie Bahá'jų veiklos rezultatus, išklausti pranešimus apie veiklą nacionaliniu ir vietiniu mastu per vienerius metus... Delegatų teisės galioja tik Nacionalinio Konvento metu; jie dalyvauja renkant naują Nacionalinę Dvasinę Asamblėją. Susirinkę vienu metu į vieną vietą, delegatai dirba kaip konsultantai ir patarėjai, jų rekomendacijas atidžiai išnagrinėja išrinktosios Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos nariai...

Štai kaip savo laiške Tikėjimo Globėjas apibūdina Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos ryšį su Vietinėmis Asamblėjomis ir visais tikinčiaisios kokiaje nors šalyje:

„Svarstant apie „Nacionalinių Dvasinių Asamblėjų“ įkūrimą, svarbu pažymėti, kad kiekvienoje šalyje, kur sąlygos yra palan-

kios ir Tikėjimo draugų skaičius yra išaugęs ir pasiekęs nemažą dydį,... tokios „Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos“ turi būti įsteigtos nedelsiant, į jų veiklą įtraukiant Tikėjimo draugų atstovus, gyvenančius toje šalyje.

Tokių Asamblėjų pirmaeilis tikslas – per dažnus asmeninius pasitarimus stimuliuoti, vienyti, koordinuoti daugiaplanę Tikėjimo draugų, taip pat Vietinių Asamblėjų veiklą, o palaikant glaudžius ir pastovius kontaktus su Šventąja Žeme, numatyti ir imtis reikiamų priemonių, užtikrinančių tiesioginį vadovavimą Tikėjimo vystymuisi toje šalyje.

Minėtos Asamblėjos turi ir kitą, nemažiau svarbų tikslą – laikui bėgant tapti Nacionaliniais Teisingumo Rūmais. (Apie tai rašoma 'Abdu'l-Bahá Testamente, kuriame Rūmai vadinami „pagalbiniais Teisingumo Rūmais“). Šie rūmai – kaip aiškinama Testamente – kartu su Nacionalinėmis Dvasinėmis Asamblėjomis (iš viso pasaulio) atviro balsavimo būdu turi išrinkti Tarptautinių Teisingumo Rūmų narius, Aukščiausiąją Tarybą, kuri vadovautų, organizuotų ir vienytų Judėjimo veiklą visame pasaulyje...

Nacionalinė Dvasinė Asamblėja, kuriai neišvengiamai teks ateiityje steigti Pasaulinius Teisingumo Rūmus, turės organizuoti dvejus rinkimus per metus; tuo ji prisiims sau dar didesnę atsakomybę, nes reikės ne tik vadovauti visoms Vietinėms Asamblėjoms, veikiančioms provincijoje, bet taip pat reikės vadovauti visai Tikėjimo draugų veiklai, saugoti ir sergėti Dievo Tikėjimą, kontroliuoti ir prižiūrėti bendruosius Judėjimo reikalus.

Tokia Gyvybiškai svarbi veikla, daranti poveikį Dievo tikėjimo kokioje nors šalyje būklei, taip pat literatūros kūrinių vertimas ir spausdinimas, maldos namų (Mashriqul-Adhkar) statyba, Šviečiamasis Darbas, kiti panašaus pobūdžio reikalai, kurie nėra vien tik vietinės reikšmės, turi būti Nacionalinės Asamblėjos jurisdikcija.

Visus tuos klausimus turi svarstyti Nacionalinė Dvasinė Asamblėja, pradedant nuo svarstymo Vietinėje Asamblėjoje ir baigiant specialiaame komitete, į kurį atstovus renka Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos iš Tikėjimo draugų visame pasaulyje tarpo; Komiteto santykis su Nacionaline Dvasine Asamblėja yra toks pat kaip Vietinio komiteto ryšys su Vietine Asamblėja.

Nacionalinė Dvasinė Asamblėja yra taip pat atsakinga už sprendimų priėmimą nustatant, ar keliamas klausimas yra vietinio ar nacionalinio pobūdžio; visada būtina žinoti, ar problema nėra

tik vietinio pobūdžio, ar ji negali būti išspręsta Vietinėje Asamblėjoje, ar ji turi būti traktuojama kaip Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos sprendimo prerogatyva, tuo suteikiant jai ypatingą dėmesį...

... Tikėjimo, kurį mes visi mylime ir kuriam tarnaujame, vardan, visų naujų Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos narių, išrinktų Konvento metu, šventa pareiga yra skatinti bei atsižvelgti individualiai ir kolektyviai į patarimus, nuomones, sentimentus, kuriuos pareiškė Asamblėjų delegatai. Atsisakydami bet kokio slaptumo, nereikalingo uždaro, pasipūtimo jie turi džiaugsmingai ir noriai atskleisti delegatams, kurie juos rinko, savo planus, viltis ir rūpesčius. Jie turi supažindinti delegatus su įvairiais klausimais, kurie bus svarstomi per metus, ramiai ir sąžiningai išnagrinėti ir pasverti jų nuomones, ir sprendimus. Naujai išrinkta Nacionalinė Dvasinė Asamblėja per keletą dienų, tęsiantis Konventui ir po delegatų išsiskirstymo, turi nustatyti kelius, kaip bus siekiama abipusio supratimo, kaip palengvinti nuomonių pasikeitimo eigą, kaip pagilinti pasitikėjimą, vaizdžiai patvirtinti savo troškimą visų gerovei ir žengti pirmyn...

Nacionalinė Dvasinė Asamblėja, nepaisant nepatogumų, susijusių su dažnų ir ilgų Konvento sesijų rengimu, turi išlaikyti savo rankose valdžią priimant galutinius sprendimus visais reikalais, liečiančiais Tikėjimą... Pavyzdžiui, kartais gali tekti įvertinti, kaip Vietinės Asamblėjos veiklos pobūdis atitinka Tikėjimo principus, kaip užtikrinamas jo vystymasis, kokia padėtis..."

Apie rinkėjų sąrašų sudarymą prieš kasmetinius vietinių Bahá'jų organų rinkimus, apie atsakomybę už šį darbą prieš kiekvieną Vietinę Dvasinę Asamblėją Tikėjimo Globėjas rašė:

".... Prieš nustatant, ar rinkėjas yra tikras ar netikras tikintysis, reikia pirmiausiai trumpai ir atitinkamai apibrėžti vertinimo principus. Štai šių principų ir įvertinimo esmė: Bahá'jų Tikėjimo Pradininko, Autoriaus, Tikro Pavyzdžio, aprašyto 'Abdu'l-Bahá Testamente, pripažinimas; besąlygiškas ir nuolankus pripažinimas to, kas buvo atskleista Jų Plunksna; ištikimas ir tvirtas pasišventimas viskam, kas yra mūsų Mylimojo Šventoje Valioje; glaudus ir dvasis bendradarbiavimas su visais Bahá'jų administraciniais organais pasaulyje. Visa tai aš laikau svarbiausiu ir pagrindiniu įvertinimu, priimant teisingą, apdairų, apgalvotą sprendimą rinkėjų nustatymo klausimu".

'Abdu'l-Bahá paskelbė kai kuriuos nurodymus, kaip vystyti Bahá'jų bendruomenę:

„O dabar, kalbant apie Teisingumo Rūmus, kurių buvimą Dievas numatė kaip viso gėrio šaltinį ir neklystamumo pavyzdį, reikia pasakyti, kad Rūmų nariai bus renkami per visuotinius rinkimus (iš tikinčiųjų tarpo). Jo nariais galės būti tik dievobaimingi, labai išprusę ir supratingi žmonės; tai turi būti nepajudinami Dievo tikėjimo išpažintojai, gero linkintys visai žmonijai. Šie Rūmai – tai Pasauliniai Teisingumo Rūmai, be to, kiekvienoje šalyje turi būti įkurti Pagalbiniai Teisingumo Rūmai. Pastarųjų Rūmų pareigūnai iš savo tarpo turi išrinkti narius į Pasaulinius Teisingumo Rūmus²¹. Šis aukščiausias organas gali svarstyti visus Tikėjimo reikalus. Jis leidžia visus įstatymus, nurodymus, kurie nebuvo numatyti Šventajame Rašte. Šio organo pagalba išsprendžiamos visos sunkiausios problemos; Tikėjimo Globėjas yra šventasis šio organo vadas ir įžymiausias asmuo, lemiąs jo veiklą. Jei jis pats negali dalyvauti debatuose, jis gali tam įgalioti kitą asmenį... Teisingumo Rūmai leidžia įstatymus ir prižiūri, kaip jie įgyvendinami. Įstatymų leidžiamasis darbas lygiagrečiai turi stiprinti vykdomąjį darbą; vykdomieji organai turi padėti įstatymų leidžiamiesiems – tarp abiejų veiklos sričių turi nusistovėti harmoninga pusiausvyra. Teisingumo ir sąžiningumo pamatai turi tapti stiprūs ir atsparūs, kad visos pasaulio religijos atneštų Rojų į žemę...

... Pačią Švenčiausiąją Knygą turi būti perskaitęs kiekvienas; o tai, kas joje neaprašyta, turi būti apsvarstyta Pasauliniuose Teisingumo Rūmuose. Tai, ką šie Rūmai nusprendžia – vieningai ar balsų dauguma – yra laikoma Tiesa ir Paties Dievo Tikslu. Tie, kurie to nepaiso, vadinasi, nori nesantaikos, blogio ir jau nusigręžė nuo Viešpaties Sendoros”.

Šiais laikais Bahá'jų žmonės visame pasaulyje palaiko artimus ir draugiškus ryšius nuolat susirašinėdami, lankydami vienas kitą. Toks įvairių tautų, tautybių, rasių, religijų žmonių bendradarbiavimas yra konkretus įrodymas, kad prietarų, tradicijų, istorinio palikimo, susiskaidymo naštą galima nesunkiai nusimesti, tik reikia būti vieningais savo dvasia, kaip to mokė Bahá'u'lláh.

²¹ Pirmieji narių rinkimai į Pasaulinius Teisingumo Rūmus įvyko 1963 m., juose dalyvavo 56 Nacionalinių Dvasinių Asamblėjų nariai.

Pasaulio tvarka ir Bahá'u'lláh

Naujo pasaulio tvarkos modelį detaliau yra apibrėžęs Šogi Efendi, kalbėdamas apie tai įvairiose Bahá'jų bendruomenėse:

„Aš negaliu susilaikyti nesikreipęs į tuos, kurie save laiko Tikėjimo išpažintojais, kad jie nepaisytų įsigalėjusių nuostatų, trumpalaikės mados ir suprastų, jog atgyvenusios teorijos, silpnos institucijos išskyla – kaip niekada anksčiau – kaip ryškus prieštaravimas numatytioms institucijoms, kurioms lemta įsigalėti ant silpnų civilizacijos institucijų griuvėsių...

Bahá'u'lláh ne tik įkvėpė žmoniją nauja ir atgaivinančia Dvasia. Jis ne tik suformulavo kai kuriuos bendriausius principus, ar siūlė savo filosofiją, pasižyminčią gilumu, galia, universalumu. Skirtingai negu praeities laikų Dievo Įstatymai Jis sukūrė ir nuodugnią bei specialią Įstatymų sistemą, įsteigė specialias institucijas, numatė Dieviškosios Ekonomikos pagrindus. Visa tai yra geras pavyzdys žmonijos ateities kartoms, tai geriausios priemonės, leidžiančios pasiekti Didžiąją Taiką, suvienyti pasaulį, įkurti žemėje teisingumo ir tiesos karaliją...

Skirtingai negu Kristaus Įstatymų laikais, negu Mahometo laikais, negu senų senovėje, Bahá'u'lláh išsiųsti apaštalai į visus kraštus (ir kur jie darbuojasi) visada vadovaujasi aiškiai, ekspresyviai, nedviprasmiškai suformuluotais Jo Įstatymais, principais, paaiškinimais, remiasi veikiančių institucijų veikla – visa tai padeda jiems gerai ir iki galo vykdyti savo užduotį... Tuo ir skiriasi Bahá'u'lláh Apsireiškimas nuo kitų Apsireiškimų reikšmingumo. Čia glūdi Tikėjimo vienybės jėga, Apreiškimo gyvybingumas, nes jis kviečia ne griauti, ne sumenkinti buvusių Apreiškimų reikšmę, o viską sujungti, suvienyti ir įgyvendinti...

Nors mūsų Tikėjimas gali pasirodyti silpnas tiems, kurie atmeta Jį kaip Islamo atšaką, arba su panieka ignoruoja Jį kaip kokią nors nereikšmingą sektą, kokių pilna Vakaruose, šis pats brangiausias ir niekaip neįkainojamas Apreiškimas, nors dar tik embriono stadijoje, augs Jo Įstatymų kevalė, plėsis ir vystysis nesusiskaidydamas ir nesilpnėdamas – Jis apims visą žmoniją. Tik tie, kurie jau pripažino Bahá'u'lláh aukščiausiąją galią, kurių širdys buvo paliestos Jo meilės ir kurie susipažino su Jo dvasios galia, ga-

lės tinkamai įvertinti Dieviškąjį Apdairumą – Jo neįkainojamą dovaną žmonijai” (1930 m. kovo 21 d.).

Būtent į šį tikslą – į naują Pasaulio Tvarką, Dievišką savo prigimtimi ir visaapimančią, priimtina iš principo, patrauklią savo turiniu turi eiti visa išskankinta žmonija...

Kokios patetiškos pastangos tų žmonijos institucijų vadovų, kurie, neatsižvelgdami į šių laikų dvasią, siekia pritaikyti nacionalinius procesus, būdingus praeities dienų nacionaliniam uždaramui, prie šių laikų, tuo metu kai žmonija arba turi pasiekti pasaulinę vienybę (kaip to mokė Bahá'u'lláh), arba turi žūti. Šią kritišką istorinę valandą visų tautų valdovai, dideli ir maži, gyvenantys Rytuose ir Vakaruose, nugalėtojai ar pralaimėtojai turi atkreipti dėmesį į aiškų Bahá'u'lláh kvietimą; jie, persmelkti pasaulinio solidarumo dvasios, „sine qua non” ištikimi Jo Tikėjimui, turi vyriškai ir drąsiai pakilti ir įgyvendinti iki galo Jo gelbėtojišką planą, panaudoti tas gydymo priemones, kurias yra nurodęs Dieviškasis Gydytojas sergančiai žmonijai. Tegu jie atsisako – dabar ir visiems laikams – išankstinių nuostatų, idėjų, visų nacionalinių prietarų, teatkreipia jie dėmesį į palaimingą 'Abdu'l-Bahá, Jo mokymo Aiškintojo, patarimą. Vienam aukštam JAV federalinės vyriausybės pareigūnui, kuris kreipėsi į 'Abdu'l-Bahá su klausimu, kaip geriau tarnauti savo šalies ir žmonių interesams, Jis (1912 m.) atsakė taip:

„Jūs geriau tarnausite savo šaliai, jei kaip tikri piliečiai padėsite taikyti federalizmo principus, pripažintus jūsų vyriausybės, visų žmonių santykiuose, egzistuojančiuose tarp visų pasaulio tautų ir žmonių”.

Pasaulyje galėtų iškilti kokia nors supervalstybė, kuriai visos pasaulio tautos panorėtų pasižadėti, kad atsisako karo, kad jai deleguoja kai kurias teises dėl mokesčių nustatymo ir visas teises dėl ginklavimosi stabdymo, žinoma, nekalbama apie tas teises, kurios turi būti užtikrinamos savo šalies viduje siekiant palaikyti visuomeninę tvarką. Tokios valstybės įtakos orbitoje galėtų veikti Tarptautinis Vykdomasis organas, kuris turėtų užtikrinti aukščiausią ir neginčijamą valdžią virš visų tautų bendrijos; galėtų būti įkurtas ir Pasaulinis Parlamentas, kurio nariais galėtų būti tautų išrinkti atstovai, rinkimų rezultatus patvirtinus vyriausybėse; galėtų būti įkurtas Aukščiausias Tribunolas, kurio sprendimai turėtų privalomąjį pobūdį net ir tais atvejais, kai dvi besiginčijančios šalys nesutiktų savo klausimą atiduoti svarstyti Tribunolui.

Naujoji Pasaulinė Tvarka, kurią numatė Bahá'u'lláh, bendrais bruožais apibūdinama taip: tai žmonijos bendruomenė, kurioje visi ekonominiai barjerai bus nugriauti vienas po kito, o Kapitalo bei Darbo tarpusavio priklausomybė bus visų pripažintas faktas; tai žmonijos bendruomenė, kurioje nebebus religinio fanatizmo ir tarpusavio karų, kurioje visiems laikams bus užgesinta rasinio priešiško liksmo liepsna; tai žmonijos bendruomenė, kurioje įsigalios vienas įstatymų kodeksas, kurio pagalbą bus galima įvertinti visų pasaulio tautų sandraugos narių veiksmus, kurio pagalba bus galima pavartoti skubią prievartą prieš tautas – pažeidėjas; tai žmonijos visuomenė, kurioje politiniai, militaristiniai kaprizai bus pakeisti viso pasaulio piliečių įsipareigojimais ir sąmoningumu...

Nebūkštauksite dėl Bahá'u'lláh universalijų įstatymų įgyvendinimo. Jie ne tik siekia pakeisti egzistuojančios visuomenės pamatus, bet ir nori juos sustiprinti, išplėsti, pertvarkyti jos institucijas, atsižvelgiant į laiko poreikius. Jie neprieštarauja šalių teisinei sistemai, nepažeis lojalumo principų. Jie nesieks užgesinti proto ir inteligentiško patriotizmo liepsnos žmonių širdyse, jie nesieks panaikinti nacionalinės nepriklausomybės siekio tais atvejais, kai pernelyg centralizuotas valdymas atneš kam nors blogį, ir jį reikės nugaltėti. Jie neignoruoja ir nebando uždrausti etninių, kilmės, istorinių, kalbos, tradicijų, įsitikinimų ir įpročių pasireiškimų, kitų žmonijos įvairovės apraiškų. Jie ragina visus žmones dar didesniai lojalumui, dar didesniai įkvėpimui, naujesniems lūkesčiams – labiau negu bet kokia kita pasaulį įkvepianti jėga...

Bahá'u'lláh raginimas pirmiausia nukreiptas į bet kokio provincialumo, uždaro, prietaringumo atsisakymą... Visos teisinės priemonės, politinės ir ekonomikos teorijos yra skirtos tik žmonijos interesų gynimui; ir neturi būti taip, kad žmonija būtų nukankinta, įgyvendinant vieną ar kitą įstatymą, doktriną...

Žmonijos Vienovė – tai principas ir atramos taškas, apie kurį sukasi visas Bahá'u'lláh mokymas. Tai ne koks nors neišmanėliškasis, emocionalus įgeidis ar blanki ir nežemiška viltis... Viso to reikšmė yra žymiai gilesnė, visas šis tikslas žymiai didesnis už tuos, kuriuos buvo lemta įgyvendinti senovės Pranašams. Viso to paskirtis – ne atskiriems individams, tai skirta visų žmonių gerovei, tai liečia visas žmonijos tautas...

Visa tai padeda užbaigti žmonijos evoliucijos procesą...

Tai, kad pasaulyje dar gali būti sukelta katastrofa, žmones

skūbina galvoti naujai; kaip gaila, kad baimė didėja ir ryškėja...

Niekas kitas, tik išbandymas ugnimi (po kurio žmonija pasijus apsilviusi ir viskam pasiruošusi) gali žmonijai sukelti atsakomybės jausmą, kurį ant savo pečių turės užsikrauti naujų amžių pasaulio valdovai...

Argi nėra pats 'Abdu'l-Bahá nedviprasmiškai patvirtinęs, kad „dar vienas karas, nuožmesnis negu paskutinyasis, tikriausiai kils? (1931 m. lapkričio 28 d.).

Nauja Administracinė Tvarka... pradėjus efektingai ir energingai funkcionuoti jos sudedamosioms dalims ir institucijoms, patvirtins savo gyvybingumą, ji taps ne tik Naujos Pasaulio Tvarkos branduoliu, bet ir pavyzdžiu. Atėjus laikui, po visą pasaulį pasklis Naujoji Tvarka...

Iš visų buvusių Apreiškimų tik šis Tikėjimas gali sukurti tokią žmonijos santvarką, kurią nustebę pasekėjai, perėję iš kitų žlugusių tikėjimų, gali tyrinėti ir kritikuoti ir, koi nevėlu, susirasti joje sau prieglaudą ir saugumą...

Ar ne apie šios Administracinės Tvarkos galią ir didybę – būsimosios Bahá'jų Sandraugos civilizacijos užuomazgą – kuriai lemta išsivystyti, užsiminė Bahá'u'lláh, savo laiku pasakęs:

„Senojo pasaulio pusiausvyra jau pažeista, nes vis didesnę įtaką daro ši didinga ir nauja Pasaulio Tvarka. Žmonijos įprastinis gyvenimas jau keičiamas nauja, unikalia, nuostabia Sistema, tokios dar nėra mačiusios nė vieno mirtingojo akys...”

Ateities Bahá'jų Sandrauga, kurioje Administracinė Tvarka bus vienintelė visuomeninė santvarka ir teoriniu, ir praktiniu požiūriu, yra unikali per visą politinių institucijų istoriją; jokių paralelių nerastite visuose pasaulio religijų analoguose. Nė viena iš demokratinų valstybių, jokia autokratinė ar diktatorinė sistema, vadovaujama monarcho ar respublikono, jokia pereinamoji aristokratijos sistema, netgi nė viena pripažinta teokratinė bendrija – nei Hebrajų Sandrauga, nei Krikščionybės bažnyčios institucija, nei Imamas, nei Islamo Kalifatas – niekas neprilygsta Administracinei Tvarkai, kurią meistro rankomis sukūrė šis nuostabasis Architektas...

Te nebando nė vienas, kol ši Sistema yra dar kūdikis, blogai aiškinti jos pobūdį, sumenkinti jos reikšmingumą, iškraipyti jos tikslą. Atramos taškas, į kurį remiasi Administracinės Tvarkos sukūrimas, yra paties Dievo Tikslas šių laikų žmonijai. Šaltinis, iš ku-

rio Administracinė Tvarka semiasi įkvėpimo, – pats Bahá'u'lláh... Centrinis, pagrindinis tikslas, įkvepiantis visą Bahá'jų veiklą – Naujos Pasaulio Tvarkos įvedimas, išpranašautas Bahá'u'lláh. Joje vyraujantys metodai ir principai yra priimtini ne tik Rytams ar Vakarams, ne tik žydams ir ne žydams, ne tik turtingiesiems ar vargšams, ne tik baltaodžiams ar kitų rasių žmonėms. Jos slaptažodis – žmonijos giminės suvienijimas. Jos modelis – „Didžioji Taika“... (1934 m. vasario 8 d.).

Kontrastas tarp daugėjančių įrodymų, jog stiprėja konsolidacija, lydinti šio Dievo Tikėjimo Administracinės Tvarkos atsiradimą, ir susiskaldymo gilėjimo yra ir akivaizdus, ir patraukiantis dėmesį. Ir Bahá'jų bendruomenės viduje, ir už jos ribų ženklų ir simbolių, paslaptinai liudijančių ir pranašaujančių naują Pasaulinę Tvarką, kurios gimimas praneš pasauliui Dievo Tikėjimo Aukso Amžių, didėja diena iš dienos...

Bahá'u'lláh skelbė: „Greitai šios dienos Tvarka pasibaigs, jos vietoje atsiras nauja...“

Bahá'u'lláh Apsireiškimas turi būti suprantamas kaip signalas apie žmonijos giminės subrendimą. Į šį Apsireiškimą reikia žiūrėti ne tik kaip į dar vieną dvasinį atgimimą žmonijoje, nuolat kintant jos fortūnai, ne tik kaip į dar vieną grandį Apsireiškimų grandinėje, ne tik kaip į Pranašų pasikartojimo ciklo vienos fazės pabaigą, bet kaip į tiesą, jog kolektyvinis žmogaus gyvenimas žemėje pasiekė savo evoliucijos aukščiausią ir paskutinę stadiją. Pasaulinės žmonių bendrijos atsiradimas, žmonių sąmoningumo padidėjimas, pasaulio civilizacijos ir kultūros sukūrimas... turi būti traktuojamas kaip šio žemiškojo gyvenimo tobulėjimo perspektyva, nes žmogus, kaip individas, gali vystytis neribotai...

Žmonių giminės vienybė, kaip ją įsivaizdavo Bahá'u'lláh, suprantama, kaip pasaulinė bendrija, kaip tautų sandrauga, kurioje visos tautos, rasės, tikėjimai ir socialinės klasės yra glaudžiai susijusios ir susivienijusios, kurioje atskirų šalių ir žmonių asmeninė nepriklausomybė bei žmonių iniciatyva yra saugojama patikimai. Ši bendrija privalo – kiek tai įmanoma įsivaizduoti – turėti pasaulinį įstatymų leidimo organą, kuriame pareigūnai dirbtų kaip žmonijos patikėtiniai; ji taip pat turi kontroliuoti visų savo narių turimus rezervus, leisti tokius įstatymus, kurie reguliuotų visų tautų ir žmonių gyvenimą, santykius, padėtų patenkinti žmonių poreikius. Pasaulinis vykdomasis organas, remiamas bendrųjų ginkluotųjų pajėgų,

turėtų įgyvendinti visus priimtus nutarimus, taikyti gyvenime priimtus įstatymus ir saugoti visos sandraugos vienybę. Pasaulinis tribunolas galėtų svarstyti ir priimti galutinius ir privalomuosius nuosprendžius visais ginčijamais klausimais, kurie gali kilti tarp kokių nors sandraugos šalių. Bus sukurtas pasaulinis komunikacijų ir ryšių mechanizmas, bendras visai planetai; jo veikimas nebus apribotas jokiais nacionaliniais suvaržymais, jis veiks nuostabių greičiu ir reguliariai. Pasaulinė metropolija veiks kaip planetos civilizacijos nervų centras, į kurį suplauks visos gyvenimą vienijančios jėgos ir iš kurio į visą pasaulį sklis teigiamos įtakos signalai. Bus sukurta ar pasirinkta viena iš egzistuojančių kalbų kaip pasaulinė kalba, ir jos bus mokoma visose federalinėse tautų mokyklose – kaip papildoma kalba šalia gimtosios. Bus sukurtas vieningas raštas, pasaulinė literatūra, vieninga ir universali pinigų sistema, matavimų ir matų sistema – visa tai supaprastins ir palengvins pasaulio tautų, žmonių bendravimą ir tarpusavio supratimą. Tokioje pasaulinėje visuomenėje mokslas ir religija – šios dvi didžiausios žmogaus gyvenimo jėgos – susitaikys, bendradarbiaus ir vystysis harmoningai. Tokioje sistemoje spauda turės visas galimybes išreikšti žmonijos skirtingus požiūrius ir įsitikinimus, ji nustos tarnauti šališkiems ir nedoriems visuomeniniams bei privatiems interesams, nes ji išsilaisvins iš tarpusavyje besivaržančių vyriausybių ir tautų įtakos. Bus kaupiami pasaulio ekonomikos resursai, bus surastos visos gamtinės žaliavos ir jos panaudotos; rinka bus koordinuojama ir plečiama, produktų paskirstymas bus deramai reguliuojamas.

Turės pasibaigti nacionaliniai kivičiai, neapykanta, intrigos; rasinį priešišumą ir prietarus pakeis rasių draugystė, tarpusavio supratimas bei bendradarbiavimas. Bus panaikintos visos religijų tarpusavio kovų priežastys, bus nugriauti visi ekonominiai barjerai ir apribojimai, bus panaikintas besaikis turtingumas. Milžiniška energija, eikvojama ekonominiams ir politiniams karams, bus sukoncentruota į tai, kas galėtų išplėsti žmonių išradingumo veiklą, techninį progresą, kas paspartintų žmonijos gamybos produktyvumą, kas padėtų įveikti visas ligas, plėtotų mokslinį tiriamąjį darbą, pagerintų žmonių fizinę sveikatą, kas žmonijos protą padarytų skvarbesnį ir tobulesnį, kas padėtų eksploatuoti visus matomus ir nematomus planetos resursus, kas prailgintų žmogaus gyvenimą, kas padėtų surasti dar daugiau priemonių, stimuliuojančių intelek-

tualinį, moralinį ir dvasinį visos žmonijos giminės gyvenimą.

Pasaulinė federalinė sistema, kuriai priklausytų visa žmonija, užtikrins neginčijamą valdžią ir visų resursų valdymą, apjungs ir iškels bendruosius idealus ir Rytams, ir Vakarams, tuo panaikindama visų nelaimių ir karų priežastis. Ši sistema užtikrins visų prieinamų energijos resursų, esančių žemės paviršiuje, panaudojimą; šioje sistemoje Jėga (armija) bus Teisingumo tarnaitė, nes teisingumas bus suprantamas kaip vieno Dievo ir vieno bendro Apsireiškimo pripažinimas – štai koks yra iškilęs uždavinys žmonijai, kuri eina į priekį, vedama vienijančių jėgų...

Visa žmonija tiesiog dejuoja, miršta iš noro būti suvienyta, nekantrauja, norėdama pabaigti kankinio gyvenimą. Ir vis dėlto kartais užsispyrusiai ji neįsileidžia šviesos ir nepripažįsta vienos Galios – nepriima to, kas galėtų išvesti ją iš susipainiojimo, kas padėtų išvengti baisių nelaimių, grasinančių užpulti žmoniją...

Visos žmonijos susivienijimas – žmonių visuomenės išsivystymo lygio skiriamasis ženklas. Vienijosi šeimos, gentys, miestai, valstybės ir tautos; tai vyko sėkmingai ir jau pilnai įgyvendinta. Vienybė – tai tikslas, kurio siekia pavargusi žmonija. Valstybių kūrimasis jau baigėsi. Anarchija, neatskiriamas valstybių aukščiausios valdžios atributas, jau pasiekė aukščiausią tašką. Pasaulis, baigdamas brendimo amžių, turės atsisakyti fetišizmo, pripažinti vienybės principą ir žmonių santykių bendrumą, dabar ir visiems laikams numatyti mechanizmą, kurio pagalba galima būtų įgyvendinti ir įkūnyti pagrindinius gyvenimo idealus" (1936 m. kovo 11 d.).

(Šis laiškas buvo išspausdintas knygoje „Pasaulio Tvarka pagal Bahá'u'lláh").

EPILOGAS

Semdamasis įkvėpimo iš Šogi Efendi vadovavimo, Bahá'jų Tikėjimas augo ir didėjo, kūrėsi Administracinė Tvarka. 1951 m. pasaulyje buvo jau vienuolika funkcionuojančių Nacionalinių Dvasinių Asamblėjų. Tikėjimo Globėjas pradėjo kurti Tikėjimo pasaulietiškas institucijas; jis sudarė Bahá'jų Tarybą (Pasaulinių Teisingumo Rūmų užuomazgą); dar po kurio laiko buvo suformuotas Tikėjimo pagalbininkų kontingentas. Iki tol į Tikėjimo pagalbininkus jis skirdavo pasižymėjusius Bahá'jų žmones (po mirties). Vienas iš tokių Daktaras John E. Esslemont (šios knygos autorius). Tik 1951 m. Šogi Efendi pradėjo steigti nuolat veikiančią Tikėjimo pagalbininkų instituciją. 1951-1957 m.m. jis vieną po kito paskyrė trisdešimt du Tikėjimo pagalbininkus, išplėtė jų veiklos ratą, įsteigė kiekviename kontinente Pagalbines Tarybas, į kurias įėjo tikintieji, paskirti Tikėjimo padėjėjų; jie dirbo kaip pavaduotojai, pagalbininkai, padėjėjai, patarėjai. Dvidešimt septyni minėti pagalbininkai gyveno tuo metu, kai Šogi Efendi buvo dar gyvas.

Rašydamas laiškus Bahá'jų bendruomenėms visame pasaulyje ir į įvairias pasaulio šalis, Tikėjimo Globėjas gilino pasekėjų supratimą apie Tikėjimo mokymą, administracinių Tikėjimo institucijų kūrimą, mokė juos teisingo ir efektyvaus darbo šiose institucijose. 1937 m. jis įtraukė Amerikos Bahá'jų bendruomenę į kampaniją, kaip įgyvendinti Dieviškąjį Planą dėl Bahá'u'lláh mokymo skleidimo. Šį Dieviškąjį Planą buvo sukūręs 'Abdu'l-Bahá ir aprašęs Laiškuose per Pirmąjį pasaulinį karą. Jis taip pat nustatė Tikėjimo propagavimo teises (chartiją).

Chartijoje numatyta nemažai mokymo planų ir projektų, kurie buvo įvykdyti pirmiausia Vakarų pusrutulyje, vėliau Europoje, Azijoje, Australijoje ir Afrikoje. 1953 m. Globėjas pakvietė pasekėjus į pasaulinį dešimtmečio dvasinį žygį, kuriuo buvo siekiama „paskleisti Tikėjimą į likusias nepriklausomas valstybes ir pagrindines pasaulio kolonijas”.

1957 m., įpusėjęs žygiui, Tikėjimo Sargybinis mirė (būdamas Londone), išsekintas trisdešimt šešerių metų didelio darbo krūvio.

Kadangi Šogi Efendi nepaliko įpėdinio, Tikėjimo veiklą po 1957 m. koordinavo ir jai vadovavo dvidešimt septyni Tikėjimo pagalbininkai – iki pat sėkmingos žygio pabaigos 1963 m. Tais metais buvo išrinkti pirmieji

Pasaulinių Teisingumo Rūmų pareigūnai; jie buvo išrinkti iš penkiasdešimt šešių Nacionalinių Dvasinių Asamblėjų, kurių suvažiavimas vyko Bahá'jų Pasauliniame Centre, Haifoje, ir kuriam vadovavo Tikėjimo pagalbininkai.

Tuoju po šių istorinių rinkimų viso pasaulio Bahá'jų bendruomenių atstovai susirinko Londone į savo pirmąjį Pasaulinį Suvažiavimą pažymėti šimtąsias Bahá'u'lláh Deklaracijos metines, pasidžiaugti Tikėjimo pasklidimu po visą pasaulį.

Aukščiausias Bahá'jų organas šiais laikais – Pasauliniai Teisingumo Rūmai, kurie sukurti pagal Bahá'u'lláh aprašymą Jo Švenčiausioje Knygoje. Rūmams suteiktas įstatymeildystės teisė visais klausimais, kurie buvo nagrinėti Bahá'jų Šventuose Raštuose. 'Abdu'l-Bahá savo Paskutinės Valios Testamente nurodė metodus, kaip rinkti Pasaulinių Teisingumo Rūmų pareigūnus, apibrėžė tų Rūmų statusą, pareigas ir pažymėjo, kad jų veiklą reglamentuoja Báb'o ir Bahá'u'lláh mokymas. Tai organas, į kurį gali kreiptis visi.

Bahá'jų tikėjimo skiriamasis bruožas ir unikalumas – Bahá'u'lláh Sandora. Tai kertinis akmuo, į kurį remiasi visos Tikėjimo struktūros ir pagrindai. Jo unikalumas paaiškinamas – pirmą kartą religijų istorijoje – Dievo Apsireiškimu, kurį lydėjo paprasti ir nesudėtingi žodžiai, tapę autoritetinga Jo Žodžio interpretacijos priemone. Šis Apsireiškimas užtikrino dievybės valdymo tęstinumą, kylantį iš Tikėjimo Šaltinio.

Tikėjimo interpretacija visais laikais būdavo sektantizmo šaltiniu. Bahá'u'lláh savo Tikėjimo interpretaciją patikėjo vyriausiam sūnui, 'Abdu'l-Bahá, suteikdamas Jam visą teisę ir galią, aprašytą Sandoroje. Savo ruožtu vieninteliu Tikėjimo aiškintoju 'Abdu'l-Bahá paskyrė vyriausiąjį anūką Šogi Efendi. Bahá'jų bendruomenėje nėra kunigystės, ir nė vienas tikintysis negali siekti išskirtinės padėties ir vadovavimo. Visą vadovavimo valdžią turi tik specialios institucijos, kurios buvo sukurtos vadovaujantis Bahá'jų Šventųjų Raštų mokymu.

Dėka šių unikalių nurodymų Bahá'u'lláh Tikėjimas išvengė sektantizmo, piktnaudžiavimo neteisėta valdžia, dirbtinių teorijų ir doktrinų prasiškerbimo į Tikėjimą – visa tai praeityje suskaldydavo religinių bendruomenių vienybę. Tiesus ir geras Bahá'u'lláh Žodis, Jo autoritetingas aiškinimas lieka šiais Dievo Įstatymų laikais tyru ir švariu žmonių dvasinio gyvenimo šaltiniu.

1968 m. Pasauliniai Teisingumo Rūmai ėmėsi specialių veiksmų, nukreiptų į Tikėjimo saugojimą ir propagandą, pavedant tai daryti Tikėjimo pagalbininkams, be to, įkuriant Kontinentines Patarėjų Tarybas. Kiekvie-

ną Tarybą sudaro Patarėjai, kuriuos skiria Pasauliniai Teisingumo Rūmai; jie dirba glaudžiai bendradarbiaudami su Dievo Tikėjimo pagalbininkais. Patarėjų Tarybos įkuria Pagalbines Tarybas ir joms vadovauja; padėjėjų, kurių šiuo metu yra devyniolika, veikla išplito po visus pasaulio kraštus.

Tikėjimo Globėjas sudarė globalinio mokymo planą, kurį turėtų įgyvendinti Pasauliniai Teisingumo Rūmai. Pirmoji plano dalis – devynmetis planas, pradėtas įgyvendinti 1964 m. Per penkerius metus iki 1969 m. Bahá'jų Tikėjimo bendruomenės buvo įsteigtos 139 nepriklausomose valstybėse; Bahá'jų Tikėjimo išpažintojų yra daugiau kaip 33.000 vietovių. Bahá'jų raštai yra išversti į 421 svetimą kalbą. Pastatyta penktoji Bahá'jų šventovė – Panamoje. Žemės sklypai šventovių statybai jau gauti 50 šalyse. Pasaulyje veikia 83 Nacionalinės Dvasinės Asamblėjos, virš 6.800 Vietinių Dvasinių Asamblėjų.

Ypač daug vilčių teikia Tikėjimo išpažinimas tokiuose pasaulio regionuose kaip Afrika, Indija, Pietryčių Azija ir Lotynų Amerika – šiuose kraštuose Tikėjimas tebeplinta. Visa tai reiškia naują Bahá'jų administracinių organų, tikinčiųjų veiklos vystymosi perspektyvą pasaulinėje Bahá'jų bendruomenėje.

PAGRINDINIAI BAHÁ'JŲ LITERATŪROS ŠALTINIAI

„Bahá'jų maldos”.

Bahá'u'lláh „Laiškas Vilko Sūnui”, 1969 m.

„Rinktiniai Bahá'u'lláh raštai”, 1969 m.

Bahá'u'lláh „Slėpiningi žodžiai”, 1969 m.

Bahá'u'lláh „Kitab-i-Iqan” (Paliudijimų knyga), 1960 m.

Bahá'u'lláh „Septyni slėniai”, „Keturi slėniai”, 1968 m.

„Bahá'jų Tikėjimas” (Bahá'u'lláh ir 'Abdu'l-Bahá Raštai), 1969 m.

„Pasaulinės Taikos pagrindai” ('Abdu'l-Bahá kalbų rinkinys), 1968 m.

„Dieviškosios civilizacijos paslaptys” ('Abdu'l-Bahá), 1957 m.

Šogi Efendi „Kai praeina Dievas”, 1965 m.

'Abdu'l-Bahá „Atsakymai į kai kuriuos klausimus”, 1964 m.

Šogi Efendi „Pažadėtoji diena jau atėjo”, 1967 m.

Šogi Efendi „Bahá'u'lláh Pasaulio Tvarka”, 1969 m.

Nabailio pasakojimas „Aušros nešėjai”, 1962 m.

Pastaba: visas šias knygas galima gauti Bahá'jų spaudos koncerne (JAV, Ilinojaus valstija, Vilmetas).